



### Saturs

#### I Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi

#### IETEIKUMI

##### Padome

2018/C 320/01	Padomes Ieteikums (2018. gada 13. jūlijs) par Beļģijas 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Beļģijas 2018. gada stabilitātes programmu .....	1
2018/C 320/02	Padomes Ieteikums (2018. gada 13. jūlijs) par Bulgārijas 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Bulgārijas 2018. gada konverģences programmu .....	7
2018/C 320/03	Padomes Ieteikums (2018. gada 13. jūlijs) par Čehijas Republikas 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Čehijas Republikas 2018. gada konverģences programmu .....	12
2018/C 320/04	Padomes Ieteikums (2018. gada 13. jūlijs) par Dānijas 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Dānijas 2018. gada konverģences programmu .....	16
2018/C 320/05	Padomes Ieteikums (2018. gada 13. jūlijs) par Vācijas 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Vācijas 2018. gada stabilitātes programmu .....	19
2018/C 320/06	Padomes Ieteikums (2018. gada 13. jūlijs) par Igaunijas 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Igaunijas 2018. gada stabilitātes programmu .....	24
2018/C 320/07	Padomes Ieteikums (2018. gada 13. jūlijs) par Īrijas 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Īrijas 2018. gada stabilitātes programmu .....	27
2018/C 320/08	Padomes Ieteikums (2018. gada 13. jūlijs) par Spānijas 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Spānija 2018. gada stabilitātes programmu .....	33

2018/C 320/09	Padomes Ieteikums (2018. gada 13. jūlijs) par Francijas 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Francijas 2018. gada stabilitātes programmu .....	39
2018/C 320/10	Padomes Ieteikums (2018. gada 13. jūlijs) par Horvātijas 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Horvātijas 2018. gada konverģences programmu .....	44
2018/C 320/11	Padomes Ieteikums (2018. gada 13. jūlijs) par Itālijas 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Itālijas 2018. gada stabilitātes programmu .....	48
2018/C 320/12	Padomes Ieteikums (2018. gada 13. jūlijs) par Kipras 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Kipras 2018. gada stabilitātes programmu .....	55
2018/C 320/13	Padomes Ieteikums (2018. gada 13. jūlijs) par Latvijas 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Latvijas 2018. gada stabilitātes programmu .....	60
2018/C 320/14	Padomes Ieteikums (2018. gada 13. jūlijs) par Lietuvas 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Lietuvas 2018. gada stabilitātes programmu .....	64
2018/C 320/15	Padomes Ieteikums (2018. gada 13. jūlijs) par Luksemburgas 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Luksemburgas 2018. gada stabilitātes programmu .....	68
2018/C 320/16	Padomes Ieteikums (2018. gada 13. jūlijs) par Ungārijas 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Ungārijas 2018. gada konverģences programmu .....	72
2018/C 320/17	Padomes Ieteikums (2018. gada 13. jūlijs) par Maltas 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Maltas 2018. gada stabilitātes programmu .....	76
2018/C 320/18	Padomes Ieteikums (2018. gada 13. jūlijs) par Nīderlandes 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Nīderlandes 2018. gada stabilitātes programmu .....	80
2018/C 320/19	Padomes Ieteikums (2018. gada 13. jūlijs) par Austrijas 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Austrijas 2018. gada stabilitātes programmu .....	84
2018/C 320/20	Padomes Ieteikums (2018. gada 13. jūlijs) par Polijas 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Polijas 2018. gada konverģences programmu .....	88
2018/C 320/21	Padomes Ieteikums (2018. gada 13. jūlijs) par Portugāles 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Portugāles 2018. gada stabilitātes programmu .....	92
2018/C 320/22	Padomes Ieteikums (2018. gada 13. jūlijs) par Rumānijas 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Rumānijas 2018. gada stabilitātes programmu .....	98
2018/C 320/23	Padomes Ieteikums (2018. gada 13. jūlijs) par Slovēnijas 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Slovēnijas 2018. gada stabilitātes programmu .....	103

2018/C 320/24	Padomes Ieteikums (2018. gada 13. jūlijs) par Slovākijas 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Slovākijas 2018. gada stabilitātes programmu ..... 107
2018/C 320/25	Padomes Ieteikums (2018. gada 13. jūlijs) par Somijas 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Somijas 2018. gada stabilitātes programmu ..... 112
2018/C 320/26	Padomes Ieteikums (2018. gada 13. jūlijs) par Zviedrijas 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Zviedrijas 2018. gada konverģences programmu ..... 116
2018/C 320/27	Padomes Ieteikums (2018. gada 13. jūlijs) par Apvienotās Karalistes 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Apvienotās Karalistes 2018. gada konverģences programmu ..... 119



## I

(Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi)

## IETEIKUMI

## PADOME

## PADOMES IETEIKUMS

(2018. gada 13. jūlijs)

**par Beļģijas 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Beļģijas 2018. gada stabilitātes programmu**

(2018/C 320/01)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu <sup>(1)</sup> un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

- (1) Komisija 2017. gada 22. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot 2018. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Tajā pienācīgi ņēma vērā Eiropas sociālo tiesību pilāru, ko Eiropas Parlaments, Padome un Komisija pasludināja 2017. gada 17. novembrī. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes Eiropadome apstiprināja 2018. gada 22. martā. Komisija 2017. gada 22. novembrī uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1176/2011 <sup>(2)</sup> pamata arī pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Beļģija nebija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu "Padomes ieteikums par eurozonas ekonomikas politiku", kuru Eiropadome apstiprināja 2018. gada 22. martā. Padome ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku <sup>(3)</sup> ("eurozonai adresētais ieteikums") pieņēma 2018. gada 14. maijā.

<sup>(1)</sup> OVL 209, 2.8.1997., 1. lpp.

<sup>(2)</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību (OVL 306, 23.11.2011., 25. lpp.).

<sup>(3)</sup> OVC 179, 25.5.2018., 1. lpp.

- (2) Ņemot vērā to, ka Beļģija ir dalībvalsts, kuras valūta ir euro, un ka ekonomiskajā un monetārajā savienībā ekonomikas ir savstarpēji cieši saistītas, Beļģijai būtu jānodrošina, ka tiek pilnībā un laikus īstenots eurozonai adresētais ieteikums, kurš atspoguļots turpmāk sniegtajā 1. un 3. ieteikumā.
- (3) 2018. gada ziņojums par Beļģiju tika publicēts 2018. gada 7. martā. Tajā tika izvērtēts, kā Beļģija īstenojusi tai adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma 2017. gada 11. jūlijā<sup>(1)</sup>, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc tai adresētajiem ieteikumiem, kuri pieņemti iepriekšējos gados, un Beļģijas progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu.
- (4) Beļģija savu 2018. gada valsts reformu programmu un 2018. gada stabilitātes programmu iesniedza 2018. gada 27. aprīlī. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās izvērtētas vienlaikus.
- (5) Attiecīgie šai valstij adresētie ieteikumi ir ņemti vērā, plānojot Eiropas strukturālos un investīciju fondus ("ESI fondi") 2014.–2020. gada plānošanas periodam. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013<sup>(2)</sup> 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Sīkāku informāciju par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu, Komisija ir sniegusi norādēs par to, kā piemērojami pasākumi, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.
- (6) Beļģija šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā, un tai piemēro noteikumu par parādu. Valdība savā 2018. gada stabilitātes programmā plāno pakāpenisku nominālās bilances uzlabojumu no deficīta 1,0 % apmērā no IKP 2017. gadā uz pārpalikumu 0,1 % apmērā no IKP 2021. gadā. Plānots, ka vidēja termiņa budžeta mērķis, kas noteikts kā līdzsvarots budžeta stāvoklis strukturālā izteiksmē, tiks sasniegts līdz 2020. gadam. Tomēr pārrēķinātā strukturālā bilance<sup>(3)</sup> joprojām norāda uz 0,2 % lielu deficītu 2020. gadā. Pēc tam, kad vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP sasniedza maksimumu, proti, gandrīz 107 % no IKP 2014. gadā, un samazinājās līdz aptuveni 103 % no IKP 2017. gadā, saskaņā ar 2018. gada Stabilitātes programmu sagaidāms, ka līdz 2021. gadam tā samazināsies līdz 94,6 %. Minēto budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs ir ticams. Tomēr pasākumi, kas nepieciešami, lai atbalstītu plānotos deficīta mērķus, sākot no 2019. gada, nav konkrētizēti, un saskaņā ar Komisijas 2018. gada pavasara prognozi nemainīgas politikas apstākļos tas veicinās prognozēto strukturālās bilances pasliktinājumu 2019. gadā.
- (7) Komisija saskaņā ar LESD 126. panta 3. punktu 2018. gada 23. maijā nāca klajā ar ziņojumu, jo Beļģija 2017. gadā nebija panākusi pietiekamu progresu, lai izpildītu parāda samazināšanas kritēriju. Ņemot vērā visu attiecīgo faktoru izvērtējumu, tā kā pašlaik nav pietiekami spēcīgu pierādījumu, lai secinātu, ka Beļģijā 2017. gadā un 2016. un 2017. gadā kopā pastāvētu būtiska novirze, ziņojumā nebija iespējams pilnībā secināt, vai Līgumā un Padomes Regulā (EK) Nr. 1467/97<sup>(4)</sup> noteiktais parāda kritērijs ir vai nav ievērots. Komisija atkārtoti izvērtēs atbilstību parāda samazināšanas kritērijam, pamatojoties uz *ex post* datiem par 2018. gadu, kas jāpaziņo 2019. gada pavasarī.
- (8) 2018. gada stabilitātes programmā norādīts, ka ar drošību saistīto pasākumu ietekme uz budžetu 2017. gadā ir ievērojama, un sniegti atbilstoši pierādījumi par šo papildu budžeta izmaksu apmēru un būtību. Saskaņā ar Komisijas datiem 2017. gadā attiecināmie papildu izdevumi saistībā ar drošības pasākumiem sasniedza 0,02 % no

<sup>(1)</sup> OVC 261, 9.8.2017., 1. lpp.

<sup>(2)</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

<sup>(3)</sup> Cikliski koriģētā bilance, atskaitot vienreizējus un pagaidu pasākumus, ko Komisija pārrēķina, izmantojot vispārpieņemtu metodoloģiju.

<sup>(4)</sup> Padomes Regula (EK) Nr. 1467/97 (1997. gada 7. jūlijs) par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu (OV L 209, 2.8.1997., 6. lpp.).

IKP. Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 1. punktā un 6. panta 3. punktā paredzētie noteikumi ļauj segt šos papildu izdevumus, jo nopietnie terorisma draudi ir neierasti apstākļi, to ietekme uz Beļģijas publiskajām finansēm ir ievērojama, un stabilitāte netiktu apdraudēta, ja tiktu pieļauta pagaidu novirze no korekcijas gaitas vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai. Tādējādi nepieciešamās korekcijas 2017. gada vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai tika samazinātas, lai ņemtu vērā šīs papildu izmaksas.

- (9) Padome 2017. gada 11. jūlijā ieteica Beļģijai nodrošināt, lai valdības neto primāro izdevumu <sup>(1)</sup> nominālais pieauguma temps nepārsniegtu 1,6 % 2018. gadā, kas atbilst gada strukturālajai korekcijai 0,6 % apmērā no IKP. Vienlaikus tika paziņots, ka 2018. gada budžeta plāna projekta izvērtējumā un pēc tam 2018. gada budžeta rezultātu izvērtējumā būs pienācīgi jāņem vērā mērķis panākt fiskālās politikas nostāju, kas palīdz gan stiprināt pašreizējo atlabšanu, gan nodrošināt Beļģijas publisko finanšu stabilitāti. Pamatojoties uz novērtējumu par Beļģijas ekonomikas atlabšanas noturību, kuru Komisija veica saistībā ar tās atzinumu par Beļģijas 2018. gada budžeta plāna projektu, vienlaikus pienācīgi ņemot vērā ar tās stabilitāti saistītās problēmas, šajā sakarā nekādi papildu elementi nav jāņem vērā. Pamatojoties uz Komisijas 2018. gada pavasara prognozi, pastāv risks būtiskai novirzei no ieteiktās korekcijas virzībā uz vidēja termiņa budžeta mērķi 2018. gadā un 2017. un 2018. gadā, aplūkojot abus kopā.
- (10) Ņemot vērā Beļģijas vispārējās valdības parāda attiecību virs 60 % no IKP un prognozēto izlaides starpību 0,4 % apmērā, valdības neto primāro izdevumu nominālā pieauguma tempam 2019. gadā nebūtu jāpārsniedz 1,8 % atbilstoši strukturālajai korekcijai 0,6 % apmērā no IKP, kas izriet no kopīgi pieņemtās korekcijas matricas saskaņā ar Stabilitātes un izaugsmes paktu. Nemainīgas politikas apstākļos pastāv risks būtiskai novirzei no minētās prasības 2019. gadā un 2018. un 2019. gadā, abus aplūkojot kopā. Saskaņā ar prognozēm Beļģija 2018. un 2019. gadā *prima facie* neizpildīs noteikumu par parādu. Kopumā Padome uzskata, ka, sākot ar 2018. gadu, būtu jāveic nepieciešamie pasākumi, lai ievērotu Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus. Būtu ieteicams izmantot visus neparedzētos ieņēmumus, lai vēl vairāk samazinātu vispārējās valdības parāda attiecību.
- (11) Publisko finanšu stabilitāte joprojām ir problēma. Pensiju reformas, kas tika īstenotas 2015. gadā, bija svarīgs pasākums ar mērķi novērst riskus, kas ilgtermiņā saistīti ar novecošanu, tomēr no 2018. gada ziņojuma par novecošanu izriet, ka ar novecošanu saistīto ilgtermiņa izdevumu pieaugums gan pensiju, gan ilgtermiņa aprūpes jomā būs vēl lielāks, nekā iepriekš prognozēts. Tiek prognozēts, ka pensiju izdevumi 2070. gadā pieaugs par 2,9 procentpunktiem no IKP, salīdzinājumā ar iepriekšējā informatīvajā ziņojumā minēto 1,3 procentpunktu pieaugumu 2060. gadā (un IKP samazinājumu par 0,1 procentpunktu no vidējā rādītāja Savienībā). Šajā sakarā valdības reformu ceļveža pilnīga īstenošana varētu palīdzēt novērst minētos riskus. Turklāt tiek prognozēts, ka ilgtermiņa aprūpes izdevumi līdz 2070. gadam pieaugs no 2,3 % no IKP (kas jau pārsniedz Savienības vidējo līmeni) līdz 4,0 % no IKP. Samazinot ilgtermiņa aprūpes organizatoriskās uzbūves sadrumstalotību, kas radusies saistībā ar kompetenču sadalījumu dažādos administratīvos līmeņos, ir iespējams palielināt izdevumu efektivitāti šajā jomā.
- (12) Efektīva budžeta koordinācija ir būtiska tādas federālas dalībvalsts gadījumā kā Beļģija, kur atbildība par izdevumiem ļoti lielā mērā ir nodota vietējām pašvaldībām. Lai pilnveidotu iekšējo koordināciju un transponētu Līguma par stabilitāti, koordināciju un pārvaldību ekonomiskajā un monetārajā savienībā ("fiskālais pakts") fiskālo elementu, 2013. gadā federālā valdība un reģionālās un kopienu pašvaldības noslēdza sadarbības līgumu, kura mērķis ir definēt vispārējo un individuālo daudzgadu fiskālo virzību, ko uzraudzīs Augstā finanšu padome. Pozitīvi ir tās, ka ir panākta vienošanās par individuālajiem fiskālajiem mērķiem, kas jāsasniedz līdz 2020. gadam. Tomēr joprojām trūkst oficiālas vienošanās par gada fiskālajiem mērķiem visos valdības līmeņos. Ir gūti panākumi attiecībā uz to, lai izveidotu pietiekamas garantijas Augstās finanšu padomes neatkarībai.
- (13) Lielāku nozīmi fiskālajā konsolidācijā varētu piešķirt izdevumu ierobežojumiem. Kopējie publiskā sektora izdevumi procentos no IKP pārsniedz eurozonas vidējo rādītāju. Lai gan publiskās investīcijas ilgtermiņā var stimulēt izaugsmi, salīdzinot ar Eiropas mērogu, Beļģijā tie ir mazi, jo īpaši salīdzinājumā ar kopējiem publiskajiem izdevumiem. Valsts pamatkapitāla apjoms ir mazs, un publiskās infrastruktūras kvalitāte arī ir

<sup>(1)</sup> Valdības neto primāros izdevumus veido kopējie valdības izdevumi, izņemot procentu izdevumus, izdevumus saistībā ar Savienības programmām, kas ir pilnībā izlīdzināti ar ienākumiem no Savienības fondiem, un nediskrecionāras izmaiņas saistībā ar bezdarbnieku pabalstu izdevumiem. Valsts finansētā bruto pamatkapitāla veidošanas līmenis ir izlīdzināts četru gadu laikposmā. Ir ņemti vērā tiesību aktos paredzētie diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vai ieņēmumu palielinājumi. Vienreizēji pasākumi gan ieņēmumu, gan izdevumu jomā ir atskaitīti.

kritusies. Izdevumu pārskati var palīdzēt pārdomātāk sadalīt izdevumus un atbalstīt uz izaugsmi vērstu konsolidāciju. Reģionālā līmenī tikai Flandrijā budžeta procesā plāno ieviest izdevumu pārskatīšanas pieeju. Turklāt nevienam valdības līmenim Beļģijā pašlaik nav saistošu valsts izdevumu noteikumu, izņemot maksimālo apjomu attiecībā uz izdevumiem veselības aprūpes jomā. Tas ir pretrunā ar faktu, ka visā ES arvien vairāk tiek pieņemti šādi noteikumi, un liedz veikt izdevumos balstītu fiskālo konsolidāciju. Turklāt iemaksas Beļģijas Noguldījumu garantiju shēmā netiek ieguldītas atsevišķā zema riska aktīvu portfelī.

- (14) Parāda un aktīvu sadalījums Beļģijas mājsaimniecībās liecina par dažām nepilnībām, neraugoties uz kopumā labvēlīgu labklājības stāvokli. Tas, ka mājokļu cenas ilgstoši pieauga straujāk nekā mājsaimniecību izmantojamie ienākumi, kā arī turpināja pieaugt mājsaimniecību parādsaistības, ir padarījis mājsaimniecību finanšu stāvokli nestabilāku. 2018. gada aprīlī tika īstenots makrouzraudzības pasākums, kas galvenokārt bija vērsts uz banku sektora noturību ar mērķi novērst tādu sistēmisku risku pieaugumu, kas saistīti ar mājokļa īpašumu sektoru. Nākotnē varētu uzlabot valsts sistēmu makroprudenciālo lēmumu pieņemšanai, lai palielinātu makroprudenciālās uzraudzības iestādes spēju savlaicīgi ieviest makroprudenciālos instrumentus. Mājokļu cenas pašlaik šķiet nedaudz pārvērtētas.
- (15) Kā norādīts eurozonai adresētajā ieteikumā, cīņa pret agresīvu nodokļu plānošanu ir būtiska, lai ierobežotu konkurences izkropļojumus starp uzņēmumiem, nodrošinātu taisnīgu attieksmi pret nodokļu maksātājiem un aizsargātu publiskās finanses. Nodokļu maksātāju agresīvas plānošanas stratēģiju domino efekta dalībvalstu starpā dēļ ir vajadzīga valstu politikas koordinēta rīcība, kas papildina Savienības tiesību aktus. Bijusī fiktīvo procentu samazināšanas (*Notional Interest Deduction*) sistēma, kas bija balstīta uz akciju kapitālu, tika aizstāta ar inkrementālu sistēmu. Jaunajā sistēmā, kurai ir kopīga inkrementālās bāzes līnija ar nodokļa atlaidi izaugsmei un investīcijām, kas ierosināta kopējā uzņēmumu ienākuma nodokļa bāzē, attieksies tikai uz inkrementālo pašu kapitālu, ko aprēķina, pamatojoties uz piecu gadu vidējo rādītāju. Šīs izmaiņas mērķis ir veicināt uzņēmumu ienākuma nodokļa reformas budžeta neitralitāti, vienlaikus risinot sistēmas iespējamo izmantošanu agresīvā nodokļu plānošanā un mazinot parāda attiecības pret pašu kapitāla kropļojošo ietekmi. Kaut arī bažas rada dažu konkrētu ļaunprātīgas izmantošanas novēršanas noteikumu trūkums, pašlaik tiek gatavota ļaunprātīgas izmantošanas novēršanas regulējuma reforma. Tas ir pozitīvs solis. Tā tiks cieši uzraudzīta, lai nodrošinātu, ka jaunie noteikumi novērs visu veidu ļaunprātīgu izmantošanu. Pamatojoties uz neseno informācijas apmaiņu, Komisija turpinās konstruktīvo dialogu, lai cīnītos pret nodokļu agresīvas plānošanas stratēģijām.
- (16) Pēdējā laika ekonomiskā izaugsme ir radījusi daudz darbvieta. 2017. gadā nodarbinātības izaugsme bija stabila, un bezdarba līmenis tagad ir tuvu pirmskrīzes līmenim. Tomēr attiecībā uz nodarbinātības līmeni iedzīvotājiem vecumā no 20 līdz 64 gadiem (68,5 % 2017. gadā) Beļģijas veikums nav pietiekams, lai sasniegtu savu stratēģijas "Eiropa 2020" mērķi – 73,2 %. Ir gūti nelieli panākumi attiecībā uz nelabvēlīgā situācijā esošu grupu dalību darba tirgū, jo ekonomiskā neaktivitāte un bezdarbs lielā mērā ir raksturīga mazkvalificētiem darba ņēmējiem, cilvēkiem ar migrantu izcelsmi un gados vecākiem darba ņēmējiem, kas liecina, ka integrāciju darba tirgū kavē gan strukturāli, gan šīm grupām specifiski faktori. Jo īpaši cilvēki ar migrantu izcelsmi, kas ir liela daļa no darbaspējīgā vecuma iedzīvotāju skaita, joprojām saskaras ar nelabvēlīgiem darba tirgus iznākumiem, un tādējādi tie ir nozīmīgs neizmantojams potenciāls darba tirgū. 2016. gadā nodarbinātības līmenis cilvēkiem, kuri dzimuši ārpus ES, bija 49,1 %, kas ir par vairāk nekā 20 procentpunktiem zemāks nekā ES dzimušajiem cilvēkiem (šī atšķirība bija vēl izteiktāka sieviešu vidū). Aktivizācijas pasākumi varētu palīdzēt cilvēkiem, kas nāk no nelabvēlīgas vides, bet ir daži pierādījumi, ka šie aktivizācijas pasākumi nav vienlīdz efektīvi visās iedzīvotāju grupās. Kaut arī ir veikti daži pasākumi, lai sekmētu nesen iebrukušo personu integrāciju un apkarotu diskrimināciju, joprojām trūkst koordinācijas starp politikas jomām un politiskajiem līmeņiem, lai risinātu problēmu – darba tirgū integrēt cilvēkus ar migrantu izcelsmi. Joprojām pastāv lielas reģionālās atšķirības darba tirgus rādītājos.
- (17) Neraugoties uz centieniem samazināt nodokļu īpatsvaru darbaspēkam, faktori, kas attur no strādāšanas, joprojām ir spēcīgi attiecībā uz dažām grupām, piemēram, atsevišķām mājsaimniecībām, kas saņem vidējo algu, un otrajiem pelnītājiem. Neraugoties uz iepriekš veiktajiem pasākumiem, nodokļu īpatsvars atsevišķām mājsaimniecībām, kas saņem vidējo algu, 2016. gadā joprojām bija viens no lielākajiem Savienībā. Bezdarba slazds zema atalgojuma saņēmējiem (67 % no vidējās algas atsevišķai mājsaimniecībai) arī ir viens no lielākajiem Savienībā. Joprojām pastāv tādi faktori nodokļu jomā, kas mazina stimulus otriem pelnītājiem, galvenokārt sievietēm.
- (18) Brīvo amata vietu īpatsvars ir viens no augstākajiem Savienībā, kas liecina par būtiskām prasmju neatbilstībām, kuras cita starpā saistītas ar zemu mobilitāti un nepietiekamām valodu prasmēm, jo īpaši bilingvālajā Briseles reģionā. Līdzdalība mūžizglītībā ir neliela. Aktīvāka atsevišķu cilvēku un darba devēju iesaistīšanās ilgstošā mūžizglītībā ir būtiska, lai cilvēki varētu pāriet no vienas darbavietas uz citu.



- (19) Zināmi panākumi ir gūti attiecībā uz vienlīdzīgām iespējām iegūt kvalitatīvu izglītību un profesionālo apmācību, jo flāmu un franču valodā runājošās kopienas pakāpeniski īsteno skolu reformas. Tomēr, neraugoties uz labu vidējo sniegumu starptautiskā salīdzinājumā, joprojām pastāv liela ilgstoša nevienlīdzība izglītības ziņā. 15 gadus veco skolēnu izglītības rezultāti liecina par būtiskām atšķirībām, kas saistītas ar sociālekonomiskajiem apstākļiem un migrantu statusu. Snieguma atšķirības starp flāmu un franču valodā runājošajām kopienām, kā arī nelabvēlīgā situācijā esošu grupu nepietiekamā pārstāvība starp skolēniem ar labākajām sekmēm zinātnē, lasīšanā un matemātikā rada bažas. Lielas snieguma atšķirības starp skolām iet roku rokā ar nevienlīdzīgām izglītības iespējām. Terciārās izglītības absolventu īpatsvars ir augsts. Tomēr ir vērojama nevienlīdzība attiecībā uz piekļuvi kvalitatīvai izglītībai, prasmju trūkums un reģionālās atšķirības. Absolventu proporcija zinātnē, tehnoloģijā un matemātikā ir viena no zemākajām Savienībā, un iztrūkums šajās jomās varētu kļūt par nopietnu šķērslī izaugsmei un inovācijai. Skolotāju trūkums raisa bažas, tomēr skolotāju apmācības reformas lēnām tiek virzītas uz priekšu. Ir jāpielāgo skolotāju profesionālās kvalifikācijas paaugstināšana. Gan flāmu, gan franču valodā runājošās kopienas ir sākušas būtiskas reformas savās izglītības sistēmās. Šo reformu īstenošana ir plānota nākamo desmit gadu laikā un turpmāk. Tomēr 2017. gada beigās Flandrijā tika pieņemts lēmums šo reformu nozīmīgu pasākumu stāšanās spēkā atlikt uz vienu gadu. Reformu un pasākumu ietekme būs ļoti atkarīga no to efektīvas īstenošanas un uzraudzības.
- (20) Ir veiktas tikai nelielas reformas, lai risinātu ierobežojošo regulējumu pakalpojumu jomā. Flandrija atcēla uzņēmējdarbības likumu attiecībā uz vairākām amatniecības profesijām. Tomēr daži profesionālie pakalpojumi joprojām ir ļoti reglamentēti. Tādēļ konkurence šajās nozarēs ir vāja, un tirgū ienāk maz jaunu uzņēmumu. Neraugoties uz pēdējo gadu laikā pieņemtajiem pasākumiem, būvniecības nozarē tiek piemērotas horizontālo atļauju piešķiršanas shēmas, lai piekļūtu būvniecības tirgum, un būvniecības atļaujas joprojām ir sarežģītas. Mainības koeficients Beļģijas būvniecības nozarē ir ievērojami mazāks par Savienības vidējo rādītāju, kas varētu norādīt uz to, ka nozarē nav pietiekamas konkurences. Tas ietekmē arī nozīmīgu infrastruktūras projektu īstenošanu. Pastāv arī būtiski ierobežojumi attiecībā uz dzelzceļa un autotransporta pakalpojumiem. Zemo Beļģijas ekonomikas ražīguma pieaugumu galvenokārt nosaka zemais ražīguma pieaugums pakalpojumu nozarē. Regulatīvajiem ierobežojumiem ir arī plašāka negatīva ietekme uz šo pakalpojumu izmantotājiem, jo īpaši ražošanas nozarē. Pamatīgākas strukturālās reformas svarīgākajās pakalpojumu nozarēs palīdzētu veicināt ražīguma pieaugumu, kuram ir būtiska nozīme, lai nodrošinātu turpmāku izaugsmi, kā arī publisko finanšu stabilitāti.
- (21) Nelieli panākumi ir gūti arī attiecībā uz mazumtirdzniecības nozares darbības uzlabošanu. Neraugoties uz neseno reformām, reglamentējoši ierobežojumi joprojām negatīvi ietekmē nozares sniegumu un kavē investīcijas. Cenas daudzām ražojumu kategorijām joprojām ir augstākas nekā kaimiņvalstīs. Ir jāpieliek lielākas pūles ar mērķi padarīt darījumdarbības vidi konkurētspējīgu un labvēlīgu investīcijām, lai patērētājiem būtu lielākas izvēles iespējas un zemākas cenas. Komisija 2018. gada aprīlī ierosināja paraugpraksi, lai dotu ievirzi dalībvalstu reformām mazumtirdzniecības nozarē.
- (22) Uzņēmējdarbības sniegums Beļģijā joprojām ir zems, neraugoties uz dažām reformām pēdējo gadu laikā un neseno veiktajiem pasākumiem, kuru ietekme vēl ir jāizvērtē. Darījumdarbības dinamika ir maza, jo uzņēmumu veidošanas līmenis joprojām ir viens no zemākajiem Eiropā, krietni zem Savienības vidējā līmeņa, kopā ar zemu likvidēšanas līmeni. Turklāt uzņēmumiem joprojām ir liels administratīvais slogs, ko raksturo sarežģītas procedūras un vāja regulatīvā noteiktība.
- (23) Beļģijai ir vidēja līmeņa rādītāji digitālo publisko pakalpojumu jomā. Atšķirībā no tās labās kopējās pozīcijas digitālās ekonomikas attīstībā, tā ieņem tikai vidēju līmeni digitālo publisko pakalpojumu jomā. Beļģijas federālā struktūra rada konkrētas problēmas saistībā ar saskaņotu un valsts mēroga e-pārvaldes pakalpojumu ieviešanu. Dažādās sistēmas, kas ne vienmēr ir savstarpēji savietojamas, rada ar nesaskaņotību saistītus zaudējumus. Joprojām pastāv nopietnas bažas par tiesu sistēmu, jo īpaši attiecībā uz novēlotām darbībām, digitalizāciju un tiesas datu ticamību, salīdzināmību un vienādību. No grafika atpaliek tādu iniciatīvu izvērsšana, kuru mērķis ir digitalizēt konkrētus tiesas pakalpojumus visās tiesās, piemēram, elektroniska dokumentu darbplūsma (*e-box*) vai elektroniska juridisku dokumentu iesniegšana (*e-deposit*). Tomēr, kamēr šo vienoto kodēšanas sistēmu neizmantos visās tiesās, datiem par tiesvedības efektivitāti joprojām būs ierobežota ticamība un salīdzināmība.
- (24) Neraugoties uz neseno reformām, Beļģijas nodokļu sistēma joprojām ir sarežģīta. Uzņēmumu ienākuma nodokļa reforma samazinās tiesību aktos noteiktās likmes un palīdzēs vienkāršot sistēmu. Tomēr joprojām pastāv daudzu atbrīvojumu un kropļojošu stimulu, kā to apliecina nodokļu atvieglojumu kopējā skaita pieaugošā tendence. Varētu vairāk izmantot iespēju pārceļot nodokļus uz izaugsmi veicinošākām jomām. Ieņēmumi no vides jomas

nodokļiem joprojām ir vieni no zemākajiem Savienībā. Pastāv liels potenciāls īsteni “zaļai” nodokļu novirzīšanai, kas cita starpā attiecas uz labvēlīgu nodokļu režīmu dienesta automašīnām, kuras veicina gaisa piesārņojumu, sastrēgumus un siltumnīcefekta gāzu emisijas.

- (25) Nelieli panākumi ir gūti satiksmes sastrēgumu novēršanas jomā. Mobilitāte cieš no nepietiekamām publiskām investīcijām infrastruktūrā, kropļojošiem nodokļu atvieglojumiem un konkurences trūkuma transporta pakalpojumu jomā, kas izraisa lielus sastrēgumus un kavē ražīguma pieaugumu. Ceļu satiksmes pārslogotība ar katru gadu pasliktinās, atturot ārvalstu investīcijas un izraisot augstas sociālās, ekonomiskās un vides izmaksas. Visneatliekamākie uzdevumi ir pabeigt un uzlabot dzelzceļa un autotransporta infrastruktūru jo īpaši Antverpenē un Briselē, un šo pilsētu apkārtnē. Pastāv arī būtiski ierobežojumi attiecībā uz dzelzceļa un autotransporta pakalpojumiem. Iestādes var veicināt efektīvāku esošās infrastruktūras izmantošanu un pāreju no individuālā transporta uz sabiedriskā transporta un zema emisijas līmeņa transporta alternatīvām.
- (26) Komisija 2018. gada Eiropas pusgada ietvaros ir veikusi Beļģijas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un to publicējusi 2018. gada ziņojumā par šo valsti. Tā ir arī novērtējusi 2018. gada stabilitātes programmu, 2018. gada valsts reformu programmu un to, kā īstenoti Beļģijai iepriekšējos gados adresētie ieteikumi. Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas nodrošināšanā Beļģijā, bet arī to, cik lielā mērā tās atbilst Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā vajadzību nostiprināt Savienības vispārējo ekonomikas pārvaldību, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.
- (27) Ņemot vērā šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi 2018. gada stabilitātes programmu, un tās atzinums <sup>(1)</sup> ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā turpmāk,

AR ŠO IESAKA Beļģijai 2018. un 2019. gadā rīkoties šādi.

1. Nodrošināt, lai valdības neto primāro izdevumu nominālā pieauguma temps nepārsniegtu 1,8 % 2019. gadā, kas atbilst gada strukturālajai korekcijai 0,6 % apmērā no IKP. Izmantot neparedzētos ieņēmumus, lai ātrāk samazinātu vispārējās valdības parāda attiecību. Īstenot iecerētās pensiju reformas un ierobežot prognozēto ilgtermiņa aprūpes izdevumu pieaugumu. Censties pilnībā īstenot 2013. gada sadarbības nolīgumu, lai koordinētu visu valdības līmeņu fiskālo politiku. Uzlabot publisko izdevumu efektivitāti un struktūru visos valdības līmeņos, lai radītu iespēju veikt publiskas investīcijas, jo īpaši veicot izdevumu pārskatīšanu.
2. Novērst faktorus, kas attur no strādāšanas, un stiprināt aktīvas darba tirgus politikas efektivitāti, jo īpaši attiecībā uz mazkvalificētiem darba ņēmējiem, cilvēkiem ar migrantu izcelsmi un gados vecākiem darba ņēmējiem. Turpināt īstenot izglītības un apmācības reformas, tostarp veicināt vienlīdzību un palielināt absolventu īpatsvaru tādās jomās kā zinātne, tehnoloģija, inženierzinātne un matemātika.
3. Samazināt reglamentējošo un administratīvo slogu, lai stimulētu uzņēmējdarbību un palielinātu konkurenci pakalpojumu nozarē, jo īpaši mazumtirdzniecības, būvniecības un profesionālo pakalpojumu jomā. Risināt pieaugošās problēmas saistībā ar mobilitāti, jo īpaši veicot investīcijas jaunās vai esošās transporta infrastruktūrās un pastiprinot stimulus izmantot sabiedrisko un zema emisijas līmeņa transportu.

Briselē, 2018. gada 13. jūlijā

*Padomes vārdā –*  
*priekšsēdētājs*  
H. LÖGER

<sup>(1)</sup> Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.

**PADOMES IETEIKUMS****(2018. gada 13. jūlijs)****par Bulgārijas 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Bulgārijas 2018. gada konverģences programmu**

(2018/C 320/02)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu <sup>(1)</sup> un jo īpaši tās 9. panta 2. punktu,ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību <sup>(2)</sup>, un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

- (1) Komisija 2017. gada 22. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot 2018. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Tajā pienācīgi ņēma vērā Eiropas sociālo tiesību pilāru, ko Eiropas Parlaments, Padome un Komisija pasludināja 2017. gada 17. novembrī. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes Eiropadome apstiprināja 2018. gada 22. martā. Komisija 2017. gada 22. novembrī uz Regulas (ES) Nr. 1176/2011 pamata pieņēma arī brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Bulgārija bija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats.
- (2) 2018. gada ziņojums par Bulgāriju tika publicēts 2018. gada 7. martā. Tajā tika izvērtēts, kā Bulgārija ir īstenojusi tai adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma 2017. gada 11. jūlijā <sup>(3)</sup>, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc tai adresētajiem ieteikumiem, kuri pieņemti iepriekšējos gados, un Bulgārijas progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu. Tajā bija ietverts arī padziļināts pārskats, kurš veikts saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu un kura rezultāti arī tika publicēti 2018. gada 7. martā. No Komisijas veiktās analīzes tika secināts, ka Bulgārijā pastāv makroekonomikas nelīdzsvarotība. Nepilnības finanšu sektorā ir apvienotas ar lielu parādu līmeni un ienākumus nenesošu aizdevumu apjomu uzņēmumu sektorā nepietiekamas darba tirgus pielāgošanās apstākļos.

<sup>(1)</sup> OVL 209, 2.8.1997., 1. lpp.<sup>(2)</sup> OVL 306, 23.11.2011., 25. lpp.<sup>(3)</sup> OVC 261, 9.8.2017., 1. lpp.

- (3) Bulgārija savu 2018. gada valsts reformu programmu un 2018. gada konverģences programmu iesniedza 2018. gada 19. aprīlī. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās izvērtētas vienlaikus. Bulgārijas 2018. gada valsts reformu programmā ir iekļautas gan īstermiņa, gan vidēja termiņa saistības, un tā attiecas uz problēmām, kas ir identificētas 2018. gada ziņojumā par valsti. Tajā jo īpaši ir paziņoti pasākumi banku un nebanku sektoru uzraudzības stiprināšanai, maksātspējas regulējuma uzlabošanai un atlikušo 2016. gada spriedzes testos konstatēto nepilnību samazināšanai. Tajā ir arī pasākumi nodokļu iekasēšanas uzlabošanai un cīņai ar ēnu ekonomiku, aktīva darba tirgus politikas mērķtiecīguma uzlabošanai, sociālās aizsardzības palielināšanai un dažādu problēmu risināšanai veselības un izglītības nozarēs. Kopumā nelīdzsvarotības korekcija būtu balstīta uz efektīvu 2018. gada valsts reformu programmas īstenošanu.
- (4) Attiecīgie šai valstij adresētie ieteikumi ir ņemti vērā, plānojot Eiropas strukturālos un investīciju fondus ("ESI fondi") 2014.–2020. gada plānošanas periodam. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 <sup>(1)</sup> 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Sīkāku informāciju par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu, Komisija ir sniegusi norādēs par to, kā piemērojami pasākumi, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.
- (5) Uz Bulgāriju pašlaik attiecas Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvā daļa. Valdība 2018. gada konverģences programmā, sākot no nominālā pārpalikuma 0,9 % apmērā no IKP 2017. gadā, tiecas uz līdzsvarotu budžetu 2018. gadā un uz pārpalikumu 0,3 % apmērā no IKP 2019. gadā, 0,5 % – 2020. gadā un 0,2 % – 2021. gadā. Tiek plānots visā plānošanas periodā joprojām ar rezervi sasniegt vidēja termiņa budžeta mērķi – strukturālu deficītu 1 % apmērā no IKP. Saskaņā ar 2018. gada konverģences programmu ir gaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP pakāpeniski samazināsies no 25,4 % no IKP 2017. gadā līdz 19,4 % no IKP 2021. gadā. Makroekonomikas scenārijs, kas ir minēto budžeta prognožu pamatā, ir ticams. Pamatojoties uz Komisijas 2018. gada pavasara prognozi, ir prognozējams, ka strukturālajā bilancē joprojām būs pārpalikums, taču tas samazināsies no 0,9 % no IKP 2017. gadā līdz 0,5 % no IKP 2018. gadā un paliks nemainīgs 2019. gadā. Tādējādi tiek prognozēts, ka abos gados strukturālā bilance saglabāsies virs vidēja termiņa budžeta mērķa. Kopumā Padome uzskata, ka ir sagaidāms, ka Bulgārija 2018. un 2019. gadā ievēros Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus.
- (6) Fiskālās politikas efektivitātes palielināšana ir ārkārtīgi svarīga. Nodokļu ieņēmumi un nodokļu saistību izpilde uzlabojas, taču tas vairāk notiek labvēlīgo ekonomikas perspektīvu dēļ, nevis tādēļ, ka būtu uzlabojusies nodokļu pārvaldība un iekasēšana. Dažās nozarēs publisko izdevumu efektivitāte ir ļoti zemā līmenī. Šajā sakarībā svarīgas ir reformas publisko finanšu pārvaldības jomā, un pašreizējā ekonomiskā un fiskālā situācija ir īpaši labvēlīga šādām reformām. Valsts uzņēmumu ekonomiskais sniegums salīdzinājumā ar citām reģiona valstīm un ar privāto sektoru ir vājš un rada arī nenoteiktību un risku attiecībā uz publiskajām finansēm, jo kavēti šādu uzņēmumu maksājumi veido iespējamās saistības. Kopumā korporatīvā valsts uzņēmumu pārvaldība joprojām ir problēma un neatbilst starptautiskajiem standartiem. Turklāt reformas šajā jomā ir ļoti svarīgas darījumdarbības videi.
- (7) Finanšu sektora stabilitāte turpināja uzlaboties, kaut gan joprojām saglabājās trūkumi. Uzņēmumu ienākumus nenesošo aizdevumu īpatsvars joprojām ir liels, lai gan tie ir samazināti. Kapitāla rezerves caurmērā ir pietiekamas, tādējādi dodot iespēju bilances sakārtošanai. Ir panākts ievērojams progress finanšu nozares uzraudzības uzlabošanā, taču vēl ir jāpabeidz dažu svarīgu pasākumu īstenošana. Lai vēl vairāk nostiprinātu bilances un uzlabotu banku un apdrošināšanas sabiedrību noturību, būtiski ir samazināt atlikušos riskus saistībā ar saistīto pušu riska darījumiem un uzlabot aktīvu novērtēšanu.
- (8) Efektivitātes trūkums maksātspējas regulējumā palēnina privātā sektora parādsaistību mazināšanos un ienākumus nenesošo aizdevumu pārstrukturēšanu. Procedūras ir laikietilpīgas, un atgūšanas likme ir zema. Joprojām trūkst dažu darboties spējīga regulējuma elementu, jo īpaši noteikumu attiecībā uz parāda dzēšanu un

(1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

otras iespējas došanu uzņēmējiem samērīgā termiņā pēc bankrota. Netiek vākti dati un trūkst atbilstošu uzraudzības instrumentu, tādēļ nevar veikt ne veco, ne jauno procedūru efektivitātes novērtējumu (t. sk. saistībā ar uzņēmumu pārstrukturēšanu).

- (9) Joprojām ir augsts nedeklarētā darba līmenis, un tas būtiski ietekmē fiskālos ieņēmumus, darba apstākļus un ienākumu adekvātumu pēc pensionēšanās. Bulgārija nesēn ir veikusi vairākus pasākumus, ar kuriem tiek mēģināts stāvokli uzlabot. Starp tiem ir vienas dienas līgumi lauksaimniecībā, uzlabota budžeta iestāžu un nodarbinātības iestāžu sadarbība un lielākas pūles uzlabot sabiedrības informētību par negatīvo ietekmi uz darba ņēmējiem. Šo pasākumu efektivitāte būs atkarīga no to efektīvas īstenošanas. Ir būtiski paātrināt pāreju uz oficiālo ekonomiku, lai panāktu iekļaujošu izaugsmi un nodrošinātu taisnīgus darba nosacījumus visiem.
- (10) Situācija darba tirgū ir uzlabojusies, taču vēl joprojām ir problēmas. Nodarbinātības pakāpe ir sasniegusi pirmskrīzes līmeni, un bezdarba līmenis ir zemāks par Savienības vidējo rādītāju. Tomēr pozitīvās norises darba tirgū nesniedz vienlīdz lielu labumu visiem darbaspējīgā vecuma iedzīvotājiem. Ilgtermiņa bezdarbnieki, neaktīvie jaunieši, romi un cilvēki, kas dzīvo nabadzīgākos reģionos un lauku apvidos, joprojām saskaras ar lielām grūtībām, ja vēlas sākt vai atsākt nodarbinātību. Sabiedrības novecošana un iedzīvotāju skaita samazināšanās apvienojumā ar tādu ekonomiski aktīva darbaspēka līmeni, kas ir zemāks par Savienības vidējo rādītāju, rada darbaspēka un prasmju deficītu, tādējādi vājinot ekonomikas perspektīvas ilgtermiņā. Tādēļ būtu pamatoti pievērst pastiprinātu uzmanību prasmju pilnveidošanai un apmācībai. Līdzdalību darba tirgū un nodarbināmību varētu sekmēt ar dažādiem efektīviem informēšanas pasākumiem, aktīvu darba tirgus politiku un sociālajiem pakalpojumiem.
- (11) Nevienlīdzība ienākumos un piekļuve pakalpojumiem (izglītība, veselības aprūpe un mājokļi), kā arī nabadzības vai sociālās atstumtības risks joprojām ir starp vislielākajiem Savienībā. 2016. gadā divas piektdaļas iedzīvotāju bija pakļautas nabadzības vai sociālās atstumtības riskam, bet 20 % bagātāko mājsaimniecību ienākumi bija gandrīz astoņas reizes lielāki par 20 % nabadzīgāko mājsaimniecību ienākumiem. Sociālās aizsardzības izdevumu līmenis ir zems, t. sk. saistībā ar vispārējo minimālo ienākumu shēmu, kuras tvērums un adekvātums ir ierobežots, tāpat kā tās ietekme uz nabadzības un nevienlīdzības mazināšanu. Trūkst objektīva mehānisma pabalstu līmeņa pārskatīšanai. Kaut gan pēdējā laikā ir uzlabojies sociālās palīdzības pabalstu un minimālās pensijas adekvātums, sociālās aizsardzības sistēma nesniedz pietiekamu atbalstu tādām vismazāk aizsargātajām un nelabvēlīgā situācijā esošajām grupām kā romi, bērni, gados vecāki cilvēki, personas ar invaliditāti un lauku apvidu iedzīvotāji. Sociālo pakalpojumu nodrošināšana joprojām ir nepietiekama, un tie nav pilnībā integrēti darba tirgus un citos pakalpojumos.
- (12) Minimālās algas noteikšanā netiek izmantots skaidrs un pārredzams mehānisms, un to darba ņēmēju īpatsvars, kuri saņem minimālo algu, pēdējos sešos gados ir vairāk nekā dubultojies. Šāda mehānisma trūkums var pakļaut riskam pienācīgu nodarbinātības un konkurētspējas atbalsta mērķu sabalansētību, kurā vienlaikus tiek saglabāti darbaspēka ieņēmumi. Turklāt tas rada nenoteiktību, kas var nelabvēlīgi ietekmēt uzņēmējdarbības vides prognozējamību. Valdība ir iesniegusi priekšlikumus par minimālās algas noteikšanas mehānismu, ar ko tiek risināta šī nepilnība. Tomēr par šo jautājumu nav panākta vienošanās sociālo partneru vidū. Turklāt valdība budžeta prognozē bija iekļāvusi minimālās algas pieaugumu līdz 2020. gadam. 2018. gadā Bulgārija ratificēja Starptautiskās Darba organizācijas Konvenciju par minimālās algas noteikšanu. Tas varētu būt labs pamats, uz kā veidot objektīvu mehānismu.
- (13) Būtiska problēma joprojām ir ierobežota piekļuve veselības aprūpei, kura ir radusies zemā publisko izdevumu līmeņa dēļ, nevienmērīgs ierobežoto resursu sadalījums un mazs veselības apdrošināšanas segums. Zemais publisko izdevumu līmenis ir jākompensē ar lieliem privātā sektora izdevumiem, galvenokārt personīgo maksājumu veidā. To Bulgārijas iedzīvotāju īpatsvars, kuriem nav veselības apdrošināšanas, ir liels salīdzinājumā ar šādu iedzīvotāju īpatsvaru lielākajā daļā ES dalībvalstu. Problemātiska joprojām ir atšķirība ārstu sadalē pa dažādiem rajoniem un nelielais medmāsu skaits. Pozitīvi ir tas, ka pēdējā laikā ir samazinājies to ārstu skaits, kuri aizbrauc no Bulgārijas. Minētās problēmas būtu jārisina, izmantojot tādas pasākumus kā Valsts veselības stratēģija.
- (14) Neskatoties uz nesēn veiktajiem pasākumiem izglītības sistēmas modernizēšanai, izglītības rezultāti ir vāji un tos spēcīgi ietekmē sociālekonomiskais statuss. Bērniem no nelabvēlīgā situācijā esošām ģimenēm, jo īpaši romu tautības bērniem, nav nodrošinātas vienlīdzīgas iespējas. Augstais priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas līmenis nākotnē negatīvi ietekmēs nodarbināmību un darba tirgus rādītājus. Joprojām ir grūti nodrošināt etniski jauktus bērnudārzus, skolas un klases, lai sniegtu kvalitatīvu iekļaujošu vispārējo izglītību. Mācību programmu reformas

mērķis ir uzlabot izglītības rezultātus un digitālās prasmes. Tomēr digitālo prasmju līmenis joprojām ir viens no zemākajiem Savienībā un ir atšķirīgs dažādās sociālekonomiskajās grupās. Neskatoties uz nesenajiem pasākumiem, profesionālās izglītības un apmācības joprojām pietiekami neatbilst darba tirgus prasībām. Tiek gatavota augstākās izglītības reforma, tomēr prasmju deficīta problēmas risināšanā ir grūtības tādēļ, ka absolventu profila sadalījums pa nozarēm nav līdzsvarots. Līdzdalība pieaugušo izglītībā ir ļoti neliela, neraugoties uz kvalifikācijas celšanas nepieciešamību. Saistībā ar izteikto novocošanu skolotāju aprindās ir sākti pasākumi, lai novērstu skolotāju trūkumu nākotnē. Kaut gan situācija pēdējā laikā ir uzlabojusies, ir jāturpina pilnveidot skolotāju izglītības programmas.

- (15) Ir ieviesti daudzi no Bulgārijas publiskā iepirkuma stratēģijā iekļautajiem pasākumiem. Tomēr valsts iestādēm būtu jāpieliek lielākas pūles, lai nodrošinātu to efektīvu īstenošanu. Uzņēmumu un nevalstisko organizāciju atsauksmes liecina, ka kopumā publiskā iepirkuma kopaina jau ir sākusi uzlaboties. Tomēr bažas joprojām izraisa pārredzamība un korupcija. Plašais tiešas līgumu piešķiršana izmantojums un lielais atsevišķo piedāvājumu skaits varētu būt ievērojams šķērslis sistēmas pārredzamībai un efektivitātei. Pašlaik notiek pirmā neatkarīgā jaunās publiskā iepirkuma aģentūras kontroles funkcijas novērtēšana. Lai nodrošinātu turpmāku aģentūras kontroles funkcijas optimizāciju, būtu nepieciešama regulāra atjaunināšana. Lai risinātu problēmas, kas vēl ir atlikušas saistībā ar administratīvo spēju, t. sk. pašvaldību līmenī, ir jāpieliek pūles pie profesionalizācijas un standartizācijas un nopietni jāapsver iespējas, ko piedāvā centralizētas iepirkumu struktūras. Arī pieprasījuma apvienošana varētu uzlabot efektivitāti un radīt ietaupījumus veselības jomas publiskā iepirkuma sistēmā. Vēl ir jāapsver, kā rast risinājumu, lai novērstu kavējumus saistībā ar svarīgiem publiskiem projektiem.
- (16) Strukturālas nepilnības un pētniecības, izstrādes un lielā inovācijas sistēmas sadrumstalotība mazina tās ieguldījumu produktivitātes un izaugsmes veicināšanā. Razošanā joprojām dominē zemo tehnoloģiju segmenti, un inovācijas līmenis ir ļoti zems. Pētniecībai un izstrādei atvēlēto publisko izdevumu, kā arī uzņēmumu izdevumu līmenis ir īpaši zems. Gausās reformas kavē virzību uz sistēmu, kas būtu orientēta uz inovāciju. Lai gan Bulgārijā ir daudz universitāšu un pētniecības institūtu, tikai daži no tiem gūst augstas kvalitātes zinātniskos rezultātus. Pētniecības komercializācija joprojām ir būtisks trūkums. Pētniecības finansēšanas sistēmā trūkst konkurenci veicinošu uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus, starptautiska novērtējuma un uz rezultātiem balstīta finansējuma pētniecības iestādēm. Publiskā un privātā sektora sadarbība pētniecības un izstrādes jomā ir vāja. Pamatīnīciatīva "Sofijas tehnoloģiju parks" joprojām saskaras ar vairākām problēmām, t. sk. neefektīvu pārvaldību, nestabilu vadību, nepietiekami izmantotu zinātnisko infrastruktūru un ilgtermiņa finanšu saistību trūkumu no valdības puses. Strukturāla pārveide apvienojumā ar efektīvu pārvaldību un stabilu publiskās pētniecības un inovācijas resursu līmeni var palielināt ietekmi uz produktivitāti un izaugsmi un, ievērojot pārdomātas specializācijas stratēģiju, – atbalstīt ekonomikas pāreju uz darbībām ar augstāku pievienoto vērtību.
- (17) Ir jāturpina uzņēmējdarbības vides uzlabošana. Kaut arī ir pieņemtas vairākas reformas, to praktiskā īstenošana kavējas. Uzņēmumiem joprojām raizes sagādā korupcija, institucionālas nepilnības un nepietiekams darbaspēka piedāvājums. Valsts pārvaldes reformas un e-pārvaldības īstenošanas progress ir lēns. Publiskā sektora pārvaldībai varētu nākt par labu vairāk pārredzamības, skaidrāki noteikumi un ilgtermiņa perspektīva. Turklāt var turpināt palielināties sociālā dialoga nozīme, ko vajadzības gadījumā var veicināt publiskā sektora iestādes. Infrastruktūras nepilnības atspoguļojas vājajā transporta nozares efektivitātē un sniegumā. Efektīvas konkurences trūkums kaitē dzelzceļa pasažieru pārvadājumu tirgum. Nav ieviesti mērķtiecīgi un efektīvi pasākumi gaisa piesārņojuma samazināšanai.
- (18) Bulgārija 2017. gadā turpināja iesākt tiesu iestāžu reformu un rīkojās, lai novērstu nepilnības cīņā pret korupciju un organizēto noziedzību. Jaunas Augstākās tiesu padomes vēlēšanas apliecināja pozitīvo ietekmi, kāda ir 2015. un 2016. gadā īstenotajai konstitucionālajai un likumdošanas reformai. Lai uzlabotu kriminālvajāšanas sistēmu augsta līmeņa korupcijas lietās, ir pieņemtas kriminālkodeksa reformas un tiek apsvērtas turpmākas reformas. 2018. gada sākumā tika pieņemts likums, ar ko izveido jaunu vienotu pretkorupcijas iestādi ar mērķi stiprināt augsta līmeņa korupcijas novēršanu un atturēšanu no tās. Saskaņā ar sadarbības un pārbaudes mehānismu Komisija turpina uzraudzīt tiesu iestāžu reformu un cīņu pret korupciju un organizēto noziedzību Bulgārijā. Tādēļ šīs jomas nav iekļautas Bulgārijai adresētajos ieteikumos, taču tās ir būtiskas, lai Bulgārijā attīstītu pozitīvu uzņēmējdarbības vidi.

- (19) Komisija 2018. gada Eiropas pusgada ietvaros ir veikusi visaptverošu Bulgārijas ekonomikas politikas analīzi un publicējusi to 2018. gada ziņojumā par šo valsti. Tā ir arī novērtējusi 2018. gada konverģences programmu un 2018. gada valsts reformu programmu un turpmākos pasākumus, ar ko reaģē uz iepriekšējos gados Bulgārijai adresētajiem ieteikumiem. Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas nodrošināšanā Bulgārijā, bet arī to, cik lielā mērā tās atbilst Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā vajadzību nostiprināt Savienības vispārējo ekonomikas pārvaldību, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.
- (20) Ņemot vērā šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi 2018. gada konverģences programmu un uzskata <sup>(1)</sup>, ka ir gaidāms, ka Bulgārija ievēros Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus.
- (21) Padome ir izskatījusi 2018. gada valsts reformu programmu un 2018. gada konverģences programmu, ņemot vērā Komisijas padziļināto pārskatu un šo novērtējumu. Padomes ieteikumi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu ir doti 2. un 3. ieteikumā tālāk tekstā,

AR ŠO IESAKA Bulgārijai 2018. un 2019. gadā rīkoties šādi.

1. Uzlabot nodokļu iekasēšanu un publisko izdevumu efektivitāti, t. sk. pastiprināti īstenot pasākumus neoficiālās ekonomikas mēroga samazināšanai. Uzlabot valsts uzņēmumu korporatīvās pārvaldības sistēmu saskaņā ar starptautisko paraugpraksi.
2. Veikt pēc finanšu nozares pārbaudēm paredzētos pasākumus un īstenot uzraudzības rīcības plānu nolūkā stiprināt nozares pārraudzību un stabilitāti. Nodrošināt adekvātu aktīvu vērtēšanu, t. sk. bankas nodrošinājumu vērtēšanu, pastiprinot izvērtēšanas un revīzijas procedūras. Pabeigt maksātspējas regulējuma reformu un veicināt funkcionējošu sekundāro tirgu ienākumus nenesošajiem aizdevumiem.
3. Palielināt nelabvēlīgā situācijā esošu grupu nodarbināmību, pilnveidojot iedzīvotāju prasmes un pastiprinot pasākumus to iesaistīšanai darba tirgū. Uzlabot kvalitatīvas un iekļaujošas vispārējās izglītības nodrošināšanu, jo īpaši romiem un citām nelabvēlīgā situācijā esošām grupām. Saskaņā ar Valsts veselības stratēģiju un tās rīcības plānu uzlabot piekļuvi veselības aprūpes pakalpojumiem, t. sk. samazinot personīgos maksājumus un risinot veselības aprūpes speciālistu trūkuma problēmu. Ieviest regulāru un pārredzamu minimālo ienākumu pārskatīšanas shēmu un palielināt tās tvērumu un adekvātumu.

Briselē, 2018. gada 13. jūlijā

*Padomes vārdā –  
priekšsēdētājs*  
H. LÖGER

---

<sup>(1)</sup> Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 9. panta 2. punktu.

**PADOMES IETEIKUMS****(2018. gada 13. jūlijs)****par Čehijas Republikas 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Čehijas Republikas 2018. gada konverģences programmu**

(2018/C 320/03)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu <sup>(1)</sup> un jo īpaši tās 9. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

- (1) Komisija 2017. gada 22. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot 2018. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Tajā pienācīgi ņēma vērā Eiropas sociālo tiesību pīlāru, ko Eiropas Parlaments, Padome un Komisija pasludināja 2017. gada 17. novembrī. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes Eiropadome apstiprināja 2018. gada 22. martā. Komisija 2017. gada 22. novembrī uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1176/2011 <sup>(2)</sup> pamata arī pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Čehijas Republika nebija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats.
- (2) 2018. gada ziņojums par Čehijas Republiku tika publicēts 2018. gada 7. martā. Tajā tika izvērtēts, kā Čehijas Republika īstenojusi tai adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma 2017. gada 11. jūlijā <sup>(3)</sup>, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc tai adresētajiem ieteikumiem, kuri pieņemti iepriekšējos gados, un Čehijas Republikas progress virzībā uz stratēģijas “Eiropa 2020” valsts mērķu sasniegšanu.
- (3) Čehijas Republika savu 2018. gada valsts reformu programmu un 2018. gada konverģences programmu iesniedza 2018. gada 30. aprīlī. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās izvērtētas vienlaikus.

<sup>(1)</sup> OVL 209, 2.8.1997., 1. lpp.

<sup>(2)</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību (OVL 306, 23.11.2011., 25. lpp.).

<sup>(3)</sup> OVC 261, 9.8.2017., 1. lpp.



- (4) Attiecīgie šai valstij adresētie ieteikumi ir ņemti vērā, plānojot Eiropas strukturālos un investīciju fondus ("ESI fondi") 2014.–2020. gada plānošanas periodam. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 <sup>(1)</sup> 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Sīkāku informāciju par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu, Komisija ir sniegusi norādēs par to, kā piemērojami pasākumi, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.
- (5) Čehijas Republika šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā. Valdība savā 2018. gada konverģences programmā plāno laikposmā no 2018. gada līdz 2021. gadam sasniegt budžeta pārpalikumu nominālā izteiksmē. Vidēja termiņa budžeta mērķis – strukturālais deficīts 1,0 % apmērā no IKP – joprojām ar rezervi tiek sasniegts visā programmas periodā. Saskaņā ar 2018. gada konverģences programmu sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP pakāpeniski samazināsies līdz 29,9 % 2021. gadā. Minēto budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs ir ticams. Budžeta mērķu sasniegšanu apdraudošie riski kopumā šķiet līdzsvaroti, un ir sagaidāms publisko investīciju pieaugums un publiskā sektora algu turpmāka palielināšanās. Pamatojoties uz Komisijas 2018. gada pavasara prognozi, tiek prognozēts, ka strukturālā bilance 2018. gadā samazināsies līdz aptuveni 0,9 % no IKP un 2019. gadā – līdz 0,2 % no IKP, tādējādi joprojām pārsniedzot vidēja termiņa budžeta mērķi. Kopumā Padome uzskata, ka saskaņā ar prognozēm Čehijas Republika 2018. un 2019. gadā ievēros Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus.
- (6) Ilgtermiņā Čehijas Republikā joprojām pastāv vidējas nozīmības riski fiskālai stabilitātei. Ar novecošanu saistītās izmaksas rada problēmas veselības aprūpes un ilgtermiņa aprūpes jomā, un īpaša uzmanība ir jāpievērš pensiju sistēmas izmaiņām. Atjauninātās prognozes par izdevumiem, kas saistīti ar novecošanu, liecina par lielāku pieaugumu nekā norādīts 2015. gada ziņojumā par novecošanu. Sagaidāms, ka pensiju izdevumi pieaugs no 8,2 % no IKP 2016. gadā līdz 10,9 % no IKP 2070. gadā. Šis sagaidāmais pensiju izdevumu lielāks pieaugums galvenokārt atspoguļo to, ka ir paredzēts maksimālais likumā noteiktais pensionēšanās vecums, proti, 65 gadi. Faktiski paredzamā mūža ilguma sasaiste ar likumā noteikto pensionēšanās vecumu nav automātiska, bet gan maksimālais pensionēšanās vecums valdībai ir jāpārskata ik pēc pieciem gadiem, sākot no 2019. gada. Ņemot vērā, ka tas ir atstāts valdības ziņā, pašreizējās prognozēs par pensiju izdevumiem nav ņemta vērā šī pensionēšanās vecuma pārskatīšana. Turklāt pensiju indeksācija tagad ir dāsnāka, jo tajā ņem vērā 50 % no reālo algu pieauguma, nevis 33 % no reālo algu pieauguma, kā tas bija iepriekš. Šo izmaiņu ietekme uz izdevumiem ir 2 procentpunkti no IKP 2070. gadā. Pašlaik tiek apspriestas turpmākas izmaiņas, piemēram, pensijas pamatsummas palielināšana un lielākas pensijas vecākiem pensionāriem, un tas arī pasliktina ilgtspējas rādītājus. Attiecībā uz publiskajiem izdevumiem veselības aprūpei – tiek prognozēts, ka ilgtermiņā tie pieaugs par 1,1 procentpunktu no IKP, kas ir virs aplēstā vidējā pieauguma Savienībā, proti, 0,9 % procentpunktiem. Šajā kontekstā ir pazīmes, kas liecina par resursu neefektīvu izlietojumu pacientu ambulatorajā un stacionārajā aprūpē.
- (7) Ar jauno Fiskālās atbildības likumu, kas pieņemts 2017. gada sākumā, tika ievērojami stiprināta Čehijas Republikas fiskālā sistēma un izveidota neatkarīga fiskālā padome. Attiecībā uz likumprojektu par neatkarīgām revīzijām pašlaik tiek veikta starpdienestu apsvērumu iesniegšanas procedūra, un tā mērķis ir atrisināt jautājumu saistībā ar vēl netransponēto Padomes Direktīvu 2011/85/ES <sup>(2)</sup>.
- (8) Čehijas Valsts banka var noteikt ieteicamus makroprudenciālus hipotekāro aizdevumu limitus, taču tās sankciju piemērošanas pilnvaras ir ierobežotas, jo tai nav oficiālu pilnvaru tos izpildīt. Lai gan Čehijas Republikas bankas ievēro zināmus kopējā līmeņa limitus, tās nav pilnībā ievērojušas Čehijas Valsts bankas 2016. gada pamatnostādnes. Saistoši tiesību aktos paredzēti limiti, visticamāk, palielinātu līmeni, kādā Čehijas Republikas bankas ievēro noteikumus, un tas nodrošinātu finanšu stabilitāti un samazinātu risku aizņēmējiem. Sagaidāms, ka parlaments 2018. gadā apspriedīs tiesību akta priekšlikumu, ar ko groza Likumu par Čehijas Valsts banku.
- (9) Čehijas Republika joprojām saskaras ar problēmām saistībā ar publiskā iepirkuma pārredzamības un efektivitātes uzlabošanu un korupcijas novēršanu. Lai gan ir veikti daži pasākumi, lai uzlabotu publiskā iepirkuma satvaru, bažas joprojām rada konkurences līmenis, jo gandrīz puse no visiem publiskā iepirkuma konkursiem ir tādas procedūras, kurās ir tikai viens piedāvājums. Tajā pašā laikā obligātas elektronisko procedūru izmantošanas ieviešanai ir potenciāls veicināt pārredzamību un efektivitāti. Čehijas Republikas iestādes ir investējušas valstij piederošā e-iekpirkuma platformā *National Electronic Tool*, kam būtu jāklūst arvien lietotājdraudzīgākam un uzticamākam un kas papildina privātās platformas, kuras darbojas Čehijas Republikas tirgū. Vēl joprojām ir iespējams būtiski samazināt administratīvos šķēršļus un izmantot apkopotu un stratēģisku publisko iepirkumu

<sup>(1)</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

<sup>(2)</sup> Padomes Direktīva 2011/85/ES (2011. gada 8. novembris) par prasībām dalībvalstu budžeta struktūrām (OV L 306, 23.11.2011., 41. lpp.).

potenciālu, lai nodrošinātu publisko līdzekļu labāku izlietojumu. Gan centrālās, gan vietējās iestādes ir sākušas īstenot mērķtiecīgas iniciatīvas, lai apmācītu iepirkuma procedūrās iesaistīto personālu. Tomēr kopīgu iepirkuma pasākumu izveide un speciālo zināšanu ieguve dažās jomās joprojām rada lielas problēmas. Turklāt korupcija un kukuļošana joprojām rada problēmas uzņēmumiem un sabiedrībai. Lai gan tika pieņemtas vairākas svarīgas korupcijas novēršanas stratēģijas reformas, dažās jomās problēmas vēl joprojām nav novērstas.

- (10) E-pārvaldes sniegums joprojām ir zem Savienības vidējā rādītāja, bet ir pieņemti attiecīgi leģislatīvi pasākumi, lai nodrošinātu šo pakalpojumu pieejamību un uzlabošanu. Sagaidāms, ka 2018. gadā tiks ieviestas dažas liela mēroga iniciatīvas, taču to panākumi būs atkarīgi no tā, vai iestādes spēs veicināt informētību un nodrošināt lietotājdraudzīgus risinājumus.
- (11) Zināms administratīvais un regulatīvais slogs attur no investīciju veikšanas. Šis slogs galvenokārt ir saistīts ar būvatļaujām un nodokļu sarežģītību. Tomēr jāatzīst, ka iestādes ir pieņēmušas Būvniecības likuma grozījumus, kas vienkāršo būvatļauju saņemšanas procedūru, iekļaujot ietekmes uz vidi novērtējumu lēmumā par zonējumu vai vienotajā zonējuma un būvniecības atļaujā. Taču joprojām nav skaidrs, vai tas varētu arī racionalizēt procedūras saistībā ar lieliem infrastruktūras projektiem, jo dažādas citas atļaujas minētajā vienotajā atļauju sistēmā nav iekļautas. Pašlaik parlamentā tiek apspriests grozījums pašreizējā likumā, kas reglamentē transporta infrastruktūras būvniecību. Lai gan nodokļu sistēmā ir ieviestas izmaiņas nolūkā uzlabot nodokļu iekasēšanu, nodokļu regulējums un likmes ir pavirzījušies uz augšu to problēmu sarakstā, kuras traucē veikt uzņēmējdarbību. Jaunā valdība ir norādījusi uz iespējamām izmaiņām nolūkā uzlabot pārredzamību un vienkāršot nodokļu sistēmu, tostarp uz pašreizējo darbu pie ienākuma nodokļa tiesību aktu modernizēšanas. Saistību izpildes izmaksas ir nedaudz pieaugušas un joprojām ir virs Savienības vidējā rādītāja. Kaut gan "pievienotās vērtības nodokļa kontroles pārskats" nodrošina papildus nodokļu ieņēmumus, tas ir paildzinājis laiku, kas nepieciešams, lai izpildītu prasības nodokļu jomā. Neraugoties uz to, ka salīdzinājumā ar iepriekšējiem periodiem ir ievērojami samazinājies to stundu skaits, kas nepieciešams, lai izpildītu Nodokļu kodeksa prasības, Čehijas Republikā šis rādītājs joprojām ir viens no augstākajiem. Turklāt jaunās, samazinātās pievienotās vērtības nodokļa likmes varētu padarīt pievienotās vērtības nodokļa sistēmu vēl sarežģītāku, jo īpaši maziem un vidējiem uzņēmumiem.
- (12) Lai gan Čehijas Republikas ekonomika virzās uz zinātnesietilpīgākām darbībām, vairāki šķēršļi joprojām kavē labi funkcionējošas pētniecības un inovāciju sistēmas attīstību. To, ka palielinās investīcijas pētniecībai un izstrādei uzņēmumos, galvenokārt nosaka ārvalstu tiešie ieguldījumi. Iekšzemes uzņēmumu izdevumi pētniecības un izstrādes jomā pēdējo divu gadu laikā ir samazinājušies. Neraugoties uz ievērojamām publiskā sektora investīcijām pētniecībā un izstrādē, Čehijas Republikai nav pietiekami rezultāti attiecībā uz tās publiskā sektora zinātniskās bāzes kvalitāti. Tika pieņemti politikas pasākumi, lai izveidotu saikni starp akadēmisko vidi un uzņēmumiem un uzlabotu publiskā sektora zinātniskās bāzes sniegumu, taču rezultāti līdz šim ir ierobežoti un vēl ir pilnībā jāsteno reformas. Turklāt pētniecības un inovācijas sistēmas pārvaldība joprojām ir sadrumstalota.
- (13) Kvalitatīva un iekļaujoša izglītība un apmācība ir ļoti svarīga, ņemot vērā arvien pieaugošās nepilnības Čehijas Republikas darba tirgū. Izglītības rezultātus joprojām spēcīgi ietekmē skolēnu sociālekonomiskie apstākļi. Vēl ir pilnībā jāsteno pasākumi iekļaujošas izglītības jomā, jo īpaši attiecībā uz romu bērniem. Kvalificētu skolotāju trūkums līdz ar demogrāfiskajām prognozēm liecina, ka varētu kļūt vēl grūtāk pieņemt un saglabāt darbā skolotājus. Plānoto jauno skolotāju karjeras sistēmu, kas būtu sasaistījusi nepārtrauktu profesionālo attīstību, karjeru un algas, parlaments nepieņēma. Skolotāju algas joprojām ir zemas salīdzinājumā ar citu darba ņēmēju ar terciāro izglītību algām, taču nākamajos gados ir paredzēts algu turpmāks palielinājums. Tādēļ skolotāja profesija jauniem, talantīgiem cilvēkiem joprojām ir samērā nepievilcīga. Visbeidzot, tas, cik veiksmīga būs reforma, kuras mērķis ir padarīt izglītību iekļaujošāku (un kura 2016. gadā tika sākta ar Eiropas Sociālā fonda atbalstu), būs atkarīgs no pietiekama un ilgtspējīga valsts finansējuma pieejamības, turpmākas skolotāju un skolotāju-asistentu apmācības un sabiedrības informēšanas palielināšanas par to, kādi ir ieguvumi no iekļaujošas izglītības.
- (14) Čehijas Republikā ir labi darba tirgus rādītāji. Nodarbinātības līmenis pēdējo sešu gadu laikā ir nemitīgi pieaudzis, un bezdarba līmenis ir ievērojami sarucis. Taču joprojām netiek pilnībā izmantots sieviešu, mazkvalificētu cilvēku un personu ar invaliditāti potenciāls. ņemot vērā darbaspēka trūkumu, nenoliedzami pastāv iespējas palielināt to līdzdalību darba tirgū. Neraugoties uz nesen veiktajiem pasākumiem, kuru rezultātā vecāku atvaļinājumi kļuva elastīgāki un pieauga bērnu aprūpes iestāžu skaits, joprojām pastāv lielas nodarbinātības un vīriešu un sieviešu darba samaksas atšķirības. Nodarbinātības rādītājs sieviešu vidū joprojām ir krietni zemāks nekā vīriešu vidū. Maternitāte joprojām spēcīgi ietekmē līdzdalību darba tirgū, un tas ir saistīts ar cenas ziņā pieejamas bērnu aprūpes vājo pieejamību, tiesībām uz gariem vecāku atvaļinājumiem, to, ka maz tiek izmantots elastīgs darbalaika režīms, un ka trūkst ilglaicīgās aprūpes iestāžu. 2016. gadā tikai 4,7 % bērnu, kas ir jaunāki par trim gadiem, bija uzņemti formālajā bērnu aprūpē. Lai arī mazkvalificēti cilvēki veido tikai nelielu daļu no iedzīvotājiem, to nodarbinātības līmenis ir krietni zemāks nekā to cilvēku vidū, kas ir vidēji un augsti kvalificēti. Tāpat arī personu

ar invaliditāti nodarbinātības līmenis ir zem Savienības vidējā līmeņa, neraugoties uz to, ka vispārējais bezdarba līmenis ir rekordzems un darba tirgū trūkst darbaspēka. Tas varētu stimulēt personu ar invaliditāti neizmantojamo potenciāla izmantošanu. Valsts nodarbinātības dienestu spējas ir ierobežotas, līdz ar to tie pašlaik nespēj nodrošināt darba meklētājiem individuālu un pastāvīgu atbalstu. Valsts nodarbinātības dienestu spēju palielināšana informēšanas un aktivizācijas jomās, apvienojot to ar efektīvu un pienācīgi mērķorientētu aktīvu darba tirgus politiku un individualizētiem pakalpojumiem, palīdzētu palielināt šo grupu līdzdalību darba tirgū. Prasmju (arī digitālo prasmju) pilnveides iniciatīvas varētu uzlabot piekļuvi darba tirgum.

- (15) Komisija 2018. gada Eiropas pusgada ietvaros ir veikusi Čehijas Republikas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un to publicējusi 2018. gada ziņojumā par šo valsti. Tā ir arī novērtējusi 2018. gada konverģences programmu, 2018. gada valsts reformu programmu un to, kā īstenoti Čehijas Republikai iepriekšējos gados adresētie ieteikumi. Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas nodrošināšanā Čehijas Republikā, bet arī to, cik lielā mērā tās atbilst Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā vajadzību nostiprināt Savienības vispārējo ekonomikas pārvaldību, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.
- (16) Ņemot vērā šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi 2018. gada konverģences programmu un uzskata <sup>(1)</sup>, ka ir sagaidāms, ka Čehijas Republika ievēros Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus.

AR ŠO IESAKA Čehijas Republikai 2018. un 2019. gadā rīkoties šādi.

1. Uzlabot ilgtermiņa finanšu stabilitāti, jo īpaši pensiju sistēmas stabilitāti. Novērst nepilnības publiskā iepirkuma praksē, jo īpaši, veicinot vairāk uz kvalitāti balstītu konkurenci un īstenojot korupcijas novēršanas pasākumus.
2. Samazināt investīcijām radīto administratīvo slogu, tostarp, paātrinot atļauju piešķiršanas procedūras saistībā ar darbiem infrastruktūras jomā. Novērst šķēršļus, kas kavē pētniecību, izstrādi un inovācijas, jo īpaši palielinot iekšzemes uzņēmumu inovācijas spējas. Stiprināt izglītības sistēmas spējas nodrošināt kvalitatīvu un iekļaujošu izglītību, tostarp, veicinot skolotāju profesijas pievilcīgumu. Veicināt sieviešu, mazkvalificētu cilvēku un personu ar invaliditāti nodarbinātību, tostarp, uzlabojot aktīvas darba tirgus politikas efektivitāti.

Briselē, 2018. gada 13. jūlijā

*Padomes vārdā –  
priekšsēdētājs  
H. LÖGER*

---

<sup>(1)</sup> Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 9. panta 2. punktu.

**PADOMES IETEIKUMS****(2018. gada 13. jūlijs)****par Dānijas 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Dānijas 2018. gada konverģences programmu**

(2018/C 320/04)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu <sup>(1)</sup> un jo īpaši tās 9. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

- (1) Komisija 2017. gada 22. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot 2018. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Tajā pienācīgi ņēma vērā Eiropas sociālo tiesību pīlāru, ko Eiropas Parlaments, Padome un Komisija pasludināja 2017. gada 17. novembrī. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes Eiropadome apstiprināja 2018. gada 22. martā. Komisija 2017. gada 22. novembrī uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1176/2011 <sup>(2)</sup> pamata arī pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Dānija nebija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats.
- (2) 2018. gada ziņojums par Dāniju tika publicēts 2018. gada 7. martā. Tajā tika izvērtēts, kā Dānija īstenojusi tai adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma 2017. gada 11. jūlijā <sup>(3)</sup>, tika izvērtēti turpmākie pasākumi, kas veikti pēc tai adresētajiem ieteikumiem, kuri pieņemti iepriekšējos gados, un Dānijas progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu.
- (3) Dānija savu 2018. gada valsts reformu programmu un 2018. gada konverģences programmu iesniedza 2018. gada 24. aprīlī. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās izvērtētas vienlaikus.
- (4) Attiecīgie šai valstij adresētie ieteikumi ir ņemti vērā, plānojot Eiropas strukturālos un investīciju fondus ("ESI fondi") 2014.–2020. gada plānošanas periodam. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 <sup>(4)</sup> 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās

<sup>(1)</sup> OVL 209, 2.8.1997., 1. lpp.

<sup>(2)</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību (OVL 306, 23.11.2011., 25. lpp.).

<sup>(3)</sup> OVC 261, 9.8.2017., 1. lpp.

<sup>(4)</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OVL 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Sīkāku informāciju par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu, Komisija ir sniegusi norādēs par to, kā piemērojami pasākumi, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.

- (5) Uz Dāniju pašlaik attiecas Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvā daļa. Valdība savā 2018. gada konverģences programmā plāno panākt nominālo deficītu 0,7 % apmērā no IKP 2018. gadā un arī turpmāk visā programmas periodā līdz 2025. gadam izpildīt vidēja termiņa budžeta mērķi, proti, panākt strukturālo deficītu 0,5 % apmērā no IKP. Kā teikts 2018. gada konverģences programmā, ir paredzams, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP samazināsies līdz 35,6 % 2018. gadā un turpinās samazināties līdz 34,2 % 2020. gadā, bet pēc tam līdz 2025. gadam tā palielināsies līdz gandrīz 40 %. Makroekonomikas scenārijs, kas ir minētās budžeta prognozes pamatā, programmas periodā ir ticams. Pamatojoties uz Komisijas 2018. gada pavasara prognozi, tiek prognozēts, ka 2018. gadā strukturālā bilance sasniegs pārpalikumu 0,3 % apmērā no IKP un 2019. gadā – 0,9 % apmērā no IKP, kas nedaudz pārsniedz 2018. gada konverģences programmas mērķi un vidēja termiņa budžeta mērķi. Kopumā Padome uzskata: ir paredzams, ka Dānija 2018. un 2019. gadā ievēros Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus.
- (6) Darbaspēka piedāvājuma nodrošināšana demogrāfisku pārmaiņu laikā un pievēršanās draudošajam darbaspēka trūkumam atsevišķās nozarēs ir priekšnoteikums ilgtspējīgai Dānijas izaugsmei. Reformas, kuru mērķis ir palielināt dalības un absolvēšanas līmeni profesionālajā izglītībā un apmācībā un labāk attīstīt digitālo prasmju līmeņus, varētu palielināt kvalificētu darbinieku piedāvājumu. Turklāt šajā saistībā lietderīgi būtu pasākumi, kas paredzēti, lai darba tirgū efektīvāk iekļautu atstumtās un nelabvēlīgā situācijā esošās grupas. Tas attiecas uz jauniešiem ar zemu izglītības līmeni, cilvēkiem ar ierobežotām darba spējām un invaliditāti un migrantu izcelsmes personām. Nesenie integrācijai darbā veltītie pasākumi tika uzsākti lēnām, tomēr, šķiet, ka tie uzlabo nesen ieradušos bēgļu stāvokli. Migrantu izcelsmes bērnu integrācija izglītības sistēmā joprojām ir būtiska problēma, kā rezultātā viņu izglītības rezultāti vidēji ir zemāki nekā citiem bērniem.
- (7) Būtisks ir liels ražīguma pieaugums, lai atbalstītu ekonomikas izaugsmi, saglabātu salīdzinoši augsto labklājības līmeni Dānijā un nodrošinātu valsts konkurētspēju. Lai gan Dānijas ražīguma līmenis salīdzinājumā ar citām dalībvalstīm ir augsts, ražīguma pieaugums jau ilgāku laiku samazinās un pastāv virkne iespējamo traucējumu ražīguma pieaugumam (ko konstatējusi arī Dānijas Produktivitātes padome un Konkurences iestāde). Gausa ražīguma attīstība ir raksturīga jo īpaši uz iekšzemi orientētiem pakalpojumiem, saistībā ar kuriem valdība 2017. gadā veica tikai ierobežotus pasākumus konkurences palielināšanai un kuros dažas daļas, piemēram, hipotēku bankas, nav pakļautas ārvalstu konkurencei. Vāja konkurence vairākās uz iekšzemi orientētu pakalpojumu nozarēs (piemēram, mazumtirdzniecības, finanšu, sabiedrisko pakalpojumu sadales nozarē, transporta nozarē un farmācijas preču vairumtirdzniecības nozarē) joprojām ietekmē ražīgumu, investīcijas un darbvieta radīšanu.
- (8) Pēc vairākiem gadiem, kad ievērojami pieauga mājokļu cenas, veidojas pārkāpuma vērtības risks, jo īpaši galvenajās pilsētu teritorijās. Eiropas Sistēmisko risku kolēģija izdeva brīdinājumu astoņām Savienības valstīm, tostarp Dānijai, norādot uz mājokļa īpašumu sektora neaizsargātību vidējā termiņā, kas izskaidrojams ar mājokļu cenu pieaugumu apvienojumā ar lieliem māsaimniecību parādiem. Māsaimniecības 2017. gadā turpināja samazināt savu parādu, bet tas joprojām ir viens no lielākajiem Savienībā (procentos no IKP) un saskaņā ar Komisijas aplēsēm pārsniedz ar ekonomikas pamatiem nodrošināto līmeni un piesardzības robežvērtības. Turklāt kopš 2013. gada to hipotēku daļa, kurām ir ļoti liela aizdevumu attiecība pret ienākumiem, ir strauji pieaugusi, jo īpaši Kopenhāgenā un ap to. Dānijas iestādes ir pieņēmušas vairākus jaunus makroprudenciālos pasākumus, lai vēl vairāk ierobežotu riskantu aizdevumu ņemšanu (spēkā no 2018. un 2020. gada), un ieviesušas īpašuma nodokļa reformu (spēkā no 2021. gada), lai risinātu reģionālu nelīdzsvarotību attiecībā uz mājokļu cenām. Tomēr ļoti liela aizdevumu attiecība pret ienākumiem apvienojumā ar lielu parādu, kam ir liels procentu likmju jutīgums, un, iespējams, pārkāpuma augstu novērtētajām mājokļu cenām palielina cenu korekcijas risku, kas varētu kaitēt reālajai ekonomikai un banku nozarei.
- (9) Komisija 2018. gada Eiropas pusgada ietvaros ir veikusi visaptverošu Dānijas ekonomikas politikas analīzi un to publicējusi 2018. gada ziņojumā par šo valsti. Tā ir arī novērtējusi 2018. gada konverģences programmu, 2018. gada valsts reformu programmu un to, kā īstenoti Dānijas iepriekšējos gados adresētie ieteikumi. Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas nodrošināšanā Dānijā, bet arī to, cik lielā mērā tās atbilst Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā vajadzību nostiprināt Savienības vispārējo ekonomikas pārvaldību, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.

- (10) Ņemot vērā šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi 2018. gada konverģences programmu un uzskata <sup>(1)</sup>, ka ir gaidāms, ka Dānija ievēros Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus,

AR ŠO IESAKA Dānijai 2018. un 2019. gadā rīkoties šādi.

1. Palielināt konkurenci uz iekšzemi orientētu pakalpojumu nozarēs, piemēram, sabiedrisko pakalpojumu sadales nozarē un finanšu nozarē.

Briselē, 2018. gada 13. jūlijā

*Padomes vārdā –*  
*priekšsēdētājs*  
H. LÖGER

---

<sup>(1)</sup> Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 9. panta 2. punktu.

**PADOMES IETEIKUMS****(2018. gada 13. jūlijs)****par Vācijas 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Vācijas 2018. gada stabilitātes programmu**

(2018/C 320/05)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu <sup>(1)</sup> un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību <sup>(2)</sup>, un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

- (1) Komisija 2017. gada 22. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot 2018. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Tajā pienācīgi ņēma vērā Eiropas sociālo tiesību pilāru, ko Eiropas Parlaments, Padome un Komisija pasludināja 2017. gada 17. novembrī. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes Eiropadome apstiprināja 2018. gada 22. martā. Komisija 2017. gada 22. novembrī uz Regulas (ES) Nr. 1176/2011 pamata arī pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Vācija bija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu "Padomes ieteikums par eurozonas ekonomikas politiku", kuru Eiropadome apstiprināja 2018. gada 22. martā. Padome ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku <sup>(3)</sup> ("eurozonai adresētais ieteikums") pieņēma 2018. gada 14. maijā.
- (2) Ņemot vērā to, ka Vācija ir dalībvalsts, kuras valūta ir euro, un ka ekonomiskajā un monetārajā savienībā ekonomikas ir savstarpēji cieši saistītas, Vācijai būtu jānodrošina, ka tiek pilnībā un laikus tiktu īstenots eurozonai adresētais ieteikums, kurš atspoguļots turpmāk sniegtajā 1. un 2. ieteikumā.
- (3) 2018. gada ziņojums par Vāciju tika publicēts 2018. gada 7. martā. Tajā tika izvērtēts, kā Vācija īstenojusi tai adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma 2017. gada 11. jūlijā <sup>(4)</sup>, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc tai adresētajiem ieteikumiem, kuri pieņemti iepriekšējos gados, un Vācijas progress virzībā uz stratēģijas

<sup>(1)</sup> OVL 209, 2.8.1997., 1. lpp.<sup>(2)</sup> OVL 306, 23.11.2011., 25. lpp.<sup>(3)</sup> OVC 179, 25.5.2018., 1. lpp.<sup>(4)</sup> OVC 261, 9.8.2017., 1. lpp.

“Eiropa 2020” valsts mērķu sasniegšanu. Tajā bija ietverts arī padziļināts pārskats, kurš veikts saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu un kura rezultāti arī tika publicēti 2018. gada 7. martā. No Komisijas veiktās analīzes tika secināts, ka Vācijā pastāv makroekonomikas nelīdzsvarotība. Konkrētāk, pastāvīgi augstajam tekošā konta pārpalikumam ir pārrobežu nozīme, un tas atspoguļo pieticīgas investīcijas attiecībā pret uzkrājumiem gan privātajā, gan publiskajā sektorā. Pārpalikums, kas lielākoties ir ar trešām valstīm, kopš 2016. gada ir nedaudz samazinājies, un paredzams, ka tas pakāpeniski samazināsies, jo nākamajos gados pieaugs iekšzemes pieprasījums, taču šis pārpalikums prognozes periodā joprojām saglabāsies vēsturiski augstā līmenī. Kaut arī pašlaik notiek pāreja uz iekšzemes pieprasījuma virzītu izaugsmi, gan patēriņa, gan investīciju īpatsvars IKP joprojām ir neliels, neraugoties uz labvēlīgajiem cikliskajiem un finansēšanas apstākļiem un vajadzību pēc investīcijām infrastruktūrā, kurām vēl ir fiskālā telpa. Lai gan ir veikti daudzi pasākumi, lai stiprinātu publiskās investīcijas, šie centieni vēl nav vainagojušies ar publisko investīciju īpatsvara IKP ilgtermiņa augšupejošu tendenci. Progress, īstenojot ieteikumus citās jomās, arī ir bijis ierobežots.

- (4) Vācija savu 2018. gada valsts reformu programmu iesniedza 2018. gada 30. aprīlī un 2018. gada stabilitātes programmu – 2018. gada 19. aprīlī. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās izvērtētas vienlaikus.
- (5) Attiecīgie šai valstij adresētie ieteikumi ir ņemti vērā, plānojot Eiropas strukturālos un investīciju fondus (“ESI fondi”) 2014.–2020. gada plānošanas periodam. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 (1) 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Sīkāku informāciju par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu, Komisija ir sniegusi norādēs par to, kā piemērojami pasākumi, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.
- (6) Vācija šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā, un tai piemēro noteikumu par parādu. Valdība savā 2018. gada stabilitātes programmā plāno budžeta pārpalikumu no 1 līdz 1½ % no IKP laikposmā no 2018. līdz 2021. gadam. Vidēja termiņa budžeta mērķis – strukturālais deficīts 0,5 % apmērā no IKP – joprojām ar rezervi tiek sasniegts visā programmas periodā. Saskaņā ar stabilitātes programmu sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP pakāpeniski samazināsies līdz 53 % 2021. gadā. Lai gan stabilitātes programmā ir uzskaitīti un aprakstīti vairāki 2018. gada marta koalīcijas līgumā plānotie pasākumi, kas kopumā sasniedz aptuveni 1½ % no IKP laikposmā no 2018. līdz 2021. gadam, tie vēl nav iekļauti stabilitātes programmas prognozēs, jo tie vēl nav pieņemti. Makroekonomikas scenārijs, uz kuru balstās minētās budžeta prognozes un kuru nav apstiprinājusi neatkarīga struktūra, ir ticams (2). Pamatojoties uz Komisijas 2018. gada pavasara prognozi, tiek prognozēts, ka strukturālajā bilancē tiks reģistrēts pārpalikums aptuveni 1,2 % apmērā no IKP 2018. gadā un 1,0 % apmērā no IKP 2019. gadā, kas pārsniedz vidēja termiņa budžeta mērķi. Tiek prognozēts, ka vispārējās valdības parādsaistības turpinās stabili samazināties. Kopumā Padome uzskata, ka ir paredzams, ka Vācija 2018. un 2019. gadā ievēros Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus. Tajā pašā laikā, kaut arī tiek ievērots vidēja termiņa mērķis, joprojām ir iespējams izmantot fiskālo un strukturālo politiku, kuras mērķis ir panākt noturīgu augšupejošu tendenci publiskajās un privātajās investīcijās, jo īpaši izglītības, pētniecības un inovācijas jomā.
- (7) Reālās publiskās investīcijas 2015.–2017. gadā stabili pieauga. Šī tendence liecina par valdības centieniem stiprināt investīcijas. Publiskās investīcijas pieņemams spēkā, bet kā IKP īpatsvars šis pieaugums joprojām ir neliels, un pašvaldību līmenī joprojām pastāv būtiska neveikto investīciju problēma, kas tiek lēstas 4 % apmērā no IKP. Valsts pamatkapitāla apjoms turpina samazināties kā IKP īpatsvars, galvenokārt sakarā ar negatīvo neto investīciju līmeni pašvaldību līmenī (aptuveni 6 miljardi EUR gadā laikposmā no 2010. līdz 2016. gadam). Lai pašvaldību līmenī atbrīvotos no neveikto investīciju problēmas, nākamo desmit gadu laikā būtu nepieciešamas papildu ikgadējās publiskās investīcijas 0,3 % apmērā no IKP. Investīcijas, kas izteiktas procentos no pamatkapitāla, valdības sektorā, un publiskās investīcijas, kas izteiktas procentos no publiskajiem izdevumiem, ir mazākas par eurozonas vidējo rādītāju. Pakalpojumu aģentūra, kas tika izveidota, lai atbalstītu publiskās investīcijas pašvaldību līmenī, sāka darboties 2017. gadā, bet ir vajadzīgi papildu centieni, lai risinātu neveikto investīciju problēmu. Kopā ar labvēlīgo budžeta nostāju tas liecina, ka ir iespējams palielināt investīcijas visos valdības līmeņos, jo īpaši reģionālajā un pašvaldību līmenī.

(1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

(2) Saskaņā ar federālās valdības regulu par ekonomikas prognozēm (*Vorausschätzungsverordnung*), ko pieņēma Ekonomikas un enerģētikas ministrija, vienojoties ar Finanšu ministriju, un kas ir spēkā no 2018. gada jūlija, Kopīgās ekonomikas prognozes projekta grupa (*Gemeinschaftsdiagnose*) ir atzīta par neatkarīgu struktūru, kuras atbildībā ir novērtēt ekonomikas prognozes, uz kurām balstās budžeta plānu projekti un stabilitātes programmas Likuma par ekonomikas prognozēm (*Vorausschätzungsgesetz*) izpratnē.



- (8) Publiskie izdevumi izglītības jomā 2016. gadā joprojām bija 4,2 % apmērā no IKP, kas ir zem Savienības vidējā rādītāja (4,7 %). Izdevumi izglītības un pētniecības jomā 2016. gadā saglabājās 9,0 % apmērā no IKP un nesasniedza valsts izvirzīto mērķi – 10 % no IKP. Tas atbilst aprēķinātajam investīciju iztrūkumam aptuveni 33 miljardu EUR apmērā. Kaut gan izglītības izdevumi ir palielinājušies reālā izteiksmē, joprojām pastāv būtiska neveikto investīciju problēma. Tajā pašā laikā atbilstošs publiskais finansējums būs nepieciešams tādu problēmu risināšanai kā augošais studentu skaits, skolotāju trūkums un agrīnās pirmsskolas izglītības un aprūpes turpmāka paplašināšana. Papildu izdevumiem izglītības un pētniecības un inovācijas jomā ir izšķiroša nozīme attiecībā uz Vācijas potenciālo izaugsmi.
- (9) Vācijas ekonomikas digitalizācija notiek lēni, un valsts saskaras ar nopietnām problēmām. Pastāv acīmredzama digitāla plaisa starp pilsētām un laukiem attiecībā uz ātrdarbīga interneta (nākamās paaudzes piekļuve līdz 30 Mbit) pārklājumu (tas ir pieejams tikai 54 % lauku apvidū). Vācija atpaliel ļoti augstas veiktspējas platjoslas (> 100 Mbit) ieviešanā. Tikai nelielu daļu Vācijas teritorijas (7,3 %) sedz augstas veiktspējas optiskās šķiedras piekļuves tīkli, salīdzinot ar Savienības vidējo rādītāju (26,8 %). Tā vietā – esošo vara kabeļu tīklu uzlabošana (vektorēšana) joprojām bija dominējošā vēsturiskā operatora vēlamais tehnoloģiskais risinājums. Daudzi pakalpojumi ir atkarīgi no ļoti ātrdarbīgas savienojamības, un 2017. gadā 25,3 % Vācijas uzņēmumu konstatēja, ka to interneta pieslēgums ir pārāk lēns to faktiskajām darbījumdarbības vajadzībām. Šādas savienojamības trūkums kavē investīcijas, jo īpaši mazo un vidējo uzņēmumu investīcijas, no kuriem daudzi atrodas lauku un piepilsētu apvidos. Arī digitālo publisko pakalpojumu un e-veselības sniegums stipri atpaliel no Savienības vidējā rādītāja.
- (10) Uzņēmumu investīcijas pētniecības un izstrādes jomā turpina palielināties, un Vācija ir tuvu tam, lai sasniegtu stratēģijas “Eiropa 2020” pētniecības un izstrādes intensitātes mērķi. Tomēr investīcijas arvien vairāk koncentrējas lielos uzņēmumos un vidējo un augsto tehnoloģiju ražošanā, savukārt mazo un vidējo uzņēmumu veiktais ieguldījums samazinās. Ir veikti vairāki pasākumi, lai stiprinātu uzņēmējdarbību, it īpaši, piesaistot privātās investīcijas riska kapitālā. Tomēr Vācijas riska kapitāla tirgus joprojām ir mazāk attīstīts nekā citiem starptautiskiem līderiem inovācijas jomā.
- (11) Neraugoties uz dažiem uzlabojumiem pēdējo gadu laikā, Vācijas nodokļu sistēma joprojām ir neefektīva, jo īpaši tādēļ, ka tā ir sarežģīta un kropļo lēmumu pieņemšanu, piemēram, investīciju, finansējuma un līdzdalības darba tirgū jomā. Vācija liek salīdzinoši lielu uzsvāru uz tiešajiem nodokļiem, lai palielinātu ieņēmumus, un pastāv iespēja samazināt kropļojošus tiešos nodokļus vai pāriet uz mazāk kropļojošiem nodokļiem īpašuma, mantojuma un patēriņa jomā. Nodokļi un sociālās iemaksas no algota darba ienākumiem 2015. gadā bija sestie lielākie Savienībā. Kapitāla izmaksas un faktiskā uzņēmumu ienākuma nodokļa vidējā likme, kas dažādos reģionos ir atšķirīga, ir viena no augstākajām Savienībā (28,2 % no valsts kopējā rādītāja, salīdzinot ar Savienības vidējo rādītāju – 20,9 %). Ņemot vērā mijiedarbību starp uzņēmumu ienākuma nodokli, vietējo tirdzniecības nodokli un solidaritātes piemaksu, uzņēmumu ienākuma nodokļa sistēma ir sarežģīta, saistīta ar augstām nodokļu administrēšanas izmaksām un kropļo investīciju līmeni un vietu, kur tie tiek veikti. Turklāt uzņēmumu ienākuma nodoklis kropļo finansēšanas lēmumus ar stimuliem aizņēmuma finansējuma izmantošanai. Šādi stimuli ir septītie lielākie Savienībā. Tas, ka tiktu pazeminātas kapitāla izmaksas pašu kapitālam, varētu palielināt privātās investīcijas un stiprināt salīdzinoši pārāk maz attīstīto riska kapitāla tirgu. Turklāt zaudējumu pārņemšanas noteikums joprojām ir salīdzinoši stingrs, jo ierobežo summu līdz 60 % no ienākumiem, ko apliek ar nodokli attiecīgajā gadā.
- (12) Regulējums Vācijā joprojām ir ļoti ierobežojošs, jo īpaši attiecībā uz darbījumdarbības pakalpojumiem, regulētām profesijām un administratīvām formalitātēm pakalpojumu pārrobežu sniegšanas jomā. Galvenie ierobežojumi cita starpā attiecas uz juridisko formu un kapitāla daļu turējumu. Mainības koeficients tādās nozīmīgās darbījumdarbības pakalpojumu nozarēs kā juridiskie, grāmatvedības, arhitektūras un inženiertehniskie pakalpojumi ir mazāks par Savienības vidējo rādītāju, savukārt bruto darbības rādītāji šajās nozarēs ir augstāki par vidējo līmeni, liecinot par mazāku konkurences spiedienu. Ņemot vērā pakalpojumu kā starpposma ieguldāmo resursu nozīmi, ne tik ierobežojošs pakalpojumu regulējums palielina produktivitāti pakārtotām, pakalpojumu ziņā ietilpīgām nozarēm.
- (13) Vācijas darba tirgus rādītāji ir ļoti labi. Bezdarba līmenis 2017. gada ceturtajā ceturksnī nokritās līdz rekordzemam līmenim (3,6 %), un nodarbinātība sasniedza 79,8 %. Jauniešu bezdarba līmenis (6,8 % 2017. gadā) ir viens no zemākajiem Savienībā. Vācija saskaras ar aizvien lielāku prasmīga darbaspēka trūkumu, savukārt dažu grupu potenciāls darba tirgus jomā joprojām netiek pietiekami izmantots. Nepilnu darba laiku strādājošo, jo īpaši sieviešu un personu ar migrantu izcelsmi un aprūpes pienākumiem, īpatsvars ir viens no lielākajiem Savienībā. Attiecībā uz sievietēm nozīmīgi faktori ir tas, ka trūkst stimula strādāt ilgākas stundas apvienojumā ar to, ka trūkst pietiekamas bērnu aprūpes un visas dienas garumā pieejamas skolas. Konkrēti nodokļu noteikumi, jo īpaši attiecībā uz otriem pelnītājiem un zemu atalgotiem darba ņēmējiem, kā arī bloķējošās sekas, ko rada “minidarbu” peļņas sliekšņa noteikšana 450 EUR apmērā ir vēl vairāk mazinājuši stimulu strādāt ilgākas stundas. Vācijā ir viens no augstākajiem nodokļu īpatsvāriem darbaspēka izmaksās attiecībā uz zemu atalgotiem darba ņēmējiem,

no kuriem lielākā daļa ir sievietes. Nepilnu darba laiku strādājošo sieviešu lielo īpatsvaru papildina viena no lielākajām vīriešu un sieviešu nepilna darba laika nodarbinātības atšķirībām Savienībā (37,5 % salīdzinājumā ar vidējo rādītāju Savienībā – 23,1 %). Tas veicina ļoti lielu vīriešu un sieviešu darba samaksas atšķirību Vācijā.

- (14) Nominālais algas pieaugums 2017. gadā joprojām bija mērens (2,4 %), neraugoties uz rekordzemu bezdarba līmeni un lielo skaitu vakanto darba vietu. Šis salīdzinoši pieticīgais rādītājs daļēji izskaidrojams ar lēnu produktivitātes pieaugumu pakalpojumu jomā, darba koplīgumu nelielo piemērojumumu dažās nozarēs un strukturālā bezdarba samazināšanos. Reakcija uz inflācijas pieaugumu bijusi ierobežota, un reālais algu pieaugums samazinājies no 1,8 % 2016. gadā līdz 0,7 % 2017. gadā. Koplīgumi no 2018. gada sākuma var izraisīt algu pieauguma nelielu paātrinājumu; šajā jomā ir lietderīgi novērot notikumu attīstību. Zemu atalgotu darba ņēmēju īpatsvars joprojām ir augsts, un ir iespējams palielināt nostrādāto stundu skaitu zemākajās algu decilēs. Pieaugošā imigrācija neliedza algu pieaugumu zemāku algu segmentos. Ieviešot obligāto vispārējo minimālo algu 2015. gadā un pēc tam to palielinot 2017. gadā, alga pieauga sadalījuma skalas apakšējā daļā. Papildus algu pieaugumam sociālie partneri pašreizējā algām veltīto sarunu kārtā galveno uzmanību pievērš darbalaika elastīgumam.
- (15) Vācijai ir kopumā stabila sociālās aizsardzības sistēma. Tomēr to cilvēku īpatsvars, kuriem draud nabadzība, attiecībā pret kopējo iedzīvotāju skaitu līdz 2015. gadam stabili pieauga – pirms šī tendence nedaudz mainījās pretējā virzienā 2016. gadā. 2015. gadā sāka samazināties arī ienākumu nevienlīdzība, uzrādot pieticīgu samazinājumu S80/S20 rādītājā sakarā ar nabadzīgāko mājāsaimniecību ienākumu uzlabošanu. Nesenais uzlabojums nodarbinātu personu nabadzības jomā 2016. gadā arī bija pieticīgs un attiecās tikai uz vīriešiem.
- (16) Vācija var uzlabot gados vecāku darba ņēmēju piesaisti darba tirgum, kas palielinātu ienākumus vecumdienās, sekmētu potenciālo izlaides apjomu, palīdzētu pielāgoties saspringtajai situācijai darba tirgū un mazinātu nepieciešamību pēc piesardzības uzkrājumiem vecumdienām. Fiskālās stabilitātes riski pašlaik ir mazi, lielā mērā pateicoties salīdzinoši lielumam primārajam pārpalikumam. Tomēr saskaņā ar 2018. gada ziņojumu par novecošanu paredzams, ka Vācijai līdz 2070. gadam būs viens no lielākajiem pensiju izdevumu pieaugumiem Savienībā. To cilvēku īpatsvars, kuriem vecumdienās (t. i., pēc 65 gadu vecuma) draud nabadzība, 2016. gadā bija 17,6 %, kas pārsniedz Savienības vidējo rādītāju (14,7 %). Ir sagaidāms, ka pensiju atbilstības obligātajā pirmajā pilārā turpmāka pasliktināšanās palielinās nabadzības risku vecumdienās, jo īpaši zemu atalgotiem darba ņēmējiem, cilvēkiem ar netipiskiem darba līgumiem un cilvēkiem, kuriem darba stāžā ir bijuši pārtraukumi. Vīriešu un sieviešu pensiju atšķirība ir viena no lielākajām Savienībā. Tajā pašā laikā nodarbinātības līmenis darba ņēmēju vecuma grupā no 60 līdz 64 gadiem (58,4 % 2017. gadā) bija viens no augstākajiem Savienībā, nodarbinātības līmenis darba ņēmēju vecuma grupā no 65 līdz 69 gadiem bija dalībvalstu vidējā trešdaļā (16,1 %).
- (17) Sociālekonomiskais stāvoklis joprojām ir būtisks izglītības rezultātu un darba tirgus integrācijas faktors. Saskaņā ar Starptautiskās skolēnu novērtēšanas programmu 2015. gadā mācību priekšmetā “zinātne” tas veicina rezultātu starpību trīs gadu mācīšanās apmērā starp zemākajām un augstākajām sociālajam kvartilēm. Valsts dati apstiprina šo būtisko korelāciju arī attiecībā uz pamatizglītību. Migrantu izcelsmes apmācāmie saskaras ar īpašām problēmām. Salīdzinājumā ar valstī dzimušiem skolēniem ir daudz ticamāks, ka viņiem būs vājas pamatprasmes un viņi priekšlaicīgi pametīs skolu vai pārtrauks mācības universitātē. Netiek pilnībā izmantots arī darba tirgus potenciāls attiecībā uz cilvēkiem ar migrantu izcelsmi. 2017. gadā trešo valstu valstspiederīgo nodarbinātības līmenis (vecumā no 20 līdz 64 gadiem) bija vairāk nekā par 27 procentpunktiem zemāks nekā Vācijas valstspiederīgajiem (gandrīz par 32 procentpunktiem zemāks to sieviešu starpā, kas ir trešo valstu valstspiederīgās). Darba ņēmēju dalība pieaugušo izglītībā rada bažas par turpmākiem darba ņēmēju darba tirgus rādītājiem, jo īpaši par mazkvalificētiem pieaugušajiem, kuru skaits ir 7,5 miljoni iedzīvotāju un kuriem trūkst lasīšanas un rakstīšanas pamatprasmi.
- (18) Komisija 2018. gada Eiropas pusgada ietvaros ir veikusi Vācijas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un to publicējusi 2018. gada ziņojumā par šo valsti. Tā ir arī novērtējusi 2018. gada stabilitātes programmu, 2018. gada valsts reformu programmu un to, kā īstenoti Vācijai iepriekšējos gados adresētie ieteikumi. Tā ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtermiņā fiskālās un sociālekonomiskās politikas nodrošināšanā Vācijā, bet arī to, cik lielā mērā tās atbilst Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā vajadzību nostiprināt Savienības vispārējo ekonomikas pārvaldību, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.
- (19) Ņemot vērā šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi 2018. gada stabilitātes programmu un uzskata<sup>(1)</sup>, ka ir sagaidāms, ka Vācija ievēros Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus.

(1) Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.

- (20) Ņemot vērā Komisijas padziļināto pārskatu un šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi 2018. gada valsts reformu programmu un 2018. gada stabilitātes programmu. Tās ieteikumi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu ir atspoguļoti turpmāk sniegtajā 1. un 2. ieteikumā,

AR ŠO IESAKA Vācijai 2018. un 2019. gadā rīkoties šādi.

1. Ievērojot vidēja termiņa mērķi, izmantot fiskālo un strukturālo politiku, lai visos valdības līmeņos, it īpaši reģionālajā un pašvaldību līmenī, panāktu ilgtspējīgu augšupejošu tendenci publiskajās un privātajās investīcijās, jo īpaši izglītības, pētniecības un inovācijas jomā. Pielikt lielākas pūles, lai nodrošinātu ļoti augstas veiktspējas platjoslas infrastruktūras pieejamību visā valstī. Uzlabot nodokļu sistēmas efektivitāti un labvēlību investīcijām. Stiprināt konkurenci komercpakalpojumu sektorā un reglamentēto profesiju jomā.
2. Samazināt stimula trūkumu strādāt vairāk stundu, tostarp augsto nodokļu īpatsvaru, jo īpaši zemu atalgotiem darba ņēmējiem un otrajiem pelnītājiem. Veikt pasākumus, lai veicinātu ilgāku darba mūžu. Radīt apstākļus lielākam algu pieaugumam, vienlaikus ievērojot sociālo partneru lomu. Uzlabot nelabvēlīgā situācijā esošu grupu izglītības rezultātus un prasmju līmeni.

Briselē, 2018. gada 13. jūlijā

*Padomes vārdā –*  
*priekšsēdētājs*  
H. LÖGER

**PADOMES IETEIKUMS****(2018. gada 13. jūlijs)****par Igaunijas 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Igaunijas 2018. gada stabilitātes programmu**

(2018/C 320/06)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu <sup>(1)</sup> un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

- (1) Komisija 2017. gada 22. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot 2018. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Tajā pienācīgi ņēma vērā Eiropas sociālo tiesību pīlāru, ko Eiropas Parlaments, Padome un Komisija pasludināja 2017. gada 17. novembrī. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes Eiropadome apstiprināja 2018. gada 22. martā. Komisija 2017. gada 22. novembrī uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1176/2011 <sup>(2)</sup> pamata arī pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Igaunija nebija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu "Padomes ieteikums par eurozonas ekonomikas politiku", kuru Eiropadome apstiprināja 2018. gada 22. martā. Padome ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku <sup>(3)</sup> ("eurozonai adresētais ieteikums") pieņēma 2018. gada 14. maijā.
- (2) Ņemot vērā to, ka Igaunija ir dalībvalsts, kuras valūta ir euro, un ka ekonomiskajā un monetārajā savienībā ekonomikas ir savstarpēji cieši saistītas, Igaunijai būtu jānodrošina, ka tiek pilnībā un laikus īstenots eurozonai adresētais ieteikums, kurš atspoguļots turpmāk sniegtajos ieteikumos, jo īpaši 1. ieteikumā.
- (3) 2018. gada ziņojums par Igauniju tika publicēts 2018. gada 7. martā. Tajā tika izvērtēts, kā Igaunija īstenojusi tai adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma 2017. gada 11. jūlijā <sup>(4)</sup>, tika izvērtēti turpmākie pasākumi, kas veikti pēc tai adresētajiem ieteikumiem, kuri pieņemti iepriekšējos gados, un Igaunijas progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu. No Komisijas veiktās analīzes tika secināts, ka Igaunijā nepastāv makroekonomikas nelīdzsvarotība.
- (4) Igaunija 2018. gada 26. aprīlī iesniedza savu 2018. gada valsts reformu programmu un 2018. gada stabilitātes programmu. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās izvērtētas vienlaikus.

<sup>(1)</sup> OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.<sup>(2)</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību (OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.).<sup>(3)</sup> OV C 179, 25.5.2018., 1. lpp.<sup>(4)</sup> OV C 261, 9.8.2017., 1. lpp.

- (5) Attiecīgie šai valstij adresētie ieteikumi ir ņemti vērā, plānojot Eiropas strukturālos un investīciju fondus ("ESI fondi") 2014.–2020. gada plānošanas periodam. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 <sup>(1)</sup> 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Sīkāku informāciju par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu, Komisija ir sniegusi norādēs par to, kā piemērojami pasākumi, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.
- (6) Uz Igauniju pašlaik attiecas Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvā daļa. Valdība plāno, ka notiks pāreja no vispārējās valdības budžeta deficīta, kas 2017. gadā bija 0,3 % apmērā no IKP, uz pārpalikumu 0,2 % apmērā no IKP 2018. gadā, 0,5 % apmērā no IKP 2019. gadā, virzībā uz līdzsvarotāku budžetu pēc tam. Igaunijas vidējā termiņa budžeta mērķis ir panākt strukturālo deficītu 0,5 % apmērā no IKP. Saskaņā ar 2018. gada stabilitātes programmu, tiek prognozēts, ka pārrēķinātais <sup>(2)</sup> strukturālais deficīts sasniegs 0,8 % no IKP 2018. gadā, 0,4 % no IKP 2019. gadā un arī pēc tam nedaudz saglabāsies. Paredzams, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP saglabāsies mazāka par 9 % no IKP 2018. un 2019. gadā, samazinoties līdz 5,3 % no IKP 2022. gadā. Makroekonomiskais scenārijs, kas ir minētās budžeta prognozes pamatā, ir labvēlīgs. Ar pieņēmumiem galvenokārt par to, kādus ieņēmumus radīs dažādie jaunie nodokļu pasākumi, kas vēl nav skaidri precizēti un kas skar visus programmas laikposma gadus, ir saistīti negatīvi riski.
- (7) Attiecībā uz 2018. gadu Igaunijai tika ieteikts turpināt virzību uz vidēja termiņa budžeta mērķi. Tas atbilst valdības neto primāro izdevumu maksimālajam nominālajam pieauguma tempam <sup>(3)</sup> 6,1 % apmērā, kas atbilst strukturālās bilances pieļaujamam pasliktinājumam 0,2 % apmērā no IKP. Pamatojoties uz Komisijas 2018. gada pavasara prognozi, pastāv risks, ka 2018. gadā būs neliela novirze no minētās prasības. Ņemot vērā Igaunijas prognozēto izlaides starpību 2,7 % apmērā no IKP un prognozēto IKP pieaugumu, kas būs zemāks par aprēķināto potenciālo pieauguma tempu, valdības neto primāro izdevumu nominālā pieauguma tempam 2019. gadā nebūtu jāpārsniedz 4,1 % atbilstoši strukturālajai korekcijai 0,6 % apmērā no IKP, kas izriet no kopīgi pieņemtās prasību korekcijas matricas saskaņā ar Stabilitātes un izaugsmes paktu. Pamatojoties uz Komisijas 2018. gada pavasara prognozi nemainīgas politikas apstākļos, pastāv risks zināmai novirzei no minētās prasības 2019. gadā un 2018. un 2019. gadā, abus aplūkojot kopā. Kopumā Padome uzskata, ka Igaunijai jābūt gatavai veikt turpmākus pasākumus, lai 2018. un 2019. gadā nodrošinātu atbilstību prasībām.
- (8) Nodrošināt atbilstošu sociālās drošības tīklu, ko atbalsta labāku pakalpojumu nodrošināšana, Igaunijā joprojām ir liela problēma. Igaunija tērē mazāk sociālās aizsardzības jomā (apmēram 16 % no IKP), nekā ir vidēji citās Savienības dalībvalstīs (apmēram 28 % no IKP). Sociālo pārskaitījumu ietekme uz nabadzības samazināšanu uzlabojas, bet tā joprojām ir vāja un zemāka par Savienības vidējo rādītāju. Igaunijai joprojām ir augsts nabadzības riska rādītājs, jo īpaši attiecībā uz personām ar invaliditāti, bezdarbnieku mājsaimniecībām un vecāka gadagājuma cilvēkiem, jo īpaši tiem, kuri dzīvo vieni. Neraugoties uz nesenajiem uzlabojumiem, ienākumu nevienlīdzība (5,6 % 2016. gadā) joprojām ir augstāka par Savienības vidējo līmeni (5,2 % 2016. gadā). Tiek veikti daži pasākumi, lai nodrošinātu pienācīgus ģimenes pabalstus lielākām ģimenēm, kas ir vēl vairāk samazinājuši relatīvo nabadzību bērnu vidū. Minimālo ienākumu pabalsta līmenis tika paaugstināts, papildinot to ar stimuliem atgriezties darbā. Maksāt pabalstu EUR 115 apmērā personām, kurām ir maza pensija un kuras dzīvo vienas, bija pirmais solis ceļā uz to, lai novērstu ļoti augsto nabadzības riska rādītāju šajā grupā. Attiecībā uz to cilvēku īpatsvaru, kuriem draud nabadzība un sociālā atstumtība, – starpība starp personām ar invaliditāti un bez tās (20,9 % 2016. gadā) arī pārsniedza Savienības vidējo rādītāju (10,1 %). Ilgtermiņa aprūpes pakalpojumu finansēšana neatbilst sabiedrības novecošanas vajadzībām. Pašlaik notiekošās administratīvās reformas ietekme uz augstas kvalitātes pakalpojumu īstenošanu vēl nav zināma.
- (9) Vīriešu un sieviešu darba samaksas atšķirība joprojām ir viena no augstākajām Savienībā – 25,3 %, kaut arī tā mazinās. Darba un privātās dzīves līdzsvaru veicina nesenās izmaiņas attiecībā uz bērna kopšanas atvaļinājumu un pabalstu sistēmu. Gaidāms, ka šīs izmaiņas mudinās sievietes atgriezties darbā agrāk un tādējādi palīdzēs samazināt vīriešu un sieviešu darba samaksas atšķirību Igaunijā. Izmaiņas tiks īstenotas laikposmā no 2018. līdz 2020. gadam. Pašlaik tiek apspriests priekšlikums par bērna kopšanas atvaļinājuma reformas otro posmu. No šā

<sup>(1)</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

<sup>(2)</sup> Cikliski koriģētā bilance, atskaitot vienreizējus un pagaidu pasākumus, ko Komisija pārrēķina, izmantojot vispārpieņemtu metodoloģiju.

<sup>(3)</sup> Valdības neto primāros izdevumus veido kopējie valdības izdevumi, izņemot procentu izdevumus, izdevumus saistībā ar Savienības programmām, kas ir pilnībā izlīdzināti ar ienākumiem no Savienības fondiem, un nediskrecionāras izmaiņas saistībā ar bezdarbnieku pabalstu izdevumiem. Valsts finansētā bruto pamatkapitāla veidošanas līmenis ir izlīdzināts četru gadu laikposmā. Ir ņemti vērā tiesību aktos paredzētie diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vai ieņēmumu palielinājumi. Vienreizēji pasākumi gan ieņēmumu, gan izdevumu jomā ir atskaitīti.

un citiem aspektiem joprojām būtiska nozīme būs ilgstošai sadarbībai ar sociālajiem partneriem un to spēju stiprināšanai, ņemot vērā ļoti nelielo biedru skaitu. Dzimumu līdztiesības likuma grozījumi atalgojuma pārredzamības uzlabošanai vēl ir jāpieņem, un, kad tie tiks pieņemti, tie attieksies tikai uz publiskā sektora vienībām. Paredzams, ka vīriešu un sieviešu atalgojuma atšķirību analizēšanas instruments līdz 2019. gadam vēl nebūs izstrādāts.

- (10) Igaunijas lēnais ražīguma pieaugums ir saistīts ar vidēju sniegumu pētniecības, tehnoloģiju un inovācijas jomā. Mazāk nekā 0,5 % no Igaunijas uzņēmumiem 2016. gadā ziņoja par veiktām darbībām pētniecības jomā, un uzņēmumu pētniecības un izstrādes intensitāte ir tikai 0,7 % apmērā no IKP, proti, puse no Savienības vidējā rādītāja (1,3 %). Turklāt vairāki rādītāji inovācijas mērīšanai, piemēram, mazie un vidējie uzņēmumi, kas rada jaunus produktus un procesus vai kas ievieš iekšēju inovāciju, pēdējo gadu laikā ir ievērojami samazinājušies. Kaut arī ekonomikā tiek veiktas dažas zinātnesietilpīgas darbības ar augstu pievienoto vērtību, saiknes starp zinātni un darījumdarbību un uzņēmumu inovāciju un tehnoloģiskās spējas joprojām ir vājas. Publiskā sektora izdevumi pētniecības, tehnoloģiju un inovācijas jomā tradicionāli ir bijuši augstāki par Savienības vidējo rādītāju. Tomēr problēmas rada nepietiekama prioritāšu noteikšana publiskās pētniecības jomā. Igaunija ir ieviesusi vairākus pasākumus, lai veicinātu ekonomikas sniegumu pētniecības un inovācijas jomā, taču joprojām ir jāpieliek pūles, lai maksimāli palielinātu to ietekmi.
- (11) Komisija 2018. gada Eiropas pusgada ietvaros ir veikusi visaptverošu Igaunijas ekonomikas politikas analīzi un to publicējusi 2018. gada ziņojumā par šo valsti. Tā ir arī novērtējusi 2018. gada stabilitātes programmu, 2018. gada valsts reformu programmu un to, kā īstenoti Igaunijai iepriekšējos gados adresētie ieteikumi. Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas nodrošināšanā Igaunijā, bet arī to, cik lielā mērā tās atbilst Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā vajadzību nostiprināt Savienības vispārējo ekonomikas pārvaldību, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.
- (12) Ņemot vērā šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi 2018. gada stabilitātes programmu, un tās atzinums <sup>(1)</sup> ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā turpmāk.

AR ŠO IESAKA Igaunijai 2018. un 2019. gadā rīkoties šādi.

1. Nodrošināt, ka valdības neto primāro izdevumu nominālā pieauguma temps nepārsniedz 4,1 % 2019. gadā, kas atbilstu gada strukturālajai korekcijai 0,6 % apmērā no IKP. Uzlabot sociālās drošības tīkla atbilstību, jo īpaši attiecībā uz gados vecākiem cilvēkiem un cilvēkiem ar invaliditāti. Veikt pasākumus, lai mazinātu vīriešu un sieviešu darba samaksas atšķirību, jo īpaši uzlabojot darba samaksas pārredzamību privātajā sektorā.
2. Veicināt pētniecību un inovāciju, jo īpaši piedāvājot efektīvus stimulus inovācijas bāzes paplašināšanai.

Briselē, 2018. gada 13. jūlijā

*Padomes vārdā –*  
*priekšsēdētājs*  
H. LÖGER

<sup>(1)</sup> Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.

**PADOMES IETEIKUMS****(2018. gada 13. jūlijs)****par Īrijas 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Īrijas 2018. gada stabilitātes programmu**

(2018/C 320/07)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu <sup>(1)</sup> un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību <sup>(2)</sup>, un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

- (1) Komisija 2017. gada 22. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot 2018. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Tajā pienācīgi ņēma vērā Eiropas sociālo tiesību pilāru, ko Eiropas Parlaments, Padome un Komisija pasludināja 2017. gada 17. novembrī. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes Eiropadome apstiprināja 2018. gada 22. martā. Komisija 2017. gada 22. novembrī uz Regulas (ES) Nr. 1176/2011 pamata arī pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Īrija bija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu "Padomes ieteikums par eurozonas ekonomikas politiku", kuru Eiropadome apstiprināja 2018. gada 22. martā. Padome ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku <sup>(3)</sup> ("eurozonai adresētais ieteikums") pieņēma 2018. gada 14. maijā.
- (2) Ņemot vērā to, ka Īrija ir dalībvalsts, kuras valūta ir euro, un ka ekonomiskajā un monetārajā savienībā ekonomikas ir savstarpēji cieši saistītas, Īrijai būtu jānodrošina, ka tiek pilnībā un laikus īstenots eurozonai adresētais ieteikums, kurš atspoguļots turpmāk sniegtajos ieteikumos, jo īpaši 1. un 2. ieteikumā.
- (3) 2018. gada ziņojums par Īriju tika publicēts 2018. gada 7. martā. Tajā tika izvērtēts, kā Īrija īstenojusi tai adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma 2017. gada 11. jūlijā <sup>(4)</sup>, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc tai adresētajiem ieteikumiem, kuri pieņemti iepriekšējos gados, un Īrijas progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu. Tajā bija ietverts arī padziļināts pārskats, kurš veikts saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu un kura rezultāti arī tika publicēti 2018. gada 7. martā. No Komisijas veiktās analīzes tika secināts, ka Īrijā pastāv makroekonomikas nelīdzsvarotība. Konkrētāk, liels privātā sektora un valsts parāda apjoms un neto ārējās saistības rada neaizsargātību. Tomēr ir veikti būtiski uzlabojumi. Straujš produktivitātes

<sup>(1)</sup> OVL 209, 2.8.1997., 1. lpp.<sup>(2)</sup> OVL 306, 23.11.2011., 25. lpp.<sup>(3)</sup> OVC 179, 25.5.2018., 1. lpp.<sup>(4)</sup> OVC 261, 9.8.2017., 1. lpp.

pieaugums pēdējo gadu laikā ir uzlabojis konkurētspēju un padarījis pozitīvu tekošā konta bilanci, kas nozīmē, ka strauji samazinās lielais neto ārvalstu saistību apjoms. Spēcīga ekonomikas izaugsme turpina veicināt privātā sektora aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanu. Tomēr privātā sektora pārāds joprojām ir liels, lai gan, novērtējot uzņēmumu pārādu, ir jāņem vērā daudz nacionālo uzņēmumu darbības spēcīgā ietekme, un mājsaimniecību pārāds, šķiet, kopumā atbilst pamatrādītājiem. Tiek prognozēts, ka valsts pārāds turpinās samazināties, un budžeta deficīts tuvojas līdzsvaram. Mājokļu cenas strauji pieaug, lai gan to līmenis iepriekš, iespējams, bija pārāk zems, un tādējādi tiek stiprinātas arī mājsaimniecību bilances. Bankas ir labi rekapitalizētas, un to rentabilitāte pakāpeniski uzlabojas. Kaut gan ieņēmumus nenesošu aizdevumu apjoms joprojām ir liels, tas turpina samazināties. Šīs ievainojamības novēršanai ir veikti politikas pasākumi, bet daži no tiem būs vajadzīgs laiks, lai sniegtu gaidītos rezultātus.

- (4) Īrija savu 2018. gada valsts reformu programmu iesniedza 2018. gada 18. aprīlī un 2018. gada stabilitātes programmu – 2018. gada 30. aprīlī. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās izvērtētas vienlaikus.
- (5) Attiecīgie šai valstij adresētie ieteikumi ir ņemti vērā, plānojot Eiropas strukturālos un investīciju fondus ("ESI fondi") 2014.–2020. gada plānošanas periodam. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 <sup>(1)</sup> 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Sīkāku informāciju par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu, Komisija ir sniegusi norādēs par to, kā piemērojami pasākumi, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.
- (6) Uz Īriju pašlaik attiecas Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvā daļa, un tai piemēro pārejas noteikumu par pārādu. Valdība savā 2018. gada stabilitātes programmā prognozē, ka nominālais budžeta deficīts 2018. gadā nedaudz samazināsies, proti, līdz 0,2 % no IKP, un pēc tam turpinās pakāpeniski uzlaboties, 2021. gadā sasniedzot pārpalikumu 0,4 % apmērā no IKP. Ir paredzēts no 2019. gada sasniegt vidēja termiņa budžeta mērķi – strukturālo deficītu 0,5 % apmērā no IKP. Saskaņā ar stabilitātes programmu ir paredzams, ka vispārējās valdības pārāda attiecība pret IKP 2018. gadā samazināsies līdz 66 % un 2021. gadā turpinās samazināties līdz 58,7 %. Minēto budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs ir ticams. Vienlaikus tie pasākumi, kas ir vajadzīgi, lai no 2019. gada sekmētu plānoto deficīta mērķu sasniegšanu, nav pietiekami precizēti.
- (7) Padome 2017. gada 11. jūlijā ieteica Īrijai nodrošināt, ka valdības neto primāro izdevumu nominālā pieauguma temps nepārsniegtu 2,4 % 2018. gadā, kas atbilstu gada strukturālajai korekcijai 0,6 % apmērā no IKP. Vienlaikus Padome paziņoja, ka būtu jāņem vērā mērķis panākt fiskālās politikas nostāju, kas palīdz gan stiprināt pašreizējo atlabšanu, gan nodrošināt Īrijas publisko finanšu stabilitāti. Pamatojoties uz Komisijas 2018. gada pavasara prognozi, pastāv risks, ka būs neliela novirze no ieteiktās fiskālās korekcijas 2018. gadā un 2017. un 2018. gadā kopā.
- (8) Īrijai 2019. gadā būtu jāsasniedz tās vidēja termiņa budžeta mērķis. Tas saskaņā ar valdības neto primāro izdevumu nominālā pieauguma tempu <sup>(2)</sup>, kas nepārsniedz 5,3 % <sup>(3)</sup> un kas atbilst gada strukturālajai korekcijai 0,1 % apmērā no IKP. Pamatojoties uz Komisijas 2018. gada pavasara prognozi, tiek prognozēts, ka 2019. gadā strukturālajā bilancē tiks reģistrēts deficīts 0,4 % apmērā no IKP, kas pārsniedz vidēja termiņa budžeta mērķi. Tiek prognozēts, ka Īrija 2018. gadā izpildīs pārejas noteikumu par pārādu un 2019. gadā noteikumu par pārādu. Kopumā Padome uzskata, ka Īrijai jābūt gatavai veikt turpmākus pasākumus, lai nodrošinātu atbilstību Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumiem 2018. gadā, un ir paredzams, ka Īrija ievēros Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus 2019. gadā. Ņemot vērā atšķirību starp IKP mērījumiem un iekšzemes ražojumu apjomu Īrijā un saistīto ietekmi uz pārāda attiecību pret IKP, Īrijas pašreizējos cikliskos apstākļus un paaugstinātos ārējos riskus, piesardzīga pieeja būtu izmantot visus neplānotos ieņēmumus, lai vēl vairāk samazinātu vispārējās valdības pārāda attiecību.

<sup>(1)</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

<sup>(2)</sup> Valdības neto primāros izdevumus veido kopējie valdības izdevumi, izņemot procentu izdevumus, izdevumus saistībā ar Savienības programmām, kas ir pilnībā izlīdzināti ar ienākumiem no Savienības fondiem, un nediskrecionāras izmaiņas saistībā ar bezdarbnieku pabalstu izdevumiem. Valsts finansētā bruto pamatkapitāla veidošanas līmenis ir izlīdzināts četru gadu laikposmā. Ir ņemti vērā tiesību aktos paredzētie diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vai ieņēmumu palielinājumi. Vienreizēji pasākumi gan ieņēmumu, gan izdevumu jomā ir atskaitīti. Izdevumu kritērijs attiecībā uz Īriju atspoguļo korekciju attiecībā uz izaugsmes potenciāla 10 gadu atsaucē likmes traucējumu, kuru radīja ārkārtīgi liels reālā IKP pieaugums 2015. gadā. Ņemot vērā Īrijas iestāžu pieeju 2017. gada budžeta aprēķinos, Komisija izmantoja vidējos 2014. un 2016. gada potenciālās izaugsmes rādītājus.

<sup>(3)</sup> 2018. gadā izdevumu kritērijs atspoguļo korekciju attiecībā uz izaugsmes potenciāla 10 gadu atsaucē likmes traucējumu, kuru radīja ārkārtīgi liels reālā IKP pieaugums 2015. gadā.



- (9) Publisko finanšu stāvoklis ir vēl vairāk uzlabojies, pateicoties stabilai ražošanas apjoma izaugsmei, tomēr joprojām pastāv ieņēmumu svārstīguma risks, un joprojām ir iespējams ieņēmumus padarīt noturīgākus pret ekonomikas svārstībām un nelabvēlīgiem satricinājumiem. Ierobežojot nodokļu izdevumu tvērumu un skaitu un paplašinot nodokļu bāzi, uzlabotos ieņēmumu stabilitāte, ņemot vērā ekonomikas nepastāvību. Tomēr daži nesenie pasākumi nodokļu jomā ir bijuši vērsti uz samazinājumiem un atvieglojumiem, un, šķiet, ka tie ir vēl vairāk palielinājuši paļaušanos uz ļoti procikliskiem ieņēmumu avotiem. Turklāt Īrijai ir vēl liels potenciāls, lai uzlabotu to, kā tās nodokļu sistēma var palīdzēt īstenot mērķus vides jomā.
- (10) Kā norādīts 2018. gada eurozonas ieteikumā, cīņai pret nodokļu maksātāja agresīvu plānošanas stratēģiju ir būtiska nozīme, lai ierobežotu konkurences izkropļojumus starp uzņēmumiem, nodrošinātu taisnīgu attieksmi pret nodokļu maksātājiem un aizsargātu publiskās finanses. Plašākas ietekmes dēļ, ko dalībvalstīs rada nodokļu maksātāju agresīvas plānošanas stratēģijas, ir vajadzīga valstu politikas koordinēta rīcība, kas papildina Savienības tiesību aktus. Augstais autoratlīdzības un dividendu maksājumu līmenis (procentuāli no IKP) liecina, ka Īrijas nodokļu noteikumus izmanto uzņēmumi, kas nodarbojas ar agresīvu nodokļu plānošanu. Nodokļu ieturēšanas ierobežota piemērošana izejošajiem (proti, no Savienības rezidentiem – trešo valstu rezidentiem) autoratlīdzības un dividendu maksājumiem, ko veic Īrijā bāzēti uzņēmumi, var radīt situāciju, kurā par šiem maksājumiem vispār netiek maksāti nodokļi, ja tiem nepiemēro nodokļus arī saņēmējā jurisdikcijā. Turklāt uzņēmumi var izmantot atsevišķus noteikumus divpusējos nodokļu līgumos starp Īriju un dažām citām valstīm, lai atceltu jauno nodokļu rezidences noteikumu, ko Īrijā ieviesa 2015. gadā, un ir pamatoti veikt turpmāku analīzi par šo jautājumu. Apspriešanas rezultātiem, ko Īrija veica pēc Uzņēmumu ienākuma nodokļa kodeksa neatkarīgā pārskata, būs būtiska nozīme, izstrādājot izsludinātās nodokļu reformas. Komisija pieņem zināšanai pozitīvos pasākumus, kas neseno tikuši paziņoti vai pieņemti (t. i., pasākumus, kas veikti, lai vērstos pret agresīvu nodokļu plānošanu uz vietas; iespējamais aizsardzības pasākums pret minētajām jurisdikcijām, kas nesadarbojas). Pamatojoties uz neseno informācijas apmaiņu, Komisija turpinās savu konstruktīvo dialogu, lai cīnītos pret nodokļu maksātāju agresīvas plānošanas stratēģijām.
- (11) Joprojām pastāv ilgtermiņa fiskālās stabilitātes riski, kas saistīti ar iedzīvotāju novecošanas izmaksām. Īrijā tika ieviesti daži būtiski efektivitātes pasākumi, piemēram, vienošanās ar farmācijas nozari par izmaksu ietaupījumiem, finanšu pārvaldības sistēma un finansējuma sadale pa darbības jomām. Ir veikti arī daži pasākumi, lai uzlabotu primārās veselības aprūpes pieejamību. Tomēr Īrijas veselības aprūpes sistēma ir dārga un saskaras ar daudzām problēmām, ko pastiprina strauja sabiedrības novecošana. Turklāt primārās un sociālās aprūpes pakalpojumi vēl nav spējīgi mazināt pieaugošo spiedienu uz stacionārās aprūpes jaudu un izmaksām. Plānotajai virzībai uz vispārēju veselības aprūpi ir jāsniedz atbalsts ar daudzgadu budžeta plānošanu un izdevumu labāku kontroli. Turklāt tajā ir jāņem vērā konstatējumi, kas izriet no visaptverošas izdevumu pārskatīšanas attiecībā uz veselības aprūpes nozares lietderību un efektivitāti. Turklāt būtu jāapsver primārās aprūpes kā norišu kontrolētājas stiprināšana, lai atslogotu Īrijas pārslogotās slimnīcas. Neraugoties uz virkni reformu, lai ierobežotu valsts pensiju izdevumus, ir paredzams, ka vispārējās pensiju sistēmas deficīts ilgtermiņā ievērojami pieaugs. Lai cīnītos izklāstītā ceļveža par pensiju reformu īstenošanai ir būtiska nozīme, lai stiprinātu Īrijas pensiju sistēmas fiskālo stabilitāti.
- (12) Gadi, kuros pēc ekonomikas lejupslīdes ir bijis zems investīciju līmenis, ir apgrūtinājuši piemērotas infrastruktūras pieejamību tādās jomās kā transports, tīra enerģija, ūdensapgādes pakalpojumi, mājokļi un telekomunikācijas. Pastāvīgs piedāvājuma trūkums, ko papildina aizvien pieaugošais pieprasījums, turpina sekmēt īpašumu cenu pieaugumu. Lai gan nešķiet, ka cenas 2016. gadā bija pārāk augstu novērtētas, bažas rada cenu pieņemamība. Ja netiks novērsti ierobežojumi, kas apgrūtina mājokļu piedāvājumu, tie varētu veicināt nelīdzsvarotības pieaugumu. Apvienojumā ar telpisko plānošanu infrastruktūras uzlabošanai ir izšķiroša nozīme attiecībā uz piemērotu mājokļu piedāvājumu, privātā sektora investīciju veicināšanu, ražīguma pieaugumu un līdzsvarotu reģionālās ekonomikas attīstību. Turklāt infrastruktūras investīcijām tīrā enerģijā, tīrā transportā un sabiedriskā transportā un ūdens pakalpojumos, kā arī pastiprinātiem centieniem atjaunojamās enerģijas un aprites ekonomikas jomā būs būtiska nozīme, lai Īrija veiksmīgi pārietu uz mazoglekļa un vides ziņā noturīgu ekonomiku. Valsts attīstības plāns 2018.–2027. gadam un Valsts plānošanas satvars, kas ir daļa no stratēģijas “Īrija 2040”, būs nozīmīgi soļi pareizajā virzienā, kad tie tiks īstenoti ciešā sadarbībā ar ieinteresētajām personām.
- (13) Pašreizējie klimata pārmaiņu mazināšanas centieni neļaus Īrijai valsts mērogā sasniegt stratēģijas “Eiropa 2020” mērķus klimata jomā. Tikai nelieli panākumi ir gūti ekonomikas dekarbonizācijas būtiskajās jomās, galvenokārt lauksaimniecības, ceļu transporta un mājokļu nozarē. Tā rezultātā Īrijai būs jāizmanto elastīguma iespējas, lai izpildītu Kopīgo centienu lēmumu, piemēram, jāiepērk apjomi no citām dalībvalstīm. 2017. gadā publicētajās

valsts prognozēs ir uzsvērts, cik apjomīgi papildu centieni ir jāveic: paredzams, ka emisijas saskaņā ar Kopīgo centienu lēmumu (ar kuru nosaka saistošus ikgadējus siltumnīcefekta gāzu emisijas mērķrādītājus dalībvalstīm no 2013. līdz 2020. gadam) palielināsies līdz 2025. gadam, un pēc tam nostabilizēsies tādā līmenī, kas būs nedaudz zem 2005. gada emisijām, pamatojoties uz pašreizējo politiku. Īrija nesēn pieņēma valsts klimata pārmaiņu mazināšanas plānu, kurā izklāstīts ceļvedis virzībai uz mazoglekļa ekonomiku un saskaņotu sistēmu, lai risinātu pastāvošās problēmas enerģētikas nozarē. Tomēr pašreizējais plāns piedāvā maz konkrētu jaunu klimata pārmaiņu mazināšanas pasākumu. Valsts plānošanas satvarā ir arī klimata komponente, atzīstot, ka atbilstoša telpiskā plānošana būs viens no izšķirošiem klimata pārmaiņu mazināšanas faktoriem, ņemot vērā to, ka iedzīvotāji ir ļoti izklaidēti un Īrijā ir tikai dažas lielas pilsētu teritorijas, kas visas saskaras ar būtiskām sastrēgumu un sabiedriskā transporta problēmām. Visbeidzot, valsts attīstības plānam 2018.–2027. gadam un tā efektīvai īstenošanai būs izšķiroša nozīme ekonomikas dekarbonizācijā. Šis plāns būtībā noteiks, cik lielā mērā šie papildu līdzekļi ir mobilizēti enerģētikas nozares dekarbonizācijai, atjaunojamo enerģijas avotu izmantošanai un sabiedriskā transporta un energoefektivitātes uzlabošanai.

- (14) Īrijā joprojām problēma ir iekļaujošas izaugsmes nodrošināšana. Bezdarba līmenis 2017. gadā samazinājās līdz 6,7 %, bet atsevišķas iedzīvotāju grupas joprojām ir lielā mērā nošķirtas no darba tirgus un ir sociāli atstumtas. Sociālās aizsardzības un nodokļu sistēmas ļoti efektīvi mazina nabadzību un nevienlīdzību, un Īrija ir veikusi pasākumus, lai stimulētu nodarbinātību, pakāpeniski samazinot pabalstus un papildu maksājumus. Īrijas noturīgi lielais to cilvēku īpatsvars, kuriem draud nabadzība vai sociālā atstumtība, ir saistīts ar augsto to cilvēku īpatsvaru, kuri dzīvo mājāsaimniecībās ar zemu darba intensitāti (šis rādītājs gandrīz divreiz pārsniedz Savienības vidējo rādītāju un ir augstākais Savienībā – 18,2 % salīdzinājumā ar 10,5 % 2016. gadā). Tas jo īpaši attiecas uz viena vecāka mājāsaimniecībām. Gandrīz trīs ceturtdaļas no cilvēkiem, kuri Īrijā nestrādā, ir neaktīvi. Gan bērnu, gan vispārējais to cilvēku īpatsvars, kuriem draud nabadzība vai sociālā atstumtība, 2016. gadā nedaudz samazinājās, taču tas joprojām ir augstāks nekā vidēji Savienībā. Tādēļ Īrijai ir pilnībā jāīsteno savs rīcības plāns attiecībā uz bezdarbnieku mājāsaimniecībām, tostarp uzlabojot integrētu atbalstu personām, kuras ir visvairāk attālinātas no darba tirgus. Sociālo mājokļu piedāvājumam ir jāvelta nepārtraukta uzmanība, lai īstenotu vērienīgos mērķus un apmierinātu lielo pieprasījumu.
- (15) Cenas ziņā pieņemamas pilna laika un kvalitatīvas bērnu aprūpes pieejamība joprojām ir problēma. Saskaņā ar Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas datiem bērnu aprūpes izmaksas Īrijā (attiecībā pret algām) 2015. gadā vientuļajiem vecākiem bija vislielākās Savienībā, bet pāriem – otras lielākās Savienībā. Augstās bērnu aprūpes izmaksas var būt šķērslis, lai piekļūtu algotam darbam, jo īpaši mājāsaimniecībām ar zemiem ienākumiem, tostarp vienvecāku mājāsaimniecībām. Tas negatīvi ietekmē sieviešu nodarbinātības līmeni, kas 2016. gadā bija 65,4 % – tuvu Savienības vidējam rādītājam. Parlamentā beigām tuvojas darbs, kas saistīts ar likumu par vienotu, cenas ziņā pieņemamu bērnu aprūpes sistēmu. Jau tagad kļūst acīmredzams, ka tā ieviešana kavēsies. Bērnu aprūpes pakalpojumu sniegšanas kvalitāti jo īpaši sekmē arī iniciatīvas personāla stabilu kvalifikāciju nodrošināšanai.
- (16) Atšķirības starp zemas, vidējas un augstas kvalifikācijas darba ņēmēju nodarbinātības rādītājiem 2016. gadā bija vienas no augstākajām Savienībā, un mazkvalificēta darbaspēka nodarbinātības līmenis ir par 10 procentpunktiem zemāks nekā pirms ekonomikas krīzes. Tā rezultātā un saistībā ar ekonomiskās aktivitātes izmaiņām prasmju neatbilstība un prasmju deficīts vairākās jomās kļūst arvien redzamāks. Tas pastiprina nepieciešamību paātrināt prasmju pilnveidošanas un pārkvalificēšanās politikas virzienus un pasākumus. Īrijā ir jo īpaši zema dalība mūžizglītībā starp mazkvalificētiem nodarbinātajiem, kas padara tos neaizsargātus pret izmaiņām darbaspēka pieprasījumā. Īrijā ir kopumā viens no zemākajiem digitālo prasmju līmeņiem Savienībā, kas ir krasā kontrastā ar Īrijas augstākās izglītības sistēmu pabeigušo zinātnes, tehnoloģiju, inženierzinātņu un matemātikas absolventu augsto īpatsvaru. Īrijā arī ir viens no zemākajiem personu ar invaliditāti nodarbinātības līmeņiem Savienībā.
- (17) Ražīguma pieaugumu Īrijā galvenokārt virza starptautiski uzņēmumi. Pieaug produktivitātes rādītāju atšķirība starp šiem uzņēmumiem un Īrijas vietējiem uzņēmumiem – galvenokārt mazajiem un vidējiem uzņēmumiem. Dažu starptautisko uzņēmumu augstā starptautiskā mobilitāte un pašreizējās neskaidrības var ilgākā laikposmā apdraudēt Īrijas ekonomikas stabilitāti un noturību. Jaunākie pētījumi liecina, ka Īrijai piederoši uzņēmumi ierobežotā apmērā izmanto Īrijā esošo starptautisko uzņēmumu veikto darbību plašāko ietekmi un ieguvumus attiecībā uz ražīguma pieaugumu, inovācijām un eksporta sniegumu. Tomēr no starptautisko uzņēmumu plašākas ietekmes labumu gūst tie Īrijas uzņēmumi, kas īsteno pētniecības un izstrādes centienus. Publiskā sektora stimulēšana veikt pētniecību un izstrādi un kvalificētu darbinieku pieejamības palielināšana Īrijas mazajiem un

vidējiem uzņēmumiem veicinātu jaunu tehnoloģiju ieviešanu šajos uzņēmumos. Turklāt, kā to atkārtoti norādījusi Īrijas Valsts konkurētspējas padome, Īrijas uzņēmumu konkurētspējas nodrošināšanai ir jāierobežo konkrētu ieguldījumu un jo īpaši juridisko izmaksu pieaugums. Šķēršļi juridisko pakalpojumu tirgū joprojām ir problēma, kas kavē konkurenci un palielina izmaksas pakalpojumu saņēmējiem. Tie skar galvenokārt mazos uzņēmumus, jo tie palielina tiesvedības izmaksas. Attiecībā uz jauno Juridisko pakalpojumu regulējuma aktu vēl nav ieviesti īstenošanas akti. Sabiedriskā apspriešana, kas ir priekšnoteikums, lai īstenotu tiesību aktus, ir ievērojami aizkavējusies.

- (18) Kaut arī Īrijas finanšu sektors virzās uz ilgtspējīgu atveseļošanu, iepriekšējās problēmas joprojām rada ierobežojumus. Lai gan Īrija turpināja sekmīgi samazināt ieņēmumus nenesošus aizdevumus, to attiecība pret kopējiem bruto aizdevumiem (11,2 % 2017. gada septembrī) joprojām ir viena no augstākajām Savienībā. Pārmērīgi liels parāds, tirgus koncentrācija un paaugstinātā nenoteiktība dažās eksporta nozarēs negatīvi ietekmē mazo un vidējo uzņēmumu joprojām vājo pieprasījumu pēc kredītiem. Ir būtiski samazināt ilgtermiņa maksājumu kavējumus, no kuriem tādi maksājumu kavējumi, kas pārsniedz vairāk nekā divus gadus, veido apmēram 60 % no kopējiem hipotēku parādiem 2017. gadā. Ilgtermiņa maksājumu kavējumu samazināšana arī varētu palīdzēt risināt pārmērīgi liela parāda problēmu, kas mazina stimulus uzņēmumiem, jo īpaši maziem un vidējiem uzņēmumiem, produktīvāk izmantot kredītus. Lai gan Īrijas Centrālā banka savā 2017. gada ceturktā ceturkšņa ziņojumā par kavētiem maksājumiem saistībā ar mājokļu hipotēkām un atsavināšanu (*Report on Residential Mortgage Arrears and Repossessions*) ir norādījusi, ka attiecībā uz aptuveni 87 % no pārstrukturētajiem hipotekārajiem aizdevumiem tiek ievērota nosacījumu izpilde, tā ir uzsvērusi, ka tādai pārstrukturēšanai, kas ietver pagaidu maksājuma samazinājumu, ir īpaši raksturīga atkārtota saistību neizpilde. Atsavināšanas un norakstīšanas – kā galēju līdzekļu – dzīvotspēju varētu uzlabot un papildināt ar spēcīgu patērētāju tiesību aizsardzības regulējumu, saglabājot pozitīvās norises attiecībā uz sekundārā tirgus aizdevumu pārdošanu un aizdevumu pārstrukturēšanas risinājumu ilgtspēju.
- (19) Komisija 2018. gada Eiropas pusgada ietvaros ir veikusi Īrijas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un to publicējusi 2018. gada ziņojumā par šo valsti. Tā ir arī novērtējusi 2018. gada stabilitātes programmu, 2018. gada valsts reformu programmu un to, kā īstenoti Īrijai iepriekšējos gados adresētie ieteikumi. Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas nodrošināšanā Īrijā, bet arī to, cik lielā mērā tās atbilst Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā vajadzību nostiprināt Savienības vispārējo ekonomikas pārvaldību, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.
- (20) Ņemot vērā šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi 2018. gada stabilitātes programmu, un tās atzinums <sup>(1)</sup> ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā turpmāk.
- (21) Ņemot vērā Komisijas padziļināto pārskatu un šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi 2018. gada valsts reformu programmu un 2018. gada stabilitātes programmu. Tās ieteikumi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu ir atspoguļoti turpmāk minētajā 1.–3. ieteikumā,

AR ŠO IESAKA Īrijai 2018. un 2019. gadā rīkoties šādi.

1. Panākt vidēja termiņa budžeta mērķi 2019. gadā. Izmantot neplānotos ieņēmumus, lai ātrāk samazinātu vispārējās valdības parāda attiecību. Ierobežot nodokļu izdevumu tvērumu un skaitu un paplašināt nodokļu bāzi. Risināt problēmas ar gaidāmo izdevumu pieaugumu, kas saistīts ar iedzīvotāju novecošanu, uzlabojot veselības aprūpes sistēmas izmaksu lietderību un cenšoties īstenot iecerētās pensiju reformas.
2. Nodrošināt valsts attīstības plāna laicīgu un efektīvu īstenošanu, tostarp attiecībā uz tīru enerģiju, transportu, mājokļiem, ūdensapgādes pakalpojumiem un cenas ziņā pieņemamu, kvalitatīvu bērnu aprūpi. Par prioritāti noteikt darbaspējīgā vecuma pieaugušo iedzīvotāju prasmju pilnveidi, īpašu uzmanību pievēršot digitālajām prasmēm.

<sup>(1)</sup> Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.

3. Veicināt Īrijas uzņēmumu un jo īpaši mazo un vidējo uzņēmumu ražīguma pieaugumu, stimulējot pētniecību un inovāciju ar mērķtiecīgu politiku, tiešākiem finansējuma veidiem un stratēģiskāku sadarbību ar ārvalstu starptautiskiem uzņēmumiem, publiskiem pētniecības centriem un universitātēm. Izmantojot sekundāros tirgus, veicināt ilgtermiņa maksājumu kavējumu ātrāku un noturīgu samazinājumu, pamatojoties uz iniciatīvām attiecībā uz neaizsargātām mājsaimniecībām un vajadzības gadījumā izmantojot neatgūstamu riska darījumu norakstīšanu.

Briselē, 2018. gada 13. jūlijā

*Padomes vārdā –*  
*priekšsēdētājs*  
H. LÖGER

---

**PADOMES IETEIKUMS****(2018. gada 13. jūlijs)****par Spānijas 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Spānija 2018. gada stabilitātes programmu**

(2018/C 320/08)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu <sup>(1)</sup> un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību <sup>(2)</sup>, un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

- (1) Komisija 2017. gada 22. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot 2018. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Tajā pienācīgi ņēma vērā Eiropas sociālo tiesību pilāru, ko Eiropas Parlaments, Padome un Komisija pasludināja 2017. gada 17. novembrī. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes Eiropadome apstiprināja 2018. gada 22. martā. Komisija 2017. gada 22. novembrī uz Regulas (ES) Nr. 1176/2011 pamata pieņēma arī brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Spānija bija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu "Padomes ieteikums par eurozonas ekonomikas politiku", kuru Eiropadome apstiprināja 2018. gada 22. martā. Padome ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku <sup>(3)</sup> ("eurozonai adresētais ieteikums") pieņēma 2018. gada 14. maijā.
- (2) Ņemot vērā to, ka Spānija ir dalībvalsts, kuras valūta ir euro, un ka ekonomiskajā un monetārajā savienībā ekonomikas ir savstarpēji cieši saistītas, Spānijai būtu jānodrošina, ka tiek pilnībā un laikus īstenots eurozonai adresētais ieteikums, kurš atspoguļots 1. un 3. ieteikumā turpmāk.
- (3) 2018. gada ziņojums par Spāniju tika publicēts 2018. gada 7. martā. Tajā tika izvērtēts, kā Spānija īstenojusi tai adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma 2017. gada 11. jūlijā <sup>(4)</sup>, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc tai adresētajiem ieteikumiem, kuri pieņemti iepriekšējos gados, un Spānijas progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu. Tajā bija ietverts arī padziļināts pārskats, kurš veikts saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu un kura rezultāti arī tika publicēti 2018. gada 7. martā. No Komisijas veiktās analīzes tika secināts, ka Spānijā pastāv makroekonomikas nelīdzsvarotība. Liels gan publiskā, gan privātā sektora ārējais un iekšējais parāds augsta bezdarba līmeņa kontekstā joprojām rada neaizsargātību, kas sniedzas pāri valsts robežām. Ārējā līdzsvara atjaunošana ir pavirzījies uz priekšu, pateicoties kopš 2013. gada fiksētajam tekošā konta pārpalikumam, kura pamatā ir tirdzniecības rādītāju strukturāli uzlabojumi. Tomēr neto ārējās saistības

<sup>(1)</sup> OVL 209, 2.8.1997., 1. lpp.<sup>(2)</sup> OVL 306, 23.11.2011., 25. lpp.<sup>(3)</sup> OVC 179, 25.5.2018., 1. lpp.<sup>(4)</sup> OVC 261, 9.8.2017., 1. lpp.

joprojām ir lielas. Privātā sektora parāda samazināšana arī ir pavirzījies uz priekšu, un to sekmē labvēlīgi izaugsmes apstākļi, taču vēl joprojām ir nepieciešamība pēc aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanas. Veselīgāka finanšu nozare veicina saimniecisko darbību. Neskatoties uz lielo nominālā IKP pieaugumu, vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP samazinās tikai lēnām. Bezdarba līmenis ir turpinājis strauji samazināties, taču joprojām ir ļoti augsts, un lielā darba tirgus segmentācija kavē straujāku darba ražīguma pieaugumu. Pēc intensīvā reformu tempa laikposmā no 2012. līdz 2015. gadam progress ieteikumu īstenošanā ir kļuvis ierobežotāks. Pašreizējais ekonomikas stāvoklis paver iespējas veikt atlikušās reformas, kas nepieciešamas, lai Spānijas ekonomika kļūtu noturīgāka un lai palielinātu ražīguma pieaugumu.

- (4) Spānija šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā. 2018. gada stabilitātes programmā Spānija plāno līdz 2018. gadam novērst pārmērīgo deficītu atbilstīgi Padomes Lēmumam (ES) 2017/984, ar ko Spānijai pieprasa veikt pasākumus budžeta deficīta samazināšanai, kuru uzskata par nepieciešamu, lai novērstu pārmērīga budžeta deficīta situāciju<sup>(1)</sup>. Tiek plānots, ka vispārējās valdības bilance turpinās uzlaboties un 2021. gadā sasniegs pārpalikumu 0,1 % apmērā no IKP. 2018. gada stabilitātes programmā ir iekļauti visi pasākumi, kas ietverti parlamentam 2018. gada 3. aprīlī iesniegtajā budžeta likumprojektā, kā arī līdz aprīļa beigām paziņotie papildu pasākumi. 2018. gada stabilitātes programmas darbības laikā netiek plānots sasniegt vidēja termiņa budžeta mērķi – līdzsvarotu budžeta stāvokli strukturālā izteiksmē. 2018. gada stabilitātes programmā prognozēts, ka valdības parāda attiecība pret IKP 2018. gadā samazināsies līdz 97,0 %, 2019. gadā – līdz 95,2 %, savukārt 2021. gadā – līdz 89,1 %. 2018. gada stabilitātes programmas makroekonomiskie pieņēmumi ir ticami. Plānotā nominālā deficīta mērķu sasniegšana kopumā joprojām ir atkarīga no labām ekonomikas attīstības perspektīvām un no tā, vai valdības izdevumi pieaugs mazāk nekā nominālais IKP. Ar fiskālo mērķu sasniegšanu saistītie riski attiecas gan uz lielāku ieņēmumu pieaugumu un izdevumu ierobežotāku pieaugumu, nekā Komisija paredz 2018. gada pavasara prognozē, gan uz to, ka var realizēties papildu iespējamās saistības.
- (5) Padome Lēmumā (ES) 2017/984 pieprasīja Spānijai līdz 2018. gadam novērst pārmērīga budžeta deficīta situāciju un jo īpaši samazināt vispārējās valdības budžeta deficītu 2016. gadā līdz 4,6 % no IKP, 2017. gadā – līdz 3,1 % no IKP un 2018. gadā – līdz 2,2 % no IKP. Pamatojoties uz Komisijas atjaunināto 2016. gada pavasara prognozi, šis vispārējās valdības bilances uzlabojums tika uzskatīts par atbilstošu strukturālās bilances pasliktinājumam par 0,4 % no IKP 2016. gadā un uzlabojumam par 0,5 % no IKP gan 2017., gan 2018. gadā. 2017. gadā Spānijas nominālais deficīts bija 3,1 % no IKP, kā noteikts Padomes Lēmumā (ES) 2017/984. Saskaņā ar Komisijas 2018. gada pavasara prognozi paredzams, ka nominālais deficīts 2018. gadā samazināsies līdz 2,6 % no IKP, kas par 0,4 % no IKP pārsniedz 2018. gada stabilitātes programmā paredzēto un Padomes noteikto nominālā deficīta mērķi. Salīdzinājumā ar 2018. gada stabilitātes programmu Komisijas 2018. gada pavasara prognozē ir paredzēts mazāks valdības ieņēmumu pieaugums un nedaudz lielāki izdevumi. Saskaņā ar Komisijas 2018. gada pavasara prognozi ir paredzams, ka, ņemot vērā deficītu palielinošos pasākumus, kas iekļauti parlamentam 3. aprīlī iesniegtajā 2018. gada budžeta likumprojektā, strukturālā bilancē 2018. gadā pasliktināsies par 0,3 % no IKP un tikai nedaudz uzlabosies 2019. gadā. Tādējādi nav paredzams, ka 2018. gadā tiks nodrošināts fiskālais stimuls un kumulatīvie pasākumi laikposmā no 2016. līdz 2018. gadam. Kaut gan ekonomikas ekspansija atbalsta deficīta samazināšanu, tā netiek izmantota, lai strukturāli stiprinātu publiskās finanses. Tādējādi Komisija atzinumā par atjaunināto Spānijas 2018. gada budžeta plāna projektu secina, ka plāns kopumā atbilst Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumiem, jo Komisijas 2018. gada pavasara prognozē ir paredzēts, ka pārmērīgais budžeta deficīts tiks savlaicīgi novērsts, taču ir ekspansīvs.
- (6) Ja tiks panākta savlaicīga un ilgtspējīga pārmērīgā deficīta novēršana, uz Spāniju 2019. gadā attieksies Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvā daļa un pārejas noteikums par parādu. Ņemot vērā to, ka Spānijas vispārējās valdības parāda attiecība pārsniedz 60 % no IKP un prognozētā pozitīvā izlaides starpība ir 2,3 %, nominālajiem valdības neto primārajiem izdevumiem<sup>(2)</sup> 2019. gadā būtu jāsamazinās vismaz par 0,3 %, kas atbilst strukturālajai korekcijai 1,0 % apmērā no IKP, kā noteikts kopīgi pieņemtajā prasību matricā saskaņā ar Stabilitātes un izaugsmes pakta. Tajā pašā laikā ir pazīmes, kas liecina, ka neizmantotā jauda ekonomikā ir novērtēta par zemu. Joprojām ir paredzams, ka 2019. gadā bezdarba līmenis Spānijā būs viens no visaugstākajiem visā Savienībā, kas radīs spiedienu uz algām, jo īpaši privātajā sektorā, savukārt ir sagaidāms, ka inflācija joprojām būs krietni

<sup>(1)</sup> OVL 148, 10.6.2017., 38. lpp.

<sup>(2)</sup> Valdības neto primāros izdevumus veido kopējie valdības izdevumi, izņemot procentu izdevumus, izdevumus saistībā ar Savienības programmām, kas ir pilnībā izlīdzināti ar ieņēmumiem no Savienības fondiem, un nediskrecionāras izmaiņas saistībā ar bezdarbnieku pabalstu izdevumiem. Valsts finansētā bruto pamatkapitāla veidošanas līmenis ir izlīdzināts četru gadu laikposmā. Ir ņemti vērā tiesību aktos paredzētie diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vai ieņēmumu palielinājumi. Vienreizēji pasākumi gan ieņēmumu, gan izdevumu jomā ir atskaitīti.

zemāka par 2 %. Tas norāda, ka darba tirgū turpināsies panīkums. Turklāt, pat ja Komisija novērtējumā par izlaides starpības ticamību atzīst, ka aplēses par izlaides starpību, kas balstītas uz kopīgi saskaņoto metodiku, nav ticamas, tiek norādīts uz diezgan daudzām ticamām aplēsēm par izlaides starpību attiecībā uz Spāniju. Pamatojoties uz iepriekš minēto, gada strukturālā korekcija 0,65 % apmērā no IKP, kas atbilst valdības neto primāro izdevumu maksimālajam pieauguma tempam 0,6 % apmērā, šķiet atbilstīga. Saskaņā ar Komisijas 2018. gada pavasara prognozi nemainīgas politikas apstākļos pastāv risks 2019. gadā būtiski novirzīties no prasītās fiskālās korekcijas. Turklāt netiek prognozēts, ka Spānijā 2019. gadā izpildīs pārejas noteikuma par parādu prasības. Kopumā Padome uzskata, ka Spānijai nepieciešams būt gatavai veikt papildu pasākumus, lai nodrošinātu atbilstību 2018. gadā, un ka no 2019. gada būtu jāveic pasākumi, kas vajadzīgi, lai ievērotu Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus. Būtu prātīgi izmantot neparedzētos ieņēmumus, lai turpinātu samazināt vispārējās valdības parāda īpatsvaru.

- (7) Turklāt Lēmumā (ES) 2017/984 Padome pieprasīja Spānijai veikt pasākumus fiskālās sistēmas stiprināšanai nolūkā palielināt mehānismu automatiskumu, lai novērstu un koriģētu novirzes no fiskālajiem mērķiem, un stiprināt Likumā par stabilitāti iekļautā izdevumu noteikuma ietekmi uz fiskālo konsolidāciju. Tomēr 2018. gada stabilitātes programmā netiek ziņots par plāniem stiprināt iekšējo izdevumu noteikumu. Tāpat tajā netiek ziņots par pasākumiem, kuru mērķis ir tiesību aktos palielināt koriģējošo un preventīvo mehānismu automatiskumu. Padome ir arī pieprasījusi Spānijai veikt pasākumus, lai uzlabotu tās publiskā iepirkuma politikas satvaru. Spānija ir panākusi progresu, 2017. gada novembrī pieņemot jaunu likumu par publiskā sektora līgumiem. Tomēr jaunais tiesību akts var uzlabot publiskā iepirkuma efektivitāti un pārredzamību tikai tad, ja to ātri un vērienīgi īsteno, izveidojot jaunu pārvaldības struktūru un pastiprinot iepirkuma procedūru kontroles mehānismus visos pārvaldes līmeņos. Jaunajā valsts iepirkuma stratēģijā jo īpaši būtu jāprecizē, kādas *ex ante* un *ex post* pārbaudes jāveic jaunajām struktūrām. Valdība 2017. gada jūnijā uzdeva neatkarīgai fiskālajai iestādei veikt izdevumu pārskatīšanu attiecībā uz atsevišķām publiskā sektora subsīdijām. Komisija pārrauga šīs pārskatīšanas īstenošanu, ko paredzēts pabeigt 2019. gada sākumā.
- (8) Spānija savu 2018. gada valsts reformu programmu un 2018. gada stabilitātes programmu iesniedza 2018. gada 27. aprīlī. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās izvērtētas vienlaikus.
- (9) Attiecīgie šai valstij adresētie ieteikumi ir ņemti vērā, plānojot Eiropas strukturālos un investīciju fondus ("ESI fondi") 2014.–2020. gada plānošanas periodam. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013<sup>(1)</sup> 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Sīkāku informāciju par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu, Komisija ir sniegusi norādēs par to, kā piemērojami pasākumi, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.
- (10) Spānijā nodarbinātības līmenis ir turpinājis stabili augt, un to ir veicinājusi iepriekšējo darba tirgus reformu un algu pieauguma ierobežošanas ietekme. Bezdarba līmenis turpina samazināties, taču tas joprojām krietni pārsniedz valsts pirmskrīzes līmeni un ir viens no augstākajiem Savienībā. Tas nozīmē, ka netiek izmantots ievērojams prasmju potenciāls, jo īpaši to jauniešu prasmju potenciāls, kuri ir bezdarbnieki. Samazinās tādu bezdarbnieku skaits, kuri ir bijuši bez darba vairāk nekā gadu, tomēr viņu īpatsvars joprojām ir 44,5 % no visu bezdarbnieku skaita. Spānija pieņēma politikas iniciatīvu kopumu ar mērķi paplašināt individuālo atbalstu ilgtermiņa bezdarbniekiem un palīdzēt jauniešiem ienākt darba tirgū un uzlabot viņu nodarbināmību, jo īpaši palielinot to jauniešu skaitu, kuri saņēma atbalstu no garantijas jauniešiem shēmas. Šo pasākumu efektivitāte ir atkarīga arī no reģionālo valsts nodarbinātības un sociālo dienestu spējas sniegt individualizētu atbalstu darba meklētājiem, kura uzlabojas, taču lēnām. Ir arī iespējas vairāk sadarboties ar darba devējiem, jo īpaši palielinot to brīvo darba vietu skaitu, ar kurām strādā nodarbinātības dienesti, un uzlabojot darba meklētāju profilēšanu un atbilstības nodrošināšanu darba devēju vajadzībām. Vienlaikus būtu jāturpina darbs, lai uzlabotu koordināciju starp nodarbinātības un sociālajiem dienestiem, – šajā ziņā 2017. gadā bijis vērojams neliels progress.

(1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

- (11) To darbinieku īpatsvars, kuri strādā ar terminētu līgumu, ir viens no visaugstākajiem Savienībā, un galvenokārt ietver jauniešus un mazkvalificētus darba ņēmējus. Terminētie līgumi nereti ir īstermiņa, un tikai retos gadījumos pēc to beigām tiek noslēgts beztermiņa darba līgums. To plaša izmantošana, t. sk. nozarēs, kurās ir mazākas sezonālās vai cikliskas darbības svārstības, var bremzēt straujāku ražīguma pieaugumu un bieži ir saistīta ar mazākām tiesībām uz sociālajiem pabalstiem un lielākiem nabadzības riskiem. Lai gan pēdējos divos gados ir palielinājusies beztermiņa darba līgumu procentuālā daļa no neto nodarbinātības pieauguma, ir vajadzīga turpmāka rīcība, lai stimulētu pāreju no terminētiem līgumiem uz beztermiņa līgumiem. Darbā pieņemšanas stimulu sistēma joprojām ir sadrumstalota un nav pietiekami efektīvi vērsta uz beztermiņa darba līgumu veicināšanu. Spānija pieņēma plānu par to, kā samazināt nodarbinātības uz noteiktu laiku īpatsvaru publiskajā sektorā, taču tā īstenošana ir tikko sākusies un ir jāpaātrina, lai sasniegtu 2019. gadam noteikto 8 % mērķi. Pateicoties uzlabotām darba inspekciju spējām un efektivitātei cīņā pret terminētu līgumu ļaunprātīgu izmantošanu, arvien vairāk šādu darba līgumu tiek pārveidoti par beztermiņa darba līgumiem, taču šķiet, ka tas neattur darba devējus tos joprojām plaši izmantot. 2017. gada sākumā nodarbinātības kvalitātes apspriešanai tika sasaukta trīspusējā apaļā galda sanāksme, taču konkrēti priekšlikumi vēl nav pieņemti. Pēdējā laikā ir palielinājusies sociālo partneru iesaistīšanās politikas izstrādē, taču situāciju ir iespējams vēl vairāk uzlabot.
- (12) Ekonomikas izaugsme un darbavietu radīšana palīdz samazināt nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļauto cilvēku īpatsvaru, kas tomēr joprojām ir virs Savienības vidējā rādītāja, kā arī ienākumu nevienlīdzību. Nodarbinātu personu nabadzība ir īpaša problēma mājāsaimniecībās, kuru locekļi ir nodarbināti ar terminētiem vai nepilna laika līgumiem. Kaut gan bērnu nabadzības līmenis samazinās, tas joprojām ir ļoti augsts. Sociālo pārvedumu (izņemot pensijas) ietekme uz nabadzības samazināšanu ir zemāka par Savienības vidējo rādītāju un samazinās. Ienākumu garantijas shēmām ir raksturīgas lielas atšķirības attiecībā uz piekļuves nosacījumiem dažādos reģionos un daudzo valstu shēmu sadrumstalotība, jo šīs shēmas ir vērstas uz dažādām darba meklētāju grupām un tās pārvalda dažādas pārvaldes iestādes. Tāpēc daudzi cilvēki, kuriem ir vajadzīga palīdzība, nesaņem atbalstu. Vēl nav vienošanās par rīcības plānu pēc nesekmīgas pētījuma, kurā novērtēta valsts un reģionālo ienākumu garantijas shēmu efektivitāte. Universālu sociālo karšu sistēmas ieviešana padarītu sociālo pabalstu piešķiršanu pārredzamāku un atvieglotu līdzdalību ar tiem saistītos pasākumos iesaistīšanai darba tirgū, tomēr tā nenodrošinās tiešu risinājumu pašreizējo shēmu trūkumu novēršanai. Arī ģimenes pabalstu efektivitāte ir vāja un tvērums – nevienmērīgs. Spānijas pensiju sistēmai ir liela nozīme vecāka gadagājuma cilvēku dzīves kvalitātes saglabāšanā, un, pateicoties tai, viņi saskaras ar ievērojami mazāku nabadzības risku nekā jaunākās paaudzes. Attiecībā pret algām pašreizējās pensijas ir vienas no visaugstākajām Savienībā. Prognozes 2018. gada ziņojumā par novecošanu un ziņojumā par pensiju pietiekamību <sup>(1)</sup> norāda, ka 2011. un 2013. gada reformas ir palīdzējušas ilgtermiņā nodrošināt pensiju ilgtspējību un relatīvo pietiekamību. Tomēr 2018. gada budžeta projekta pieņemšanas laikā ierosinātie pensiju palielinājumi un ilgtspējības faktora atlikšana liek apšaubīt apņēmību īstenot šīs reformas. Vienlaikus minētie pasākumi nerisina galveno problēmu attiecībā uz nākotnes pensionāru ienākumu pietiekamību, kas drīzāk ir saistīta ar augstu bezdarba līmeni un darba tirgus segmentāciju.
- (13) Spānijas uzņēmumu inovācijas spējas trūkumu novēršana varētu uzlabot to ražīgumu. Inovācijas rezultātus un ražīguma pieaugumu mazina nemainīgi pieticīgās investīcijas pētniecībā un izstrādē, tādēļ ir ļoti maz ticams, ka tiks sasniegts stratēģijas “Eiropa 2020” nacionālais pētniecības un izstrādes intensitātes mērķis – 2 %. Šo tendenci pastiprina zema un krītošais valsts budžeta izpildes līmenis pētniecības un izstrādes jomā. Lai gan valsts pētniecības un inovācijas politikas pārvaldība tiek racionalizēta, daļēji ar jaunās Valsts pētniecības aģentūras palīdzību, politikas izstrādes, īstenošanas un novērtēšanas koordinācija valsts un reģionālajā līmenī joprojām ir vāja. Pilnveidojot novērtēšanas kultūru, lai sistemātiski novērtētu atbalsta programmu un politikas virzienu efektivitāti, varētu stratēģiski mācīties un veidot sinerģiju starp dažādiem pārvaldes līmeņiem.
- (14) Spānijas uzņēmumu ierobežotās spējas inovācijas jomā ir skaidrojamas arī ar prasmju neatbilstību, kas negatīvi ietekmē ražīguma pieauguma ilgtermiņa potenciālu. Spānijas darbavietās ir plaši izplatīta pārāk zema un pārāk augsta kvalifikācija. Kaut gan pēdējos desmit gados situācija ievērojami uzlabojusies, izglītības priekšlaicīgas pamešanas rādītāji krietni pārsniedz Savienības vidējo rādītāju. Tāpat kā izglītības rezultāti tie dažādos reģionos ievērojami atšķiras un var ietekmēt vienlīdzīgas iespējas. Programmām, kuru mērķis ir novērst šīs atšķirības, līdz šim ir bijusi tikai ierobežota ietekme. Valsts sociālais un politiskais pakts par izglītību, kura mērķis ir padziļināti reformēt izglītības sistēmu, joprojām ir sarunu posmā. Tikmēr skolotāju profesionālā attīstība ir jāatbalsta, samazinot terminēto līgumu apjomu un palielinot resursus viņu apmācībai. Vienlaikus augstāko izglītību ieguvušie jo īpaši saskaras ar grūtībām darba tirgū atrast piemērotu, stabilu darbu. Ciešāka sadarbība starp

<sup>(1)</sup> Eiropas Komisija (2018. gads), 2018. gada ziņojums par pensiju pietiekamību: pašreizējo un turpmāko ienākumu adekvātums vecumdienās ES, I sējums un II sējums, kopīgs ziņojums, ko sagatavojuši Sociālās aizsardzības komiteja un Eiropas Komisija (EMPL ĢD), Eiropas Savienības Publikāciju birojs, Luksemburga, 2018. gads.



izglītības iestādēm un uzņēmumiem varētu veicināt skolas beigušo jauniešu piekļuvi darba tirgum, vienlaikus nodrošinot uzņēmumiem inovācijas spēju uzlabošanai vajadzīgās prasmes. Šajā kontekstā priekšlikumā par jaunu valsts digitālo stratēģiju ir atzīta nepieciešamība uzlabot digitālās prasmes. Problēmas ir saistītas ar informācijas un komunikācijas tehnoloģiju speciālistu mazo skaitu, kā arī ar izglītības sistēmas nozīmes palielināšanu digitālo prasmju uzlabošanā. Arī digitālo prasmju profesionālā pārkvalifikācija nodrošinātu Spānijas uzņēmumiem iespēju joprojām būt konkurētspējīgiem ekonomikā, kas kļūst arvien digitalizētāka.

- (15) Arī uzņēmējdarbības vides regulējuma atšķirības ļoti sekmē to, ka ražīguma izaugsme joprojām ir zema. Pašreizējā kontekstā uzņēmējdarbības vides regulējuma atšķirības un ierobežojumi veicina to, ka uzņēmumi joprojām ir lieli, samazina uzņēmumu un darba ņēmēju ģeogrāfisko mobilitāti un ierobežo ražīguma pieaugumu. Tirgus vienotības likums, kura mērķis bija risināt šo problēmu, ir īstenots tikai daļēji. Ir jāuzlabo minētā likuma īstenošanas uzraudzība reģionālā un vietējā līmenī, un jāstiprina nozaru konferenču nozīme. Ar minēto likumu tika ieviests princips, ka atbilstība konkrētām prasībām vienā teritorijas daļā ļautu uzņēmumiem darboties visā teritorijā. Vairākos spriedumos, kas publicēti 2017. gadā, Konstitucionālā tiesa lēma, ka šis princips nav spēkā, ja nepastāv kopīgi vai līdzvērtīgi minimālie standarti attiecībā uz piekļuvi saimnieciskai darbībai vai uz tās veikšanu. Ņemot vērā minētos spriedumus, konsekvētu kopēju vai līdzvērtīgu standartu noteikšana visā teritorijā varētu veicināt minētā likuma mērķu sasniegšanu. Turklāt visos īstenošanas posmos būtu jāuzlabo sadarbība starp dažādiem pārvaldes līmeņiem, lai efektīvāk risinātu sadrumstalotības nelabvēlīgo ietekmi uz uzņēmumiem. Būtu jāpaātrina Labāka regulējuma komitejas darbs; minētā komiteja tika izveidota, lai nodrošinātu tiesību aktu atbilstību Savienībā *acquis* pakalpojumu jomā. 2017. gada janvārī pieņemtajā tiesību aktu kopumā pakalpojumu jomā tika arī uzsvērti ierobežojumi, kas skar konkrētas reglamentētās profesijas, piemēram, būvzinieņus un arhitektus, un līdz šim nav veikti konkrēti pasākumi to novēršanai.
- (16) Kopumā iestāžu kvalitātes uzlabošana varētu palielināt uzticēšanos Spānijas ekonomikā un palielināt ieguvumu no pasākumiem, kas pieņemti ražīguma pieauguma palielināšanai. Ir panākts progress attiecībā uz partiju finansējuma pārredzamību, aktīvu atklāšanu un interešu konfliktiem. Progress cīņā pret korupciju ir nodrošinājis priekšrocības arī uzņēmējdarbības vidē, lai gan problēmas šajā jomā ir joprojām. Arī pilsoņu un uzņēmumu uztvere par tiesu sistēmas neatkarību ir uzlabojusies. Tiek veikti pasākumi, lai vēl vairāk uzlabotu tiesu sistēmas efektivitāti, un tie būtu jāturpina. Lai gan šajā plašajā jomā ir panākts neliels progress, joprojām grūti sokas ar uzticēšanās veicināšanu iestādēm visos pārvaldes līmeņos.
- (17) Transporta, enerģētikas un ūdensapgādes infrastruktūras turpmāka uzlabošana veicinātu teritoriālo kohēziju, labāku integrāciju kopējā tirgū un ražīguma pieaugumu. Transporta un enerģotiklu pārrobežu savienojumiem, kā arī ūdensapgādes infrastruktūrai trūkst investīciju. Varētu labāk izmantot pasažieru un kravas pārvadājumu dzelzceļa infrastruktūru. Atšķirīgais sliežu ceļa platums Spānijā, Portugālē un Francijā ir būtisks šķērslis labākai dzelzceļa savienojamībai, lai gan nesen ir pabeigti jauni posmi, kur izmantots starptautiski izplatītākais standarta sliežu ceļa platums. Trūkumi ir konstatēti arī kravas pārvadājumu dzelzceļa tīklu savienojumos starp galvenajām ostām Atlantijas okeāna un Vidusjūras piekrastē, kā arī sauszemes industriālajās zonās. Nepietiekama savienojamība arī kavē ciešāku integrāciju Savienības elektroenerģijas un gāzes tirgos. Ir vajadzīgas turpmākas investīcijas infrastruktūrā, lai uzlabotu ūdens resursu apsaimniekošanu (piemēram, notekūdeņu attīrīšanu), samazinātu noplūdi tīklos un uzlabotu ūdens apgādi. Tādējādi ieguvēja būtu Spānijas vide, ekonomika un sabiedrība.
- (18) Komisija 2018. gada Eiropas pusgada ietvaros ir veikusi Spānijas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un publicējusi to 2018. gada ziņojumā par šo valsti. Tā ir arī novērtējusi 2018. gada stabilitātes programmu, 2018. gada valsts reformu programmu un to, kā īstenoti Spānijai iepriekšējos gados adresētie ieteikumi. Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas nodrošināšanā Spānijā, bet arī to, cik lielā mērā tās atbilst Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā vajadzību nostiprināt Savienības vispārējo ekonomikas pārvaldību, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.
- (19) Ņemot vērā šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi 2018. gada stabilitātes programmu, un tās atzinums <sup>(1)</sup> ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā turpmāk.

(1) Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.

- (20) Ņemot vērā Komisijas padziļināto pārskatu un šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi 2018. gada valsts reformu programmu un 2018. gada stabilitātes programmu. Tās ieteikumi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu ir atspoguļoti 1.–3. ieteikumā,

AR ŠO IESAKA Spānijai 2018. un 2019. gadā rīkoties šādi.

1. Nodrošināt atbilstību Padomes Lēmumam (ES) 2017/984, ar ko pieprasa veikt pasākumus saskaņā ar pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru, t. sk. pasākumus, kuru mērķis ir stiprināt fiskālo sistēmu un publiskā iepirkuma politikas satvaru visos pārvaldes līmeņos. Pēc tam nodrošināt, ka valdības primāro neto izdevumu nominālā pieauguma temps 2019. gadā nepārsniedz 0,6 %, kas atbilst gada strukturālajai korekcijai 0,65 % apmērā no IKP. Izmantot neplānotos ieņēmumus, lai ātrāk samazinātu vispārējās valdības parāda attiecību.
2. Nodrošināt, lai nodarbinātības un sociālajiem dienestiem būtu spēja sniegt efektīvu atbalstu darba meklētājiem, t. sk. uzlabojot sadarbību ar darba devējiem. Veicināt pāreju uz beztermiņa darba līgumiem. Uzlabot atbalstu ģimenēm un palielināt ienākumu garantiju shēmu efektivitāti, risinot tvēruma trūkumus, vienkāršojot valsts shēmu sistēmu un samazinot reģionālo shēmu pieejamības atšķirības. Samazināt izglītības priekšlaicīgas pamešanas gadījumu skaitu un izglītības rezultātu atšķirības reģionos, jo īpaši uzlabojot atbalstu izglītojamajiem un mācībspēkiem.
3. Palielināt publiskās investīcijas pētniecībā un inovācijā un sistemātiski veikt atbalsta politikas novērtēšanu šajās jomās, lai nodrošinātu tās efektivitāti. Palielināt sadarbību starp izglītības iestādēm un uzņēmumiem, lai mazinātu pašreizējo prasmju neatbilstību. Turpināt Likuma par tirgus vienotību īstenošanu, nodrošinot, ka visos pārvaldes līmeņos noteikumi, kas reglamentē piekļuvi saimnieciskajai darbībai un tās veikšanu, jo īpaši attiecībā uz pakalpojumiem, ir saskaņā ar minētā likuma principiem, un uzlabojot sadarbību starp pārvaldes iestādēm.

Briselē, 2018. gada 13. jūlijā

*Padomes vārdā –*  
*priekšsēdētājs*  
H. LÖGER

**PADOMES IETEIKUMS****(2018. gada 13. jūlijs)****par Francijas 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Francijas 2018. gada stabilitātes programmu**

(2018/C 320/09)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu <sup>(1)</sup> un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību <sup>(2)</sup>, un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

- (1) Komisija 2017. gada 22. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot 2018. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Tajā pienācīgi ņēma vērā Eiropas sociālo tiesību pilāru, ko Eiropas Parlaments, Padome un Komisija pasludināja 2017. gada 17. novembrī. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes Eiropadome apstiprināja 2018. gada 22. martā. Komisija 2017. gada 22. novembrī uz Regulas (ES) Nr. 1176/2011 pamata pieņēma arī brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Francija bija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu "Padomes ieteikums par eurozonas ekonomikas politiku", kuru Eiropadome apstiprināja 2018. gada 22. martā. Padome ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku <sup>(3)</sup> ("eurozonai adresētais ieteikums") pieņēma 2018. gada 14. maijā.
- (2) Ņemot vērā to, ka Francija ir dalībvalsts, kuras valūta ir euro, un ka ekonomiskajā un monetārajā savienībā ekonomikas ir savstarpēji cieši saistītas, Francijai būtu jānodrošina, lai pilnībā un laikus tiktu īstenots eurozonai adresētais ieteikums, kurš atspoguļots turpmāk sniegtajos ieteikumos, jo īpaši 1. un 2. ieteikumā.
- (3) 2018. gada ziņojums par Franciju tika publicēts 2018. gada 7. martā. Tajā tika izvērtēts, kā Francija īstenojusi tai adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma 2017. gada 11. jūlijā <sup>(4)</sup>, tika izvērtēti turpmākie pasākumi, kas veikti pēc tai adresētajiem ieteikumiem, kuri pieņemti iepriekšējos gados, un Francijas progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu. Tajā bija ietverts arī padziļināts pārskats, kurš veikts saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu un kura rezultāti arī tika publicēti 2018. gada 7. martā. No Komisijas veiktās analīzes tika secināts, ka Francijā pastāv makroekonomikas nelīdzsvarotība. Konkrētāk, ievainojamību rada liels valsts parāds un vāja konkurētspējas dinamika saistībā ar zemu ražīguma pieaugumu. Īpaši svarīgs ir risks saistībā ar nelabvēlīgu ietekmi uz Francijas ekonomiku un, ņemot vērā tās lielumu, – ar nelabvēlīgu blakusietekmi uz ekonomisko un monetāro savienību.

<sup>(1)</sup> OVL 209, 2.8.1997., 1. lpp.<sup>(2)</sup> OVL 306, 23.11.2011., 25. lpp.<sup>(3)</sup> OVC 179, 25.5.2018., 1. lpp.<sup>(4)</sup> OVC 261, 9.8.2017., 1. lpp.

- (4) Francija savu 2018. gada valsts reformu programmu un savu 2018. gada stabilitātes programmu iesniedza 2018. gada 25. aprīlī. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās izvērtētas vienlaikus.
- (5) Attiecīgie šai valstij adresētie ieteikumi ir ņemti vērā, plānojot Eiropas strukturālos un investīciju fondus ("ESI fondi") 2014.–2020. gada plānošanas periodam. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 <sup>(1)</sup> 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Sīkāku informāciju par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu, Komisija ir sniegusi norādēs par to, kā piemērojami pasākumi, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.
- (6) Pēc savlaicīgas un noturīgas pārmērīga budžeta deficīta novēršanas un pēc Padomes Lēmuma (ES) 2018/924 <sup>(2)</sup>, ar kuru atceļ pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru, uz Franciju attiecas Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvā daļa un tai piemēro pārejas noteikumu par parādu. Valdība 2018. gada stabilitātes programmā plāno, ka pakāpeniski uzlabosies vispārējās valdības budžeta bilance, proti, no – 2,6 % no IKP 2017. gadā līdz + 0,3 % no IKP 2022. gadā. Netiek plānots, ka laikā, uz kuru attiecas 2018. gada stabilitātes programma, tiks sasniegts vidēja termiņa budžeta mērķis, proti, strukturāls deficīts 0,4 % apmērā no IKP. Saskaņā ar 2018. gada stabilitātes programmu ir sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP samazināsies no 97,0 % 2017. gadā līdz 89,2 % 2022. gadā. Minēto budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs ir ticams. Vienlaikus tie pasākumi, kas ir vajadzīgi, lai no 2019. gada sekmētu plānoto deficīta mērķu sasniegšanu, nav pietiekami precizēti.
- (7) Padome 2017. gada 11. jūlijā ieteica Francijai nodrošināt, lai valdības neto primāro izdevumu <sup>(3)</sup> nominālā pieauguma temps 2018. gadā nepārsniegtu 1,2 %, kas atbilst gada strukturālajai korekcijai 0,6 % apmērā no IKP. Vienlaikus tika norādīts, ka 2018. gada budžeta plāna projekta izvērtējumā un pēc tam – 2018. gada budžeta rezultātu izvērtējumā – būs pienācīgi jāņem vērā mērķis panākt tādu fiskālo nostāju, kas palīdz gan stiprināt notiekošo atlabšanu, gan nodrošināt publisko finanšu stabilitāti. Pēc izvērtējuma par atlabšanas noturīgumu Francijā, ko Komisija veica saistībā ar atzinumu par Francijas budžeta plāna projektu, vienlaikus pienācīgi ņemot vērā Francijas ilgtspējas problēmas, šajā sakarībā nav jāņem vērā nekādi papildu elementi. Pamatojoties uz Komisijas 2018. gada pavasara prognozi, pastāv risks 2018. gadā būtiski novirzīties no ieteiktajām korekcijām vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai.
- (8) Ņemot vērā, ka Francijas vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP ir 60 % un prognozētā izlaides starpība ir 0,6 %, valdības neto primāro izdevumu nominālā pieauguma tempam 2019. gadā nebūtu jāpārsniedz 1,4 % atbilstoši strukturālajai korekcijai 0,6 % apmērā no IKP, kas izriet no kopīgi pieņemtās prasību korekcijas matricas saskaņā ar Stabilitātes un izaugsmes pakta. Saskaņā ar Komisijas 2018. gada pavasara prognozi pie nemainīgas politikas, 2019. gadā, kā arī 2018. un 2019. gadā, skatot kopā, pastāv risks būtiski novirzīties no iepriekš minētās prasības. Tiek prognozēts, ka 2018. un 2019. gadā Francija *prima facie* neizpildīs pārejas noteikumu par parādu. Kopumā Padome uzskata, ka, sākot ar 2018. gadu, būtu jāveic nepieciešamie pasākumi, lai ievērotu Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus. Piesardzīga pieeja būtu izmantot jebkādus neparedzētus ieņēmumus tam, lai vēl vairāk samazinātu vispārējās valdības parāda attiecību.
- (9) Francijā ir vislielākais publisko izdevumu apjoms Savienībā. Tiek prognozēts, ka izdevumu īpatsvars 2018. gadā sasnies 56,0 % no IKP, kas ir par 10,6 procentpunktiem lielāks nekā vidēji Savienībā. Lai gan konsolidācijas stratēģijas īstenošanu pēdējos gados galvenokārt labvēlīgi ietekmējusi procentu likmju pazemināšanās un publisko investīciju samazinājums, ir maz ticams, ka šādi zemu procentu likmju apstākļi saglabāsies vidēja termiņā, turklāt ienesīgu investīciju samazinājums var apdraudēt nākotnes ekonomikas potenciālu. Izdevumu pārskatīšana kopš

<sup>(1)</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

<sup>(2)</sup> Padomes Lēmums (ES) 2018/924 (2018. gada 22. jūnijs), ar kuru atceļ Lēmumu 2009/414/EK par pārmērīga budžeta deficīta pastāvēšanu Francijā (OV L 164, 29.6.2018., 44. lpp.).

<sup>(3)</sup> Valdības neto primāros izdevumus veido kopējie valdības izdevumi, izņemot procentu izdevumus, izdevumus saistībā ar Savienības programmām, kas ir pilnībā izlīdzināti ar ieņēmumiem no Savienības fondiem, un nediskrecionāras izmaiņas saistībā ar bezdarbnieku pabalstu izdevumiem. Valsts finansētā bruto pamatkapitāla veidošanas līmenis ir izlīdzināts četru gadu laikposmā. Ir ņemti vērā tiesību aktos paredzētie diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vai ieņēmumu palielinājumi. Vienreizēji pasākumi gan ieņēmumu, gan izdevumu jomā ir atskaitīti.

2014. gada nav devusi būtiskus ietaupījumus, un efektivitātes pieaugums bijis ierobežots tādēļ, ka nav veikti vajadzīgie turpmākie pasākumi un politikās atbildības līmenis bijis zems. Jaunākā izdevumu pārskatīšanas stratēģija ir atcelta un tiks aizstāta ar programmu *Action Publique 2022*, kuras principi ir izklāstīti valdības 2017. gada oktobrī dotajās pilnvarās. *Action Publique 2022* komitejai līdz 2018. gada vasarai ir jā sagatavo ziņojums un jā analizē, kādi pasākumi ir jā veic. Tomēr vēl nav ierosināti precīzi formulēti pasākumi, un jauni ietaupījumi šajā procesā tiks gūti ne agrāk kā no 2020. gada. Ātra izdevumu mazināšanas pasākumu īstenošana nāktu par labu centieniem tiekties pēc vajadzīgās fiskālās konsolidācijas īstermiņā un vidējā termiņā.

- (10) Pašlaik Francijā līdzās pastāv 37 dažādas pensiju shēmas. Tās attiecas uz dažādām darba ņēmēju grupām un darbojas katra pēc saviem noteikumiem. Pakāpeniska noteikumu vienādošana uzlabotu sistēmas pārredzamību, palielinātu taisnīgumu starp paaudzēm un veicinātu darbaspēka mobilitāti. Arī aprēķina noteikumu saskaņošana palīdzētu labāk kontrolēt publiskos izdevumus. Lai gan ir sagaidāms, ka jau pieņemtās pensiju reformas ilgtermiņā samazinās pensijām paredzēto publisko izdevumu īpatsvaru, vienkāršāka un efektīvāka pensiju sistēma radītu papildu ietaupījumus un palīdzētu samazināt publisko finanšu ilgtspējas riskus vidējā termiņā. Saskaņā ar neseno pētījumu, ko veikusi *La Fondation pour la recherche sur les administrations et les politiques publiques (iFRAP)*, dažādu pensiju shēmu saskaņošana publiskajā un privātajā sektorā varētu līdz 2022. gadam dot vairāk nekā 5 miljardus euro lielu publisko izdevumu ietaupījumu.
- (11) Bezdarba līmenis samazinājās no 10,4 % 2015. gadā līdz 9,4 % 2017. gadā, un tiek prognozēts, ka nākamajos gados tas turpinās samazināties, savukārt nodarbinātības līmenis 2017. gadā pieauga līdz 70,6 %. Tomēr darba tirgus apstākļi jauniešiem, mazkvalificētiem darba ņēmējiem un migrantu izcelsmes personām (gan pirmās, gan otrās paaudzes migrantiem) joprojām ir salīdzinoši sarežģītāki. 2017. gadā nodarbināti bija tikai 55,6 % to iedzīvotāju (vecumā no 20 līdz 64 gadiem), kuri nav dzimuši ES, un šis rādītājs ir par 17,0 procentpunktiem mazāks nekā skaitlis attiecībā uz Francijā dzimušajiem. Visnelabvēlīgāko rajonu (*quartiers de la politique de la ville*) iedzīvotāji, t. sk. migrantu izcelsmes personas, joprojām saskaras ar grūtībām darba tirgū. Neatkarīgi no veiktajiem politikas pasākumiem sociālekonomiskā situācija un migrantu izcelsme salīdzinoši spēcīgi ietekmē izglītības rezultātus un kavē integrāciju darba tirgū. Ir arī pierādījumi diskriminējošiem paņēmieniem darba tirgū. Lai veicinātu vienlīdzīgas iespējas darba tirgū, liela nozīme ir efektīvam aktīvas nodarbinātības atbalstam, t. sk. valodu apguvei, intensīvai profesionālajai orientācijai un palīdzībai darbā pieņemšanas procesā, kā arī stingrākai rīcībai cīņā pret diskriminējošiem paņēmieniem.
- (12) Ar 2016. gada likumu par darbu, ar sociālā dialoga modernizāciju un profesionālās izaugsmes iespēju nodrošināšanu tiecas uzlabot uzņēmumu spēju pielāgoties ekonomiskiem cikliem un samazināt tādu darba ņēmēju īpatsvaru, kuri strādā uz pagaidu līguma pamata. Lai gan arvien vairāk cilvēku tiek pieņemti darbā ar beztermiņa līgumu, darba tirgus segmentācija joprojām ir problēma, un būtu jāveicina pāreja uz dažādiem beztermiņa nodarbinātības veidiem. Šajā kontekstā ir svarīgi pabeigt pašreiz notiekošo vērienīgās reformu programmas īstenošanu, kas aptver neseno pieņemto reformu darba tiesību jomā, plānoto bezdarbnieka pabalstu sistēmas reformu un profesionālās izglītības un apmācības sistēmas (t. sk. mācekļa programmu) reformu.
- (13) Pakāpeniski īstenotie pasākumi nodokļu īpatsvara samazināšanai darbaspēka izmaksās ir uzlabojuši Francijas izmaksu konkurētspēju kopš 2013. gada, tomēr vēl nav pilnībā atgūti uzkrājušies agrākie zaudējumi. Attiecībā uz vidējo algu 2016. gadā darba devēju sociālo iemaksu likmes attiecībā pret kopējām darbaspēka izmaksām Francijā joprojām bija vienas no visaugstākajām Savienībā. Ir paredzams, ka no 2019. gada vēl vairāk tiks konsolidēti un pastiprināti politikas pasākumi, lai samazinātu pašreizējās darbaspēka izmaksas, to panākot ar to, ka nodokļu kredīts nodarbinātībai un konkurētspējai (*CICE*) tiks, kā paziņots, pārveidots par vispārēju samazinājumu darba devēju sociālajām iemaksām un tiks ieviesti papildu atvieglojumi zemākām algām mazkvalificētu darba ņēmēju nodarbinātības sekmēšanai.
- (14) Kopš 2013. gada minimālajai algai Francijā piemēro indeksācijas noteikumu, un to piemēro bez *ad hoc* palielinājumiem. Tāpēc minimālā alga ir pieaugusi lēnāk nekā atsauces algas (1,23 % 2017. gadā salīdzinājumā ar 1,31 % vidējai algai) vājas inflācijas un mērena algu pieauguma kontekstā. Lai gan pēc starptautiskiem kritērijiem minimālā alga salīdzinājumā ar vidējo algu ir liela, darbaspēka izmaksas minimālās algas līmenī tika ievērojami samazinātas sociālo iemaksu samazinājumu dēļ. Šādi samazinājumi tiks pastiprināti, un no 2019. gada tie būs pastāvīgi. Kaut arī minimālās algas indeksācija ir svarīga darba ņēmēju pirktspējas saglabāšanai, pašreizējais mehānisms (vienīgais Savienībā) varētu ierobežot algu korekciju atbilstoši apstākļu izmaiņām, tādējādi, iespējams, negatīvi ietekmējot konkurētspēju. Neatkarīgu ekspertu grupa katru gadu izvērtē minimālo algu un sniedz nesaistošus atzinumus par tās attīstību. 2017. gadā grupa ieteica pārskatīt indeksācijas noteikumu, piemēram, ņemt vērā tikai inflācijas indeksāciju.

- (15) Pašreizējā sākotnējās profesionālās izglītības un apmācības sistēma nepietiekami atbalsta integrāciju darba tirgū, jo īpaši tādēļ, ka ievērojama daļa apmācāmo tiek orientēta uz jomām, kurās ir ierobežotas nodarbinātības izredzes. Turklāt profesionālās izglītības un apmācības apguvēji Francijā sasniedz daudz vājākus izglītības rezultātus nekā vidēji Savienībā, kamēr vispārējās izglītības ieguvēju sekmes ir daudz labākas. Šajā situācijā jauniešu nodarbinātības atbalstam un vienlīdzīgu iespēju veicināšanas labad ir svarīgi veikt pasākumus mācekļu programmu sekmēšanai, jo tās uzlabo nodarbinātības izredzes, kā arī pasākumus mācību rezultātu uzlabošanai skolās. Vienlaikus ir arī svarīgi mazkvalificētiem darba ņēmējiem un darba meklētājiem uzlabot piekļuvi pastāvīgai apmācībai un stimulēt augstākas kvalifikācijas iegūšanu, to atbalstot ar piemērotu mācību orientāciju. Ņemot vērā minētās problēmas un jo īpaši nepieciešamību uzlabot sistēmas pārvaldību, nodrošināt tās atbilstību darba tirgus prasībām, kvalitāti un mācību pieejamību, kā arī nodrošināt sekmīgu statusa maiņas norisi darba tirgū, valdība 2018. gada 27. aprīlī iesniedza likumprojektu, ar ko reformē mācekļu programmas un profesionālās izglītības un apmācības sistēmu. Turklāt 2018. gada valsts reformu programmā ir apstiprināts nodoms īstenot 14 miljardu euro investīciju plānu attiecībā uz prasmēm, un tika pavēta iespēja papildu reformām attiecībā uz sākotnējās profesionālās izglītības apguvi skolās.
- (16) Kopumā sociālās aizsardzības sistēmas darbojas labi. Ienākumu nevienlīdzība pēc pārskaitījumiem ir zemāka par Savienības vidējo rādītāju, un, neraugoties uz neseno pieaugumu, nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļautu personu skaits joprojām ir salīdzinoši neliels. Tomēr dažas iedzīvotāju grupas, jo īpaši vienvecāku ģimenes, iedzīvotāji, kuri nav dzimuši Savienībā, un pilsētu nelabvēlīgo rajonu iedzīvotāji, saskaras ar lielāku nabadzības risku. Joprojām joma, kas rada bažas, ir pienācīgu mājokļu pieejamība cilvēkiem, kuri dzīvo nabadzībā. Neskatoties uz pēdējā laika uzlabojumiem, dažās zonās joprojām nepietiek sociālo mājokļu.
- (17) Neskatoties uz pašreiz notiekošajām reformām, kuru mērķis ir samazināt nodokļu slogu uzņēmumiem un atbalstīt ienesīgas investīcijas, Francijas nodokļu sistēmai joprojām ir raksturīgs augsts sarežģītības līmenis, kur nodokļu izdevumi, neefektīvi nodokļi un ražošanas nodokļi neļauj darījumdarbības videi sekmīgi darboties. Lielais nodokļu izdevumu skaits (nodokļu kredīts, atbrīvojumi, nodokļa samazinājumi) rada papildu slogu uzņēmumiem, jo īpaši MVU, palielinot atbilstības nodrošināšanas izmaksas un nenoteiktību. Tie arī rada papildu kontroles izmaksas nodokļu iestādei. Nodokļu izdevumi turpinās palielināties gan skaita, gan vērtības ziņā saskaņā ar 2018. gada budžeta likumu, un 2018. gadā tiem vajadzētu sasniegt 99,8 miljardus euro (4,2 % no IKP), salīdzinot ar 93 miljardiem euro 2017. gadā. Turklāt ir identificēti aptuveni 192 nodokļi, kuru ienesīgums ir mazs (mazāk par 150 miljoniem EUR gadā), taču kopš 2014. gada ir atcelti tikai daži no tiem <sup>(1)</sup>. Visbeidzot, uz Savienības fona Francijā ir ļoti augsti ražošanas nodokļi <sup>(2)</sup> (3,1 % no IKP 2016. gadā), kuri galvenokārt sastāv no kapitāla nodokļa un darbaspēka nodokļa, kas jāmaksā uzņēmumiem tādēļ, ka tie nodarbojas ar ražošanu, neatkarīgi no to ekonomiskajiem rādītājiem.
- (18) Tirgus pakalpojumi 2016. gadā veidoja vairāk nekā 50 % pievienotās vērtības, 40 % nodarbinātības un 20 % no apstrādes rūpniecības pievienotās vērtības eksporta. Tomēr, lai gan konkurence pakalpojumu tirgū ietekmē visu ekonomiku, to joprojām bremzē regulatīvās prasības un administratīvais slogs, kas apgrūrina arī uzņēmumu spēju attīstīties. Ja reformas pakalpojumu jomā būs pietiekami vērienīgas un tiks pilnībā īstenotas, tām varētu būt ievērojama pozitīva ietekme uz ekonomiku. Nosakot reformu pasākumu prioritāti, ir svarīgi ņemt vērā pakalpojumu apakšnozaru ekonomisko nozīmi un sniegumu. Uz rādītājiem balstīta pieeja, ko izmanto prioritāšu noteikšanai attiecībā uz reformām pakalpojumu nozarēs, izceļ vairākus darījumdarbības pakalpojumus (arhitektūras un inženier tehniskie pakalpojumi, juridiskie un grāmatvedības pakalpojumi, administratīvie un atbalsta pakalpojumi), mazumtirdzniecību, viesnīcu un ēdināšanas pakalpojumus, kā arī veselības jomu. Specifiskajā profesionālo pakalpojumu jomā ar 2015. gada 6. augusta tiesību aktu par izaugsmi, aktivitāti un vienādām ekonomiskajām iespējām (tā dēvētais "Makrona likums") tika atviegloti ierobežojumi dažās profesijās (galvenokārt juridiskajās profesijās). Iespējams veikt vēl turpmākas profesionālo pakalpojumu jomas reformas. Ar turpmākām reformām varētu vērsties pret konkrētiem, par pārmērīgiem uzskatītiem ierobežojumiem sākt un veikt profesionālo darbību (piemēram, darbības atļaušana tikai noteiktām grupām, balsstiesību ierobežojumi, ierobežojumi attiecībā uz kapitāla daļu vai akciju turēšanu, daudzdisciplināri ierobežojumi un *numerus clausus* ierobežojumi). Reformas, kuru mērķis ir novērst galvenos šķēršļus, kas kavē uzņēmumu izaugsmi, cita starpā varētu būt likvidēt sliekšņa efektus, kas ir saistīti ar apjoma kritērijiem normatīvajos aktos, un samazināt administratīvu slogu uzņēmumiem. Visbeidzot, ātrdarbīgas platjoslas pārklājuma uzlabošana Francijā palielinātu šīs valsts spēju izmantot digitālās ekonomikas priekšrocības.
- (19) Saskaņā ar Eiropas inovācijas rezultātu pārskatu Francija sniegums inovācijas jomā joprojām ir vājāks nekā Savienības inovācijas līderiem, neskatoties uz salīdzinoši lielo valsts atbalstu. Jo īpaši valsts atbalsta shēmu efektivitātes uzlabošana (t. sk. *Crédit d'Impôt Recherche*, nodokļu kredīts pētniecībai un izstrādei) stimulētu labākus

<sup>(1)</sup> *Inspection Générale des Finances* (2014), *Les taxes à faible rendement*.

<sup>(2)</sup> Ar "ražošanas nodokļiem" ir jāsaprot "citi ražošanas nodokļi" saskaņā ar EUROSTAT (D29 kategorija).

rezultātus inovācijas jomā. Šajā ziņā pašlaik notiekošo izvērtēšanu rezultāti būtu jāizmanto inovācijai sniegtā valsts atbalsta koncepcijas uzlabojumos. Zināšanu pārnesē starp publisko pētniecību un uzņēmumiem joprojām sagādā grūtības, tādējādi ierobežojot pētniecības rezultātu komerciālo izmantošanu. Salīdzinājumā ar citām Savienības valstīm Francijas sniegums publiskā un privātā sektora koppublicāciju un uzņēmumu finansētas publiskās pētniecības un izstrādes jomā ir vājš. Ir zināmas iespējas stiprināt pārneses mehānismus starp akadēmiskajām iestādēm un uzņēmumiem, vienkāršojot pētniecības partnerību un stimulējot pētnieku mobilitāti.

- (20) Komisija 2018. gada Eiropas pusgada ietvaros ir veikusi visaptverošu Francijas ekonomikas politikas analīzi un publicējusi to 2018. gada ziņojumā par šo valsti. Tā ir arī novērtējusi 2018. gada stabilitātes programmu, 2018. gada valsts reformu programmu un to, kā īstenoti Francijai iepriekšējos gados adresētie ieteikumi. Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas nodrošināšanā Francijā, bet arī to, cik lielā mērā tās atbilst Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā vajadzību nostiprināt Savienības vispārējo ekonomikas pārvaldību, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.
- (21) Ņemot vērā šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi 2018. gada stabilitātes programmu, un tās atzinums <sup>(1)</sup> ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā turpmāk.
- (22) Ņemot vērā Komisijas padziļināto pārskatu un šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi 2018. gada valsts reformu programmu un 2018. gada stabilitātes programmu. Padomes ieteikumi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu ir atspoguļoti 1. –3. ieteikumā,

AR ŠO IESAKA Francijai 2018. un 2019. gadā rīkoties šādi.

1. Nodrošināt, lai valdības neto primāro izdevumu nominālā pieauguma temps nepārsniegtu 1,4 % 2019. gadā, kas atbilst gada strukturālajai korekcijai 0,6 % apmērā no IKP. Izmantot neparedzētos ieņēmumus, lai ātrāk samazinātu vispārējās valdības parāda attiecību. 2018. gadā īstenot izdevumu ietaupījumus un pilnībā precizēt mērķus un jaunus pasākumus, kas nepieciešami iniciatīvas *Action Publique 2022* kontekstā, lai tie pārtaptu konkrētos izdevumu ietaupījumos un efektivitātes pieauguma pasākumos 2019. gada budžetā. Progresīvi vienādot dažādu pensiju shēmu noteikumus, lai veicinātu to taisnīgumu un ilgtspējību.
2. Īstenot profesionālās izglītības un apmācības sistēmas reformas ar mērķi pastiprināt tās atbilstību darba tirgus prasībām un uzlabot mācību pieejamību, jo īpaši mazkvalificētiem darba ņēmējiem un darba meklētājiem. Veicināt vienlīdzīgas iespējas un piekļuvi darba tirgum, t. sk. migrantu izcelsmes personām un nelabvēlīgo rajonu iedzīvotājiem. Nodrošināt minimālās algas attīstības atbilstību jaunu darbvietau izveidei un konkurētspējai.
3. Vienkāršot nodokļu sistēmu, ierobežojot nodokļu izdevumu izmantošanu, atceļot neefektīvus nodokļus un samazinot ražošanas nodokļus, kas jāmaksā uzņēmumiem. Samazināt regulatīvo un administratīvo slogu, lai palielinātu konkurenci pakalpojumu nozarē un sekmētu uzņēmumu izaugsmi. Aktīvāk rīkoties, lai uzlabotu inovācijas sistēmas sniegumu, jo īpaši ceļot valsts atbalsta shēmu efektivitāti un stiprinot zināšanu pārnesi starp publiskās pētniecības iestādēm un uzņēmumiem.

Briselē, 2018. gada 13. jūlijā

Padomes vārdā –  
priekšsēdētājs  
H. LÖGER

<sup>(1)</sup> Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.

**PADOMES IETEIKUMS****(2018. gada 13. jūlijs)****par Horvātijas 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Horvātijas 2018. gada konverģences programmu**

(2018/C 320/10)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu <sup>(1)</sup> un jo īpaši tās 9. panta 2. punktu,ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību <sup>(2)</sup>, un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

- (1) Komisija 2017. gada 22. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot 2018. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Tajā pienācīgi ņēma vērā Eiropas sociālo tiesību pilāru, ko Eiropas Parlaments, Padome un Komisija pasludināja 2017. gada 17. novembrī. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes Eiropadome apstiprināja 2018. gada 22. martā. Komisija 2017. gada 22. novembrī uz Regulas (ES) Nr. 1176/2011 pamata arī pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Horvātija bija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats.
- (2) 2018. gada ziņojums par Horvātiju tika publicēts 2018. gada 7. martā. Tajā tika izvērtēts, kā Horvātija īstenojusi tai adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma 2017. gada 11. jūlijā <sup>(3)</sup>, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc ieteikumiem, kuri pieņemti iepriekšējos gados, un Horvātijas progress virzībā uz stratēģijas “Eiropa 2020” valsts mērķu sasniegšanu. Tajā bija ietverts arī padziļināts pārskats, kurš veikts saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu un kura rezultāti arī tika publicēti 2018. gada 7. martā. No Komisijas veiktās analīzes tika secināts, ka Horvātijā joprojām ir pārmērīga makroekonomiskā nelīdzsvarotība, lai gan tā tiek samazināta. Ievainojamība ir saistīta ar joprojām lielu valsts, privātā sektora un ārējo parādu, kas lielā mērā ir denominēts ārvalstu valūtā. Ienākumus nenesošo aizdevumu līmenis joprojām ir augsts, jo īpaši nefinanšu sabiedrību vidū. Horvātijas potenciālā izaugsme joprojām ir nepietiekama, lai nodrošinātu noturīgu korekciju, un kopumā ir panākts vien neliels progress, īstenojot politikas pasākumus ar mērķi novērst pastāvīgi zemo darbaspēka izmantojumu un lēno produktivitātes pieaugumu. Konkurētspēju un ieguldījumus joprojām kavē ierobežojošā darījumdarbības vide, un valsts pārvaldes sadrumstalotība negatīvi ietekmē sabiedrisko pakalpojumu efektivitāti.
- (3) Horvātija savu 2018. gada valsts reformu programmu un 2018. gada konverģences programmu iesniedza 2018. gada 26. aprīlī. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās izvērtētas vienlaikus.

<sup>(1)</sup> OVL 209, 2.8.1997., 1. lpp.<sup>(2)</sup> OVL 306, 23.11.2011., 25. lpp.<sup>(3)</sup> OVC 261, 9.8.2017., 41. lpp.



- (4) Attiecīgie šai valstij adresētie ieteikumi ir ņemti vērā, plānojot Eiropas strukturālos un investīciju fondus ("ESI fondi") 2014.–2020. gada plānošanas periodam. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013<sup>(1)</sup> 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Sīkāku informāciju par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu, Komisija ir sniegusi norādēs par to, kā piemērojami pasākumi, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.
- (5) Horvātija šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā, un tai piemēro noteikumu par parādu. Pēc vispārējās valdības budžeta pārpalikuma 0,8 % apmērā no IKP 2017. gadā, 2018. gada konverģences programmā paredzēts, ka nominālajā bilancē būs deficīts 0,5 % apmērā no IKP un tad tā pakāpeniski uzlabosies, sasniedzot pārpalikumu 0,5 % apmērā no IKP 2021. gadā. Tiek plānots visā programmas periodā joprojām pārsniegt vidēja termiņa budžeta mērķi – strukturālu deficītu 1,75 % apmērā no IKP. Saskaņā ar 2018. gada konverģences programmu sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP samazināsies no 78,0 % no IKP 2017. gadā līdz 75,1 % 2018. gadā un turpinās samazināties līdz 65,9 % 2021. gadā. Minēto budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs ir ticams. Tomēr plānotie budžeta mērķi šķiet piesardzīgi. Komisijas 2018. gada pavasara prognozē paredzēts, ka vispārējās valdības bilance 2018. un 2019. gadā būs attiecīgi 0,7 % un 0,8 % no IKP.
- (6) 2017. gada 11. jūlijā Padome ieteica Horvātijai 2018. gadā turpināt virzību uz savu vidēja termiņa budžeta mērķi. Pamatojoties uz Komisijas 2018. gada pavasara prognozi, tiek prognozēts, ka strukturālā bilance 2018. gadā saglabāsies – 0,3 % apmērā no IKP un – 0,6 % apmērā no IKP 2019. gadā, tādējādi joprojām pārsniedzot vidēja termiņa budžeta mērķi. Saskaņā ar prognozēm Horvātijai 2018. un 2019. gadā izpildīs noteikumu par parādu. Kopumā Padome uzskata, ka ir paredzams, ka Horvātija 2018. un 2019. gadā ievēros Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus.
- (7) Galveno tiesību aktu, kuru mērķis ir uzlabot Horvātijas fiskālo sistēmu, plānotā pieņemšana ir ļoti aizkavējusies. Trūkumi skaitliski izteiktās fiskālās normas izstrādē padara to neefektīvu fiskālās politikas plānošanas mērķiem, un Fiskālās politikas komisijas kā neatkarīgas struktūras loma joprojām ir vāja. Horvātijas joprojām augstais valsts parāda līmenis un tās pakļautība valūtas riskiem nozīmē, ka saprātīga parādu pārvaldības prakse joprojām ir būtiska. 2017. gadā tika pastiprināta parāda pārvaldības funkcija un izstrādāta parāda pārvaldības stratēģija, kas ir regulāri jāatjaunina. Tika atlikta tiesību aktos jau ietvertā īpašuma nodokļa ieviešana, nesniedzot nekādas norādes par to, vai un kad tas tiks īstenots. Tas nozīmē, ka Horvātijas ieņēmumu daļa no regulāriem nekustamā īpašuma nodokļiem ir zema. Regulārs nekustamā īpašuma nodoklis radītu iespējas uzlabot ieņēmumu iekasēšanas kopējo labvēlīgo ietekmi uz izaugsmi, vienlaikus nodrošinot stabilu un paredzamu ienākumu avotu pašvaldību struktūrām.
- (8) Horvātijas darba tirgus 2017. gadā turpināja atlabt. Tomēr nodarbinātības un aktivitātes rādītāji joprojām ir ievērojami mazāki par vidējiem Savienības rādītājiem, un tas kavē potenciālo izaugsmi. Likumā noteiktais pensionēšanās vecums sievietēm pašlaik ir 62 gadi, savukārt vīriešiem – 65 gadi. Likumā noteiktā pensionēšanās vecuma vienādošana un palielināšana notiek lēni; paredzēts, ka tikai 2038. gadā gan sieviešu, gan vīriešu pensionēšanās vecums sasniegs 67 gadus. Turklāt vecāka gadagājuma darba ņēmēji var izmantot daudzās priekšīcīgās pensionēšanās iespējas, un pensiju sistēma ietver vairākas īpašas pensiju shēmas, kuras paredz labvēlīgākus nosacījumus aiziešanai pensijā. Sieviešu pienākumi veikt aprūpi vēl vairāk samazina viņu līdzdalību darba tirgū. Izrietošais zemais vidējais darba mūža ilgums nozīmē, ka pašreizējās un nākotnē sagaidāmās pensijas nebūs pietiekami adekvātas un ka pastāv nabadzības risks vecumdienās. Vēl nav īstenoti paziņotie pasākumi, kuru mērķis ir stimulēt ilgāku darba mūžu.
- (9) Kaut arī Horvātijā pastāv sociālā dialoga struktūra, faktiskā mijiedarbība starp iestādēm un ieinteresētajām personām politikas izstrādes procesā ir ierobežota un lielākoties attiecas tikai uz rakstisku atsauksmju sniegšanu par valdības ierosinātajiem pasākumiem. Turklāt arodbiedrību sadrumstalotība ierobežo to kopējo spēju iesaistīties sociālajā dialogā.
- (10) Neraugoties uz nesenajiem uzlabojumiem, to iedzīvotāju īpatsvars, kurus apdraud nabadzība vai sociālā atstumtība, joprojām ir augsts, ar izteiktām teritoriālajām atšķirībām starp reģioniem. Jo īpaši tiek skarti vecāka

(1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

gadagājuma cilvēki, mazkvalificēti darba ņēmēji un personas ar invaliditāti. Sociālās aizsardzības sistēmai trūkst efektivitātes un taisnīguma. Sociālie pabalsti nabadzību spēj samazināt tikai ierobežoti. Tā kā starp iestādēm trūkst koordinācijas un nabadzīgākām pašvaldību struktūrām ir mazāk fiskālo spēju, sociālie pabalsti tiek nodrošināti nevienādi.

- (11) Horvātijas rādītāji ir sliktāki par vidējiem Savienības rādītājiem attiecībā uz ieguldījumiem izglītībā, agrīno pirmsskolas izglītību un aprūpi, pamatprasmēm, augstākās izglītības iegūvi, profesionālās izglītības atbilstību darba tirgus vajadzībām un apmācību izglītības nozarē. Horvātija ir sākusi īstenot vairākas reformas, kas noteiktas stratēģijā par izglītību, zinātni un tehnoloģiju. Skolu mācību programmu reforma varētu pozitīvi ietekmēt izglītības kvalitāti Horvātijā, ja tā tiks īstenota pilnībā un saskaņoti ar pārējiem pasākumiem minētajā stratēģijā. Profesionālās izglītības un apmācības programmu atbilstība darba tirgus vajadzībām šķiet ierobežota, kā to apliecina fakts, ka vairāk nekā puse reģistrēto bezdarbnieku ir ieguvuši profesionālo izglītību un izgājuši apmācības. Lai labāk noteiktu nepieciešamās prasmes, ir vajadzīga labāka koordinācija starp publiskajām iestādēm un darba devējiem. Pieaugušo izglītības sistēmu, kuras mērķis ir sekmēt iekļautību darba tirgū, raksturo liels un nevienmērīgs pakalpojumu sniedzēju skaits visā valstī un mācību programmas, kas netiek pienācīgi novērtētas. Daļa pieaugušo izglītībā un izglītības programmās, kuras tiek piedāvātas aktīvās darba tirgus politikas pasākumu ietvaros, ir ļoti zema.
- (12) Horvātijas valsts pārvaldes teritoriālā sadrumstalotība un plašā kompetenču sadale starp dažādiem pārvaldes līmeņiem negatīvi ietekmē sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas efektivitāti un publiskos izdevumus. Daudzām mazām vietējām struktūrām trūkst pietiekamu finansiālo un administratīvo spēju, lai īstenotu decentralizētās funkcijas. Valsts pārvaldes efektivitātes rādītāji liecina, ka tā ir zem Savienības vidējā rādītāja, un tas kavē valsts politikas izstrādi un īstenošanu un efektīvāku Eiropas strukturālo un investīciju fondu izmantošanu. Centrālās pārvaldes vietējo filiāļu biroju skaita plānotā samazināšana un valsts aģentūru sistēmas racionalizēšana ir atkal atlikta. Saskaņotības trūkums valsts pārvaldes un sabiedrisko pakalpojumu jomas algu noteikšanas sistēmā kavē vienlīdzīgu attieksmi un valdības kontroli pār publiskā sektora algu izmaksām. Plānotie tiesību akti attiecībā uz algu saskaņošanu tika atkal atlikti uz 2018. gada vidu. Iestādes ir veikušas pirmos pasākumus, lai slimnīcu vidū integrētu dažas funkcijas ar mērķi uzlabot pakalpojumu sniegšanas efektivitāti un piekļuvi veselības aprūpei. Tomēr, tā kā veselības aprūpes sistēmas finansēšanas modelis nav efektīvs, uzkrājas parādi, jo īpaši saistībā ar stacionāro aprūpi.
- (13) Valsts uzņēmumi joprojām ir ļoti klātesoši ekonomikā. Pasākumi valsts uzņēmumu pārvaldības uzlabošanai ir virzījušies uz priekšu lēni, un minētie uzņēmumi turpina darboties ar zemu ražīgumu un rentabilitāti. Tika pieņemti jauni tiesību akti, kas reglamentē valsts aktīvu pārvaldību un atsavināšanu.
- (14) 2017. gada novembrī tika pabeigta Horvātijas Rekonstrukcijas un attīstības bankas aktīvu kvalitātes neatkarīga pārskatīšana. Ņemot vērā bankas lielo nozīmi Savienības finanšu instrumentu un Investīciju plāna Eiropai īstenošanā, kā arī tās pieaugošo iesaisti tiešo aizdevumu izsniegšanā, pārskatīšanas konstatējumi būtu jāizmanto, lai nostiprinātu bankas uzraudzības un tiesisko regulējumu un pārvaldības struktūras.
- (15) Administratīvais slogs un parafiskālie maksājumi turpina negatīvi ietekmēt darījumdarbības vidi. Administratīvā sloga samazināšana ir bijusi stabila, taču pieticīga. Parafiskālo maksājumu samazinājumi ir bijuši ierobežoti, un pārredzamības līmenis ir zems, jo nav veikta nedz reģistra regulāra atjaunināšana, nedz arī plānoto samazinājumu ietekmes novērtējumi.
- (16) Lai sasniegtu 2015.–2020. gada pretkorupcijas stratēģijas mērķus, ir pilnībā jāīsteno 2017.–2018. gada korupcijas apkarošanas rīcības plāns. Vairāki svarīgi elementi joprojām ir jāuzlabo, jo īpaši informācijas atklāšana par aktīviem un interešu konfliktiem, informētības palielināšana par trauksmes celšanas ziņošanas kanāliem un efektīva risku kontrole publiskā iepirkuma jomā, kas joprojām ir neaizsargāta pret korupciju, jo liela daļa valsts uzņēmumu slēdz līgumus iekšēji.
- (17) Ierobežojoši noteikumi preču un pakalpojumu tirgos, it sevišķi liels skaits pārlietu reglamentētu profesiju, traucē konkurencei. Regulējuma atvieglošana ir bijusi lēna, jo pastāv spēcīga pretestība no ieinteresēto personu grupām.
- (18) Ilgstoša tiesvedība un ievērojams skaits vēl neizskatītu lietu turpina ietekmēt tiesu sistēmas kvalitāti un efektivitāti un līdz ar to darījumdarbības vidi. Konstatētais vēl neizskatīto lietu samazinājums galvenokārt bija saistīts ar mazāku jaunu lietu pieplūdumu, nevis ar lietu ātrāku izskatīšanu. Neraugoties uz uzlabojumiem, elektroniskā saziņa tiesvedībā un maksātnespējas procesos joprojām netiek pienācīgi izmantota.

- (19) Horvātijas pārdomātas specializācijas stratēģijas ietvaros tiek izstrādāti daži mērķtiecīgi pasākumi nolūkā reformēt valsts zinātnes un inovācijas sistēmu. Politiskā atbildība par zinātnes un inovāciju atbalstu šķiet nekoordinēta, kas traucē īstenot minēto politisko stratēģiju. Tāpat lielajās universitātēs ir ļoti sadrumstalotas pārvaldības struktūras un neelastīgi administratīvie noteikumi. Sadarbība starp pētniecības iestādēm un darījumdarbības nozari ir vāja. Nav pētniecības un inovācijas politikas sistemātiskas uzraudzības un ietekmes novērtējuma, kas liedz noteikt pareizas prioritātes. Augstākās izglītības sistēmai varētu dot labumu stimuli veicināt kvalitāti un atbilstību darba tirgus vajadzībām.
- (20) Komisija 2018. gada Eiropas pusgada ietvaros ir veikusi Horvātijas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un to publicējusi 2018. gada ziņojumā par šo valsti. Tā ir arī novērtējusi 2018. gada konverģences programmu, 2018. gada valsts reformu programmu un to, kā īstenoti Horvātijai iepriekšējos gados adresētie ieteikumi. Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas nodrošināšanā Horvātijā, bet arī to, cik lielā mērā tās atbilst Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā vajadzību nostiprināt Savienības vispārējo ekonomikas pārvaldību, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.
- (21) Ņemot vērā šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi 2018. gada konverģences programmu un uzskata <sup>(1)</sup>, ka ir gaidāms, ka Horvātija ievēros Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus.
- (22) Padome ir izskatījusi 2018. gada valsts reformu programmu un 2018. gada konverģences programmu, ņemot vērā Komisijas padziļināto pārskatu un šo novērtējumu. Tās ieteikumi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu ir atspoguļoti turpmāk sniegtajā 1.–4. ieteikumā,

AR ŠO IESAKA Horvātijai 2018. un 2019. gadā rīkoties šādi.

1. Stiprināt fiskālo sistēmu, tostarp nostiprinot Fiskālās politikas komisijas pilnvaras un neatkarību. Ieviest regulāru nekustamā īpašuma nodokli.
2. Mazināt stimulus priekšlaicīgi pensionēties, paātrināt pāreju uz lielāku likumā noteikto pensionēšanās vecumu un normas par konkrētu personu kategoriju pensijām pielāgot vispārējās pensiju shēmas noteikumiem. Īstenot gan jauniesu, gan pieaugušo izglītības un apmācības sistēmas reformu, lai uzlabotu tās kvalitāti un atbilstību darba tirgus vajadzībām. Konsolidēt sociālos pabalstus un uzlabot to nabadzības mazināšanas spēju.
3. Samazināt valsts pārvaldes teritoriālo sadrumstalotību, racionalizēt kompetenču funkcionālo sadalījumu un uzlabot spēju izstrādāt un īstenot valsts politiku. Apspriežoties ar sociālajiem partneriem, ieviest saskaņotu algu noteikšanas regulējumu visā valsts pārvaldē un sabiedrisko pakalpojumu jomā.
4. Uzlabot korporatīvo pārvaldību valsts uzņēmumos un pastiprināt valsts uzņēmumu un neproduktīvo aktīvu pārdošanu. Ievērojami samazināt uzņēmumu slogu, kas izriet no parafiskālajiem maksājumiem un apgrūtinotām administratīvajām un normatīvajām prasībām. Pastiprināt konkurenci komercpakalpojumu sektorā un reglamentēto profesiju jomā. Samazināt tiesvedības laiku un uzlabot elektronisko saziņu tiesās.

Briselē, 2018. gada 13. jūlijā

*Padomes vārdā –*  
*priekšsēdētājs*  
H. LÖGER

<sup>(1)</sup> Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 9. panta 2. punktu.

**PADOMES IETEIKUMS****(2018. gada 13. jūlijs)****par Itālijas 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Itālijas 2018. gada stabilitātes programmu**

(2018/C 320/11)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu <sup>(1)</sup> un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību <sup>(2)</sup>, un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

- (1) Komisija 2017. gada 22. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot 2018. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Tajā pienācīgi ņēma vērā Eiropas sociālo tiesību pilāru, ko Eiropas Parlaments, Padome un Komisija pasludināja 2017. gada 17. novembrī. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes Eiropadome apstiprināja 2018. gada 22. martā. Komisija 2017. gada 22. novembrī uz Regulas (ES) Nr. 1176/2011 pamata pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Itālija bija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu "Padomes ieteikums par eurozonas ekonomikas politiku", kuru Eiropadome apstiprināja 2018. gada 22. martā. Padome ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku <sup>(3)</sup> ("eurozonai adresētais ieteikums") pieņēma 2018. gada 14. maijā.
- (2) Ņemot vērā to, ka Itālija ir dalībvalsts, kuras valūta ir euro, un ka ekonomiskajā un monetārajā savienībā ekonomikas ir savstarpēji cieši saistītas, Itālijai būtu jānodrošina, ka tiek pilnībā un laikus īstenots eurozonai adresētais ieteikums, kurš atspoguļots turpmāk sniegtajā 1.–4. ieteikumā.
- (3) 2018. gada ziņojums par Itāliju tika publicēts 2018. gada 7. martā. Tajā tika izvērtēts, kā Itālija īstenojusi tai adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma 2017. gada 11. jūlijā <sup>(4)</sup>, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc tai adresētajiem ieteikumiem, kuri pieņemti iepriekšējos gados, un Itālijas progress virzībā uz stratēģijas

<sup>(1)</sup> OVL 209, 2.8.1997., 1. lpp.<sup>(2)</sup> OVL 306, 23.11.2011., 25. lpp.<sup>(3)</sup> OVC 179, 25.5.2018., 1. lpp.<sup>(4)</sup> OVC 261, 9.8.2017., 1. lpp.

“Eiropa 2020” valsts mērķu sasniegšanu. Tajā bija ietverts arī padziļināts pārskats, kurš veikts saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu un kura rezultāti arī tika publicēti 2018. gada 7. martā. No Komisijas veiktās analīzes tika secināts, ka Itālijā pastāv pārmērīga makroekonomikas nelīdzsvarotība. Proti, ņemot vērā to, ka ienākumus nenesošo aizdevumu īpatsvars, lai arī samazinās, ir liels, un bezdarba līmenis, lai arī samazinās, ir augsts, liels valdības parāds un ieilgusi vāja ražīguma dinamika var radīt riskus, kuriem ir pārrobežu ietekme. Ņemot vērā Itālijas ekonomikas lielumu un pārrobežu nozīmi, ir īpaši svarīgi rīkoties, lai samazinātu risku saistībā ar nelabvēlīgu ietekmi uz Itālijas ekonomiku un ekonomisko un monetāro savienību.

- (4) Itālija savu 2018. gada valsts reformu programmu un 2018. gada stabilitātes programmu iesniedza 2018. gada 16. maijā. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās izvērtētas vienlaikus.
- (5) Attiecīgie šai valstij adresētie ieteikumi ir ņemti vērā, plānojot Eiropas strukturālos un investīciju fondus (“ESI fondi”) 2014.–2020. gada plānošanas periodam. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 <sup>(1)</sup> 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Sīkāku informāciju par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu, Komisija ir sniegusi norādēs par to, kā piemērojami pasākumi, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.
- (6) Itālija šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā, un tai piemēro noteikumu par parādu. Aizejošās valdības iesniegtās 2018. gada stabilitātes programmas pamatā ir tendenču scenārijs, kurš balstīts uz pieņēmumu, ka tiesību akti netiks grozīti. Itālijas iestādes prognozē, ka budžeta nominālais deficīts no 2,3 % no IKP 2017. gadā uzlabosies līdz 1,6 % 2018. gadā un līdz 0,8 % 2019. gadā, līdz 2020. gadam sasniedzot kopumā līdzsvarotu budžeta stāvokli. Plānots, ka vidēja termiņa budžeta mērķis, kas noteikts kā līdzsvarots budžeta stāvoklis strukturālā izteiksmē, tiks sasniegts līdz 2020. gadam un uzturēts šādā līmenī 2021. gadā, savukārt pārrēķinātā <sup>(2)</sup> strukturālā bilance abos gados liecina par nelielu strukturālo deficītu (0,2 % no IKP). Pēc tam, kad vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2017. gadā mazliet samazinājās (līdz 131,8 % no IKP salīdzinājumā ar 132,0 % 2016. gadā), 2018. gada stabilitātes programmā tiek prognozēts, ka 2018. gadā tā samazināties par vienu procentpunktu no IKP līdz 130,8 %, 2021. gadā sasniedzot 122,0 %, arī pateicoties prognozētajiem privatizācijas ieņēmumiem 0,3 % apmērā gadā periodā no 2018. līdz 2020. gadam. Tomēr pēdējos gados privatizācijas mērķi nav sasniegti pietiekamā mērā. Saskaņā ar Komisijas 2018. gada pavasara prognozi nemainīgas politikas gadījumā paredzams, ka 2019. gadā reālā IKP pieaugums būs zemāks un deficīts būs lielāks nekā prognozēts 2018. gada stabilitātes programmā. Komisijas prognozē nav ietverts PVN pieaugums (0,7 % no IKP), kas tiesību aktos paredzēts kā “drošības klauzula”, lai 2019. gadā sasniegtu budžeta mērķus.
- (7) Komisija 2018. gada 23. maijā izdeva saskaņā ar LESD 126. panta 3. punktu sagatavotu ziņojumu, jo Itālija 2016. un 2017. gadā *prima facie* nebija ievērojusi noteikumu par parādu. Ziņojumā tika secināts, ka, ņemot vērā visu svarīgo faktoru izvērtējumu, būtu jāuzskata, ka parāda kritērijs, kā tas definēts Līgumā un Padomes Regulā (EK) Nr. 1467/97 <sup>(3)</sup>, pašreiz tiek ievērots un ka līdz ar to nav vajadzības sākt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru, jo īpaši tādēļ, ka Itālija 2017. gadā *ex post* tomēr ievēroja preventīvās daļas nosacījumus. Komisija šo atbilstību atkārtoti novērtēs, pamatojoties uz 2018. gada *ex post* datiem, kas tiks paziņoti 2019. gada pavasarī.
- (8) 2018. gada stabilitātes programmā norādīts, ka bēgļu ārkārtējā pieplūduma un aizsardzības pret seismiskajiem riskiem ietekme uz budžetu ir ievērojama, un sniegti atbilstoši pierādījumi par šo budžeta papildu izmaksu apmēru un veidu. Saskaņā ar Komisijas datiem 2017. gadā attiecināmie papildu izdevumi, kas saistīti ar bēgļu ārkārtējo pieplūdumu, bija 0,16 % no IKP, un papildu izdevumi, kuri saistīti ar aizsardzību pret seismiskajiem riskiem, bija 0,19 % no IKP. Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 1. punktā un 6. panta 3. punktā izklāstītie noteikumi atļauj šādus papildu izdevumus, jo bēgļu pieplūdums un seismiskie riski ir ārkārtēji apstākļi, to ietekme uz Itālijas publiskajām finansēm ir ievērojama, un ilgtspēja netiktu apdraudēta, ja tiktu pieļauta īslaicīga novirze no korekcijām vidējā termiņa budžeta mērķa sasniegšanai. Tāpēc nepieciešamā korekcija 2017. gada vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai tika samazināta, lai ņemtu vērā šīs papildu izmaksas.

<sup>(1)</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

<sup>(2)</sup> Cikliski koriģētā bilance, atskaitot vienreizējus un pagaidu pasākumus, ko Komisija pārrēķina, izmantojot vispārpieņemtu metodoloģiju.

<sup>(3)</sup> Padomes Regula (EK) Nr. 1467/97 (1997. gada 7. jūlijs) par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu (OV L 209, 2.8.1997., 6. lpp.).

- (9) Padome 2017. gada 11. jūlijā ieteica Itālijai nodrošināt, ka valdības neto primārie izdevumi <sup>(1)</sup> 2018. gadā nominālā izteiksmē samazinās vismaz par 0,2 %, kas atbilst ikgadējai strukturālajai korekcijai 0,6 % apmērā no IKP. Vienlaikus tika norādīts, ka 2018. gada budžeta plāna projekta izvērtējumā un pēc tam – 2018. gada budžeta rezultātu izvērtējumā – būs pienācīgi jāņem vērā mērķis panākt tādu fiskālo nostāju, kas palīdz gan stiprināt notiekošo atlabšanu, gan nodrošināt publisko finanšu stabilitāti. Saskaņā ar Komisijas novērtējumu par atlabšanas noturīgumu Itālijā (vienlaikus pienācīgi ņemot vērā tās ilgtspējas problēmas), kas tika veikts Komisijas atzinuma par Itālijas 2018. gada budžeta plāna projektu ietvaros, 2018. gadā ir nepieciešami fiskālie strukturālie pasākumi vismaz 0,3 % apmērā no IKP bez papildu novirzes viena gada griezumā. Attiecīgi valdības neto primāro izdevumu nominālā izteiksmē palielinājums nedrīkst pārsniegt 0,5 %. Ņemot to vērā vispārējā novērtējumā un pamatojoties uz Komisijas 2018. gada pavasara prognozi, 2018. gadā pastāv risks būtiskai novirzei no ieteiktās korekcijas virzībā uz vidējā termiņa budžeta mērķa sasniegšanu.
- (10) Ņemot vērā Itālijas vispārējās valdības parāda attiecību virs 60 % no IKP un prognozēto izlaidis starpību 0,5 % apmērā, valdības neto primāro izdevumu nominālā pieauguma tempam 2019. gadā nebūtu jāpārsniedz 0,1 %, ievērojot strukturālo korekciju 0,6 % apmērā no IKP, kas izriet no Stabilitātes un izaugsmes pakta prasību matricas. Nemainīgas politikas apstākļos pastāv risks būtiskai novirzei no minētās prasības 2019. gadā un 2018. un 2019. gadā, abus aplūkojot kopā. Saskaņā ar prognozēm Itālija 2018. un 2019. gadā *prima facie* neizpildīs noteikumu par parādu. Turklāt, tā kā Itālijas augstais valsts parāda īpatsvars sasniedz aptuveni 130 % no IKP, parāda apkalpošanas izmaksu segšanai tiek rezervēti lieli resursi, un tas nāk par sliktu izaugsmi veicinošākām jomām, tostarp izglītībai, inovācijai un infrastruktūrai. Kopumā Padome uzskata, ka, sākot ar 2018. gadu, būtu jāveic nepieciešamie pasākumi, lai ievērotu Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus. Būtu prātīgi izmantot neparedzētos ieņēmumus, lai turpinātu samazināt vispārējās valdības parāda īpatsvaru.
- (11) Itālijā vecuma pensijas izdevumi, kas ir aptuveni 15 % no IKP, pašlaik ir vieni no visaugstākajiem Savienībā. Netiešās saistības, kas izriet no sabiedrības novecošanas, tika ierobežotas, pateicoties iepriekšējām pensiju reformām, tādējādi uzlabojot Itālijas ilgtermiņa ilgtspēju, tostarp ar pakāpenisku pensionēšanās vecuma pielāgošanu paredzamajam mūža ilgumam. Tomēr gan 2017., gan 2018. gada budžetā bija iekļauti noteikumi, kas daļēji atcēla šīs reformas. Itālijā to iedzīvotāju daļa, kas ir vecumā virs 65 gadiem, ir lielāka nekā Savienības vidējais rādītājs. Tiek prognozēts, ka laika gaitā tā turpinās pieaugt, pasliktinot Itālijas vecumatkarības koeficientu. Līdz ar to ir paredzams, ka pensiju izdevumi vidējā termiņā pieaugs. Turklāt lielā vecuma pensiju daļa publiskajos izdevumos ierobežo citus sociālos tēriņus (tostarp nabadzības apkarošanu) un izaugsmi veicinošus tēriņus tādās jomās kā izglītība; minēto tēriņu daļa izdevumos ir samazinājusies kopš 2000. gadu sākuma. Ievērojot taisnīguma un samērīguma principus, ievērojamus ietaupījumus varētu panākt, veicot intervences pasākumus saistībā ar lielajām pensiju tiesībām, ko nesedz atbilstīgas iemaksas.
- (12) Itālijas nodokļu sistēma rada smagu slogu kapitālam un darbaspēkam, un tam ir negatīva ietekme uz ekonomikas izaugsmi. Neraugoties uz to, ka mērķorientētu nodokļu stimulu piemērošanas joma nesen tika paplašināta, nodokļu slogs, kas gulstas uz ražošanas faktoriem, joprojām ir viens no augstākajiem ES, tādējādi mazinot investīcijas un nodarbinātību. Šo slogu ir iespējams samazināt bez ietekmes uz budžetu, pārejot uz izaugsmi mazāk kaitējošām nodokļu bāzēm, piemēram, uz nekustamo īpašumu un patēriņu. 2015. gadā regulārais nekustamā īpašuma nodoklis galvenajai dzīvesvietai tika atcelts (arī bagātākām mājāsaimniecībām). Turklāt nekustamā īpašuma kadastrālās vērtības lielā mērā ir neaktuālas, un joprojām nav pieņemtas reformas, lai tās saskaņotu ar pašreizējām tirgus vērtībām. Nodokļu izdevumu skaits un apmērs – jo īpaši samazinātu pievienotās vērtības nodokļa likmju gadījumā – ir īpaši augsts, un to racionalizēšana atkal tika atlikta, neraugoties uz valsts tiesību aktu noteikumu prasībām. Turklāt pastāv iespēja samazināt slogu uzņēmumiem un mājāsaimniecībām, kas ievēro noteikums, mazinot nodokļu kodeksa sarežģītību un palielinot vispārējo nodokļu saistību izpildes līmeni. Tas, ka no 2019. gada obligāta elektronisko rēķinu sagatavošana tiks attiecināta uz visiem privātā sektora darījumiem, ir pozitīvs solis šajā virzienā. Taču tiesību aktos noteiktās robežvērtības skaidras naudas maksājumiem ir palielinātas, un tas varētu atturēt no elektronisko maksājumu, kuru obligātais raksturs var uzlabot nodokļu saistību izpildi, izmantošanas. Itālijas Valsts statistikas institūts lēš, ka ēnu ekonomika 2015. gadā veido aptuveni 12,9 % no IKP, bet nav plānota nekāda stratēģiska rīcība, lai risinātu šo problēmu. Aptuveni 15,9 % no kopējās nodarbinātības tiek deklarēti daļēji vai netiek deklarēti vispār, atsevišķās nozarēs sasniedzot gandrīz 50 % atzīmi.

(<sup>1</sup>) Valdības neto primāros izdevumus veido kopējie valdības izdevumi, izņemot procentu izdevumus, izdevumus saistībā ar Savienības programmām, kas ir pilnībā izlīdzināti ar ienākumiem no Savienības fondiem, un nediskrecionāras izmaiņas saistībā ar bezdarbnieku pabalstu izdevumiem. Valsts finansētā bruto pamatkapitāla veidošanas līmenis ir izlīdzināts četru gadu laikposmā. Ir ņemti vērā tiesību aktos paredzētie diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vai ieņēmumu palielinājumi. Vienreizēji pasākumi gan ieņēmumu, gan izdevumu jomā ir atskaitīti.

- (13) Krīzes laikā investīcijas strauji samazinājās un vēl aizvien nav atgriezušās 2007. gada līmenī. Lai gan 2017. gadā investīciju līmenis pieauga, tas joprojām ir zems salīdzinājumā ar citām Savienības valstīm. Strukturālu faktoru ietekmē privātās investīcijas ir bijušas īpaši zemas. Minētie strukturālie faktori ietver mazāk labvēlīgu darījumdarbības vidi, finanšu ierobežojumus saistībā ar nepietiekami attīstītiem kapitāla tirgiem, samazinātas vērtības banku aizdevumus un augsti kvalificētu cilvēku trūkumu, ņemot vērā, cita starpā, intelektuālā darbaspēka emigrāciju un ierobežota līmeņa mūžizglītību. Nemateriālie aktīvi, piemēram, pētniecība un izstrāde, inovācija un darba ņēmēju apmācība, ir būtiski ražīgumam un ekonomiskajai izaugsmei un var palīdzēt izskaidrot ražīguma atšķirības starp valstīm. Tomēr investīcijas šādos aktīvos joprojām ir zemākas par Savienības vidējo rādītāju. Tas ir saistīts ar mikrouzņēmumu lielo skaitu, specializācijas trūkumu zinātnesietilpīgās nozarēs Itālijā, ierobežota līmeņa digitalizāciju un digitālajām prasmēm. Tajā pašā laikā vispārējie publiskie izdevumi pētniecības un izstrādes jomā ir samazinājušies. Finansējums maziem un vidējiem uzņēmumiem joprojām lielā mērā ir atkarīgs no banku nozares, un aizdevumu līmenis joprojām ir zems, neraugoties uz to, ka finansēšanas izmaksas ir vēsturiski zemā līmenī. Pastāv arī lielas reģionālās atšķirības attiecībā uz investīcijām pētniecības un izstrādes jomā, inovatīviem uzņēmumiem paredzētu jaunāko politikas stimulu izmantošanu un izglītības kvalitāti. Pamatojoties uz novērtējumu, kas šobrīd veikts par iniciatīvu "Finansējums izaugsmei" un "Rūpniecība/Uzņēmējdarbība 4.0" ietvaros ieviesto dažādo rūpniecības pasākumu rezultātiem, šķiet, būtu lietderīgi izveidot ilgtermiņa politikas regulējumu, lai atbalstītu investīcijas, kuras spēj stiprināt dažādos inovāciju veicinošos faktorus, tādas kā kredīta pieejamība, spēcīga pētniecības bāze, augsts izglītības līmenis un piemērotas prasmes. Tāpat, šķiet, būtu piemēroti apsvērt pašreizējās atšķirības starp reģionu rūpniecības un izglītības sistēmām.
- (14) Itālijas tiesu sistēmas efektivitāte pēdējos gados ir uzlabojusies tikai nedaudz, un tiesvedības ilgums – jo īpaši augstākajās instancēs – joprojām rada bažas. Piemēram, 2016. gadā laiks, kas bija nepieciešams, lai pieņemtu nolēmumu civillietās un komercietās, visās instancēs joprojām bija viens no ilgākajiem Savienībā. Neizskatīto lietu skaits Augstākajā kasācijas tiesā (*Corte suprema di Cassazione*) turpināja palielināties, un tas joprojām ir viens no lielākajiem Savienībā, rēķinot uz vienu iedzīvotāju. Itālijas parlamentā jau divus gadus tiek izskatīts svarīgs pilnvarojošs likums, kas ļautu racionalizēt civilprocesa noteikumus un ieviest stingrākus atturošos pasākumus pret tiesvedības ļaunprātīgu izmantošanu. Turklāt starp pasākumiem, kas pieņemti, lai ierobežotu prāvas un stiprinātu procesuālo disciplīnu, vienkāršotā procedūra ("*rito sommario*") nav kļuvusi par standarta procedūru apelācijas tiesās, un pārsūdzības nepieņemamības filtra izmantošana apelācijā otrajā instancē joprojām ir nekonsekventa un ierobežota, tādējādi nepanākot iesniegto lietu skaita gaidīto samazinājumu. Gluži pretēji, 2016. gadā iesniegto civillietu skaits ir pieaudzis gan pirmajā, gan otrajā instancē, un tas ir noticis arī pastāvīgi pieaugoša apelācijas lietu skaita ietekmē. 2016. gadā aizvien lielāka daļa kasācijas sūdzību tika atzīta par nepieņemamu, turpinot nesen iezīmējušos augšupejošu tendenci. Arī Kasācijas tiesas spēja tikt galā ar lietu plūsmu tika negatīvi ietekmēta, jo ievērojami pieauga nekrimināla rakstura iesniegto lietu skaits, galvenokārt nodokļu lietu dēļ (kas varētu apdraudēt šīs tiesas lomu). Adekvāta procesuālo noteikumu izpilde, tostarp pret tiesvedības ļaunprātīgu izmantošanu, arī varētu veicināt robustu un efektīvu tiesas spriešanu.
- (15) Korupcija joprojām ir ievērojama problēma Itālijas darījumdarbības vidē un publiskā iepirkuma jomā. Itālija uzlaboja savu pretkorupcijas regulējumu, pārskatot jautājumu par noilgumu, trauksmes cēlēju aizsardzību attiecinot arī uz privātā sektora darbiniekiem un regulējumu par privātu personu korupcijas nodarījumu labāk saskaņojot ar starptautiskajiem standartiem. Lai gan pieņemtā reforma par noilgumu neaptur noilguma tiesību termiņu pēc notiesāšanas pirmajā instancē, kā to ieteikusi Eiropas Padomes Pretkorupcijas starpvalstu grupa, tā var samazināt tiesvedības ļaunprātīgu izmantošanu krimināllietu iztiesāšanā, ko advokāti augstākajās instancēs izmanto kā novilcināšanas taktiku. Tā var mazināt bažas par to, ka korupcijas lietās iestājas noilgums pēc notiesāšanas pirmajā instancē. Korupcijas apkarošanu varētu uzlabot, palielinot krimināltiesību efektivitāti. Itālijā 2014. gadā bija vislielākais iesniegto un otrajā un trešajā instancē izskatīšanā esošo krimināllietu skaits Savienībā, arī tādēļ, ka kasācijas sūdzību rādītājs bija viens no visaugstākajiem. Tā rezultātā krimināllietu izskatīšanas process bija viens no ilgākajiem. Stimulējot paātrinātas procedūras un novēršot tiesvedības ļaunprātīgu izmantošanu, krimināltiesības un cīņu pret korupciju varētu padarīt efektīvāku. Turklāt valsts korupcijas apkarošanas iestādei ir būtiska loma jaunā korupcijas novēršanas regulējuma īstenošanā.
- (16) Itālijas valsts pārvaldes kvalitātes uzlabošanai būtu pozitīva ietekme uz darījumdarbības vidi un investīcijām, kā arī uzņēmumu spēju izmantot inovācijas iespējas. Lielās reģionālās atšķirības pārvaldes iestāžu spējā reaģēt uz uzņēmumu vajadzībām norāda, ka uzņēmēji konkrētās jomās saskaras ar lielākiem šķēršļiem darījumdarbībai. 2015. gadā tika pieņemts visaptverošs pilnvarojošs likums par valsts pārvaldes reformēšanu, kuram ir potenciāls paaugstināt pārvaldes efektivitāti, tādējādi sniedzot labumu ekonomikai. Līdz 2017. gada beigām tika pabeigta reformas īstenošana, un tagad tā ir jāievieš, jo īpaši reģionos ar visvājākajiem rādītājiem. Attiecībā uz valsts uzņēmumiem reformas mērķis ir nodrošināt, ka tie darbojas saskaņā ar tādiem pašiem noteikumiem kā privātuzņēmumi. Paziņotie mērķi ir šādi: racionalizēt valsts uzņēmumus, izmantojot uzņēmumu apvienošanu, nerentablu

uzņēmumu konsolidāciju un privatizāciju; palielināt pārējo uzņēmumu rentabilitāti; un nākotnē nepieļaut lielu valsts uzņēmumu izplatību. Lai sasniegtu šos mērķus, ir svarīgi panākt jaunā regulējuma izpildi. Turklāt vietējie sabiedrisko pakalpojumu sniedzēji ir pasargāti no konkurences (tirgū un par tirgu), tādējādi ietekmējot pakalpojumu efektivitāti un kvalitāti un radot patērētāju neapmierinātību. 2015. gada valsts pārvaldes reformā bija paredzēta arī jauna sistēma vietējo sabiedrisko pakalpojumu pārvaldības reformēšanai. Tomēr 2016. gada novembrī Konstitucionālā tiesa atzina, ka procedūra, kas izmantota, lai pieņemtu dažus likumdošanas dekrētus – tostarp vietējo sabiedrisko pakalpojumu jomā –, ir prekonstitucionāla. Tā kā dekrēta termiņš beidzās 2016. gada novembrī, ir vajadzīga jauna likumdošanas iniciatīva.

- (17) Uzlabojumi darījumdarbības vidē veicinātu darījumdarbības garu, savukārt labāki konkurences pamatnosacījumi nāktu par labu efektīvākai resursu sadalei un ražīguma pieaugumam. 2015. gada ikgadējais konkurences likums tika pieņemts 2017. gada augustā, un tas ir pienācīgi jāsteno. Tomēr konkrētos sektoros, piemēram, profesionālo pakalpojumu, vietējā sabiedriskā transporta, dzelzceļa un mazumtirdzniecības nozarēs, joprojām pastāv būtiski šķēršļi konkurencei. Palielinot konkursa procedūru izmantošanu publisko pakalpojumu līgumu un koncesiju piešķiršanai attiecībā uz piekļuvi sabiedriskajiem labumiem, tiktu pozitīvi ietekmēta pakalpojumu kvalitāte. Publiskā iepirkuma jomā nesenas reformas sniegtais labums būs atkarīgs no reformu savlaicīgas pabeigšanas, konsekventas plānu piemērošanas attiecībā uz e-ierikumu un apvienošanu un tā, ka tiek faktiski aktivēta centrālā apvienošanas struktūra politikas koordinēšanai (*Cabina di regia per gli appalti pubblici*).
- (18) Tirgus uzticēšanās Itālijas bankām ir palielinājusies pēc 2017. gadā veiktajiem pasākumiem, kuru mērķis bija risināt vairāku vājāku banku problēmas. Labāku ekonomikas apstākļu un uzraudzības spiediena ietekmē ir gūti panākumi ienākumus nenesošu aizdevumu īpatsvara samazināšanā, bet to uzkrātais apjoms joprojām ir liels. Tas ierobežo banku rentabilitāti un to spēju iekšēji radīt kapitālu. Ir jāuztur temps, kādā atbrīvojas no ienākumus nenesošiem aizdevumiem (tostarp ar ienākumus nenesošu aizdevumu sekundāro tirgu padziļināšanu), lai turpinātu stiprināt finanšu stabilitāti un reālās ekonomikas kreditēšanu. Būtu jāatbalsta arī turpmāka bilances pārstrukturēšana un konsolidācija – tostarp mazām un sekundāras nozīmes bankām. Tas ietver banku strukturāli zemās rentabilitātes problēmas risināšanu, izmantojot visaptverošu izmaksu samazināšanu un darījumdarbības modeļa optimizāciju.
- (19) Tā kā notiek dažādas uzņēmumu pārvaldības reformas, lielo kooperatīvo banku un mazo kopieguldījumu banku reformu pilnīga īstenošana uzlabotu banku nozares vispārējo stāvokli. Maksātspējas un piespiedu atsavināšanas regulējums joprojām nesniedz pietiekamu atbalstu ātrai ienākumus nenesošu aizdevumu pārstrukturēšanai. Maksātspējas reformai nepieciešamo likumdošanas pasākumu drīza pieņemšana un īstenošana palīdzētu novērst strukturālās nepilnības. Pasākumi, kas pieņemti 2016. gadā, lai paātrinātu banku veiktu piedziņu, kas vērsta pret nodrošinājumu, vēl netiek izmantoti. Regulējums ārpustiesas piedziņai, kas vērsta pret nodrošinājumu, vēl nav pilnībā piemērojams mājāsaimniecībām, un to tikai nesen sāka piemērot uzņēmumiem.
- (20) Neraugoties uz progresu, kas panākts vairāku pēdējos gados pieņemtu politikas pasākumu ietekmē, jautājums par piekļuvi finansējumam joprojām ir būtisks šķērslis investīcijām un izaugsmei paredzētam finansējumam, it sevišķi mazajiem un vidējiem uzņēmumiem. Uzņēmumu finansēšana joprojām galvenokārt balstās uz bankām, savukārt kapitāla tirgus salīdzinājumā ar citām Savienības valstīm ir mazattīstīts. Pamatkapitāla finansējuma daļa mazo un vidējo uzņēmumu starpā ir īpaši zema salīdzinājumā ar Savienības vidējo rādītāju. Kapitālam piemērotā uzņēmumu ienākuma nodokļa atvieglojuma ieviešana bija būtiska reforma, taču atsauces likme tika būtiski samazināta, kas mazināja tā labvēlīgo ietekmi. Lai atbalstītu investīcijas un izaugsmi, būtu svarīgi palielināt uzņēmumu piekļuvi tirgus finansējumam nolūkā dažādot uzņēmumu finansējuma avotus.
- (21) Par darba tirgu atbildīgās iestādes pēdējos gados ir būtiski reformētas. Darba tirgus apstākļi turpina uzlaboties, nodarbināto skaitam 2017. gadā pieaugot par 1,2 % līdz vairāk nekā 23 miljoniem, kas atbilst pirmskrīzes līmenim. Nodarbinātības līmenis (personas vecumā no 20 līdz 64 gadiem) pagājušajā gadā paaugstinājās līdz vairāk nekā 62 %, kas gan galvenokārt notika pagaidu darbvietu ietekmē. Tomēr nodarbinātības līmenis joprojām ir ievērojami zemāks par Savienības vidējo rādītāju. Bezdarba līmenis samazinājās līdz 11,2 % 2017. gadā, bet kopējais nostrādāto stundu skaits joprojām ir ievērojami mazāks par līmeni, kas bija pirms lejupslīdes. Neraugoties uz uzlabojumiem, ilgtermiņa un jauniešu bezdarba līmenis joprojām ir augsts, apdraudot sociālo kohēziju un izaugsmi. Jauniešu īpatsvars, kuri nav nedz nodarbināti, nedz iesaistīti izglītībā vai apmācībā, 2017. gadā bija gandrīz 20,1 % apmērā, un tas joprojām bija viens no augstākajiem Savienībā, ar ievērojamām un pastāvīgām reģionālajām atšķirībām.



- (22) Darba koplīgumu slēgšana firmu vai teritoriālā līmenī joprojām ir ierobežota, arī ņemot vērā mazo uzņēmumu lielo īpatsvaru Itālijā. Tas var radīt grūtības algas ātri pielāgot vietējiem ekonomikas apstākļiem. 2018. gada februāra beigās *Confindustria* un trīs lielākās Itālijas arodbiedrības (*Cgil*, *Cisl* un *Uil*) parakstīja pamat nolīgumu, uzsverot otrā līmeņa kolektīvo līgumu slēgšanas nozīmi un tādējādi palielinot juridisko noteiktību ar skaidrākiem noteikumiem par sociālo partneru pārstāvību sarunās. 2017. gadā tika nostiprināti otrā līmeņa nolīgumos noteiktie nodokļu atvieglojumi ar ražīgumu saistītiem algas palielinājumiem, bet to efektivitāti ir grūti novērtēt. Lai gan koplīgumu kopējais skaits pieaug, tikai nelielu daļu no tiem ir parakstījušas galvenās arodbiedrības un darba devēju apvienības.
- (23) Darbvietai likumā iezīmētā aktīvas darba tirgus politikas reforma 2017. gadā neguva lielus panākumus. Apmācība un pārkvalifikācija ir īpaši svarīga, ņemot vērā palielināto elastību Itālijas darba tirgū un pieaugošo pagaidu līgumu īpatsvaru. Vēl nav īstenoti vispārīgi saistoši pakalpojumu standarti, un nodarbinātības dienestos trūkst darbinieku un pienācīgas uzraudzības, lai arī ar jauno Budžeta likumu 2018. gadam valsts nodarbinātības dienestiem reģionos tika piešķirti papildu finanšu resursi un cilvēkresursi. Lai pareizi īstenotu 2018. gadā ieviesto nabadzības apkarošanas shēmu un garantiju jauniešiem, kuras mērķis ir grūtībās nonākušiem jauniešiem savlaicīgi nodrošināt atbilstošu darba vai mācību piedāvājumu, ir arī ļoti būtiski palielināt darbinieku skaitu un nodrošināt, ka viņi ir pietiekami kvalificēti darbam nodarbinātības dienestos un sociālajos dienestos.
- (24) Lai gan sieviešu līdzdalības daļa darba tirgū pieaug, tā joprojām ir viena no zemākajām Savienībā. Itālijas iestādes vēl nav novērtējušas ietekmi, ko radījuši nesenie pasākumi, kas balstīti uz naudas pabalstiem par bērna dzimšanu, kurus piešķir neatkarīgi no ienākumu līmeņa. Fakti liecina, ka šie naudas pārskaitījumi var būt neefektīvi attiecībā uz sieviešu līdzdalības palielināšanu darba tirgū. Turklāt ir maz ticams, ka tie uzlabos dzimstības rādītājus, kas ir bijuši nemainīgi zemi pēdējo 20 gadu laikā. Trūkst visaptverošas stratēģijas, kā līdzsvarot ģimenes un darba dzīvi. Šis nepilnības atspoguļojas tajā, ka bērna kopšanas atvaļinājuma sistēmā nav ņemts vērā dzimumu līdzsvara aspekts un ka trūkst elastīgu darba režīmu un nav pietiekama pienācīgas, cenas ziņā pieņemamas un kvalitatīvas bērnu aprūpes un aprūpes pakalpojumu piedāvājuma.
- (25) Ieviešot pasākumus, ar ko palielināt cilvēkkapitālu un prasmes, tiktu uzlabota nodarbināmība un apmierinātas darba tirgus nākotnes vajadzības. Skolu izglītības kvalitāte Itālijā kopumā uzlabojas, bet pastāv lielas reģionālās atšķirības. To skolēnu īpatsvars, kas pamet skolu, nesāņemot diplomu, joprojām ir lielāks par Savienības vidējo rādītāju, jo īpaši ārvalstīs dzimušu skolēnu vidū, (30,1 % salīdzinājumā ar Savienības vidējo rādītāju – 19,4 %). Skolu reformas īstenošana plašos vilcienos noris apmierinoši, un profesionālā izglītība un apmācība uzlabojas. Augstākā izglītība, kurai radikāli trūkst finansējuma (publiskie izdevumi veido mazāk nekā 0,4 % no IKP), ir raksturīgs liels studijas nebeigušo studentu īpatsvars un ieilguši studiju periodi. Tā rezultātā izglītības ieguves līmenis ir viens no zemākajiem Savienībā (26,9 % iedzīvotāju vecumā no 30 līdz 34 gadiem). Daļība pieaugušo izglītības programmās palielinās, bet tā joprojām ir viena no zemākajām Savienībā, īpaši mazkvalificētu pieaugušo vidū. Būtu jāveicina kvalifikācijas celšana un pārkvalificēšanās un vienlaikus būtu jānodrošina, lai darba devēji darbiniekiem piedāvātu vairāk mācību iespēju. Izšķiroša nozīme būs 2017. gada oktobrī sāktās valsts prasmju visaptverošās stratēģijas īstenošanai.
- (26) Pretēji tendencei Savienībā, to cilvēku īpatsvars, kuriem draud nabadzība vai sociālā atstumtība, turpināja palielināties, un 2016. gadā tas bija 30 %, kas krietni pārsniedz Savienības vidējo līmeni. Šis risks jo īpaši skar bērnus, pagaidu darbiniekus un migrantus. Ienākumu nevienlīdzība ir liela un pieaug. 2016. gadā bagātāko 20 % mājsaimniecību ienākumi bija 6,3 reizes lielāki nekā nabadzīgāko 20 % mājsaimniecību ienākumi. Šis rādītājs ir vēl augstāks cilvēkiem darbspējīgā vecumā, jo netiek ņemta vērā pensiju pārdales ietekme. Liels solis sociālās politikas jomā ir jaunas, pastāvīgas shēmas ieviešana nabadzības novēršanai (*Reddito di Inclusione*). Paredzams, ka šī shēma, kas ir izstrādāta kā vispārējs pārskaitījums personām, kuras atbilst noteiktiem nabadzības nosacījumiem, palielinās pašlaik zemo sociālo pabalstu ietekmi uz nabadzības samazināšanu. Shēmas pamatā ir stabili pārvaldības mehānismi, un tā tiks pakļauta sistemātiskai novērtēšanai. Svarīgi atzīmēt, ka tā paredz arī ievērojami palielināt darbinieku skaitu valsts sociālajos dienestos, kuros trūkst personāla. Lai nodrošinātu raitu reformas īstenošanu, izšķiroša nozīme būs ciešākai sadarbībai starp sociālajiem dienestiem un valsts nodarbinātības dienestiem, kā arī pietiekamu resursu piešķiršanai. Shēma ietver bijušo bezdarbnieku atbalsta shēmu (ASDI), kas ir pirmais solis ceļā uz sociālo izdevumu racionalizēšanu. Itālijas veselības aprūpes sistēma nodrošina vispārēju segumu, un kopumā iedzīvotāju veselības stāvoklis ir labs; taču gadījumi, kad iedzīvotāji ir paziņojuši par neapmierinātām medicīniskās aprūpes vajadzībām, ir bieži, un starp reģioniem joprojām pastāv atšķirības aprūpes sniegšanas organizēšanā un kvalitātē. Itālija ir veikusi zināmus pasākumus, lai nodrošinātu atbilstīgu piekļuvi veselības aprūpei, tostarp pārskatot un paplašinot aprūpes pakalpojumu minimālās likumā noteiktās pabalstu paketes darbību.

- (27) Komisija 2018. gada Eiropas pusgada kontekstā ir veikusi Itālijas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un publicējusi to 2018. gada ziņojumā par valsti. Tā ir arī novērtējusi 2018. gada stabilitātes programmu, 2018. gada valsts reformu programmu un to, kā īstenoti Itālijai iepriekšējos gados adresētie ieteikumi. Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtermiņā fiskālās un sociālekonomiskās politikas nodrošināšanā Itālijā, bet arī to, cik lielā mērā tās atbilst Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā vajadzību nostiprināt Savienības vispārējo ekonomikas pārvaldību, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.
- (28) Ņemot vērā šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi 2018. gada stabilitātes programmu, un tās atzinums <sup>(1)</sup> ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā.
- (29) Ņemot vērā Komisijas padziļināto pārskatu un šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi 2018. gada valsts reformu programmu un 2018. gada stabilitātes programmu. Tās ieteikumi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu ir atspoguļoti 1. līdz 4. ieteikumā,

AR ŠO IESAKA Itālijai 2018. un 2019. gadā rīkoties šādi.

1. Nodrošināt, ka valdības neto primāro izdevumu nominālā pieauguma temps 2019. gadā nepārsniedz 0,1 %, kas atbilst gada strukturālajai korekcijai 0,6 % apmērā no IKP. Izmantot neplānotos ieņēmumus, lai ātrāk samazinātu vispārējās valdības parāda attiecību. Novirzīt nodokļu slogu no darbaspēka, tostarp samazinot nodokļu izdevumus un reformējot novecojušās kadastrālās vērtības. Pastiprināt darbu cīņā pret ēnu ekonomiku, tostarp nostiprinot e-maksājumu obligātu izmantošanu ar tiesību aktos noteiktu mazāku robežlielumu skaidras naudas maksājumiem. Samazināt vecuma pensiju daļu publiskajos izdevumos, lai radītu iespējas citiem sociālajiem tēriņiem.
2. Samazināt civillietu izskatīšanas ilgumu visās instancēs, racionalizējot procesuālos noteikumus un panākot to izpildi, ieskaitot noteikumus, kurus šobrīd izskata likumdevējs. Panākt efektīvāku korupcijas novēršanu un apkarošanu, samazinot kriminālprocesu ilgumu un īstenojot jauno korupcijas novēršanas regulējumu. Nodrošināt valsts uzņēmumu jaunā regulējuma izpildi un palielināt vietējo sabiedrisko pakalpojumu efektivitāti un kvalitāti. Novērst konkurences ierobežojumus, tostarp pakalpojumu jomā, arī izmantojot jaunu ikgadējo konkurences likumu.
3. Saglabāt tempu, kādā tiek samazināts ienākumus nenesošu aizdevumu lielais īpatsvars, un atbalstīt turpmāku banku bilances pārstrukturēšanu un konsolidāciju, tostarp mazās un vidēja lieluma bankās, un ātri īstenot maksātnespējas reformu. Uzlabot uzņēmumu piekļuvi tirgus finansējumam.
4. Paātrināt aktīvās darba tirgus politikas reformas īstenošanu, lai nodrošinātu vienlīdzīgu piekļuvi efektīvai darba meklēšanas palīdzībai un apmācībai. Veicināt sieviešu dalību darba tirgū, īstenojot visaptverošu stratēģiju, racionalizējot ģimenes atbalsta politiku un palielinot bērnu aprūpes iespēju izplatību. Veicināt pētniecību, inovāciju, digitālās prasmes un infrastruktūru, izmantojot mērķtiecīgākas investīcijas un palielinot līdzdalību profesionālas ievirzes terciārajā izglītībā.

Briselē, 2018. gada 13. jūlijā

*Padomes vārdā –  
priekšsēdētājs  
H. LÖGER*

---

<sup>(1)</sup> Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.

**PADOMES IETEIKUMS****(2018. gada 13. jūlijs)****par Kipras 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Kipras 2018. gada stabilitātes programmu**

(2018/C 320/12)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu <sup>(1)</sup> un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību <sup>(2)</sup>, un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

- (1) Komisija 2017. gada 22. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot 2018. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Tajā pienācīgi ņēma vērā Eiropas sociālo tiesību pilāru, ko Eiropas Parlaments, Padome un Komisija pasludināja 2017. gada 17. novembrī. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes Eiropadome apstiprināja 2018. gada 22. martā. Komisija 2017. gada 22. novembrī uz Regulas (ES) Nr. 1176/2011 pamata arī pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Kipra bija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu "Padomes ieteikums par eurozonas ekonomikas politiku", kuru Eiropadome apstiprināja 2018. gada 22. martā. Padome ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku <sup>(3)</sup> ("eurozonai adresētais ieteikums") pieņēma 2018. gada 14. maijā.
- (2) Ņemot vērā to, ka Kipra ir dalībvalsts, kuras valūta ir euro, un ka ekonomiskajā un monetārajā savienībā ekonomikas ir savstarpēji cieši saistītas, Kiprai būtu jānodrošina, ka tiek pilnībā un laikus īstenots eurozonai adresētais ieteikums, kurš atspoguļots turpmāk sniegtajā 1., 3. un 5. ieteikumā.
- (3) 2018. gada ziņojums par Kipru tika publicēts 2018. gada 7. martā. Tajā tika izvērtēts, kā Kipra īstenojusi tai adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma 2017. gada 11. jūlijā <sup>(4)</sup>, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc tai adresētajiem ieteikumiem, kuri pieņemti iepriekšējos gados, un Kipras progress virzībā uz stratēģijas

<sup>(1)</sup> OVL 209, 2.8.1997., 1. lpp.<sup>(2)</sup> OVL 306, 23.11.2011., 25. lpp.<sup>(3)</sup> OVC 179, 25.5.2018., 1. lpp.<sup>(4)</sup> OVC 261, 9.8.2017., 1. lpp.

“Eiropa 2020” valsts mērķu sasniegšanu. Tajā bija ietverts arī padziļināts pārskats, kurš veikts saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu un kura rezultāti arī tika publicēti 2018. gada 7. martā. No Komisijas veiktās analīzes tika secināts, ka Kiprā pastāv pārmērīga makroekonomikas nelīdzsvarotība. Valstij jo īpaši svarīgi ir novērst ievērojamo nelīdzsvarotību, proti, pārmērīgi lielo privātā sektora, valsts un ārējo parādu un ienākumus nenesošo aizdevumu augsto līmeni.

- (4) Kipra savu 2018. gada valsts reformu programmu iesniedza 2018. gada 19. aprīlī un 2018. gada stabilitātes programmu – 2018. gada 30. aprīlī. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās izvērtētas vienlaikus.
- (5) Attiecīgie šai valstij adresētie ieteikumi ir ņemti vērā, plānojot Eiropas strukturālos un investīciju fondus (“ESI fondi”) 2014.–2020. gada plānošanas periodam. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 (1) 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Sīkāku informāciju par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu, Komisija ir sniegusi norādēs par to, kā piemērojami pasākumi, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.
- (6) Kipra šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā, un tai piemēro noteikumu par parādu. Valdība savā 2018. gada stabilitātes programmā plāno sasniegt budžeta pārpalikumu nominālā izteiksmē, kas atbilst 1,7 % no IKP 2018. gadā un ir nedaudz zem 2,0 % no IKP visā programmas periodā. Plānots, ka vidēja termiņa budžeta mērķis, kas noteikts kā līdzsvarots budžeta stāvoklis strukturālā izteiksmē, tiks sasniegts 2018.–2021. gada laikā. Pēc tam, kad vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2017. gadā samazinājās līdz aptuveni 97,5 % no IKP, 2018. gada stabilitātes programmā tiek prognozēts, ka 2018. gadā tā palielināsies līdz 105,6 % un līdz 2021. gadam pastāvīgi samazināsies līdz 88 %. Minēto budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs ir ticams. Riski, kas saistīti ar stabilitātes programmā izklāstītajiem makroekonomikas pieņēmumiem, ir lejuvērsti un galvenokārt saistīti ar ienākumus nenesošu aizdevumu lielo apjomu finanšu sektorā.
- (7) 2017. gada 11. jūlijā Padome ieteica Kiprai 2018. gadā turpināt virzību uz vidēja termiņa budžeta mērķi. Tas atbilst valdības neto primāro izdevumu maksimālajam nominālajam pieauguma tempam (2) 1,9 % apmērā 2018. gadā, kas atbilst strukturālās bilances pieļaujamajam pasliktinājumam 0,4 % apmērā no IKP. Pamatojoties uz Komisijas 2018. gada pavasara prognozi, sagaidāms, ka strukturālajā bilanciē tiks reģistrēts pārpalikums 0,8 % apmērā no IKP 2018. gadā un 0,5 % apmērā no IKP 2019. gadā, kas pārsniedz vidēja termiņa budžeta mērķi. Tiek prognozēts, ka 2018. gadā Kipra izpildīs pārejas noteikumu par parādu un 2019. gadā – noteikumu par parādu. Kopumā Padome uzskata, ka ir paredzams, ka Kipra 2018. un 2019. gadā ievēros Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus. Vienlaikus ir uzmanīgi jāseko līdzi izdevumu attīstībai gan īstermiņā, gan vidējā termiņā, it īpaši ņemot vērā turpmāk iespējamus riskus saistībā ar ieņēmumu stabilitāti.
- (8) Neraugoties uz nesējamiem centieniem e-pārvaldes pakalpojumu, regulējuma kvalitātes un darbinieku mobilitātes jomā, neefektīva valsts pārvalde joprojām ir problemātiska un ietekmē darījumdarbības vidi. Galvenie tiesību aktu priekšlikumi, kuru mērķis ir novērst šo problēmu, joprojām nav pieņemti. Tie ietver tiesību aktu projektu par valsts pārvaldes un vietējo pašvaldību reformu. Valsts uzņēmumu pārvaldības sistēmas trūkumi varētu palielināt publiskā sektora iespējamās saistības un samazināt spēju ieguldīt galvenajos sabiedriskajos pakalpojumos, piemēram, telekomunikācijās un enerģētikā. Būtisks faktors Kipras fiskālās konsolidācijas jomā ir publiskā sektora algu izmaksu ierobežošana. Tomēr pašlaik spēkā esošā darba koplīguma, kas ierobežo publiskā sektora algu pieaugumu, darbība beidzas 2018. gadā, un joprojām trūkst pastāvīgāka risinājuma.
- (9) Valsts korupcijas apkarošanas stratēģija un rīcības plāns tika pieņemts 2017. gada decembrī. Pašreizējai pretkorupcijas struktūrai joprojām ir nepietiekami resursi, taču valdība apsver iespēju izveidot jaunu neatkarīgu aģentūru. Pašlaik parlamentā tiek izskatītas vairākas likumdošanas iniciatīvas, piemēram, tiesību aktu projekti par trauksmes cēlēju aizsardzību, lobēšanu un aktīvu deklarēšanu, un, ja tās tiks pieņemtas, tās arī palīdzēs uzlabot valsts regulējumu korupcijas apkarošanas jomā.

(1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

(2) Valdības neto primāros izdevumus veido kopējie valdības izdevumi, izņemot procentu izdevumus, izdevumus saistībā ar Savienības programmām, kas ir pilnībā izlīdzināti ar ienākumiem no Savienības fondiem, un nediskrecionāras izmaiņas saistībā ar bezdarbnieku pabalstu izdevumiem. Valsts finansētā bruto pamatkapitāla veidošanas līmenis ir izlīdzināts četru gadu laikposmā. Ir ņemti vērā tiesību aktos paredzētie diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vai ieņēmumu palielinājumi. Vienreizēji pasākumi gan ieņēmumu, gan izdevumu jomā ir atskaitīti.

- (10) Kā norādīts 2018. gada eurozonai adresētajā ieteikumā, cīņa pret agresīvas nodokļu plānošanas stratēģijām ir būtiska, lai ierobežotu konkurences izkropļojumus starp uzņēmumiem, nodrošinātu taisnīgu attieksmi pret nodokļu maksātājiem un aizsargātu publiskās finanses. Nodokļu maksātāju agresīvas plānošanas stratēģiju domino efekta dalībvalstu starpā dēļ ir vajadzīga valstu politikas koordinēta rīcība, kas papildina Savienības tiesību aktus. Dividenžu un procentu maksājumu augstais līmenis (attiecībā pret IKP) norāda, ka Kipras nodokļu noteikumus izmanto uzņēmumi, kas iesaistīti agresīvā nodokļu plānošanā. Nodokļu neieturēšana no Kiprā bāzētu uzņēmumu veiktiem izejošajiem (t. i., no Savienības rezidentiem – trešo valstu rezidentiem) dividenžu, procentu un daudzos gadījumos autoratlīdzību maksājumiem trešo valstu rezidentiem var nozīmēt, ka šie maksājumi vispār netiek aplikti ar nodokli, ja nodoklis tiem nav piemērojams arī saņēmēja jurisdikcijā. Šādu nodokļu neesība, kā arī uzņēmumu ienākuma nodokļa rezidences noteikumi var turpmāk veicināt agresīvu nodokļu plānošanu. Lai gan fiktīvo procentu samazināšanas režīmi palīdz mazināt stimulu aizņemties, efektīvu ļaunprātīgas izmantošanas novēršanas noteikumu neesības gadījumā tos var arī izmantot nolūkā izvairīties no nodokļu maksāšanas. Komisija ņem vērā nesen paziņotos vai pieņemtos pozitīvos pasākumus (t. i., uzņēmumu ienākuma nodokļa rezidences noteikumu paziņoto pārskatīšanu, plānotās izmaiņas transfertcenu noteikšanas noteikumos). Komisija, balstoties uz neseno informācijas apmaiņu, turpinās konstruktīvo dialogu nolūkā apkarot nodokļu maksātāju agresīvās nodokļu plānošanas stratēģijas.
- (11) Efektivitātes trūkums tieslietu sistēmā turpina ietekmēt līgumu izpildi, kā arī civillietu un komercietu ātru izskatīšanu. Apgrūtinošas civilprocesa procedūras un vāja tiesu lēmumu izpilde negatīvi ietekmē banku stimulus izmantot maksātnespējas un piespiedu atsavināšanas sistēmas, lai samazinātu ieņēmumus nenesošu aizdevumu apjomu. Ir sāktas vairākas reformas, lai risinātu svarīgākās problēmas tieslietu sistēmā, jo īpaši to, ka tiesu digitalizācijas līmenis ir nepietiekams un trūkst tiesnešu apmācību mūža garumā.
- (12) Jaunie maksātnespējas un piespiedu atsavināšanas regulējumi joprojām tiek izmantoti ierobežotā veidā, tādējādi apdraudot centienus samazināt ieņēmumus nenesošu aizdevumu apjomu. Lai pārskatītu regulējumu īstenošanu un darbības rezultātus, tika izveidota ieinteresēto personu darba grupa. Ir veikti daži administratīvie pasākumi, lai samazinātu ar īpašumtiesības apliecināšanu saistītu neizskatīto lietu skaitu. Tomēr joprojām ir daudzas neizskatītas lietas un trūkst strukturāla risinājuma, kā novērst nepilnības nekustamā īpašuma darījumu sistēmā (t. i., īpašumtiesības apliecināšanu izdošana un nodošana).
- (13) Viens no galvenajiem banku nozares vājajiem punktiem joprojām ir augsts ienākumus nenesošu aizdevumu līmenis, un tas ietekmē kredītu piedāvājumu. Bankas joprojām saskaras ar šķēršļiem to prasījumu izpildē pret aizņēmējiem, kam iestājusies saistību neizpilde, un sliktā atmaksas disciplīna joprojām ir problēma. Līdz ar parādu pārstrukturēšanu, kas tika veikta, izmantojot parādu norakstīšanu un parāda-aktīvu mijmaiņas darījumus, 2017. gadā ienākumus nenesošu aizdevumu skaits (kaut arī nevienmērīgi) samazinājās visās bankās. Joprojām pastāv neskaidrības par banku samazināšanas plānu ilgtspēju, jo aizdevumu saistību atkārtota neizpilde un atkārtota pārstrukturēšana joprojām ir augsta, un banku tiešā pakļautība nekustamā īpašuma tirgum pieaug. Šie faktori norāda uz nepieciešamību steidzami īstenot visaptverošāku stratēģiju, lai paātrinātu banku bilanču sakārtošanu, ņemot vērā sociālās sekas neaizsargātām grupām un uzmanīgi izveidotus stimulus atmaksas disciplīnas nostiprināšanai. Šīs stratēģijas ietvaros, šķiet, ka ir nepieciešami tiesību aktu grozījumi, lai ļautu efektīvi izpildīt prasījumus un atvieglotu aizdevumu pārdošanu, tostarp attiecībā uz aizņēmēju aizsardzību un elektronisko izsoļu ieviešanu. Turklāt apdrošināšanas sabiedrību un pensiju fondu uzraudzības struktūru pārvaldība un administratīvās spējas joprojām ir vājas. Valdība plāno 2018. gada laikā iesniegt tiesību aktu priekšlikumus, lai minēto problēmu novērstu.
- (14) Izaugsmes rīcības plāna īstenošanas rezultātā ir panākts zināms progress stratēģisko investīciju, uzņēmējdarbības un labāka regulējuma jomā. Tomēr dažas svarīgas reformas ir apstājušās, jo īpaši attiecībā uz licenču piešķiršanu investīciju projektiem. Piekļuve finansējumam ir uzlabojusies, pateicoties dažiem nodrošinājuma prasību uzlabojumiem, taču tā joprojām ir būtisks jautājums, jo īpaši mazajiem un vidējiem uzņēmumiem. Finansiāla atbalsta pasākumi galvenokārt ir balstīti uz dotācijām. Alternatīviem finansējuma avotiem, piemēram, riska kapitālam, pamatkapitāla finansējumam un kolektīvai finansēšanai, joprojām ir ļoti neliela nozīme Kipras uzņēmumu vidū. Privatizācijas centieni, kuru mērķis ir piesaistīt ražīgumu veicinošas ārvalstu investīcijas, daudzos gadījumos ir apturēti, un tikai daži privatizācijas projekti (piemēram, Larnakas osta) tiek pakāpeniski izvērsti.
- (15) Nodarbinātības līmenis pieaug, un bezdarbs strauji samazinās, kaut gan tas vēl joprojām ir augsts jauniešu un ilgstošo bezdarbnieku vidū. Turpinās centieni uzlabot valsts nodarbinātības dienestu administratīvo spēju. Tomēr joprojām ir problemātiski sniegt pakalpojumus darba devējiem, nodrošināt klientu kategorizāciju un

individualizētas konsultācijas un aktivizēšanu, tostarp garantētā ienākumu minimuma saņēmējiem. To jauniešu (15–24 gadi) īpatsvars, kas nav iesaistīti nodarbinātībā, izglītībā vai apmācībā, vēl joprojām ir viens no augstākajiem Savienībā. Informēšanas pasākumi un laicīga, individuāli pielāgota palīdzība jauniešiem ir ierobežota, kā to apliecina nelielais attiecīgajās aktivizēšanas shēmas iesaistīto skaits.

- (16) Izglītības nozares modernizācijas jomā ir gūti panākumi, bet joprojām pastāv būtiskas problēmas. Nesenas pozitīvas norises ietver skolu mācību programmu pamatīgu pārskatīšanu un jaunas darbā norīkošanas sistēmas skolotājiem īstenošanu. Kipras izdevumi izglītības jomā ir virs Savienības vidējā rādītāja, apliecinot ciešu apņemšanos veicināt izglītību, apmācību un mūžizglītību. Tomēr izglītības sasniegumi joprojām ir zemā līmenī, un pāragra skolas pamešana, lai gan krietni zem Savienības vidējā rādītāja, ir ievērojami pieaugusi. Līdzdalība profesionālajā izglītībā un apmācībā ir zema, skolotāju novērtēšanas sistēmas reforma joprojām tiek izskatīta, un liela daļa augstākās izglītības ieguvēju turpina strādāt profesijās, kurās ne vienmēr ir nepieciešams akadēmiskais grāds.
- (17) Kipra ir guvusi ievērojamus panākumus veselības aprūpes jomā, pieņemot tiesību aktus, ar ko izveidot jaunu valsts veselības aprūpes sistēmu. Jaunās sistēmas mērķis ir uzlabot piekļuvi, ieviest vispārēju veselības aprūpi, mazināt lielo skaidras naudas maksājumu līmeni un palielināt aprūpes efektivitāti publiskajā sektorā. Lai šī sistēma kļūtu pilnībā funkcionāla 2020. gadā, ir jāpārvar būtiskas īstenošanas problēmas un jāapmierina ieguldījumu vajadzības. Būtu jāturpina centieni veikt aizsardzības pasākumus pret iespējamu izmaksu pārsniegumu, modernizēt un uzlabot veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēju efektivitāti, tostarp arī primārajā veselības aprūpē, ieviešot e-veselības sistēmu un izveidojot Valsts Zāļu organizāciju. Ilgtermiņa aprūpes līmenis ir zems, un, ņemot vērā iedzīvotāju novecošanu, tā joprojām ir problēma.
- (18) Komisija 2018. gada Eiropas pusgada ietvaros ir veikusi Kipras ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un to publicējusi 2018. gada ziņojumā par šo valsti. Tā ir arī novērtējusi 2018. gada stabilitātes programmu, 2018. gada valsts reformu programmu un to, kā īstenoti Kiprai iepriekšējos gados adresētie ieteikumi. Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas nodrošināšanā Kiprā, bet arī to, cik lielā mērā tās atbilst Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā vajadzību nostiprināt Savienības vispārējo ekonomikas pārvaldību, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.
- (19) Ņemot vērā šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi 2018. gada stabilitātes programmu un uzskata <sup>(1)</sup>, ka ir sagaidāms, ka Kipra ievēros Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus,
- (20) Ņemot vērā Komisijas padziļināto pārskatu un šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi 2018. gada valsts reformu programmu un 2018. gada stabilitātes programmu. Tās ieteikumi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu ir atspoguļoti 1.–5. ieteikumā turpmāk,

AR ŠO IESAKA Kiprai 2018. un 2019. gadā rīkoties šādi.

1. Pieņemt nozīmīgas likumdošanas reformas, lai uzlabotu efektivitāti publiskajā sektorā, jo īpaši attiecībā uz valsts pārvaldes darbību un valsts struktūrvienību un pašvaldību pārvaldību.
2. Pielikt pūles, lai uzlabotu tiesu sistēmas efektivitāti, pārskatot civilprocesa procedūras, paaugstinot tiesu specializāciju un izveidojot pilnībā funkcionējošu e-tiesiskuma sistēmu. Veikt pasākumus, lai maksātspējas un piespiedu atsavināšanas regulējumu padarītu pilnībā darbaspējīgu un nodrošinātu uzticamas un ātras sistēmas īpašumtiesības apliecināšanu aktu izdošanai un īpašumtiesību uz nekustamo īpašumu nodošanai.
3. Paātrināt ienākumus nenesošo aizdevumu samazināšanu, īstenojot visaptverošu stratēģiju, tostarp ieviešot tiesību aktu grozījumus, kas ļautu efektīvi izpildīt prasījumus un atvieglotu aizdevumu pārdošanu. Integrēt un pastiprināt apdrošināšanas sabiedrību un pensiju fondu uzraudzību.
4. Par prioritāti noteikt izaugsmes rīcības plāna galveno elementu īstenošanu, jo īpaši stratēģisko investīciju paātrināšanu, un veikt papildu pasākumus, lai uzlabotu finansējuma pieejamību maziem un vidējiem uzņēmumiem. Uzlabot valsts uzņēmumu darbības rādītājus, tostarp atsākot privatizācijas projektu īstenošanu.

<sup>(1)</sup> Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.

5. Pabeigt reformas, kuru mērķis ir palielināt valsts nodarbinātības dienestu spējas un efektivitāti, un pastiprināt informēšanas un aktivizācijas atbalstu jauniešiem, kuri nav iesaistīti nodarbinātībā, izglītībā vai apmācībā. Pabeigt izglītības un apmācības sistēmas reformu, tostarp skolotāju novērtēšanu un pasākumus, kuru mērķis ir palielināt profesionālās izglītības un apmācības spējas. Veikt pasākumus, lai nodrošinātu, ka valsts veselības aprūpes sistēma kļūst pilnībā funkcionāla 2020. gadā, kā plānots.

Briselē, 2018. gada 13. jūlijā

*Padomes vārdā –*  
*priekšsēdētājs*  
H. LÖGER

---

**PADOMES IETEIKUMS****(2018. gada 13. jūlijs)****par Latvijas 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Latvijas 2018. gada stabilitātes programmu**

(2018/C 320/13)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu <sup>(1)</sup> un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

- (1) Komisija 2017. gada 22. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot 2018. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Tajā pienācīgi ņēma vērā Eiropas sociālo tiesību pilāru, ko Eiropas Parlaments, Padome un Komisija pasludināja 2017. gada 17. novembrī. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes Eiropadome apstiprināja 2018. gada 22. martā. Komisija 2017. gada 22. novembrī uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1176/2011 <sup>(2)</sup> pamata arī pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Latvija nebija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu "Padomes ieteikums par eurozonas ekonomikas politiku", kuru Eiropadome apstiprināja 2018. gada 22. martā. Padome ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku <sup>(3)</sup> ("eurozonai adresētais ieteikums") pieņēma 2018. gada 14. maijā.
- (2) Ņemot vērā to, ka Latvija ir dalībvalsts, kuras valūta ir euro, un ka ekonomiskajā un monetārajā savienībā ekonomikas ir savstarpēji cieši saistītas, Latvijai būtu jānodrošina, ka tiek pilnībā un laikus īstenots eurozonai adresētais ieteikums, kurš atspoguļots turpmāk sniegtajos ieteikumos, jo īpaši 1. un 2. ieteikumā.
- (3) 2018. gada ziņojums par Latviju tika publicēts 2018. gada 7. martā. Tajā tika izvērtēts, kā Latvija īstenojusi tai adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma 2017. gada 11. jūlijā <sup>(4)</sup>, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc tai adresētajiem ieteikumiem, kuri pieņemti iepriekšējos gados, un Latvijas progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu.
- (4) Latvija savu 2018. gada valsts reformu programmu iesniedza 2018. gada 11. aprīlī un 2018. gada stabilitātes programmu – 2018. gada 16. aprīlī. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās izvērtētas vienlaikus.

<sup>(1)</sup> OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.<sup>(2)</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību (OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.).<sup>(3)</sup> OV C 179, 25.5.2018., 1. lpp.<sup>(4)</sup> OV C 261, 9.8.2017., 1. lpp.



- (5) Attiecīgie šai valstij adresētie ieteikumi ir ņemti vērā, plānojot Eiropas strukturālos un investīciju fondus ("ESI fondi") 2014.–2020. gada plānošanas periodam. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013<sup>(1)</sup> 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Sīkāku informāciju par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu, Komisija ir sniegusi norādēs par to, kā piemērojami pasākumi, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.
- (6) Latvija šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā. Valdība savā 2018. gada stabilitātes programmā plāno nominālās bilances pasliktināšanos no deficīta 0,5 % apmērā no IKP 2017. gadā līdz deficītam 0,9 % apmērā no IKP 2018. un 2019. gadā, bet pēc tam šis rādītājs uzlabosies un sasniegs 0,4 % no IKP 2020. un 2021. gadā. Paredzams, ka šī virzība saskanēs ar vidēja termiņa budžeta mērķi – strukturālo deficītu 1 % apmērā no IKP – un atļautajām novirzēm, kuru pamatā ir pensiju reforma un strukturālo reformu klauzula veselības aprūpes nozarei. Tiek lēsts, ka pārrēķinātās<sup>(2)</sup> strukturālās bilances deficīts palielināsies no – 1,2 % no IKP 2017. gadā līdz – 1,7 % no IKP 2018. gadā, bet pēc tam tas samazināsies līdz – 1,5 % no IKP 2019. gadā. Saskaņā ar 2018. gada stabilitātes programmu sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP samazināsies no 40,1 % no IKP 2017. gadā līdz 36 % no IKP 2021. gadā. 2018. gada stabilitātes programmas IKP izaugsmes prognozes šķiet izteikti labvēlīgas attiecībā uz 2018. gadu un ticamas attiecībā uz 2019. gadu, salīdzinot ar Komisijas prognozi. Budžeta stāvokļa riski ir lejuvērsti, kas saistīts ar optimistiskām prognozēm par nodokļu saistību izpildes uzlabošanas pasākumu rezultātiem.
- (7) Padome 2017. gada 11. jūlijā ieteica Latvijai 2018. gadā sasniegt savu vidēja termiņa budžeta mērķi, ņemot vērā pielāgēto saistību ar sistēmiskās pensiju reformas un strukturālo reformu īstenošanu, attiecībā uz kurām ir piešķirta pagaidu novirze. Tas atbilst valdības neto primāro izdevumu maksimālajam nominālajam pieauguma tempam<sup>(3)</sup> 6,0 % apmērā 2018. gadā, kas atbilst strukturālās bilances pieļaujamajam pasliktinājumam 0,3 % apmērā no IKP. Pamatojoties uz Komisijas 2018. gada pavasara prognozi, pastāv risks, ka 2018. gadā būs ievērojama novirze no vidēja termiņa budžeta mērķa. Tomēr, tā kā 2017. gada rezultāti bija labāki, nekā paredzēts, šāds risks 2018. gadā var būt zemāks. Tajā pašā laikā "ticamības instruments", kas balstās uz Komisijas 2018. gada pavasara prognozi, norāda uz lielu nenoteiktību saistībā ar aplēsi par starpību starp Latvijas potenciāli un faktisko ražošanas apjomu, kuras pamatā ir vispārpieņemta metodoloģija. Ja tas apstiprināsies, šie faktori tiks ņemti vērā 2019. gada pavasara *ex post* novērtējumā par 2018. gadu.
- (8) Latvijai 2019. gadā būtu jāsasniedz savs vidēja termiņa budžeta mērķis, ņemot vērā pagaidu pielāgēto saistību ar strukturālās reformas īstenošanu veselības aprūpes nozarē, kas piešķirta 2017.–2019. gadam. Tas atbilst valdības neto primāro izdevumu maksimālajam nominālajam pieauguma tempam 4,3 % apmērā 2019. gadā, kas atbilst prasītajam strukturālās bilances uzlabojumam 0,4 % apmērā no IKP. Pamatojoties uz Komisijas 2018. gada pavasara prognozi, pastāv risks novirzei no minētās prasības 2019. gadā un 2018. un 2019. gadā, abus aplūkojot kopā. Kopumā Padome uzskata, ka, sākot ar 2018. gadu, būtu jāveic nepieciešamie pasākumi, lai ievērotu Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus.
- (9) Latvijā ir augsta ienākumu nevienlīdzība. Bagātāko 20 % mājāsaimniecību un nabadzīgāko 20 % mājāsaimniecību ienākumu attiecība 2017. gadā bija 6,3, kas ir viens no augstākajiem rādītājiem Savienībā, jo pārdale, izmantojot nodokļu un pabalstu sistēmu, ir mazāka. Ir pārskatīta Latvijas nodokļu sistēma un palielināta iedzīvotāju ienākuma nodokļa progresivitāte, tomēr nodokļu īpatsvars darbaspēka izmaksās zema atalgojuma saņēmējiem joprojām ir salīdzinoši liels un kavē oficiālo nodarbinātību. Nodokļu reforma ir ierobežota attiecībā uz nodokļu novirzīšanu uz avotiem, kas ir mazāk kaitējoši izaugsmei, un attiecībā uz to, lai sasniegtu paziņoto politikas mērķi – nodokļu ieņēmumu īpatsvara palielināšanu IKP. Nodokļu ieņēmumu zems īpatsvars IKP ierobežo resursus ilgtspējīgai sabiedrisko pakalpojumu sniegšanai un sociālajai iekļaušanai. Salīdzinājumā ar citām Savienības valstīm netiek pietiekami izmantots no īpašuma un kapitāla nodokļiem gūstamu ieņēmumu potenciāls. Neskatoties uz nelielu progresu cīņā pret izvairīšanos no nodokļu maksāšanas, nodokļu saistību izpilde joprojām ir nopietna problēma.

(1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

(2) Cikliski koriģētā bilance, atskaitot vienreizējus un pagaidu pasākumus, ko Komisija pārrēķina, izmantojot vispārpieņemtu metodoloģiju.

(3) Valdības neto primāros izdevumus veido kopējie valdības izdevumi, izņemot procentu izdevumus, izdevumus saistībā ar Savienības programmām, kas ir pilnībā izlīdzināti ar ienākumiem no Savienības fondiem, un nediskrecionāras izmaiņas saistībā ar bezdarbnieku pabalstu izdevumiem. Valsts finansētā bruto pamatkapitāla veidošanas līmenis ir izlīdzināts četru gadu laikposmā. Ir ņemti vērā tiesību aktos paredzētie diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vai ieņēmumu palielinājumi. Vienreizēji pasākumi gan ieņēmumu, gan izdevumu jomā ir atskaitīti.

- (10) Sociālās drošības tīkla nepilnības atspoguļo nabadzības vai sociālās atstumtības riskam pakļauto personu lielais īpatsvars, un tās norāda uz problēmām saistībā ar minimālo ienākumu, pensijām un personu ar invaliditāti iekļaušanu. Nabadzības līmenis personām ar invaliditāti un vecāka gadagājuma cilvēkiem pēdējos gados ir palielinājies un ir viens no augstākajiem Savienībā. 2014. gadā paziņotā minimālo ienākumu līmeņa reforma nav īstenota, kas negatīvi ietekmē nabadzīgākās mājsaimniecības. Sociālās palīdzības pabalstu adekvātums uzlabojās tikai nedaudz, un tas joprojām ir nepietiekams. Minimālā vecuma pensija nav palielināta kopš 2006. gada. To cilvēku īpatsvars, kam patiešām ir nopietnas grūtības ar mājokli, ir viens no augstākajiem Savienībā, un sociālo mājokļu ir maz.
- (11) Nelabvēlīgas demogrāfiskās attīstības un emigrācijas rezultātā sašaurinās darba tirgus. Lai gan nodarbinātības izaugsmi ierobežo darbaspēka piedāvājuma samazināšanās, nodarbinātības iespējas dažādos reģionos un prasmju līmeņos atšķiras. Ir panākts progress saistībā ar profesionālās izglītības un apmācības programmu reformu, kuras mērķis ir izglītību saskaņot ar mūsdienu prasībām attiecībā uz prasmēm. Tomēr ir vajadzīgi turpmāki centieni, lai pilnībā īstenotu šo reformu un palielinātu līdzdalību gan sākotnējā, gan nepārtrauktajā profesionālajā izglītībā un apmācībā. Ir sākti jaunas pieejas īstenošana attiecībā uz mācīšanos darb vietā, iesaistot sociālos partnerus un uzņēmumus. Tomēr šajā shēmā piedalās neliels skaits apmācāmo personu. Pieaugušo dalība izglītībā ir palielinājusies tikai nedaudz, un bezdarbnieku iesaiste aktīvos darba tirgus pasākumos ir zemāka nekā vairākumā citu dalībvalstu. Tas rada bažas, ņemot vērā augsto bezdarba līmeni mazkvalificētu darba ņēmēju vidū. Raugoties plašākā kontekstā, sociālo partneru spēju stiprināšana ir svarīga, lai sekmētu viņu līdzdalību.
- (12) Ir veiktas reformas veselības aprūpes sistēmā. Paredzams, ka veselības aprūpes finansējuma palielinājums ļaus novērst dažus piekļuves ierobežojumus, kas saistīti ar ikgadējiem pakalpojumu ierobežojumiem un ilgo gaidīšanas laiku. Tomēr veselības aprūpei paredzētais publiskais finansējums joprojām ir krietni mazāks par Savienības vidējo rādītāju, un vēl ir jāveic efektivitātes palielināšanas pasākumi, tostarp efektīvi preventīvie pasākumi, slimnīcu nozares racionalizēšana, primārās veselības aprūpes stiprināšana un kvalitātes vadības jautājuma risināšana. Veselības rezultāti ir salīdzinoši vāji, un bažas joprojām rada jautājums par savlaicīgas piekļuves veselības aprūpei par pieņemamu cenu nodrošināšanu visiem iedzīvotājiem. No personīgajiem līdzekļiem sedzamo maksājumu lielais īpatsvars un veselības aprūpes pakalpojumu sadalījums divos grozos ("pilnais" un "minimālais") dažām grupām var samazināt piekļuvi un izraisīt negatīvus veselības rezultātus.
- (13) Regulējuma kvalitātes nepilnības un zema valsts pārvaldes produktivitāte un efektivitāte negatīvi ietekmē uzņēmējdarbības vidi. Valdība 2017. gadā pieņēma vērienīgu reformu plānu, kurš paredzēts, lai izveidotu efektīvāku un profesionālāku publisko sektoru, un kura mērķis ir uzlabot efektivitāti, samazinot personālu un centralizējot atbalsta funkcijas, vienlaikus nostiprinot uz rezultātiem balstītu apmaksu un palielinot pārredzamību. Tomēr šis plāns attiecas tikai uz centrālo pārvaldi, neraugoties uz to, ka ievērojama efektivitātes pieaugumu varētu panākt arī pašvaldību līmenī. Valsts uzņēmumi, kuri veido ievērojamu ekonomikas daļu, tiek koordinēti valdības līmenī. Lai gan uz uzņēmumiem, kas pieder centrālajai valdībai, attiecas centralizēts korporatīvās pārvaldības regulējums, pašvaldību īpašumā esošās ostas un uzņēmumi neietilpst šajā mehānismā.
- (14) Korupcija turpina kaitēt Latvijas uzņēmējdarbības videi, un interešu konfliktu novēršana joprojām ir neelastīga un formāla. Vilcināšanās tiesību akta par trauksmes cēlēju aizsardzību pieņemšanā kaitē valsts pārvaldes pārskatatbildībai un efektivitātei. Pēdējo gadu laikā ir ievērojami nostiprināts maksātnespējas procesa regulējums, tādējādi ierobežojot ļaunprātīgas izmantošanas iespējas. Tomēr Tieslietu padome mudināja izmeklēt apsūdzības par iepriekš veiktu maksātnespējas sistēmas ļaunprātīgu izmantošanu, pārskatot atsevišķas lietas. Tā ir ieteikusi uzlabot tiesnešu kvalifikācijas novērtēšanu un pārskatīt pieejamos disciplināros pasākumus.
- (15) Latvijas bankas, kas apkalpo klientus nerezidentus, ir pakļautas lieliem riskam tikt iesaistītām nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanā. Tas rada problēmas Latvijas finanšu sistēmas integritātei un var kaitēt tās reputācijai un ietekmēt arī investīcijas un ekonomikas izaugsmi. Nesen tika pastiprināts regulējums nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas jomā; būtu nepieciešami nepārtraukti centieni, lai panāktu ilgtspējīgus uzlabojumus. Latvija nesen pieņēma likumu, kura mērķis ir ievērojami ierobežot Latvijas finanšu nozares pakļautību nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas riskiem. Galvenie elementi ir informācijas apmaiņa starp finanšu iestādēm un tiesībaizsardzības iestādēm un darījumu ar pastkastītes uzņēmumiem ierobežošana. Būs jāuzrauga šā likuma sekas un efektivitāte.
- (16) Komisija 2018. gada Eiropas pusgada ietvaros ir veikusi Latvijas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un to publicējusi 2018. gada ziņojumā par šo valsti. Tā ir arī novērtējusi 2018. gada stabilitātes programmu, 2018. gada valsts reformu programmu un to, kā īstenoti Latvijai iepriekšējos gados adresētie ieteikumi. Komisija

ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas nodrošināšanā Latvijā, bet arī to, cik lielā mērā tās atbilst Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā vajadzību nostiprināt Savienības vispārējo ekonomikas pārvaldību, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.

(17) Ņemot vērā šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi 2018. gada stabilitātes programmu, un tās atzinums <sup>(1)</sup> ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā,

AR ŠO IESAKA Latvijai 2018. un 2019. gadā rīkoties šādi.

1. 2019. gadā sasniegt vidēja termiņa budžeta mērķi, ņemot vērā pielaišanas saistībā ar strukturālo reformu īstenošanu, attiecībā uz kurām ir piešķirta pagaidu novirze. Samazināt nodokļus zema atalgojuma saņēmējiem, novirzot nodokļus uz citiem avotiem, jo īpaši kapitālu un īpašumu, un uzlabojot nodokļu saistību izpildi.
2. Uzlabot minimālo ienākumu pabalstu, minimālo vecuma pensiju un cilvēkiem ar invaliditāti paredzētā ienākumu atbalsta adekvātumu. Uzlabot profesionālās izglītības un apmācības atbilstību darba tirgus prasībām un veicināt mazkvalificētu darba ņēmēju un darba meklētāju prasmju pilnveidi. Uzlabot veselības aprūpes sistēmas pieejamību, kvalitāti un izmaksu lietderību.
3. Uzlabot publiskā sektora efektivitāti, jo īpaši attiecībā uz pašvaldībām un valsts uzņēmumiem. Stiprināt valsts pārvaldes pārskatatbildību, aizsargājot trauksmes cēlējus, novēršot interešu konfliktus un rīkojoties saistībā ar rezultātiem, kas gūti pašlaik notiekošajā agrāko maksātspējas procesu izvērtēšanā.

Briselē, 2018. gada 13. jūlijā

*Padomes vārdā –  
priekšsēdētājs  
H. LÖGER*

---

<sup>(1)</sup> Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.

**PADOMES IETEIKUMS****(2018. gada 13. jūlijs)****par Lietuvas 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Lietuvas 2018. gada stabilitātes programmu**

(2018/C 320/14)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu <sup>(1)</sup> un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

- (1) Komisija 2017. gada 22. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot 2018. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Tajā pienācīgi ņēma vērā Eiropas sociālo tiesību pilāru, ko Eiropas Parlaments, Padome un Komisija pasludināja 2017. gada 17. novembrī. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes Eiropadome apstiprināja 2018. gada 22. martā. Komisija 2017. gada 22. novembrī uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1176/2011 <sup>(2)</sup> pamata arī pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Lietuva nebija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu "Padomes ieteikums par eurozonas ekonomikas politiku", kuru Eiropadome apstiprināja 2018. gada 22. martā. Padome ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku <sup>(3)</sup> ("eurozonai adresētais ieteikums") pieņēma 2018. gada 14. maijā.
- (2) Ņemot vērā to, ka Lietuva ir dalībvalsts, kuras valūta ir euro, un ka ekonomiskajā un monetārajā savienībā ekonomikas ir savstarpēji cieši saistītas, Lietuvai būtu jānodrošina, ka tiek pilnībā un laikus īstenots eurozonai adresētais ieteikums, kurš atspoguļots turpmāk sniegtajos ieteikumos, jo īpaši 1. ieteikumā.
- (3) 2018. gada ziņojums par Lietuvu tika publicēts 2018. gada 7. martā. Tajā tika izvērtēts, kā Lietuva īstenojusi tai adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma 2017. gada 11. jūlijā <sup>(4)</sup>, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc tai adresētajiem ieteikumiem, kuri pieņemti iepriekšējos gados, un Lietuvas progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu.
- (4) Lietuva savu 2018. gada valsts reformu programmu iesniedza 2018. gada 26. aprīlī un 2018. gada stabilitātes programmu – 2018. gada 30. aprīlī. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās izvērtētas vienlaikus.

<sup>(1)</sup> OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.<sup>(2)</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību (OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.).<sup>(3)</sup> OV C 179, 25.5.2018., 1. lpp.<sup>(4)</sup> OV C 261, 9.8.2017., 1. lpp.

- (5) Attiecīgie šai valstij adresētie ieteikumi ir ņemti vērā, plānojot Eiropas strukturālos un investīciju fondus ("ESI fondi") 2014.–2020. gada plānošanas periodam. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 <sup>(1)</sup> 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Sīkāku informāciju par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu, Komisija ir sniegusi norādēs par to, kā piemērojami pasākumi, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.
- (6) Lietuva šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā. Valdība savā 2018. gada stabilitātes programmā plāno no 2018. līdz 2020. gadam saglabāt nominālo pārpalikumu 0,6 % apmērā no IKP, un tiek prognozēts, ka 2021. gadā tas samazināsies līdz 0,3 % no IKP. Plānots, ka visā programmas periodā tiks sasniegts vidēja termiņa budžeta mērķis – deficīts 1 % apmērā no IKP strukturālā izteiksmē. 2016. un 2017. gadā Lietuvai tika piešķirta arī īslaicīga novirze saistībā ar sistēmiskās pensiju reformas un strukturālo reformu īstenošanu. Šīs novirzes tiek pārnestas uz trim turpmākajiem gadiem. Saskaņā ar 2018. gada stabilitātes programmu sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP samazināsies no 39,7 % no IKP 2017. gadā līdz 35,3 % no IKP 2021. gadā. Minēto budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs ir ticams. Tajā pašā laikā nav pietiekami detalizēti norādīti pasākumi, kas nepieciešami, lai atbalstītu plānoto mērķi no 2019. gada panākt budžeta pārpalikumu.
- (7) Padome 2017. gada 11. jūlijā ieteica Lietuvai 2017. gadā turpināt virzību uz savu vidēja termiņa budžeta mērķi 2018. gadā, ņemot vērā pielāgības saistību ar sistēmiskās pensiju reformas un strukturālo reformu īstenošanu, attiecībā uz kurām tika piešķirta īslaicīga novirze. Tas atbilst valdības neto primāro izdevumu maksimālajam nominālajam pieauguma tempam <sup>(2)</sup> 6,4 % apmērā 2018. gadā, kas atbilst strukturālās bilances pieļaujamajam pasliktinājumam 0,6 % apmērā no IKP. Pamatojoties uz Komisijas 2018. gada pavasara prognozi, tiek prognozēts, ka Lietuvas strukturālais deficīts būs 0,7 % apmērā no IKP 2018. gadā un 0,6 % apmērā no IKP 2019. gadā. Tādējādi tiek prognozēts, ka strukturālā bilance abos gados joprojām pārsniegs vidēja termiņa budžeta mērķi. Kopumā Padome uzskata – ir paredzams, ka Lietuva 2018. un 2019. gadā ievēros Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus.
- (8) Ieņēmumi no vides un periodiskajiem īpašuma nodokļiem joprojām ir zem Savienības vidējā rādītāja. Lietuva ir veikusi īpašuma nodokļu sistēmas reformu, ar kuru sistēmā tiek ieviests progresivitātes elements, un atcēlusi atbrīvojumus no akcīzes nodokļa ogļēm un koksam, ko izmanto apkures vajadzībām. Tomēr vēl ir potenciāls paplašināt nodokļu bāzi, aptverot avotus, kam ir mazāk negatīva ietekme uz izaugsmi. Lai gan Lietuva pēdējos gados ir guvusi panākumus nodokļu iekasēšanas uzlabošanā, tās pievienotās vērtības nodokļa iztrūkums joprojām ir viens no augstākajiem Savienībā. Lietuva veic turpmākus pasākumus, lai cīnītos pret izvairīšanos no nodokļu maksāšanas un uzlabotu nodokļu saistību izpildi, un nesēn īstenotajiem pasākumiem jau ir pozitīvi pirmie rezultāti. Vēl vairāk uzlabojot nodokļu saistību izpildi, tiktu celti budžeta ieņēmumi un veicināta nodokļu sistēmas taisnīguma uzlabošanās.
- (9) Līdz ar jaunas pensiju indeksācijas formulas ieviešanu 2018. gadā, kas sasaista pensijas ar algu izdevumu pieaugumu, tiek prognozēts, ka valsts pensiju izdevumu īpatsvars IKP paliks nemainīgs līdz 2040. gadam. Tas nodrošinātu Lietuvas pensiju sistēmas fiskālo stabilitāti. Tomēr to lielākoties nosaka pabalstu samēra samazināšanās, jo tiek prognozēts, ka straujā darbaspējīgā vecuma iedzīvotāju skaita samazināšanās rezultātā kopējie algu izdevumi pieaugs lēnākā tempā nekā algas. Tas raisa bažas par pensiju adekvātumu, kuru līmenis jau ir viens no zemākajiem Savienībā. Nav arī skaidrs, kā šī reforma darbosies praksē, jo valdībai ir juridisks pienākums ierosināt pasākumus aizvietošanas rādītāja samazināšanās gadījumā. Ja aizvietošanas rādītājs tiktu noturēts nemainīgā līmenī, kopējie pensiju izdevumi kā daļa no IKP līdz 2040. gadu beigām palielinātos par gandrīz 45 % un noslogotu publiskās finanses. Tādēļ ir svarīgi novērst juridiskās neskaidrības ar pensijām saistītajos tiesību aktos un nodrošināt pensiju sistēmas ilgtermiņa finanšu stabilitāti, vienlaikus novēršot problēmu saistībā ar tās zemo adekvātumu.

<sup>(1)</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

<sup>(2)</sup> Valdības neto primāros izdevumus veido kopējie valdības izdevumi, izņemot procentu izdevumus, izdevumus saistībā ar Savienības programmām, kas ir pilnībā izlīdzināti ar ieņēmumiem no Savienības fondiem, un nediskrecionāras izmaiņas saistībā ar bezdarbnieku pabalstu izdevumiem. Valsts finansētā bruto pamatkapitāla veidošanas līmenis ir izlīdzināts četru gadu laikposmā. Ir ņemti vērā tiesību aktos paredzētie diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vai ieņēmumu palielinājumi. Vienreizēji pasākumi gan ieņēmumu, gan izdevumu jomā ir atskaitīti.

- (10) Stabils ekonomikas izaugsme, bet arī nelabvēlīgās demogrāfiskās attīstības un emigrācijas rezultātā strauji sašaurinās darba tirgus, un jau ir vērojams prasmju trūkums. Šādā situācijā izglītības un apmācības sistēmai ir jāspēj nodrošināt attiecīgās prasmes ikvienam. Lai gan iepriekšējā gadā sāktās reformas ir solis pareizajā virzienā, ir svarīgi, lai Lietuva šīs reformas īstenotu un tādējādi uzlabotu savas izglītības un apmācības sistēmas rezultātus. Lietuvas terciārās izglītības finansēšanas un akreditācijas noteikumi palīdz palielināt to iedzīvotāju skaitu, kas ieguvuši terciāro izglītību, taču tajā pašā laikā tie rada bažas par tās kvalitāti, sadrumstalotību un atbilstību darba tirgus prasībām. Ja pašreiz notiekošā universitāšu konsolidācija tiks papildināta ar akreditācijas un finansēšanas noteikumu izmaiņām, tai vajadzētu palīdzēt risināt pašreizējās problēmas. Turklāt pastāvīgais demogrāfiskais spiediens ir ietekmējis izglītības sistēmas efektivitāti un padarījis vēl steidzamāku vajadzību nodrošināt vienlīdzīgu piekļuvi kvalitatīvai un iekļaujošai izglītībai. Lai risinātu problēmu saistībā ar to, ka Lietuvas skolēnu sniegums pamatprasmju jomā ir zem vidējā rādītāja, ir nepieciešamas reformas skolotāju sākotnējās izglītības, karjeras gājuma un darba apstākļu jomā, kas būtu jāpapildina ar citām uz kvalitāti orientētām reformām.
- (11) Pieaugušo nelielā iesaistīšanās izglītībā Lietuvā norāda uz to, ka pieaugušo izglītība joprojām ir nepietiekami attīstīta un neļauj ekonomikai gūt labumu no prasmju uzlabošanas, inovācijas un nelabvēlīgākā situācijā esošo personu (piemēram, vecāka gadagājuma cilvēku, bezdarbnieku vai neaktīvu pieaugušo) labākas integrācijas darba tirgū. Neraugoties uz investīcijām infrastruktūrā, profesionālās izglītības un apmācības programmu saturs bieži vien ir novecojis, turklāt to varētu labāk saskaņot ar vietējā un reģionālā darba tirgus vajadzībām. Mācīšanās darbavietā joprojām ir sākumposmā, un to varētu izvērst. Aktīvas darba tirgus politikas pasākumi ietver plašāku apmācības iespēju klāstu, taču to varētu vēl vairāk paplašināt. Šajā jomā neseno veiktās reformas un pasākumi līdz šim nav devuši ievērojamus rezultātus. Raugoties plašākā kontekstā, sociālo partneru spēju stiprināšana ir svarīga, lai sekmētu to līdzdalību.
- (12) Joprojām ir problēmas veselības aprūpes rezultātu jomā, un tās negatīvi ietekmē ekonomikas ražīgumu un konkurētspēju un dzīves kvalitāti. Veselības aprūpes pakalpojumi joprojām ir pārāk vērsti uz stacionāru aprūpi, kas sniedz iespējas vēl vairāk stiprināt primāro aprūpi. Lai padarītu veselības aprūpi efektīvāku, ir svarīga resursu izmantošanas turpmāka racionalizēšana, kā arī pasākumi gan stacionārās, gan primārās aprūpes kvalitātes uzlabošanai. Slimību profilakses un veselības veicināšanas politikai būtu spēcīgāk un ātrāk jāsamazina riskantais dzīvesveids. Tomēr šādas politikas mērogs joprojām ir neliels, starpnozaru sadarbība nav pietiekami attīstīta un pārskatatbildība par rezultātiem nav pietiekami ietverta pašvaldību līmenī. Lielā mērā izaugsmes uz personīgajiem maksājumiem, mazie izdevumi veselības aprūpes jomā un resursu neefektīvā sadale ierobežo veselības aprūpes sistēmas efektivitāti.
- (13) Lietuvai būtiski izaicinājumi, kas mazina tās ekonomikas izaugsmes izredzes, joprojām ir lielais to cilvēku īpatsvars, kuras pakļautas nabadzības vai sociālās atstumtības riskam, kā arī lielā ienākumu nevienlīdzība. Šie izaicinājumi arī apdraud sociālo kohēziju un varētu veicināt emigrāciju. Neraugoties uz pastāvīgo ekonomikas izaugsmi, vecāka gadagājuma cilvēki, personas ar invaliditāti, bērni, viena vecāka māsainiecības un bezdarbnieki saskaras ar visaugstāko nabadzības un sociālās atstumtības risku. Lietuvas nodokļu un pabalstu sistēmas korektīvā jauda ir viena no mazākajām Savienībā. Lai gan tika veikti daži būtiski sākotnējie pasākumi nabadzības un ienākumu nevienlīdzības apkarošanai, Lietuvai ir vēl tāls ceļš ejams, lai tuvinātos Savienības vidējiem rādītājiem nabadzības un ienākumu nevienlīdzības jomā. Samērā lielais nodokļu īpatsvars darbaspēka izmaksās zema atalgojuma saņēmējiem var ierobežot viņu stimulus strādāt un palielināt nabadzības un nevienlīdzības risku. Nabadzības un nevienlīdzības līmeni varētu samazināt, stimulējot līdzdalību darba tirgū, jo īpaši cilvēku no neaizsargātām grupām un zema atalgojuma saņēmēju vidū, kā arī palielinot nodokļu un pabalstu sistēmas korektīvo jaudu, to papildinot ar labāku nodokļu iekasēšanu. Šādi pasākumi varētu arī palielināt sociālo taisnīgumu.
- (14) Ražīguma pieaugums, kas kopš 2012. gada ir bijis pieticīgs, 2017. gadā atjaunojās un mazināja spiedienu uz izmaksu konkurētspēju. Tomēr šo uzlabojumu lielākoties noteica privātais sektors. Publisko investīciju efektivitātes uzlabošanā ir gūts vien neliels progress. Jo īpaši publisko izdevumu pētniecības un izstrādes jomā efektivitāte un sadarbība starp uzņēmumiem un zinātnes nozari joprojām ir zemā līmenī. Turklāt publiskās investīcijas pētniecībā un izstrādē 2016. gadā ievērojami saruka. Pētniecības un inovācijas politikas sadrumstalotās koordinēšanas un pārvaldības rezultātā rodas nepilnības, un tas neļauj uzņēmumiem pilnībā gūt labumu no dažādajām atbalsta shēmām. Turpmākajam progresam pašreizējā publiskā pētniecības sektora organizācijas un finansēšanas reformas īstenošanā būtu jāpalīdz nodrošināt pieejamo resursu labāku izmantošanu.

- (15) Lietuva ir panākusi progresu attiecībā uz sava korupcijas novēršanas satvara stiprināšanu, pieņemot tiesību aktus par lobēšanu un trauksmes cēlēju aizsardzību gan attiecībā uz publiskā, gan privātā sektora darba ņēmējiem. Taču šo tiesību aktu īstenošana joprojām ir problemātiska. Korupcija veselības aprūpes nozarē joprojām raisa bažas, neraugoties uz slavējamiem rezultātiem, kas gūti valdības "tīro roku" programmā.
- (16) Komisija 2018. gada Eiropas pusgada ietvaros ir veikusi Lietuvas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un to publicējusi 2018. gada ziņojumā par šo valsti. Tā ir arī novērtējusi 2018. gada stabilitātes programmu, 2018. gada valsts reformu programmu un to, kā īstenoti Lietuvai iepriekšējos gados adresētie ieteikumi. Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtermiņā fiskālās un sociālekonomiskās politikas nodrošināšanā Lietuvā, bet arī to, cik lielā mērā tās atbilst Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā vajadzību nostiprināt Savienības vispārējo ekonomikas pārvaldību, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.
- (17) Ņemot vērā šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi 2018. gada stabilitātes programmu un uzskata<sup>(1)</sup>, ka ir sagaidāms, ka Lietuva ievēros Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus,

AR ŠO IESAKA Lietuvai 2018. un 2019. gadā rīkoties šādi.

1. Uzlabot nodokļu saistību izpildi un paplašināt nodokļu bāzi, aptverot avotus, kam ir mazāk negatīva ietekme uz izaugsmi. Nodrošināt pensiju sistēmas ilgtermiņa stabilitāti, novēršot problēmu saistībā ar pensiju adekvātumu.
2. Uzlabot izglītības un apmācības, tostarp pieaugušo izglītības, kvalitāti, efektivitāti un atbilstību darba tirgus vajadzībām. Uzlabot veselības aprūpes sistēmas sniegumu, nodrošinot turpmāku pāreju no stacionārās aprūpes uz ambulatoro aprūpi, stiprinot slimību profilakses pasākumus, tostarp vietējā līmenī, un uzlabojot aprūpes kvalitāti un pieejamību izmaksu ziņā. Uzlabot nodokļu un palastu sistēmas struktūru, lai samazinātu nabadzību un ienākumu nevienlīdzību.
3. Stimulēt ražīguma pieaugumu, uzlabojot publisko investīciju efektivitāti, nodrošinot pētniecības un inovācijas politikas efektīvu koordinēšanu valdības līmenī un novēršot trūkumus un nepilnības publiskā sektora pasākumos, ar kuriem tiek atbalstīta sadarbība starp zinātnes nozari un uzņēmumiem.

Briselē, 2018. gada 13. jūlijā

*Padomes vārdā –  
priekšsēdētājs  
H. LÖGER*

---

<sup>(1)</sup> Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.

**PADOMES IETEIKUMS****(2018. gada 13. jūlijs)****par Luksemburgas 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Luksemburgas 2018. gada stabilitātes programmu**

(2018/C 320/15)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu <sup>(1)</sup> un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

- (1) Komisija 2017. gada 22. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot 2018. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Tajā pienācīgi ņēma vērā Eiropas sociālo tiesību pilāru, ko Eiropas Parlaments, Padome un Komisija pasludināja 2017. gada 17. novembrī. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes Eiropadome apstiprināja 2018. gada 22. martā. Komisija 2017. gada 22. novembrī uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1176/2011 <sup>(2)</sup> pamata arī pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Luksemburga nebija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu "Padomes ieteikums par eurozonas ekonomikas politiku", kuru Eiropadome apstiprināja 2018. gada 22. martā. Padome ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku <sup>(3)</sup> ("eurozonai adresētais ieteikums") pieņēma 2018. gada 14. maijā.
- (2) Ņemot vērā to, ka Luksemburga ir dalībvalsts, kuras valūta ir euro, un ka ekonomiskajā un monetārajā savienībā ekonomikas ir savstarpēji cieši saistītas, Luksemburgai būtu jānodrošina, lai pilnībā un laikus tiktu īstenots eurozonai adresētais ieteikums, kurš atspoguļots turpmāk sniegtajā 1. –2. ieteikumā.
- (3) 2018. gada ziņojums par Luksemburgu tika publicēts 2018. gada 7. martā. Tajā tika izvērtēts zināmais progress, kas panākts, īstenojot Padomes 2017. gada 11. jūlijā <sup>(4)</sup> pieņemtos valstij adresētos ieteikumus, tika izvērtēti turpmākie pasākumi, kas veikti pēc tai adresētajiem ieteikumiem, kuri pieņemti iepriekšējos gados, un Luksemburgas progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu.
- (4) Luksemburga savu 2018. gada valsts reformu programmu un 2018. gada stabilitātes programmu iesniedza 2018. gada 30. aprīlī. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās izvērtētas vienlaikus.

<sup>(1)</sup> OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.<sup>(2)</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību (OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.).<sup>(3)</sup> OVC 179, 25.5.2018., 1. lpp.<sup>(4)</sup> OVC 261, 9.8.2017., 1. lpp.



- (5) Attiecīgie šai valstij adresētie ieteikumi ir ņemti vērā, plānojot Eiropas strukturālos un investīciju fondus ("ESI fondi") 2014.–2020. gada plānošanas periodam. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 <sup>(1)</sup> 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Sīkāku informāciju par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu, Komisija ir sniegusi norādēs par to, kā piemērojami pasākumi, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.
- (6) Luksemburga šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā. Valdība savā 2018. gada stabilitātes programmā plāno samazināt nominālo pārpalikumu no 1,5 % no IKP 2017. gadā līdz 1,1 % no IKP 2018. gadā, kam pēc tam sekos visai konstants pieaugums līdz pārpalikumam 2,4 % apmērā no IKP 2022. gadā. Vidēja termiņa budžeta mērķis, proti, strukturālais deficīts 0,5 % apmērā no IKP, joprojām ar rezervi tiek sasniegts visā programmas periodā. Saskaņā ar 2018. gada stabilitātes programmu ir sagaidāms, ka valsts parāda attiecība pret IKP joprojām būs krietni mazāka par Līgumā noteikto atsauces vērtību, kas ir 60 % no IKP. Šo budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs periodā līdz 2020. gadam ir optimistisks un pēc tam – ticams. Balstoties uz Komisijas 2018. gada pavasara prognozi, strukturālā bilance 2018. gadā būs ar pārpalikumu 0,8 % apmērā no IKP un 2019. gadā 0,3 % apmērā no IKP – šie skaitļi, īpaši attiecībā uz 2019. gadu, ir zemāki nekā 2018. gada stabilitātes programmā, taču vēl arvien pārsniedz vidēja termiņa budžeta mērķi. Kopumā Padome uzskata, ka saskaņā ar prognozēm Luksemburga 2018. un 2019. gadā atbildīs Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumiem.
- (7) Luksemburgas ekonomikā joprojām ir vērojama veselīga izaugsme, un rezultāti kopš 2009. gada globālās krīzes ir bijuši labāki nekā vidēji eurozonā. Finanšu sektors joprojām ir galvenais ekonomikas izaugsmes dzinējspēks un joprojām ir stabils un rentabls. Tas atspoguļojas ievērojamajā pārpalikumā pakalpojumu bilancē un kopējā tekošā konta bilancē. Relatīvais ārējā sektora devums reālajā IKP pieaugumā 2013.–2016. gadā bija vidēji 61 %, kaut arī tirdzniecības bilance regulāri bija negatīva. Luksemburga ir neto kreditorvalsts attiecībā pret pārējām pasaules valstīm, un 2016. gada beigās kopējie ārējie aktīvi un saistības sasniedza 10,5 triljonus euro. Valsts iestādes turpināja īstenot makroprudenciālās uzraudzības un pārraudzības pasākumus, un attiecīgie finanšu starpnieki pielāgojas valsts un Savienības stratēģiskā regulējuma izmaiņām.
- (8) Kā norādīts eurozonai adresētajā ieteikumā, cīņa pret agresīvu nodokļu plānošanu ir būtiska, lai novērstu konkurences izkropļojumus starp uzņēmumiem, nodrošinātu taisnīgu attieksmi pret nodokļu maksātājiem un aizsargātu publiskās finanses. Tā kā agresīvas nodokļu maksātāju plānošanas stratēģijas rada plašāku ietekmi starp dalībvalstīm, Savienības tiesību akti ir papildināmi ar koordinētu valstu politikas rīcību. Neraugoties uz valsts finanšu sektora apjomu, lielais dividendžu, procentu un autoratlīdzību maksājumu īpatsvars IKP liek domāt, ka sabiedrības, kas agresīvi plāno nodokļus, izmanto šīs valsts nodokļu noteikumus. Lielākā daļa tiešo ārvalstu investīciju ir tā dēvētajās "īpašam nolūkam dibinātajās sabiedrībās". Tas, ka no izejošajiem procentu un autoratlīdzību maksājumiem (t. i., tiem, ko Savienības rezidenti maksā trešo valstu rezidentiem) netiek ieturēti nodokļi un noteiktos apstākļos tiek piemēroti atbrīvojumi no nodokļu ieturēšanas par dividendžu maksājumiem, var radīt situāciju, ka par šie maksājumiem vispār netiek uzlikts nodoklis, ja nodoklis tiem nav piemērojams arī saņēmēja jurisdikcijā. Komisija ņem vērā Luksemburgas veiktos pozitīvi vērtējamus pasākumus (piemēram, tāda "patentlodziņa" režīma pieņemšanu, kas atbilst starptautiskajiem noteikumiem). Pamatojoties uz neseno informācijas apmaiņu ar Luksemburgas iestādēm, Komisija turpinās savu konstruktīvo dialogu, lai apkarotu agresīvas nodokļu maksātāju plānošanas stratēģijas.
- (9) Luksemburgas iestādes jau vairākus gadus desmitus aktīvi cenšas dažādot ekonomiku, attīstot konkrētas nozares, ieskaitot informācijas un komunikācijas tehnoloģiju nozari un kosmosa nozari. Ņemot vērā lielās darbaspēka izmaksas valstī, darbības ar augstāku pievienoto vērtību dod iespēju attīstīt alternatīvus izaugsmes avotus. Tādējādi sekmīga Luksemburgas ekonomikas dažādošana lielā mērā ir atkarīga no nozarēm, kuras mazāk ietekmē darbaspēka izmaksu līmenis. Tās lielā mērā balstās uz pētniecību un inovāciju, kas parasti ir tehnoloģijietilpīgas un zinātnesietilpīgas. Pēdējā laikā šī stratēģija ir tikusi vēl vairāk pastiprināta. Lai attīstītu šīs prioritārās nozares, tiek īstenoti apjomīgi publisko investīciju projekti, tostarp pētniecības un izstrādes jomā, un citu pasākumu vidū

<sup>(1)</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

tiek arī ieviests tirgus regulējums. 2000.–2016. gadā Luksemburga publiskos pētniecības un izstrādes izdevumus ir pieckāršojusi, sasniedzot 0,60 % no IKP. Šīs investīcijas ir Luksemburgai palīdzējušas izveidot rezultatīvu publisko pētniecības sistēmu. Taču, ja publiskās investīcijas pētniecībā un izstrādē pārsniedz eurozonas vidējo rādītāju, tad privātās investīcijas pētniecībā un izstrādē un inovācijas rezultāti turpina samazināties, kā liecina Eiropas inovācijas rezultātu pārskats. Luksemburgas ekonomikas struktūra daļēji izskaidro zemāku uzņēmumu pētniecības un izstrādes intensitāti starptautiskā griezumā, jo nozares, kuru īpatsvars Luksemburgas IKP ir vislielākais, proti, pakalpojumi un jo īpaši finanšu sektors, parasti mazāk investē pētniecībā un izstrādē. Tomēr šī tendence Luksemburgā salīdzinājumā ar Savienības vidējo rādītāju ir daudz izteiktāka un uzņēmumu pētniecības un izstrādes intensitāte ir samazinājusies no 1,5 % no IKP 2000. gadā līdz 0,64 % no IKP 2016. gadā. Privāto investīciju tendence samazināties liecina par to, ka šajā jomā joprojām pastāv šķēršļi. Tā liecina arī par to, ka publiskajām investīcijām pētniecībā un izstrādē ir nepietiekams sviras efekts uz uzņēmumu investīcijām. Tāpēc publisko pētniecības jaudu pastiprināšana būtu pienācīgāk jāintegrē vispusīgā pieejā inovācijas sistēmai. 2017. gadā tika pieņemts jauns tiesību akts, ar ko tiek atjauninātas atbalsta shēmas pētniecības, izstrādes un inovācijas jomā, paplašinot valsts atbalsta pieejamību.

- (10) Ir paredzams, ka Luksemburga nesasniegs 2020. gada mērķi attiecībā uz siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu. Valstī ir lielas problēmas ar gaisa piesārņojumu un satiksmes pārslodzi sastrēgumstundās, kas ievērojami palielina slāpekļa dioksīda koncentrāciju un siltumnīcefekta gāzu emisijas. 2015. gadā vairāk nekā pusi no visām siltumnīcefekta gāzu emisijām radīja transporta nozare. Zemie transporta degvielas nodokļi, liels dienesta automobiļu skaits un augstās mājokļu cenas pieder pie tiem galvenajiem faktoriem, kas veicina plašu automobiļu izmantojumu un pārrobežu darba ņēmēju skaita pieaugumu. Transporta degvielas nodokļu likmes ir vienas no zemākajām Savienībā un stimulē lielāku degvielas patēriņu, ieskaitot pārrobežu tirdzniecību. Tomēr pēdējā laikā veiktie pasākumi ir sekmējuši ilgtspējīgākas mobilitātes attīstību, to jo īpaši ir veicinājusi 2016. gada nodokļu reforma, kā arī ievērojamas investīcijas sabiedriskajā transportā. Steidzamāko uzdevumu vidū ir jo īpaši dzelzceļa infrastruktūras pilnveide un modernizācija.
- (11) Luksemburga joprojām apņēmīgi strādā pie regulatīvo ierobežojumu samazināšanas darījumdarbības pakalpojumu nozarē. Pēdējā laikā veiktie pasākumi galvenokārt bija vērsti uz arhitektu un inženieru profesijām, un ir paziņots par papildu reformām, kas vēl vairāk samazinātu ierobežojumus attiecībā uz šīm divām profesijām. Turklāt ar tā dēvēto vispārējo likumu, kas pieņemts 2017. gada martā, tika ieviesti administratīvās vienkāršošanas pasākumi (t. i., paredzēta horizontāla administratīvo procedūru pārbaude). Tomēr darījumdarbības pakalpojumu nozarē joprojām pastāv regulatīvie šķēršļi. Ierobežojumu cēlonis varētu būt tas, ka attiecībā uz profesionālās darbības apdrošināšanas prasībām nav konkrētas līdzvērtības novērtējuma procedūras, kas dotu iespēju citu dalībvalstu pakalpojumu sniedzējiem nodrošināt līdzvērtīgu apdrošināšanas segumu. Īpaši uz jurista profesiju attiecas regulējums, kas salīdzinājumā ar Savienības caurmēru ir ļoti ierobežojošs. Tas, cik plašā mērā darbības ir atļauts veikt tikai noteiktām grupām, ietekmē juristu vai citu pakalpojumu sniedzēju iespējas sniegt juriskonsulta pakalpojumus, īpaši attiecībā uz tiešsaistes pakalpojumiem. Ir arī citi ierobežojumi, piemēram, prasības attiecībā uz juridisko formu un līdzdalību kapitālā, nesavienojamības noteikumi un daudznozaru ierobežojumi.
- (12) Ņemot vērā izmaksu pieaugumu, kas ir prognozēts saistībā ar sabiedrības novecošanu, joprojām saglabājas bažas par publisko finanšu stabilitāti ilgtermiņā. Luksemburgā ir prognozēts liels to gados veco iedzīvotāju īpatsvara pieaugums, kuri līdz 2070. gadam nonāks aprūpējamo statusā, un saskaņā ar Sociālā nodrošinājuma ģenerālinspektorāta 2016. gada prognozēm pensiju sistēmas bilancē no 2023. gada veidosies deficīts. Tomēr pensiju sistēmas līdzšinējais un pašreizējais pārpalikums tiek uzkrāts, un uzkrātās rezerves nodrošinātu sistēmas dzīvotspēju vēl 20 gadus. Saskaņā ar 2018. gada ziņojumu par sabiedrības novecošanu izmaksas, kas saistītas ar novecošanu, galvenokārt pensijas, 2016.–2070. gadā palielināsies par 13 procentpunktiem no IKP, tādējādi pārsniedzot ilgtspējas robežlielumu (8,9 procentpunkti no IKP). Ilgtermiņa aprūpes izdevumi attiecībā pret IKP ir vieni no augstākajiem dalībvalstu vidū. Neraugoties uz 2017. gadā pieņemto reformu, prognozēts, ka šādi izdevumi salīdzinājumā ar pašreizējo līmeni līdz 2070. gadam pieaugs par 3 procentpunktiem.
- (13) Gados vecāku cilvēku nodarbinātības līmenis joprojām ir sevišķi zems, un ir vajadzīgi papildu pasākumi, kas uzlabotu viņu nodarbināmību un iespējas darba tirgū. Ir arī svarīgi nodrošināt publisko finanšu stabilitāti ilgtermiņā. Joprojām ir izplatītas priekšlaicīgas pensionēšanās shēmas, kas mudina darba ņēmējus beigt darba attiecības, proti, 59,2 % no jaunpiešķirtajām pensijām ir priekšlaicīgas pensijas. 2017. gada decembrī tika pieņemts likums, ar ko tika atcelta viena priekšlaicīgas pensionēšanās shēma, taču tā neto ietekme uz vidējo faktisko pensionēšanās vecumu un uz izdevumiem nav skaidra, jo ar šo likumu ir atviegloti nosacījumi attiecībā uz citām priekšlaicīgas pensionēšanās shēmām. Šie sliktie darba tirgus rezultāti daļēji ir skaidrojami arī ar finansiālajiem stimuliem neiesaistīties darba tirgū, kas šajā grupā ir salīdzinoši lieli. Vecāka gadagājuma darbinieku nodarbinātības veicināšanai ir nepieciešama vispusīga stratēģija, kurā būtu iekļauti pasākumi, ar ko darba ņēmējiem palīdz ilgāk būt aktīvi nodarbinātiem. Parlaments joprojām nav pieņēmis "Vecuma paktu" –

likumprojektu, kas parlamentam tika iesniegts 2014. gada aprīlī un kā mērķis ir mudināt uzņēmumus ar vairāk nekā 150 darbiniekiem pieņemt darbā gados vecākus darba ņēmējus un paturēt viņus, izmantojot vecuma pārvaldības pasākumus. Izglītības jomā Luksemburgai ir jāpievēršas izteiktajai skolēnu sociālekonomiskās izcelsmes ietekmei uz viņu sekmēm skolā. Tas ir arī būtiski, lai reaģētu uz lielo pieprasījumu pēc ļoti specializētām prasmēm.

- (14) Nekustamā īpašuma cenas turpināja kāpt. Tas var apdraudēt Luksemburgas spēju piesaistīt un noturēt kvalificētu darbaspēku, kuru lielā mērā veido citu valstu valstspiederīgie. Spiedienu uz mājokļu cenām rada fundamentāla neatbilstība starp piedāvājumu un pieprasījumu. Attiecībā uz piedāvājumu šķiet, ka jaunu mājokļu radīšanu bremzē nepietiekama apbūves gabalu pieejamība un stimulu trūkums privātajiem īpašniekiem pārdot apbūves gabalus vai ēkas. Ir jāturpina strādāt, lai mudinātu investēt mājokļos, palielinot stimulus pārdot nekustamo īpašumu, uzlabojot administratīvās procedūras attiecībā uz būvatļauju izsniegšanu un nodrošinot finansiāli pieņemamus sociālos mājokļus. Nav domājams, ka nesen pieņemtā nodokļu reforma par kapitāla pieaugumu no nekustamā īpašuma pārdošanas un atjauninātā sociālo mājokļu programma palielinās mājokļu piedāvājumu, jo cenām ir tendence nemitīgi pieaugt. Attiecībā uz pieprasījumu cenu celšanos veicina lielais iedzīvotāju skaits un nodarbinātības pieaugums. Situācija mājokļu tirgū turklāt saasina satiksmes sastrēgumu un piesārņojuma problēmu. Mājokļu cenu celšanās ietekmē arī mājāsaimniecību parādu līmeni, tādējādi radot bažas par šo parādu atmaksājamību. Pēdējo desmit gadu laikā mājāsaimniecību parādu līmenis ir strauji cēlies, un 2016. gadā atbilstoši aplēsēm sasniedza 165 % no izmantojamā ienākuma. Tas atspoguļo nekustamā īpašuma cenu inflāciju, jo aptuveni 80 % no visiem mājāsaimniecību parādiem ir hipotekārie kredīti. Tomēr Luksemburga jau ir ieviesusi attiecīgos makroprudenciālos pasākumus, lai būtiski samazinātu iespējamo risku finanšu stabilitātei. Pamatojoties uz valsts sistēmisko risku komitejas priekšlikumiem, valdība ir arī nesen nākusi klajā ar likumprojektu, kurā ir paredzēts uz aizņēmējiem balstītu pasākumu regulējums, lai novērstu mājāsaimniecību neaizsargātības akumulēšanos, taču vēl ir vajadzīgs parlamenta apstiprinājums.
- (15) Komisija 2018. gada Eiropas pusgada ietvaros ir veikusi visaptverošu Luksemburgas ekonomikas politikas analīzi un publicējusi to 2018. gada ziņojumā par šo valsti. Tā ir arī novērtējusi 2018. gada stabilitātes programmu, 2018. gada valsts reformu programmu un to, kā īstenoti Luksemburgai iepriekšējos gados adresētie ieteikumi. Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas nodrošināšanā Luksemburgā, bet arī to, cik lielā mērā tās atbilst Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā vajadzību nostiprināt Savienības vispārējo ekonomikas pārvaldību, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.
- (16) Ņemot vērā šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi 2018. gada stabilitātes programmu un uzskata<sup>(1)</sup>, ka ir sagaidāms, ka Luksemburga ievēros Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus,

AR ŠO IESAKA Luksemburgai 2018. un 2019. gadā rīkoties šādi.

1. Paaugstināt gados vecāku cilvēku nodarbinātības līmeni, sekmējot viņu nodarbinātības iespējas un nodarbināmību un līdztekus turpinot ierobežot priekšlaicīgu pensionēšanos, lai uzlabotu arī pensiju sistēmas ilgtermiņa stabilitāti.
2. Turpināt samazināt regulatīvos ierobežojumus darījumdarbības pakalpojumu nozarē.

Briselē, 2018. gada 13. jūlijā

Padomes vārdā –  
priekšsēdētājs  
H. LÖGER

(<sup>1</sup>) Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.

**PADOMES IETEIKUMS****(2018. gada 13. jūlijs)****par Ungārijas 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Ungārijas 2018. gada konverģences programmu**

(2018/C 320/16)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu <sup>(1)</sup> un jo īpaši tās 9. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

- (1) Komisija 2017. gada 22. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot 2018. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Tajā pienācīgi ņēma vērā Eiropas sociālo tiesību pīlāru, ko Eiropas Parlaments, Padome un Komisija pasludināja 2017. gada 17. novembrī. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes Eiropadome apstiprināja 2018. gada 22. martā. Komisija 2017. gada 22. novembrī uz Regulas (ES) Nr. 1176/2011 pamata pieņēma arī brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Ungārija nebija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats.
- (2) 2018. gada ziņojums par Ungāriju tika publicēts 2018. gada 7. martā. Tajā tika izvērtēts, kā Ungārija īstenojusi tai adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma 2017. gada 11. jūlijā <sup>(2)</sup>, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc tai adresētajiem ieteikumiem, kuri pieņemti iepriekšējos gados, un Ungārijas progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu.
- (3) Ungārija savu 2018. gada valsts reformu programmu un 2018. gada konverģences programmu iesniedza 2018. gada 30. aprīlī. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās izvērtētas vienlaikus.
- (4) Attiecīgie šai valstij adresētie ieteikumi ir ņemti vērā, plānojot Eiropas strukturālos un investīciju fondus ("ESI fondi") 2014.–2020. gada plānošanas periodam. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 <sup>(3)</sup> 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Sīkāku informāciju par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu, Komisija ir sniegusi norādēs par to, kā piemērojami pasākumi, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.

<sup>(1)</sup> OVL 209, 2.8.1997., 1. lpp.<sup>(2)</sup> OVC 261, 9.8.2017., 1. lpp.<sup>(3)</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

- (5) Ungārija šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā, un tai piemēro noteikumu par parādu. Valdība savā 2018. gada konverģences programmā plāno nominālā deficīta pasliktināšanos no 2,0 % no IKP 2017. gadā līdz 2,4 % no IKP 2018. gadā un pēc tam līdz 2022. gadam pakāpenisku uzlabošanu līdz 0,5 % no IKP. Vidēja termiņa budžeta mērķi – strukturālo deficītu 1,5 % apmērā no IKP – plānots sasniegt līdz 2020. gadam. Balstoties uz pārrēķināto strukturālo bilanci<sup>(1)</sup>, vidēja termiņa budžeta mērķis tiktu sasniegts līdz 2022. gadam. Kā teikts konverģences programmā, ir sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP līdz 2022. gada beigām pakāpeniski samazināsies un būs nedaudz zem 60 %. Minēto budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs ir labvēlīgs, un tas ievērojami apdraud budžeta deficīta mērķu īstenošanu.
- (6) 2018. gada konverģences programmā ir norādīts, ka 2017. gadā ar drošību saistīto pasākumu ietekme uz budžetu ir ievērojama, un sniegti atbilstoši pierādījumi par šo budžeta papildu izmaksu tvērumu un veidu. Saskaņā ar Komisijas datiem attiecināmie papildu izdevumi ar drošību saistītiem pasākumiem 2017. gadā sasniedza 0,17 % no IKP. Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 1. punktā un 6. panta 3. punktā paredzētie noteikumi ļauj segt šos papildu izdevumus, jo bargie terorisma draudi ir īpaši notikumi, to ietekme uz Ungārijas publiskajām finansēm ir ievērojama un finanšu stabilitāte netiktu apdraudēta, ja tiktu pieļauta pagaidu novirze no korekcijas gaitas vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai. Tāpēc nepieciešamā korekcija 2017. gada vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai tika samazināta, lai ņemtu vērā šīs papildu izmaksas.
- (7) Padome 2016. gada 12. jūlijā ieteica Ungārijai 2017. gadā panākt gada fiskālo korekciju 0,6 % apmērā no IKP virzībā uz vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanu, ja vien vidēja termiņa budžeta mērķis netiks sasniegts ar mazākiem centieniem. Pamatojoties uz 2017. gada datiem, tika konstatēts, ka Ungārija ir būtiski novirzījusi no korekcijas gaitas vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai. Atbilstoši LESD 121. panta 4. punktam un Regulas (EK) Nr. 1466/97 10. panta 2. punktam Komisija 2018. gada 23. maijā izdeva brīdinājumu Ungārijai par to, ka 2017. gadā tika novērota būtiska novirze no korekcijas gaitas vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai. Padome 2018. gada 22. jūnijā pieņēma sekojošu ieteikumu<sup>(2)</sup>, kurā ir apstiprināts, ka Ungārijai ir jāveic vajadzīgie pasākumi, lai nodrošinātu, ka valdības neto primāro izdevumu nominālā pieauguma temps<sup>(3)</sup> 2018. gadā nepārsniedz 2,8 %, kas atbilst ikgadējai strukturālajai korekcijai 1 % apmērā no IKP. Pamatojoties uz Komisijas 2018. gada pavasara prognozi, pastāv risks novirzīties no ieteiktajiem centieniem.
- (8) Ņemot vērā Ungārijas vispārējās valdības parāda attiecību virs 60 % no IKP un prognozēto izlaidis starpību 2,3 % apmērā, valdības neto primāro izdevumu nominālā pieauguma tempam 2019. gadā nebūtu jāpārsniedz 3,9 %, ievērojot strukturālo korekciju 0,75 % apmērā no IKP, kas izriet no kopīgi pieņemtās korekcijas matricas prasībām saskaņā ar Stabilitātes un izaugsmes pakta. Pamatojoties uz Komisijas 2018. gada pavasara prognozi, pastāv risks būtiski novirzīties no minētās prasības 2019. gadā. Kopumā Padome uzskata, ka no 2018. gada būs nepieciešami turpmāki būtiski pasākumi, lai panāktu atbilstību Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumiem, ņemot vērā to, ka fiskālās perspektīvas aizvien pasliktinās, saskaņā ar Ungārijai 2018. gada 22. jūnijā adresēto ieteikumu ar mērķi koriģēt būtisko novēroto novirzi no korekcijām vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai.
- (9) Vispārējais nodarbinātības līmenis ir ievērojami uzlabojies, un labvēlīgās ekonomikas tendences sniedz iespēju reintegrēt darba tirgū jo īpaši bezdarbniekus. Dzimumu nodarbinātības atšķirības ir lielas, jo īpaši 25–39 gadus vecu iedzīvotāju grupā, kas daļēji ir skaidrojams ar ierobežoto kvalitatīvas bērnu aprūpes pakalpojumu piedāvājumu. To bērnu īpatsvars, kas saņem bērnu aprūpi un ir jaunāki par trim gadiem, ir krietni zem Barselonas mērķa un Savienības vidējā rādītāja. Lai gan sabiedrisko darbu shēma joprojām ir galvenais aktīvas darba tirgus politikas elements, fakts, ka ir ievērojami samazinājies tajā iesaistīto skaits, liecina par pozitīvu tendenci. Tomēr šī shēma joprojām nav pietiekami mērķorientēta, un tās efektivitāte attiecībā uz dalībnieku reintegrāciju atvērtajā darba tirgū joprojām ir ierobežota, ņemot vērā situāciju darba tirgū. Aktīva darba tirgus politika, kas ir vairāk orientēta uz kvalifikācijas celšanu un pārkvalifikāciju, nav pietiekami attīstīta.
- (10) Nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju īpatsvars 2016. gadā samazinājās līdz 26,3 %, taču tas joprojām ir virs Savienības vidējā rādītāja. Bērni kopumā ir vairāk pakļauti nabadzībai nekā iedzīvotāji citās vecuma grupās. Minimālā ienākuma pabalsta līmenis ir zemāks par 50 % no atsevišķu mājsaimniecību

(1) Cikliski koriģētā bilance, atskaitot vienreizējus un pagaidu pasākumus, ko Komisija pārrēķina, izmantojot vispārpieņemtu metodoloģiju.

(2) Padomes Ieteikums (2018. gada 22. jūnijs) ar mērķi koriģēt būtisku novēroto novirzi no korekcijām vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai Ungārijā (OV C 223, 27.6.2018., 1. lpp.).

(3) Valdības neto primāros izdevumus veido kopējie valdības izdevumi, izņemot procentu izdevumus, izdevumus saistībā ar Savienības programmām, kas ir pilnībā izlīdzināti ar ienākumiem no Savienības fondiem, un nediskrecionāras izmaiņas saistībā ar bezdarbnieku pabalstu izdevumiem. Valsts finansētā bruto pamatkapitāla veidošanas līmenis ir izlīdzināts četru gadu laikposmā. Ir ņemti vērā tiesību aktos paredzētie diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vai ieņēmumu palielinājumi. Vienreizēji pasākumi gan ieņēmumu, gan izdevumu jomā ir atskaitīti.

nabadzības sliekšņa un tādējādi viens no zemākajiem ES. Bezdarbnieka pabalstu adekvātums ir ļoti zemā līmenī – tā maksimālais ilgums ir trīs mēneši, kas ir visīsākais periods ES un ir tikai aptuveni ceturtdaļa no tā perioda, kas darba meklētājam vidēji nepieciešams, lai atrastu darbu. Turklāt pabalsta maksājumi ir vieni no mazākajiem ES.

- (11) Ungārijas sociālā dialoga struktūras un procesi joprojām ir nepietiekami attīstīti un neļauj jēgpilni iesaistīt sociālos partnerus politikas veidošanā un īstenošanā. Nepilnības ieinteresēto personu iesaistē un ierobežotā pārredzamība ietekmē politikas veidošanai nepieciešamo atziņu kopumu un tās kvalitāti, tādējādi radot nenoteiktību investoriem un palēninot konverģences procesu.
- (12) Ir īstenoti pasākumi nodokļu sistēmas uzlabošanai, taču vēl joprojām ir dažas problēmas. Lai gan nodokļu īpatsvars darbaspēka izmaksās samazinās, jo īpaši atsevišķām iedzīvotāju grupām ar zemiem ienākumiem, tas joprojām ir augsts salīdzinājumā ar Savienības rādītājiem. Nodokļu sistēmas vispārējā sarežģītība apvienojumā ar faktu, ka joprojām pastāv kroplīgojumi sektoram specifiski nodokļi, aizvien ir trūkums. Pasākumi, kas vērsti pret nodokļu maksātāju agresīvām plānošanas stratēģijām, ir būtiski, lai novērstu starp uzņēmumiem pastāvošās konkurences izkropļojumus, nodrošinātu taisnīgu attieksmi pret nodokļu maksātājiem un aizsargātu publiskās finanses. Nodokļu maksātāju agresīvas plānošanas stratēģiju domino efekta dalībvalstu starpā dēļ ir vajadzīga valstu politikas koordinēta rīcība, kas papildina Savienības tiesību aktus. Ungārijā ir samērā lielas ienākošās un izejošās kapitāla plūsmas caur īpašam nolūkam dibinātām sabiedrībām, kam nav saiknes ar reālo ekonomiku. Tā kā netiek veikti nodokļu ieturējumi par dividendžu, procentu un autoratlīdzību maksājumiem uz ārvalstīm (proti, Savienības rezidentu veiktiem maksājumiem trešo valstu rezidentiem), ko veic Ungārijā bāzēti uzņēmumi, minētie maksājumi var vispār netikt aplikti ar nodokļiem, ja tiem neuzliek nodokli arī saņēmējā jurisdikcijā. Komisija ņem vērā – Ungārija atzīst, ka maksājumi uz ārvalstīm var izraisīt agresīvu nodokļu plānošanu, ja tos izmanto ļaunprātīgi. Komisija, balstoties uz neseno informācijas apmaiņu, turpinās konstruktīvo dialogu nolūkā apkarot nodokļu maksātāju agresīvās nodokļu plānošanas stratēģijas.
- (13) Regulatīvie šķēršļi pakalpojumu un jo īpaši mazumtirdzniecības pakalpojumu jomā ietekmē nozares darbības rezultātus un kavē resursu efektīvu sadali, ražīgumu un inovācijas. Ir nepārtraukta tendence konkrētus pakalpojumus uzticēt valstij piederošiem uzņēmumiem, kas ir īpaši izveidoti šajā nolūkā, un tas kaitē atklātai konkurencei. Tiesiskā regulējuma neparedzamība ir vēl viena problēma, jo īpaši mazumtirdzniecības nozarē, kas pēdējos gados sakaras ar biežām noteikumu izmaiņām. Tā kā ierosinātie noteikumi bieži vien attiecas uz uzņēmumiem ar konkrētu apgrozījumu vai telpu platību, tie ietekmē galvenokārt ārvalstu mazumtirdzniecības tīklus. Tas palielina nenoteiktību uzņēmēju vidū un var kavēt investīcijas. Ir vajadzīga stabila regulatīvā vide, kas ir labvēlīga konkurencei. Profesiju regulējums Ungārijā joprojām ir ļoti ierobežojošs, jo īpaši attiecībā uz svarīgākajām profesijām, piemēram, grāmatvedības un juridisko pakalpojumu nozarē.
- (14) Joprojām pastāv bažas saistībā ar korupcijas novēršanu un saukšanu pie atbildības par korupciju. Vairāki rādītāji liecina, ka korupcijas iespējamība Ungārijā pēdējo gadu laikā, šķiet, ir pieaugusi un korupcijas riski varētu negatīvi ietekmēt valsts izaugsmes potenciālu. Prokuratūras darbība ir ārkārtīgi svarīga cīņā pret korupciju un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, un, lai arī ar nelieliem panākumiem ir piemēroti pasākumi zema līmeņa korupcijas apkarošanai, izmeklēšanas sāksmai augsta līmeņa korupcijas lietās netiek veltīta pietiekama uzmanība. Ierobežotā pārredzamība un piekļuves informācijai ierobežojumi vēl vairāk kavē korupcijas novēršanas pasākumus. Ir veikti svarīgi pasākumi saistībā ar publisko iepirkumu, taču ir iespējams vēl vairāk uzlabot pārredzamību un konkurenci iepirkuma procedūrās. To varētu panākt, cita starpā padarot no e-ierpikumu sistēmas iegūtos datus publiski pieejamus.
- (15) Izglītības rezultāti pamatprasmju jomā ir ievērojami zem Savienības vidējā rādītāja, jo īpaši to bērnu vidū, kuri nāk no nelabvēlīgas sociālekonomiskās vides. Skolēni tiek agri novirzīti uz dažādiem skolu veidiem, tādēļ pastāv lielas atšķirības izglītības rezultātu un profesionālās ievirzes jomā. Ir tendence, ka nelabvēlīgākā situācijā esošie bērni, tostarp romu bērni, pārsvarā apmeklē arodvidusskolas, kurām raksturīgs zemāks pamatprasmju līmenis un liels priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas īpatsvars, un šīs skolas absolvējušie cilvēki vidēji saņem zemākas algas. Izglītības priekšlaicīgas pamešanas īpatsvars vidēji pieauga līdz 12,4 %, un tas ir jo īpaši liels romu bērnu vidū. Šīs problēmas ir jo īpaši steidzami risināmas kvalitatīvas un iekļaujošas izglītības kontekstā. Sarūk to cilvēku skaits, kas piesakas terciārajai izglītībai, turklāt tajā ir liels priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas īpatsvars, un tas nozīmē, ka laikā, kad pieaug pieprasījums pēc augsti kvalificētiem darba ņēmējiem, vēl vairāk samazināsies terciārās izglītības ieguves rādītājs.
- (16) Neraugoties uz pašreizējiem centieniem uzlabot sabiedrības veselību, saglabājas slikti veselības rezultāti, ko vēl vairāk saasina neveselīgs dzīvesveids, un tas negatīvi ietekmē cilvēkkapitālu. Mazie izdevumi veselības aprūpes jomā apvienojumā ar resursu neefektīvu sadali ierobežo Ungārijas veselības aprūpes sistēmas efektivitāti. Iepriekš minētais līdz ar lielo paļaušanos uz personīgajiem maksājumiem negatīvi ietekmē vienlīdzību attiecībā uz laicīgu piekļuvi kvalitatīvai, cenas ziņā pieejamai profilaktiskai un ārstnieciskai veselības aprūpei. Veselības aprūpe

nodarbināto trūkums arī kavē piekļuvi aprūpei, lai gan nesena algu paaugstinājums ir mazinājis šo problēmu. Pašreiz notiekošajās reformās centieni ir vērsti uz to, lai novērstu pārmērīgu stacionārās aprūpes pakalpojumu izmantošanu, kuras galvenais cēlonis ir tas, ka primārās aprūpes pakalpojumu sniedzējiem nav pietiekamu iespēju rīkoties kā efektīviem "vārtziņiem". Slimnīcu resursu izmantošanas turpmāka racionalizēšana līdz ar mērķtiecīgām investīcijām nolūkā stiprināt primārās aprūpes pakalpojumus ļautu samazināt aprūpes pieejamības atšķirības, sekmētu efektivitātes pieaugumu un efektīvi uzlabotu veselības rezultātus.

- (17) Komisija 2018. gada Eiropas pusgada ietvaros ir veikusi Ungārijas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un publicējusi to 2018. gada ziņojumā par šo valsti. Tā ir arī novērtējusi 2018. gada konverģences programmu, 2018. gada valsts reformu programmu un to, kā īstenoti Ungārijai iepriekšējos gados adresētie ieteikumi. Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas nodrošināšanā Ungārijā, bet arī to, cik lielā mērā tās atbilst Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā vajadzību nostiprināt Savienības vispārējo ekonomikas pārvaldību, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.
- (18) Ņemot vērā šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi 2018. gada konverģences programmu, un tās atzinums <sup>(1)</sup> ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā,

AR ŠO IESAKA Ungārijai 2018. un 2019. gadā rīkoties šādi.

1. 2018. gadā nodrošināt atbilstību Padomes 2018. gada 22. jūnija ieteikumam ar mērķi korigēt būtisko novirzi no korekcijām vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai. Nodrošināt, lai valdības neto primāro izdevumu nominālā pieauguma temps 2019. gadā nepārsniegtu 3,9 %, kas atbilst ikgadējai strukturālajai korekcijai 0,75 % apmērā no IKP.
2. Turpināt vienkāršot nodokļu sistēmu, īpaši samazinot sektoram specifiskos nodokļus. Uzlabot lēmumu pieņemšanas procesa kvalitāti un pārredzamību, izmantojot efektīvu sociālo dialogu un citu ieinteresēto personu iesaistīšanu, kā arī veicot regulārus un pienācīgus ietekmes novērtējumus. Pastiprināt korupcijas novēršanas regulējumu, stiprināt prokuratūras centienus un uzlabot pārredzamību un konkurenci publiskajos iepirkumos, cita starpā turpinot pilnveidot e-iekirkuma sistēmu. Stiprināt konkurenci, regulējuma stabilitāti un pārredzamību pakalpojumu nozarē, jo īpaši mazumtirdzniecībā.
3. Pilnvērtīgi izmantot darbaspēka rezerves, uzlabojot aktīvas darba tirgus politikas kvalitāti. Uzlabot izglītības rezultātus un palielināt nelabvēlīgā situācijā esošu grupu, jo īpaši romu, daļību kvalitatīvā un iekļaujošā vispārējā izglītībā. Uzlabot sociālās palīdzības un bezdarbnieka pabalstu adekvātumu un segumu.

Briselē, 2018. gada 13. jūlijā

*Padomes vārdā –*  
*priekšsēdētājs*  
H. LÖGER

---

<sup>(1)</sup> Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 9. panta 2. punktu.

**PADOMES IETEIKUMS****(2018. gada 13. jūlijs)****par Maltas 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Maltas 2018. gada stabilitātes programmu**

(2018/C 320/17)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu <sup>(1)</sup> un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

- (1) Komisija 2017. gada 22. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot 2018. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Tajā pienācīgi ņēma vērā Eiropas sociālo tiesību pilāru, ko Eiropas Parlaments, Padome un Komisija pasludināja 2017. gada 17. novembrī. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes Eiropadome apstiprināja 2018. gada 22. martā. Komisija 2017. gada 22. novembrī uz Regulas (ES) Nr. 1176/2011 pamata arī pieņēma arī brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Malta nebija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu "Padomes ieteikums par eurozonas ekonomikas politiku", kuru Eiropadome apstiprināja 2018. gada 22. martā. Padome ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku <sup>(2)</sup> ("eurozonai adresētais ieteikums") pieņēma 2018. gada 14. maijā.
- (2) Ņemot vērā to, ka Latvija ir dalībvalsts, kuras valūta ir euro, un ka ekonomiskajā un monetārajā savienībā ekonomikas ir savstarpēji cieši saistītas, Maltai būtu jānodrošina, ka tiek pilnībā un laikus īstenots eurozonai adresētais ekonomikas politikas ieteikums, kurš atspoguļots turpmāk sniegtajos ieteikumos, jo īpaši 1. ieteikumā. 2018. gada ziņojums par Maltu tika publicēts 2018. gada 7. martā. Tajā tika izvērtēts, kā Malta īstenojusi tai adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma 2017. gada 11. jūlijā <sup>(3)</sup>, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc tai adresētajiem ieteikumiem, kuri pieņemti iepriekšējos gados, un Maltas progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu.
- (3) Malta savu 2018. gada valsts reformu programmu un 2018. gada stabilitātes programmu iesniedza 2018. gada 13. aprīlī. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās izvērtētas vienlaikus.

<sup>(1)</sup> OVL 209, 2.8.1997., 1. lpp.<sup>(2)</sup> OVC 179, 25.5.2018., 1. lpp.<sup>(3)</sup> OVC 261, 9.8.2017., 1. lpp.



- (4) Attiecīgie šai valstij adresētie ieteikumi ir ņemti vērā, plānojot Eiropas strukturālos un investīciju fondus ("ESI fondi") 2014.–2020. gada plānošanas periodam. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013<sup>(1)</sup> 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Sīkāku informāciju par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu, Komisija ir sniegusi norādēs par to, kā piemērojami pasākumi, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.
- (5) Malta šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā. Valdība savā 2018. gada stabilitātes programmā plāno laikposmā no 2018. gada līdz 2021. gadam saglabāt budžeta pārpalikumu nominālā izteiksmē. Vidējā termiņa budžeta mērķis – IKP izteiksmē līdzsvarots budžeta stāvoklis – joprojām ar pozitīvu rezervi tiek sasniegts visā programmas periodā. Saskaņā ar stabilitātes programmu ir sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP saglabāsies mazāka par Līgumā noteikto atsaucenes vērtību, kura ir 60 % no IKP, un pakāpeniski samazināsies no 50,8 % no IKP 2017. gadā līdz aptuveni 36 % no IKP 2021. gadā. Makroekonomikas scenārijs, kas ir minēto budžeta prognožu pamatā, ir ticams attiecībā uz 2018.–2019. gadu un labvēlīgs attiecībā uz 2020.–2021. gadu. Pamatojoties uz Komisijas 2018. gada pavasara prognozi, tiek prognozēts, ka strukturālajā bilancē tiks reģistrēts pārpalikums 0,6 % apmērā no IKP 2018. gadā un 1,1 % apmērā no IKP 2019. gadā, kas pārsniedz vidēja termiņa budžeta mērķi. Kopumā Padome uzskata – ir paredzams, ka Malta 2018. un 2019. gadā ievēros Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus. Tajā pašā laikā būtu rūpīgi jāuzrauga izdevumi īstermiņā un vidējā termiņā, jo īpaši, ņemot vērā iespējamās apdraudējumus ieņēmumu stabilitātei nākotnē.
- (6) Kā norādīts 2018. gada eurozonai adresētajā ieteikumā, cīņa pret agresīvas nodokļu plānošanas stratēģijām ir būtiska, lai ierobežotu konkurences izkropļojumus starp uzņēmumiem, nodrošinātu taisnīgu attieksmi pret nodokļu maksātājiem un aizsargātu publiskās finanses. Tā kā agresīvas nodokļu maksātāju plānošanas stratēģijas rada plašāku ietekmi starp dalībvalstīm, Savienības tiesību akti ir papildināmi ar koordinētu valstu politikas rīcību. Tā kā netiek veikti nodokļu ieturējumi par dividendžu, procentu un autoratlīdzību maksājumiem uz ārvalstīm (proti, Savienības rezidentu veiktiem maksājumiem trešo valstu rezidentiem), ko veic Maltā bāzēti uzņēmumi, minētie maksājumi var vispār netikt aplikti ar nodokļiem, ja tiem neuzliek nodokli arī saņēmējā jurisdikcijā. Lai gan Maltas jaunais fiktīvo procentu samazināšanas režīms palīdzēs mazināt stimulu aizņemties, neefektīvi noteikumi attiecībā uz ļaunprātīgas izmantošanas novēršanu kombinācijā ar relatīvi augstām likmēm un uz akcijām balstītu sistēmu var radīt iespējas izvairīties no nodokļu maksāšanas. Faktu, ka divpusējos nodokļu nolīgumos starp Maltu un citām dalībvalstīm ir ietverti daži noteikumi, kā arī Maltas nodokļu sistēmas iezīmi, ka uzņēmums, kurš rezidē Maltā, bet kuram tur nav domicila, tiek aplikts ar nodokli pēc avota un pārvedumu principa, uzņēmumi var izmantot, lai iesaistītos nodokļu apiešanas praksē. Komisija ņem vērā Maltas apņemšanos cīnīties pret nodokļu maksātāju agresīvas nodokļu plānošanas praksi. Pamatojoties uz neseno informācijas apmaiņu, Komisija turpinās savu konstruktīvo dialogu, lai cīnītos pret nodokļu maksātāju agresīvas plānošanas stratēģijām.
- (7) Malta joprojām nav atrisinājusi publisko finanšu ilgtermiņa stabilitātes problēmu. Pamatiemesls tam ir ar sabiedrības novecošanu saistīto izmaksu (piemēram, veselības aprūpes un ilgtermiņa aprūpes izmaksu un pensiju) ietekme uz budžetu. Pensiju sistēmai ir jārisina divkārtīga problēma: jāpanāk stabilitāte un vienlaikus jānodrošina atbilstoši pensiju ienākumi. Ilgtermiņa stabilitātes izredzes attiecībā uz pensiju izdevumiem ir uzlabojušās galvenokārt tāpēc, ka Maltas ilgtermiņa izaugsmes potenciāls tiek novērtēts pozitīvāk. Tomēr pasākumiem, kurus ievieša 2016. gada budžetā, bija tikai neliela ietekme uz pensiju sistēmas ilgtermiņa stabilitāti, kas līdz ar to joprojām ir būtiska problēma. Turklāt, neraugoties uz to, ka tika ieviesti pasākumi, kuru mērķis ir uzlabot pensiju adekvātumu, sieviešu un vīriešu pensiju atšķirības joprojām ir lielas. Veselības aprūpes sistēmas rādītāji ir uzlabojušies, un gaidīšanas laiks tiek samazināts. Tomēr joprojām pastāv problēmas ar resursu un darbību pārdali no slimnīcu aprūpes uz primāro aprūpi. Primārās veselības aprūpes sniegšanas institucionālā vide rada spiedienu gan uz aprūpi slimnīcās, gan uz neatliekamo medicīnisko palīdzību. Aprūpe slimnīcās un primārā aprūpe nav labi koordinētas, un neatliekamā medicīniskā palīdzība joprojām tiek izmantota neefektīvi. Piekļuve inovatīvām zālēm vēl aizvien ir problēma, arī budžeta ziņā. Lai apmierinātu augošo pieprasījumu ilgtermiņa aprūpes sistēmā, tika īstenotas tādas iniciatīvas, kā piemēram, stimuli veicināt kopienā balstītu aprūpi un aprūpi mājās.

(1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

- (8) Zināmi panākumi ir gūti attiecībā uz pārrobežu sadarbības uzlabošanu. Tomēr šķiet, ka Maltas Finanšu pakalpojumu iestādē joprojām trūkst darbinieku, un joprojām pastāv bažas par tās spēju pārraudzīt lielu pārrobežu mēroga finanšu sistēmu, it īpaši tās nebanku segmentu. Turklāt, lai gan pakalpojumu nozare (jo īpaši tiešsaistes azartspēļu nozare) ir būtiski sekmējusi noturīgu valsts ekonomikas izaugsmi, tā var radīt problēmas finanšu sistēmas integritātei, tāpēc būtu vajadzīgs spēcīgs noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas regulējums. Malta nesēn transponēja Ceturto direktīvu par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu; tās īstenošanas efektivitāte vēl ir jānovērtē. Turklāt pēc šīs direktīvas transponēšanas valsts tiesību aktos Maltas iestādes ir nesēn nākušas klajā ar integrētu stratēģiju nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un teroristu finansēšanas apkarošanai. Cita starpā ir izveidota Valsts koordinācijas komiteja cīņai pret nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un terorisma finansēšanu, kuras sastāvā ir valdības un citu attiecīgo valsts iestāžu pārstāvji. Tomēr joprojām pastāv problēmas saistībā ar nesēn pieņemtā tiesiskā regulējuma pareizu īstenošanu un efektīvu izpildi.
- (9) Darba tirgus rādītāji Maltā ir uzlabojušies saistībā ar spēcīgu ekonomikas izaugsmi un reformām, ar ko atbalsta sieviešu nodarbinātību un darba ņēmēju prasmju pilnveidi. Tomēr joprojām problemātiskas ir lielas nodarbinātības atšķirības starp sievietēm un vīriešiem, kā arī sieviešu vecumā virs trīsdesmit gadiem un cilvēku ar invaliditāti mazā iesaiste darba tirgū. Paternitātes atvaļinājuma un bērna kopšanas atvaļinājuma sistēma joprojām ir salīdzinoši vāja, taču tai ir liela nozīme ģimenes aprūpes pienākumu līdzsvarošanā starp sievietēm un vīriešiem un sieviešu nodarbinātības veicināšanā. Darbaspēka trūkums arvien pieaug, un prasmes joprojām neatbilst darba tirgus pieprasījumam. Ievērojama daļa Maltas darba tirgus joprojām ir mazkvalificēta, savukārt pieaug pašlaušanās uz ārvalstu darbaspēku, lai tādējādi risinātu darbaspēka un prasmju trūkumu. Paredzams, ka tiks turpinātas politikas iniciatīvas, kas tiek īstenotas tādās jomās kā darba tirgus, prasmes un sociālā iekļaušana, taču tajās ir jāņem vērā rezultātu uzraudzība un novērtējums.
- (10) Izglītības priekšlaicīgas pamešanas rādītājs, kas 2017. gadā bija 18,6 %, joprojām ir visaugstākais Savienībā un salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu nav ievērojami uzlabojies. Maltā cilvēkiem ar invaliditāti ir visaugstākais izglītības priekšlaicīgas pamešanas rādītājs, proti, 50 %, kas ir divreiz lielāks par Savienības vidējo rādītāju. Turklāt mācīšanās rezultāti ir ļoti atkarīgi no sociālekonomiskās izcelsmes, skolas veida un invaliditātes statusa. Atšķirība starp rādītājiem, ko zinātnēs sasniedz skolēni no vājākajām un spēcīgākajām skolām, ir viena no vislielākajām Savienībā un 1,5 reizes pārsniedz Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas konstatēto vidējo rādītāju. To skolēnu daļa, kam ir vājas sekmes matemātikā, zinātnēs un lasīšanā, ir ceturta augstākā Savienībā. Ir vajadzīga visaptveroša pieeja, kā uzlabot izglītības kvalitāti un samazināt izglītības rezultātu nevienlīdzību starp sociālajām grupām un dažāda veida skolām.
- (11) Noturīga ekonomikas izaugsme ir palielinājusi spiedienu uz infrastruktūru un dabas resursiem. Jo īpaši autotransporta nozarē ir vērojamas nopietnas infrastruktūras un ilgtermiņa ilgtspējas problēmas. Nepietiekama transporta infrastruktūra un pieaugošas sastrēgumu izmaksas ir šķērslis investīcijām. Transportlīdzekļu skaita un satiksmes pieaugums rada lielākas siltumnīcefekta gāzu emisijas un negatīvi ietekmē gaisa kvalitāti. Tās var arī negatīvi ietekmēt tūrisma nozari, kas ir svarīgs Maltas ekonomikas pīlārs. Tāpēc nepieciešamība risināt infrastruktūras trūkuma problēmas iet roku rokā ar vajadzību pēc nepiesārņojošu transportlīdzekļu risinājumiem. Valdība 2016. gadā pieņēma valsts transporta stratēģiju laikposmam līdz 2050. gadam un transporta darbības ģenerālplānu laikposmam līdz 2025. gadam. Tā arī paziņoja par 700 miljonu EUR vērtu projektu, lai uzlabotu ceļu tīklu. Paredzams, ka kopā šie pasākumi sastrēgumu radītās ekonomiskās izmaksas samazinās par mazāk nekā 20 %. Ekonomiskās aktivitātes pieaugums var pastiprināt esošos infrastruktūras trūkumus, radot vēl lielāku spiedienu uz dabas resursiem. Turklāt plānā nav noteikti skaidri mērķi attiecībā uz transportlīdzekļu radīto siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu un nav ierosināta paziņoto pasākumu īstenošanas efektīva uzraudzības sistēma (neskaitot piecu gadu pārskatīšanas ciklu). Tādēļ ir svarīgi noteikt mērķus un īstenot pasākumus, lai līdz 2025. gadam būtiski samazinātu sastrēgumus un siltumnīcefekta gāzu emisijas, paredzot periodiski pārraudzīt progresu.
- (12) Nepieciešamību pāriet uz pilnīgāku aprites ekonomiku sevišķi būtisku padara problēmas, kas izriet no valsts izmēra un salas statusa. Gudras investīcijas var palīdzēt mazināt spiedienu uz salas vārgajiem dabas resursiem. Piemēram, ja netiks atrisinātas grūtības saistībā ar atbrīvošanos no celtniecības atkritumiem un būvgružiem, var pasliktināties vides kvalitāte un valsts kā tūrisma galamērķa pievilcība. Lai gan Malta ekoinovāciju veikuma ziņā palika zemākajā grupā (saskaņā ar ekoinovācijas indeksu tā no 18. vietas Savienībā 2013. gadā noslidēja uz

26. vietu 2016. gadā), tai ir potenciāls mobilizēt investīcijas, lai izveidotu vai ieviestu inovatīvus risinājumus, ar ko uzlabot resursu efektivitāti un energoefektivitāti celtniecības nozarē, kā arī atkritumu apsaimniekošanas un notekūdeņu jomā. Proti, ir nepieciešami uzlabojumi atkritumu apsaimniekošanas jomā, investīcijas celtniecības atkritumu un būvgružu pārstrādē un kontroles, ar ko novērst celtniecības atkritumu un būvgružu nelikumīgu atkritumu poligonu veidošanu vai izmešanu jūrā.

- (13) Tiesu sistēma joprojām saskaras ar problēmām efektivitātes ziņā, un, lai nodrošinātu augstas kvalitātes uzņēmējdarbības vidi, ir nepieciešams nostiprināt tiesisko un institucionālo regulējumu korupcijas apkarošanai. Pārvaldības trūkumi pretkorupcijas regulējumā var negatīvi ietekmēt uzņēmējdarbības vidi un investīcijas. Ir vēl vairāk jāuzlabo Maltas pretkorupcijas darba efektivitāte, jo īpaši attiecībā uz korupcijas izmeklēšanu un saukšanu pie atbildības par to. Pārvaldības sistēmas uzlabošana ir izšķiroši svarīga, lai saglabātu Maltas reputāciju un pievilcību kā starptautiskam investīciju galamērķim.
- (14) Komisija 2018. gada Eiropas pusgada ietvaros ir veikusi Maltas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un publicējusi to 2018. gada ziņojumā par šo valsti. Tā ir arī novērtējusi 2018. gada stabilitātes programmu, 2018. gada valsts reformu programmu un to, kā īstenoti Maltai iepriekšējos gados adresētie ieteikumi. Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas nodrošināšanā Maltā, bet arī to, cik lielā mērā tās atbilst Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā vajadzību nostiprināt Savienības vispārējo ekonomikas pārvaldību, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.
- (15) Ņemot vērā šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi 2018. gada stabilitātes programmu un uzskata <sup>(1)</sup>, ka ir sagaidāms, ka Malta ievēros Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus,

AR ŠO IESAKA Maltai 2018. un 2019. gadā rīkoties šādi.

1. Nostiprināt vispārējo pārvaldības sistēmu, palielinot valsts uzraudzību pār starptautiski orientētiem finanšu uzņēmumiem, kas ir licencēti Maltā, nodrošinot noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas regulējuma efektīvu izpildi un turpinot pastiprināt cīņu pret korupciju.
2. Nodrošināt veselības aprūpes un pensiju sistēmas stabilitāti, tostarp, palielinot likumā noteikto pensionēšanās vecumu un ierobežojot priekšlaicīgu pensionēšanos.

Briselē, 2018. gada 13. jūlijā

*Padomes vārdā –*  
*priekšsēdētājs*  
H. LÖGER

---

<sup>(1)</sup> Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.

**PADOMES IETEIKUMS****(2018. gada 13. jūlijs)****par Nīderlandes 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Nīderlandes 2018. gada stabilitātes programmu**

(2018/C 320/18)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu <sup>(1)</sup> un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,Ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību <sup>(2)</sup> un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu.

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

- (1) Komisija 2017. gada 22. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot 2018. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Tajā pienācīgi ņēma vērā Eiropas sociālo tiesību pilāru, ko Eiropas Parlaments, Padome un Komisija pasludināja 2017. gada 17. novembrī. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes Eiropadome apstiprināja 2018. gada 22. martā. Komisija 2017. gada 22. novembrī uz Regulas (ES) Nr. 1176/2011 pamata arī pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Nīderlande bija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu "Padomes ieteikums par eurozonas ekonomikas politiku", kuru Eiropadome apstiprināja 2018. gada 22. martā. Padome ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku <sup>(3)</sup> ("eurozonai adresētais ieteikums") pieņēma 2018. gada 14. maijā.
- (2) Ņemot vērā to, ka Nīderlande ir dalībvalsts, kuras valūta ir euro, un ka ekonomiskajā un monetārajā savienībā ekonomikas ir savstarpēji cieši saistītas, Nīderlandei būtu jānodrošina, ka tiek pilnībā un laikus īstenots eurozonai adresētais ieteikums, kurš atspoguļots turpmāk sniegtajā 1. un 2. ieteikumā.
- (3) 2018. gada ziņojums par Nīderlandi tika publicēts 2018. gada 7. martā. Tajā tika izvērtēts, kā Nīderlande īstenojusi tai adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma 2017. gada 11. jūlijā <sup>(4)</sup>, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc tai adresētajiem ieteikumiem, kuri pieņemti iepriekšējos gados, un Nīderlandes progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu. Tajā bija ietverts arī padziļināts pārskats, kurš veikts saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu un kura rezultāti arī tika publicēti 2018. gada 7. martā. No Komisijas veiktās analīzes tika secināts, ka Nīderlandē pastāv makroekonomikas nelīdzsvarotība. Konkrēti, Nīderlandē ir eurozonas dalībvalstu vidū lielākais tekošā konta pārpalikuma trīs gadu vidējais rādītājs attiecībā pret IKP. Šis pārpalikums norāda uz to, ka resursu sadalījums ir neoptimāls un būtu iespējams panākt lielāku izaugsmi un labklājību. Privātā sektora parādu līmenis ir augsts; tas jo īpaši attiecas uz mājstaimniecību hipotekārajiem kredītiem un starptautisko uzņēmumu parādiem. Mājstaimniecību lielie parādi palielina to neaizsargātību pret finanšu satricinājumiem.

<sup>(1)</sup> OVL 209, 2.8.1997., 1. lpp.<sup>(2)</sup> OVL 306, 23.11.2011., 25. lpp.<sup>(3)</sup> OVC 179, 25.5.2018., 1. lpp.<sup>(4)</sup> OVC 261, 9.8.2017., 1. lpp.

- (4) Nīderlande savu 2018. gada valsts reformu programmu iesniedza 2018. gada 30. aprīlī un 2018. gada stabilitātes programmu – 2018. gada 26. aprīlī. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās izvērtētas vienlaikus.
- (5) Attiecīgie šai valstij adresētie ieteikumi ir ņemti vērā, plānojot Eiropas strukturālos un investīciju fondus (“ESI fondi”) 2014.–2020. gada plānošanas periodam. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013<sup>(1)</sup> 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Sīkāku informāciju par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu, Komisija ir sniegusi norādēs par to, kā piemērojami pasākumi, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.
- (6) Nīderlande šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā. Valdība savā 2018. gada stabilitātes programmā plāno samazināt vispārējās valdības budžeta pārpalikumu no 1,1 % no IKP 2017. gadā līdz 0,3 % no IKP 2021. gadā. Vidēja termiņa budžeta mērķis – strukturālais deficīts 0,5 % apmērā no IKP – joprojām tiek sasniegts visā programmas periodā. Saskaņā ar 2018. gada stabilitātes programmu sagaidāms, ka valsts parāda attiecība pret IKP samazināsies līdz 44,0 % no IKP 2021. gadā. Minēto budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs ir ticams. Pamatojoties uz Komisijas 2018. gada pavasara prognozi, sagaidāms, ka strukturālā bilance no pārpalikuma 0,5 % apmērā no IKP 2017. gadā kļūs par deficītu 0,1 % apmērā no IKP 2018. gadā un 0,3 % apmērā no IKP 2019. gadā, kas pārsniedz vidēja termiņa budžeta mērķi. Tiek prognozēts, ka vispārējās valdības parāds turpinās stabili samazināties un būs mazāks par Līgumā noteikto atsauces vērtību. Kopumā Padome uzskata, ka ir paredzams, ka Nīderlande 2018. un 2019. gadā ievēros Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus. Tomēr vienlaikus ir iespējams, nepārkāpjot vidēja termiņa mērķi, izmantot fiskālo un strukturālo politiku, lai palielinātu publiskās un privātās investīcijas pētniecībā, izstrādē un inovācijā.
- (7) Nīderlandē ir efektīva pētniecības un izstrādes nozare, un valsts kvalitatīvā izglītības sistēma un zinātniskā bāze rada stabilu pamatu inovācijas un izaugsmes potenciāla sekmēšanai ar izglītības un pētniecības un izstrādes darbībām. Ir paziņots par ievērojamām papildu investīcijām, kas varētu palīdzēt stabilizēt publiskās un privātās pētniecības un izstrādes intensitāti. Patlaban joprojām nav skaidrs, vai Nīderlande sasniegs savus stratēģijas “Eiropa 2020” mērķus, jo īpaši attiecībā uz investīcijām pētniecībā un izstrādē un atjaunojamajos energoresursos.
- (8) Vienu no galvenajām problēmām māsaimniecību lielo parādsaistību novēršanā sagādā mājokļu tirgus, kurā mājokļu finansēšanas un sektorālo ietaupījumu modeļus ietekmē gadu desmitu gaitā akumulējušies neelastība un kropļojoši stimuli. Kopš 2012. gada ir veikta virkne pasākumu, kas daļēji risina šo problēmu. 2017. gadā valdība paziņoja, ka plāno no 2020. gada paātrināt nodokļu atskaitījumu samazināšanu par hipotekāro kredītu procentiem. Tomēr, tā kā īres tirgū nav pienācīgi funkcionējoša vidējā segmenta, māsaimniecībām ir lielāks stimuls pirkt nekā īrēt, kas noved pie lielām parāda attiecībām pret ienākumiem un pie jauniešu finansiālās neaizsargātības. Sociālo mājokļu sektors ir viens no lielākajiem Savienībā, taču šajos mājokļos ne vienmēr mitinās tie, kuriem tas patiešām būtu nepieciešams. Māsaimniecības ar lieliem ienākumiem paliek sociālajos mājokļos, jo sociālo mājokļu sabiedrības īres maksu nepaaugstina tik ātri, cik tām juridiski būtu iespējams. Valdība gan ir paudusi nodomu privātajā īres tirgū atbalstīt mājokļu piedāvājumu par samērīgu īres maksu, taču konkrēti šāda atbalsta plāni līdz šim vēl nav paziņoti.
- (9) Kā norādīts eurozonai adresētajā ieteikumā, cīņa pret agresīvas nodokļu plānošanas stratēģijām ir būtiska, lai novērstu konkurences izkropļojumus starp uzņēmumiem, nodrošinātu taisnīgu attieksmi pret nodokļu maksātājiem un aizsargātu publiskās finanses. Tā kā agresīvas nodokļu maksātāju plānošanas stratēģijas rada plašāku ietekmi starp dalībvalstīm, Savienības tiesību akti ir papildināmi ar koordinētu valstu politisko rīcību. Caur Nīderlandi veikto dividenžu, autoratlīdzību un procentu maksājumu augstais līmenis liecina, ka uzņēmumi, kas agresīvi plāno nodokļus, izmanto šīs valsts nodokļu noteikumus. Liels ārvalstu tiešo investīciju īpatsvars ir tā dēvētajās “īpašam nolīkam dibinātajās sabiedrībās”. Tā kā netiek veikti nodokļu ieturējumi par autoratlīdzību un procentu maksājumiem uz ārvalstīm (proti, Savienības rezidentu veiktiem maksājumiem trešo valstu rezidentiem), minētie maksājumi var vispār netikt aplikti ar nodokļiem, ja nodokļi tiem nav piemērojami arī saņēmēja jurisdikcijā. Agresīvu nodokļu plānošanu var veicināt arī atsevišķu uz ļaunprātīgas izmantošanas novēršanu vērstu

(1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

noteikumu trūkums, īpaši attiecībā uz hibrīdvienībām. Komisija atzīst Nīderlandes apņemšanos apkarot agresīvu nodokļu plānošanu, kā paredzēts nodokļu sistēmas reformu programmā, kas ietver ieturējuma nodokļus par autoratlīdzību, procentu un dividenžu maksājumiem gadījumā, ja notiek ļaunprātīga izmantošana vai maksājumi uz zemu nodokļu jurisdikcijām, un atzīst, ka tas ir pozitīvs solis virzībā uz agresīvas nodokļu plānošanas mazināšanu un ka šī programma būtu ātri jāīsteno un cieši jāuzrauga. Pamatojoties uz neseno informācijas apmaiņu ar Nīderlandes iestādēm, Komisija turpinās savu konstruktīvo dialogu, lai apkarotu agresīvas nodokļu maksātāju plānošanas stratēģijas.

- (10) Neraugoties uz zemo bezdarba līmeni un lielo vakanču skaitu, nominālās algas pieaugums 2017. gadā bija mērens: 1,5 %. Šis līmenis ir zemāks par līmeni, kādu varētu gaidīt, ņemot vērā inflāciju, produktivitāti un bezdarbu. Mērenais algu pieaugums daļēji varētu būt saistīts ar lēno produktivitātes pieaugumu, joprojām vērojamo aktivitātes trūkumu darba tirgū un lielāku darba tirgus segmentāciju. Valdība 2017. gadā pieņēma vairākus fiskālos pasākumus, kas samazina darbaspēka nodokļu slogu un ir vērsti uz to, lai palielinātu nodarbināto personu neto izmantojamo māsaimniecību ienākumu. Neto izmantojamā māsaimniecību ienākuma turpmāka veicināšana, radot algu pieauguma sekmēšanai vajadzīgos apstākļus un veicot pensiju sistēmas otrā līmeņa reformas, kas palielina tās pārredzamību, starppaaudžu taisnīgumu un noturību pret satricinājumiem, sekmētu iekšzemes pieprasījumu un veicinātu līdzsvarotību eurozonā.
- (11) Nesenais nodarbinātības pieaugums lielā mērā izriet no to personu skaita pieauguma, kuras strādā uz pagaidu līgumu pamata vai ir pašnodarbinātas. Tas, ka ir liela un arvien pieaugoša pagaidu līgumu procentuālā attiecība un strauji pieaug to pašnodarbināto personu skaits, kurām nav darbinieku, ir skaidrojams ar lielām atšķirībām starp piemērojamiem darba tiesību noteikumiem, darba aizsardzību, kā arī atšķirībām nodokļu un sociālā nodrošinājuma likumos. Lai gan ir veikti daži pasākumi un nesen ir paziņots par papildu pasākumiem, daži no šiem faktoriem joprojām rada finansiālus stimulus darba ņēmējiem sākt strādāt pašnodarbinātā statusā vai veicina viņu pieņemšanu darbā ar pagaidu līgumu. Turklāt fiktīvās pašnodarbinātības apkarošanas pasākumu ieviešana ir atlikta uz 2020. gadu. Pašnodarbinātām personām biežāk ir nepietiekama apdrošināšana invaliditātes un bezdarba gadījumā un vecuma apdrošināšana. Tas varētu ietekmēt sociālā nodrošinājuma sistēmas ilgtermiņa stabilitāti.
- (12) Kaut arī darba tirgus rādītāji kopumā ir labi, šajā tirgū joprojām ir neizmantojams darbaspēka potenciāls. Konkrētāk, nozīmīga problēma joprojām ir lielais nepilnu slodzi strādājošo sieviešu skaits un migrantu izcelsmes personu nodarbinātības stāvoklis. Ārpus ES dzimušo migrantu nodarbinātības līmenis ir par 20,6 procentpunktiem zemāks nekā Nīderlandē dzimušo personu nodarbinātības līmenis, un ārpus ES dzimušo sieviešu vidū šī starpība ir vēl lielāka.
- (13) Māsaimniecību uzkrājumu līmeņa pieaugums pēdējos gados daļēji ir skaidrojams ar to, ka ir pieauguši uzkrājumi pensiju sistēmas otrajā līmenī (obligātajās privātajās papildu shēmās), ko ir veicinājuši regulatīvā vide. Piemērots izmaksu un risku sadalījums paaudžu ietvaros un starp paaudzēm papildus pieņemtajiem noteikumiem par indeksāciju un finanšu rezervēm (finanšu novērtējuma sistēma) palīdzētu māsaimniecībām to finanšu līdzekļus iedalīt vairāk uz izaugsmi vērstos veidos. Valdība ir apliecinājusi savu nodomu būtiski reformēt pensiju otro līmeni, lai uzlabotu tvērumu un izveidotu pārredzamāku, elastīgāku un aktuāri taisnīgāku sistēmu. Kas attiecas uz fiskālo stabilitāti, 2018. gada ziņojums par novecošanu norāda uz vidēju fiskālās stabilitātes risku ilgtermiņā – prognozēts, ka līdz 2070. gadam ilgtermiņa aprūpes izdevumi pieaugs no 3,5 % līdz 6,0 % no IKP.
- (14) Komisija 2018. gada Eiropas pusgada ietvaros ir veikusi Nīderlandes ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un to publicējusi 2018. gada ziņojumā par šo valsti. Tā ir arī novērtējusi 2018. gada stabilitātes programmu, 2018. gada valsts reformu programmu un to, kā īstenoti Nīderlandei iepriekšējos gados adresētie ieteikumi. Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas nodrošināšanā Nīderlandē, bet arī to, cik lielā mērā tās atbilst Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā vajadzību nostiprināt Savienības vispārējo ekonomikas pārvaldību, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.
- (15) Ņemot vērā šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi 2018. gada stabilitātes programmu un uzskata<sup>(1)</sup>, ka ir sagaidāms, ka Nīderlandē ievēros Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus.
- (16) Ņemot vērā Komisijas padziļināto pārskatu un šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi 2018. gada valsts reformu programmu un 2018. gada stabilitātes programmu. Padomes ieteikumi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu ir atspoguļoti turpmāk izklāstītajā 1. un 2. ieteikumā,

(<sup>1</sup>) Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.

AR ŠO IESAKA Nīderlandei 2018. un 2019. gadā rīkoties šādi.

1. Ievērojot vidēja termiņa mērķi, izmantot fiskālo un strukturālo politiku, lai palielinātu publiskās un privātās investīcijas pētniecībā, izstrādē un inovācijā. Veikt pasākumus, lai samazinātu mājsaimniecību stimulus aizņemties un atlikušos izkropļojumus mājokļu tirgū, jo īpaši, atbalstot privātā īres sektora attīstību.
2. Mazināt stimulus izmantot pagaidu līgumus un reģistrēties kā pašnodarbinātajam bez darbiniekiem, vienlaicīgi sekmējot pašnodarbināto pienācīgu sociālo aizsardzību, un apkarot fiktīvo pašnodarbinātību. Ievērojot sociālo partneru lomu, radīt apstākļus lielāka algu pieauguma veicināšanai. Nodrošināt, ka pensiju sistēmas otrajā līmenī tiek palielināta pārredzamība, starppaaudžu taisnīgums un noturība pret satricinājumiem.

Briselē, 2018. gada 13. jūlijā

*Padomes vārdā –*  
*priekšsēdētājs*  
H. LÖGER

**PADOMES IETEIKUMS****(2018. gada 13. jūlijs)****par Austrijas 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Austrijas 2018. gada stabilitātes programmu**

(2018/C 320/19)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu <sup>(1)</sup> un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

- (1) Komisija 2017. gada 22. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot 2018. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Tajā pienācīgi ņēma vērā Eiropas sociālo tiesību pilāru, ko Eiropas Parlaments, Padome un Komisija pasludināja 2017. gada 17. novembrī. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes Eiropadome apstiprināja 2018. gada 22. martā. Komisija 2017. gada 22. novembrī uz Regulas (ES) Nr. 1176/2011 pamata pieņēma arī brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Austrija nebija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu "Padomes ieteikums par eurozonas ekonomikas politiku", kuru Eiropadome apstiprināja 2018. gada 22. martā. Ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku <sup>(2)</sup> ("eurozonai adresētais ieteikums") Padome pieņēma 2018. gada 14. maijā.
- (2) Ņemot vērā to, ka Austrija ir dalībvalsts, kuras valūta ir euro, un ka ekonomiskajā un monetārajā savienībā ekonomikas ir savstarpēji cieši saistītas, Austrijai būtu jānodrošina, lai pilnībā un laikus tiktu īstenots eurozonai adresētais ieteikums, kurš atspoguļots turpmāk sniegtajā 1. un 2. ieteikumā.
- (3) 2018. gada ziņojums par Austriju tika publicēts 2018. gada 7. martā. Tajā tika izvērtēts, kā Austrija īstenojusi tai adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma 2017. gada 11. jūlijā <sup>(3)</sup>, tika izvērtēti turpmākie pasākumi, kas veikti pēc tai adresētajiem ieteikumiem, kuri pieņemti iepriekšējos gados, un Austrijas progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu.
- (4) Austrija savu 2018. gada valsts reformu programmu iesniedza 2018. gada 25. aprīlī un 2018. gada stabilitātes programmu – 2018. gada 21. martā. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās izvērtētas vienlaikus.

<sup>(1)</sup> OVL 209, 2.8.1997., 1. lpp.<sup>(2)</sup> OVC 179, 25.5.2018., 1. lpp.<sup>(3)</sup> OVC 261, 9.8.2017., 1. lpp.



- (5) Attiecīgie šai valstij adresētie ieteikumi ir ņemti vērā, plānojot Eiropas strukturālos un investīciju fondus ("ESI fondi") 2014.–2020. gada plānošanas periodam. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 <sup>(1)</sup> 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Sīkāku informāciju par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu, Komisija ir sniegusi norādēs par to, kā piemērojami pasākumi, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.
- (6) Uz Austriju pašlaik attiecas Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvā daļa un noteikums par parādu. Valdība savā 2018. gada stabilitātes programmā paredz nominālās bilances uzlabojumu no deficīta, kas bija 0,7 % no IKP 2017. gadā, līdz pārpalikumam 0,4 % no IKP 2022. gadā. Paredzēts, ka vidēja termiņa budžeta mērķis – strukturālais deficīts 0,5 % apmērā no IKP, sākot no 2017. gada – tiks sasniegts 2019. gadā. Saskaņā ar stabilitātes programmu ir sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP no 78,1 % 2017. gadā pakāpeniski samazināsies līdz 62,2 % 2022. gadā. Makroekonomikas scenārijs, kas ir minēto budžeta prognožu pamatā, ir labvēlīgs attiecībā uz 2018. gadu un ticams attiecībā uz turpmākajiem gadiem. Galvenie riski, kas saistīti ar vidēja termiņa budžeta plānošanu, ir diskrecionārie politikas pasākumi, kas paredzēti no 2020. gada, piemēram, paziņotā iedzīvotāju ienākuma nodokļa reforma, kuras neto ietekme uz budžetu vēl nav pilnībā precizēta.
- (7) Stabilitātes programmā ir norādīts, ka budžetu ievērojami ietekmē ārkārtējais bēgļu pieplūdums un ar drošību saistītie pasākumi, un ir sniegti atbilstoši pierādījumi šo budžeta papildu izmaksu tvērumam un veidam. Saskaņā ar Komisijas datiem 2017. gadā attiecināmie papildu izdevumi saistībā ar ārkārtējo bēgļu pieplūdumu sasniedza 0,03 % no IKP, savukārt saistībā ar drošības pasākumiem neradās nekādas papildu izmaksas. Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 1. punktā un 6. panta 3. punktā paredzētie noteikumi ļauj segt šos papildu izdevumus, jo bēgļu pieplūdums, kā arī terorisma draudu nopietnība ir neierasti apstākļi, to ietekme uz Austrijas publiskajām finansēm ir ievērojama, un netiktu apdraudēta finanšu stabilitāte, ja tiktu pieļauta pagaidu novirze no korekcijas gaitas vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai. Tādējādi nepieciešamās korekcijas 2017. gada vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai ir samazinātas, lai ņemtu vērā papildu izmaksas saistībā ar bēgļiem.
- (8) Padome 2017. gada 11. jūlijā ieteica Austrijai nodrošināt, lai novirze no vidēja termiņa budžeta mērķa 2018. gadā attiektos vienīgi uz pielaidi, kas piešķirta saistībā ar ārkārtējā bēgļu pieplūduma un ar drošību saistīto pasākumu ietekmi uz budžetu. Tas saskan ar valdības neto primāro izdevumu maksimālā nominālā pieauguma tempu, proti, 3,3 % 2018. gadā, kas atbilst atļautajam strukturālās bilances pasliktinājumam 0,2 % apmērā no IKP. Ņemot vērā piešķirtās pielaižu, Komisijas 2018. gada pavasara prognozē ir norādīts uz risku, ka 2018. gadā, kā arī 2017. un 2018. gadā, kopā ņemot, Austrija varētu nedaudz novirzīties no minētās prasības.
- (9) 2019. gadā Austrijai vajadzētu sasniegt savu vidēja termiņa budžeta mērķi, ņemot vērā pielaidi, kas saistīta ar neierastajiem apstākļiem, par kuriem atļauta pagaidu novirze. Tas atbilst valdības neto primāro izdevumu maksimālā nominālā pieauguma tempam, proti, 2,9 % apmērā, kas atbilst strukturālās bilances uzlabojumam 0,3 % apmērā no IKP. Pamatojoties uz Komisijas 2018. gada pavasara prognozi, nemainīgas politikas apstākļos Austrija riskētu 2019. gadā ievērojami novirzīties no šīs prasības, ņemot vērā novirzi 2018. un 2019. gadā, abus aplūkojot kopā. Tajā pašā laikā tiek prognozēts, ka Austrija 2019. gadā atpaliks no sava vidēja termiņa mērķa par 0,1 % no IKP. Turklāt prognozēts, ka Austrija 2018. un 2019. gadā ievēros noteikumu par parādu. Kopumā Padome uzskata, ka Austrijai jābūt gatavai veikt turpmākus pasākumus, lai 2018. gadā nodrošinātu atbilstību šim noteikumam, un ka 2019. gadā būtu jāveic nepieciešamie pasākumi, lai izpildītu Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus.
- (10) Saskaņā ar 2018. gada ziņojumu par sabiedrības novecošanu paredzētais pensiju, veselības aprūpes un ilgtermiņa aprūpes izdevumu pieaugums liecina par vidēju risku fiskālajai stabilitātei vidējā termiņā un ilgtermiņā. Austrijas publiskie izdevumi pensijām pārsniedz ES vidējo rādītāju (13,8 % salīdzinājumā ar 11,2 % no IKP 2016. gadā), un ir sagaidāms, ka līdz 2070. gadam tie pieaugs vēl vairāk (0,5 % salīdzinājumā ar –0,2 % no IKP). Nesenās reformas ir sekmīgi devušas stimulus doties pensijā vēlāk. Tomēr, ja netiek palielināts likumā noteiktais

<sup>(1)</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

pensionēšanās vecums, turpmāka tiesību uzkrāšana pabalsta saņemšanai pagarināta darba mūža laikā neuzlabo ilgtermiņa stabilitāti. Likumā noteiktais sieviešu pensionēšanās vecums, proti, 60 gadi, ir viens no zemākajiem Savienībā. Likumā noteiktais sieviešu pensionēšanās vecums tiks pakāpeniski pielāgots tikai no 2024. gada un panāks saskaņošanu ar vīriešu pensionēšanās vecumu tikai no 2033. gada. Kopumā likumā noteiktā pensionēšanās vecuma palielināšana un priekšlaicīgas pensionēšanās ierobežošana nodrošinātu pensiju ilgtspēju sabiedrības novecošanas kontekstā.

- (11) Sabiedrības veselības aprūpes izdevumi pārsniedz Savienības vidējo rādītāju (7 % salīdzinājumā ar 6,8 % no IKP 2016. gadā), un paredzams, ka to pieaugums būs lielāks nekā vidēji Savienībā (1,3 % salīdzinājumā ar 0,9 % no IKP), kā rezultātā sabiedrības veselības aprūpes izdevumi līdz 2070. gadam palielinātos līdz 8,3 % no IKP. Tiek prognozēts, ka ilgtermiņa aprūpes izdevumi līdz 2070. gadam divkāršosies – no 1,9 % līdz 3,8 % no IKP. Ar 2017. gada Finanšu izlīdzināšanas likumu ieviešot izdevumu maksimālo apjomu, veicot reformu, ar ko pastiprina primāro veselības aprūpi, un mazinot atkarību no slimnīcu nozares, Austrija ir sākusi risināt ilgtspējas problēmu. Joprojām lielais veselības apdrošināšanas aģentūru skaits liecina par iespēju turpmāk ietaupīt pārvaldības un administratīvās izmaksas. Turklāt efektīvāks publiskais iepirkums (piemēram, Savienības mēroga konkursi, ar cenu nesaistītu kritēriju izmantošana līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanai un piedāvājumu apkopošana pāri reģioniem) palīdzētu uzlabot kvalitāti un izmaksu efektivitāti. Ilgtermiņa aprūpes jomā ir sagaidāms, ka nesenie politikas pasākumi, piemēram, lēmums atteikties no iedzīvotāju privāto līdzekļu izmantošanas stacionārās ilgtermiņa aprūpes finansēšanai, palielinās, nevis ierobežos, izdevumus.
- (12) 2017. gada Finanšu izlīdzināšanas likums ir palīdzējis racionalizēt fiskālās attiecības starp dažādiem valdības līmeņiem, uzsākot uz uzdevumiem vērstu finansēšanu, vienkāršojot starpvaldību pārvedumu sadali un federālajām zemēm piešķirot pašām savu ieņēmumu avotu. Tomēr, neraugoties uz šiem reformu centieniem, fiskālā sistēma joprojām nav pārskatāma un joprojām pastāv būtiska neatbilstība starp atbildības sfērām, kas rada izdevumus un kas rada ienākumus, tādējādi vāji stimulējot efektivitātes uzlabošanu līmenī, kas ir pakārtots federālajam.
- (13) Neraugoties uz 2016. gada nodokļu reformu, nodokļu slogs darbaspēkam joprojām ir liels, un paredzams, ka laika gaitā tas pakāpeniski palielināsies, ja nodokļu kategorijas netiks indeksētas atbilstoši inflācijai. Iedzīvotāji, kuriem ir augsti ienākumi, guva salīdzinoši lielu labumu no šīs reformas salīdzinājumā ar tiem iedzīvotājiem, kuru ienākumi ir zemi un kuriem nodokļu slogs joprojām ir augsts. Turklāt nodokļu reforma lielākas priekšrocības sniedza vīriešiem nekā sievietēm. Šķiet, ka ieņēmumu avoti, kas tiek uzskatīti par izaugsmei mazāk kaitējošiem, piemēram, regulāri īpašuma nodokļi, netiek pietiekami izmantoti galvenokārt tādēļ, ka nodokļa bāze ir lielā mērā novecojusi. Ieņēmumi no regulāriem īpašuma nodokļiem Austrijā ir mazi un veido 0,2 % no IKP salīdzinājumā ar Savienības vidējo rādītāju – 1,6 % no IKP 2016. gadā. Nodokļu sloga novirzīšana no darbaspēka uz mazāk kaitējošiem ieņēmumu avotiem varētu palīdzēt atrisināt šo problēmu.
- (14) Darba tirgus sniegums ir labs, tomēr joprojām pastāv problēmas attiecībā uz konkrētām grupām (piemēram, sievietēm un migrantu izcelsmes personām). Neraugoties uz kopumā augsto sieviešu nodarbinātības līmeni, darba tirgus rezultāti attiecībā uz pilna laika nodarbinātību joprojām ir diezgan vāji. Nepilna laika nodarbinātības līmenis sievietēm (20–64 gadu vecumā), kurš 2017. gadā bija 47,9 %, joprojām ir viens no augstākajiem Savienībā (Savienības vidējais rādītājs: 31,1 %). Jautājumi saistībā ar piekļuvi oficiālajai bērnu aprūpei, t. sk. īpaši ārpus pilsētu teritorijas, ietekmē šo rezultātu. Lielais nepilnu slodzi strādājošo sieviešu īpatsvars, kas lielā mērā izriet no tā, ka sievietes veic tādus svarīgus neapmaksātus darbus kā bērnu un radnieku aprūpe, un no zemākas izpeļņas stundā, veicina joprojām lielo vīriešu un sieviešu darba samaksas atšķirību. Pedējs minētais faktors tieši ietekmē sieviešu pensijas tiesību uzkrāšanu, kā rezultātā ir izveidojusies liela pensiju atšķirība.
- (15) Nelabvēlīgā situācijā esošu studentu mācību rezultāti nav uzlabojušies. Joprojām pastāv liela rezultātu atšķirība starp migrantu un citas izcelsmes studentiem. Valsts eksāmens 2016. gadā apliecināja, ka aptuveni ceturtdaļa no 8. līmeņa skolēniem neatbilst vai tikai daļēji atbilst izglītības standartiem vācu valodā. Turklāt nesenie starptautiskie pārbaudes darbi apstiprināja pieaugošu lasītprasmes atšķirību skolēniem no zemākām sociālekonomiskām grupām vai migrantu izcelsmes skolēniem. Salīdzinot Starptautiskās skolēnu novērtēšanas programmas (PISA) 2012. gada un 2015. gada rezultātus, redzams, ka to skolēnu īpatsvars, kuriem ir vājas sekmes, palielinājās visās trīs galvenajās apsekojamajās jomās, t. i., matemātikā, lasīšanā un dabaszinātnē. Austrijā dzimušie skolēni pārspēja pirmās paaudzes migrantu izcelsmes skolēnu rezultātus tādā līmenī, kas ir līdzvērtīgs gandrīz 3 skološanās gadiem.
- (16) Lai gan ražīgums Austrijā ir augsts, ražīguma pieaugums pēdējos gados ir bijis pieticīgs, neraugoties uz ievērojamiem Austrijas centieniem, piemēram, ieguldījumiem pētniecībā un izstrādē un jaunuzņēmumu regulējuma uzlabošanu. Pārējie mehānismi ražīguma pieauguma sekmēšanai ir saistīti ar uzņēmumu digitalizāciju, uzņēmumu izaugsmi un konkurenci pakalpojumu jomā. Austrijā ir ievērojami šķēršļi piekļuvei un ierobežojoši

noteikumi par darījumdarbības pakalpojumu sniegšanu un reglamentētajām profesijām. Pie tiem pieder īpašas kapitāla turējuma prasības, plašas rezervētās darbības un starpdisciplināri ierobežojumi. Turpmāki centieni samazināt slogu un plānotā Austrijas Tirdzniecības licences likuma (*Gewerbeordnung*) izvērtēšana ir nozīmīgi instrumenti šā jautājuma risināšanā.

- (17) Lielāka konkurence pakalpojumu nozarē palīdzētu risināt Austrijas problēmas digitālo tehnoloģiju un darījumdarbības modeļu izplatīšanā, jo īpaši starp mikrouzņēmumiem, mazajiem un vidējiem uzņēmumiem. Šo uzņēmumu digitalizācija ir īpaši svarīga Austrijā, jo tie ir Austrijas ekonomikas stūrakmens. Izšķirošas ir tādas iniciatīvas kā *KMU Digital* un *AT: Net*, kā arī digitālā ceļveža īstenošana. Vēl viens jautājums skar uzņēmumu, jo īpaši izteikti inovatīvu uzņēmumu, darbības izvērsanu. Vājā vieta ir finansējums, kas tiek nodrošināts vēlākā posmā, piemēram, kā riska kapitāls un kā izaugsmes uzņēmumiem dota piekļuve publiskajiem kapitāla tirgiem. Straujas izaugsmes uzņēmumiem ir ļoti svarīga nozīme jaunu tehnoloģiju un darījumdarbības modeļu (tostarp digitālo) izplatīšanā un tādejādi ražīguma pieaugumā.
- (18) Komisija saistībā ar 2018. gada Eiropas pusgadu ir veikusi visaptverošu Austrijas ekonomikas politikas analīzi un publicējusi to 2018. gada ziņojumā par šo valsti. Tā ir arī novērtējusi 2018. gada stabilitātes programmu, 2018. gada valsts reformu programmu un to, kā īstenoti Austrijai iepriekšējos gados adresētie ieteikumi. Komisija ņēmusi vērā ne tikai programmu lietderību ilgtermiņā fiskālās un sociālekonomiskās politikas nodrošināšanā Austrijā, bet arī to, cik lielā mērā tās atbilst Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā vajadzību nostiprināt Savienības vispārējo ekonomikas pārvaldību, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.
- (19) Ņemot vērā šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi 2018. gada stabilitātes programmu, un tās atzinums <sup>(1)</sup> ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā turpmāk,

AR ŠO IESAKA Austrijai 2018. un 2019. gadā rīkoties šādi.

2019. gadā sasniegt vidēja termiņa budžeta mērķi, ņemot vērā pielaidi, kas saistīta ar neierastiem apstākļiem, attiecībā uz kuriem piešķirta pagaidu novirze. Nodrošināt veselības aprūpes, ilgtermiņa aprūpes un pensiju sistēmu ilgtspēju, tostarp, paaugstinot likumā noteikto pensionēšanās vecumu un ierobežojot priekšlaicīgu pensionēšanos. Uzlabot sabiedrisko pakalpojumu efektivitāti, tostarp, saskaņojot atbildību par finansējumu un tēriņiem.
- Samazināt nodokļu īpatsvaru darbaspēka izmaksās, jo īpaši attiecībā uz iedzīvotājiem ar zemiem ienākumiem, novirzot nodokļu slogu uz tiem ieņēmumu avotiem, kam ir mazāka negatīvā ietekme uz izaugsmi. Uzlabot sieviešu stāvokli darba tirgū. Uzlabot nelabvēlīgākā situācijā esošu jauniešu un migrantu izcelsmes personu pamatprasmes. Sekmēt ražīguma pieaugumu, veicinot uzņēmumu digitalizāciju un izaugsmi un samazinot regulatīvos šķēršļus pakalpojumu nozarē.

Briselē, 2018. gada 13. jūlijā

Padomes vārdā –  
priekšsēdētājs  
H. LÖGER

<sup>(1)</sup> Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.

**PADOMES IETEIKUMS****(2018. gada 13. jūlijs)****par Polijas 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Polijas 2018. gada konverģences programmu**

(2018/C 320/20)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu <sup>(1)</sup> un jo īpaši tās 9. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

- (1) Komisija 2017. gada 22. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot 2018. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Tajā pienācīgi ņēma vērā Eiropas sociālo tiesību pilāru, ko Eiropas Parlaments, Padome un Komisija pasludināja 2017. gada 17. novembrī. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes Eiropadome apstiprināja 2018. gada 22. martā. Komisija 2017. gada 22. novembrī uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1176/2011 <sup>(2)</sup> pamata arī pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Polija nebija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats.
- (2) 2018. gada ziņojums par Poliju tika publicēts 2018. gada 7. martā. Tajā tika izvērtēts, kā Polija īstenojusi tai adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma 2017. gada 11. jūlijā <sup>(3)</sup>, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc tai adresētajiem ieteikumiem, kuri pieņemti iepriekšējos gados, un Polijas progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu.
- (3) Polija savu 2018. gada valsts reformu programmu un 2018. gada stabilitātes programmu iesniedza 2018. gada 26. aprīlī. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās izvērtētas vienlaikus.
- (4) Attiecīgie šai valstij adresētie ieteikumi ir ņemti vērā, plānojot Eiropas strukturālos un investīciju fondus ("ESI fondi") 2014.–2020. gada plānošanas periodam. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 <sup>(4)</sup> 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Sīkāku informāciju par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu, Komisija ir sniegusi norādēs par to, kā piemērojami pasākumi, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.

<sup>(1)</sup> OVL 209, 2.8.1997., 1. lpp.

<sup>(2)</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību (OVL 306, 23.11.2011., 25. lpp.).

<sup>(3)</sup> OVC 261, 9.8.2017., 1. lpp.

<sup>(4)</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OVL 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

- (5) Polija šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā. Valdība savā 2018. gada konverģences programmā plāno pakāpenisku nominālās bilances uzlabojumu no deficīta, kas bija 1,7 % no IKP 2017. gadā, līdz 0,7 % no IKP 2021. gadā. Nav sagaidāms, ka konverģences programmas darbības laikā, proti, līdz 2021. gadam, tiks sasniegts vidēja termiņa budžeta mērķis – deficīts 1,0 % apmērā no IKP strukturālā izteiksmē. Pārreķinātā strukturālā bilance <sup>(1)</sup> liecina par deficītu 1,3 % apmērā no IKP 2021. gadā. Saskaņā ar 2018. gada konverģences programmu sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP samazināsies no 50,6 % no IKP 2017. gadā līdz 50,4 % no IKP 2018. gadā un līdz 46,0 % 2021. gadā. Makroekonomiskais scenārijs, kas ir minēto budžeta prognožu pamatā, ir piesardzīgs 2018. gadā un ticams pēc tam.
- (6) Padome 2017. gada 11. jūlijā ieteica Polijai nodrošināt, ka valdības neto primāro izdevumu <sup>(2)</sup> nominālā pieauguma temps 2018. gadā nepārsniedz 3,7 %, kas atbilst ikgadējai strukturālajai korekcijai 0,5 % apmērā no IKP. Vienlaikus tika norādīts, ka 2018. gada budžeta plāna projekta izvērtējumā un pēc tam 2018. gada budžeta rezultātu izvērtējumā būs pienācīgi jāņem vērā mērķis panākt tādu fiskālo nostāju, kas palīdz gan stiprināt notiekošo atlabšanu, gan nodrošināt publisko finanšu stabilitāti. Komisija veica kvalitatīvu novērtējumu par ekonomikas apstākļu noturīgumu Polijā, pienācīgi ņemot vērā arī problēmas saistībā ar stabilitāti. Pamatojoties uz to, tiek secināts, ka nav vajadzības ņemt vērā citus papildu elementus. Pamatojoties uz Komisijas 2018. gada pavasara prognozi, pastāv risks, ka 2018. gadā būs ievērojama novirze no minētās ieteiktās korekcijas.
- (7) Ņemot vērā Polijas prognozēto izlaidis starpību, proti, 1,5 % no IKP, valdības neto primāro izdevumu nominālā pieauguma temps 2019. gadā nedrīkstētu pārsniegt 4,2 %, kas atbilst strukturālajai korekcijai 0,6 % apmērā no IKP, kura izriet kopīgi pieņemtās korekcijas matricas prasībām saskaņā ar Stabilitātes un izaugsmes paktu. Pamatojoties uz Komisijas 2018. gada pavasara prognozi, pastāv risks, ka 2019. gadā būs ievērojama novirze no minētās prasības. Kopumā Padome uzskata, ka, sākot ar 2018. gadu, būtu jāveic nepieciešamie pasākumi, lai ievērotu Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus.
- (8) Vidējā termiņā un ilgtermiņā Polija saskarsies ar izdevumu pieaugumu vairākās jomās, jo īpaši tajās, kas saistītas ar sabiedrības novecošanu, un tādēļ ir jāizstrādā jauni mehānismi, lai novērtētu publisko izdevumu efektivitāti un lietderību un veicinātu resursu pārdali. Šajā sakarā valdība ir sākusi darbu pie budžeta procesa reformēšanas, jo īpaši nolūkā stiprināt vidēja termiņa budžeta struktūru un iestrādāt budžeta procesā izdevumu pārskatīšanu. Polija ir vienīgā dalībvalsts, kurai nav pilnvērtīgas un neatkarīgas fiskālo jautājumu padomes un nav zināms, vai ir paredzēts tādu izveidot, kaut gan valstī ir neatkarīgas iestādes, kas pilda dažas no funkcijām, ko parasti veic fiskālās padomes. 2018. gada ziņojumā par valsti konstatēts, ka Polija nav panākusi progresu attiecībā uz to, lai ierobežotu samazinātu pievienotās vērtības nodokļa likmju plašo izmantošanu. Tomēr Polijas Finanšu ministrija strādā pie tā, lai vienkāršotu veidu, kādā piemērojamās likmes tiek attiecinātas uz precēm un pakalpojumiem.
- (9) Polijas darba tirgus pēdējos gados ir darbojies labi, un nodarbinātības līmenis turpināja palielināties. Tomēr dažu grupu, jo īpaši sieviešu, mazkvalificētu un vecāka gadagājuma cilvēku, līdzdalība darba tirgū salīdzinājumā ar citām dalībvalstīm joprojām ir zema. Vairākiem neseniem politikas pasākumiem ir bijusi tendence samazināt stimulus strādāt, jo īpaši sievietēm un gados vecāka gadagājuma cilvēkiem. Polijas sociālās aizsardzības sistēma nesniedz pietiekamus stimulus sākt strādāt. Lai gan bērnu pabalsts ir mazinājies nabadzību un nevienlīdzību, tas jau ir negatīvi ietekmējis vecāku, galvenokārt sieviešu, līdzdalību darba tirgū, jo tā apmērs un ierobežotās pārbaudes materiālā stāvokļa noteikšanai mazina nodarbinātības stimulus, kas ir iestrādāti citos sociālajos pabalstos. Sieviešu līdzdalību darba tirgū turklāt kavē tas, ka oficiālajā bērnu aprūpē uzņemto tādu bērnu īpatsvars, kas ir jaunāki par trim gadiem, joprojām ir viens no zemākajiem Savienībā. Ierobežotais atbalsts cilvēkiem, kas sniedz ilgtermiņa aprūpi, liedz viņiem iesaistīties darba tirgū. Likumā noteiktā pensionēšanās vecuma samazināšana ir mudinājusi daļu no gados vecākiem darba ņēmējiem pamest darba tirgu. Migrācija no trešām valstīm palīdz apmierināt pieaugošo pieprasījumu pēc darbspēka.
- (10) Papildu veids, kā atbalstīt gan līdzdalību darba tirgū, gan ekonomikas inovācijas spējas, ir nodrošināt skolēniem un pieaugušajiem atbilstīgas prasmes un kompetences, kas veicina nodarbinātību strauji mainīgajā darba tirgū.

<sup>(1)</sup> Cikliski koriģētā bilance, atskaitot vienreizējus un pagaidu pasākumus, ko Komisija pārreķina, izmantojot vispārpieņemtu metodoloģiju.

<sup>(2)</sup> Valdības neto primāros izdevumus veido kopējie valdības izdevumi, izņemot procentu izdevumus, izdevumus saistībā ar Savienības programmām, kas ir pilnībā izlīdzināti ar ieņēmumiem no Savienības fondiem, un nediskrecionāras izmaiņas saistībā ar bezdarbnieku pabalstu izdevumiem. Valsts finansētā bruto pamatkapitāla veidošanas līmenis ir izlīdzināts četru gadu laikposmā. Ir ņemti vērā tiesību aktos paredzētie diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vai ieņēmumu palielinājumi. Vienreizēji pasākumi gan ieņēmumu, gan izdevumu jomā ir atskaitīti.

Pieaugušo līdzdalība izglītībā un apmācībā ir daudz zemāka nekā vidēji Savienībā. Šis fakts apvienojumā ar digitālo prasmju, kā arī rakstpratības un rēķinpratības zināmu trūkumu, jo īpaši to pieaugušo vidū, kas nav ieguvuši terciāro izglītību, kavē viņu nodarbināmību. Vēl nav zināms, cik lielā mērā prasmju līmeni ietekmēs nesen ieviestie un vēl plānotie politikas pasākumi, piemēram, izmaiņas vispārējās izglītības, arodizglītības un augstākās izglītības organizācijā.

- (11) Polija turpināja veikt pasākumus, lai novērstu darba tirgus segmentāciju, proti, ierobežoja iespēju ļaunprātīgi izmantot pagaidu nodarbinātību, palielināja sociālā nodrošinājuma iemaksas par atsevišķiem nestandarta darba līgumiem un ieviesa minimālo stundas algu attiecībā uz dažiem šādiem līgumiem. Kopš 2016. gada beigām pieaug pastāvīgo darba līgumu skaits un īpatsvars, taču pagaidu darba līgumu īpatsvars joprojām ir viens no visaugstākajiem Savienībā. Reformētajā darba tiesību kodeksā varētu tikt iekļautas dažas turpmākas tiesību aktu izmaiņas, kas ir būtiskas attiecībā uz darba tirgus dualitāti. Sociālās aizsardzības segums darba ņēmējiem, kas ir pašnodarbināti un kam ir konkrēti nestandarta līgumi, ir potenciāla problēma, jo īpaši, raugoties no viņu nākotnes pensiju adekvātuma perspektīvas. Kopš 2015. gada ir ieviesti vairāki pasākumi, lai uzlabotu sociālās aizsardzības segumu pašnodarbinātajiem un tiem, kam ir nestandarta darba līgumi.
- (12) Vidējais pensionēšanās vecums pēdējos gados ir palielinājies, un tas noticis iepriekš īstenoto reformu rezultātā, piemēram, agrīnas pensionēšanas iespējas atcelšanas un likumā noteiktā pensionēšanās vecuma pakāpeniskas palielināšanas rezultātā. Lai panāktu ekonomikas izaugsmi vidējā termiņā un nodrošinātu pensiju sistēmas adekvātumu un fiskālo stabilitāti, ir ļoti svarīgi, lai faktiskais pensionēšanās vecums turpinātu palielināties. Taču neseno likumā noteiktā pensionēšanās vecuma samazināšana līdz 60 gadiem sievietēm un līdz 65 gadiem vīriešiem rada pretēju ietekmi. Turpretī vispārējās jurisdikcijas tiesu tiesnešu – vīriešu un sieviešu – pensionēšanās vecums tika pielāgots 65 gadu vecumam, kas atbilst Komisijas prasībai. Īpašā sociālās apdrošināšanas sistēma lauksaimniekiem, kuras subsidēšanas izmaksas ir gandrīz 1 % no IKP, ir viens no cēloņiem nelielajai darbaspēka mobilitātei un slēptajam bezdarbam lauksaimniecības nozarē.
- (13) Lai uzlabotu veselības rezultātus Polijā, ir nepieciešama labāka piekļuve veselības aprūpei un tās efektivitātes uzlabošanās. Respondentu nosaukto neapmierināto medicīnisko vajadzību līmenis ir viens no augstākajiem Savienībā, un dažu medicīnisku procedūru gaidīšanas laiks ir īpaši ilgs. Slimnīcās ir samērā liels gultas vietu skaits, un tās nav optimāli sadalītas ģeogrāfiskā ziņā. Ambulatorā un primārā veselības aprūpe kopumā nav pietiekami attīstīta, un ārstiem ir stimulēti pacientus izmeklēšanai un ārstēšanai nosūtīt pie speciālistiem. Šo jautājumu risināšana ir īpaši sarežģīta, ņemot vērā, ka publiskais finansējums un ārstu un medmāsu skaits atsevišķās specialitātēs Polijā ir krietni zem Savienības vidējā rādītāja. 2017. gadā tika īstenoti nelieli centieni sadalīt veselības aprūpes resursus efektīvāk, taču šo pasākumu ietekme vēl nav jūtama.
- (14) Ekonomikas inovācijas spēju palielināšanai ir ļoti svarīga nozīme, lai Polija varētu pavisam uz priekšu globālajā vērtības ķēdē, tādējādi uzturot dzīves līmeņa uzlabošanas potenciālu. Tam ir nepieciešami pakāpeniski politikas pasākumi daudzās jomās vairāku gadu garumā. Starp galvenajām attiecīgajām politikas jomām ir uzticības regulatīvajai videi veidošana, stimulu nodrošināšana uzņēmumiem atvēlēt izdevumus pētniecībai un izstrādei, zinātniskās bāzes stiprināšana, tostarp, īstenojot terciārās izglītības reformas, un spēcīgas zināšanu plūsmas un ciešas sadarbības starp uzņēmumiem un pētniecības iestādēm veicināšana. Pēdējais minētais ietver arī labvēlīgu apstākļu nodrošināšanu pētniecības komercializācijai, ko atstā un atbalsta, izmantojot publisko finansējumu. Vairāki politikas pasākumi šajās jomās jau ir īstenoti, un valdība plāno turpmākus pasākumus.
- (15) Regulatīvo izmaiņu straujais temps un tas, ka sabiedriskā un sociālā apspriešana par vairākiem svarīgiem tiesību aktiem tiek izmantota ierobežotā mērā, negatīvi ietekmē tiesību aktu kvalitāti un palielina nenoteiktību uzņēmumiem. Šajā sakarā ir būtiski arī garantēt tiesiskumu un tiesu varas neatkarību. Tiek atgādināts, ka 2017. gada decembrī Komisija iesniedza Padomei pamatotu priekšlikumu noteikt, ka pastāv droša varbūtība, ka Polija varētu nopietni pārkāpt tiesiskumu. Juridiskā noteiktība un uzticēšanās regulatīvās, nodokļu un citu politikas jomu un iestāžu kvalitātei un paredzamībai ir svarīgi faktori, kas ļautu palielināt investīciju līmeni. Visaptveroši *ex ante* un *ex post* ietekmes novērtējumi un labi izstrādātas un īstenotas sociālās un sabiedriskās apspriešanas varētu palīdzēt uzlabot tiesību aktu kvalitāti, ierobežot vajadzību pēc vēlākiem grozījumiem un tādējādi uzlabot regulatīvās vides paredzamību. Tas varētu arī palīdzēt ierobežot jaunu tiesību aktu iespējamu negatīvu blakusietekmi īstermiņā, piemēram, administratīvā sloga pagaidu palielināšanos nodokļu regulējuma izmaiņu rezultātā.

- (16) Savienības finansējuma izmantošanas rezultātā ir strauji attīstījies ceļu tīkls, taču ceļu satiksmes negadījumos bojāgājušo skaits joprojām ir viens no lielākajiem Savienībā. Turklāt pilsētas saskaras ar aizvien lielākām mobilitātes problēmām, piemēram, sastrēgumiem un gaisa piesārņojumu, kas rodas aizvien lielāka vieglo automobiļu skaita un lielā vecu automobiļu īpatsvara rezultātā. Pašreizējie stimuli izmantot kolektīvos, mazemisiņu un aktīvos transporta veidus šo problēmu risināšanai nav pietiekami. Savienības līdzfinansēto dzelzceļa projektu īstenošanā joprojām ir vērojamas nepilnības galvenokārt būvniecības nozares ierobežoto spēju un dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja institucionālo trūkumu dēļ. Lai gan valdība plāno atjaunināt attiecīgo stratēģisko dokumentu, patlaban nav pieejama pietiekama informācija par stratēģisku redzējumu par visu veidu transporta tīkla ilgtermiņa attīstību pēc 2023. gada. Šajā dokumentā tiktu skaidri apzinātas un sadalītas šo tīklu attiecīgās funkcijas. Turklāt, neskatoties uz pēdējo gadu investīcijām, joprojām saglabājas nepilnības un trūkumi enerģētikas tīklos un infrastruktūrā.
- (17) Komisija 2018. gada Eiropas pusgada ietvaros ir veikusi Polijas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un to publicējusi 2018. gada ziņojumā par šo valsti. Tā ir arī novērtējusi 2018. gada konverģences programmu, 2018. gada valsts reformu programmu un to, kā īstenoti Polijai iepriekšējos gados adresētie ieteikumi. Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas nodrošināšanā Polijā, bet arī to, cik lielā mērā tās atbilst Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā vajadzību nostiprināt Savienības vispārējo ekonomikas pārvaldību, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.
- (18) Ņemot vērā šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi 2018. gada konverģences programmu, un tās atzinums <sup>(1)</sup> ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā,

AR ŠO IESAKA Polijai 2018. un 2019. gadā rīkoties šādi.

1. Nodrošināt, ka valdības neto primāro izdevumu nominālā pieauguma temps 2019. gadā nepārsniedz 4,2 %, kas atbilst ikgadējai strukturālajai korekcijai 0,6 % apmērā no IKP. Veikt pasākumus, lai uzlabotu publisko izdevumu efektivitāti, tostarp, uzlabojot budžeta procesu.
2. Veikt pasākumus, lai palielinātu līdzdalību darba tirgū, tostarp, uzlabojot piekļuvi bērnu aprūpei un sekmējot darba tirgum atbilstošu prasmju apguvi, jo īpaši pieaugušo izglītības ietvaros, un novērst atlikušos šķēršļus pastāvīgākiem nodarbinātības veidiem. Nodrošināt pensiju sistēmas stabilitāti un adekvātumu, veicot pasākumus faktiskā pensio-nēšanās vecuma palielināšanai un īstenojot preferenciālo pensiju sistēmu reformu.
3. Stiprināt ekonomikas inovācijas spējas, tostarp, atbalstot ciešāku sadarbību starp uzņēmumiem un pētniecības iestādēm. Uzlabot regulatīvo vidi, jo īpaši, likumdošanas procesā nodrošinot efektīvu sabiedrisko un sociālo apspriešanu.

Briselē, 2018. gada 13. jūlijā

*Padomes vārdā –*  
*priekšsēdētājs*  
H. LÖGER

<sup>(1)</sup> Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 9. panta 2. punktu.

**PADOMES IETEIKUMS****(2018. gada 13. jūlijs)****par Portugāles 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Portugāles 2018. gada stabilitātes programmu**

(2018/C 320/21)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu <sup>(1)</sup> un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību <sup>(2)</sup>, un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

- (1) Komisija 2017. gada 22. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot 2018. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Tajā pienācīgi ņēma vērā Eiropas sociālo tiesību pilāru, ko Eiropas Parlaments, Padome un Komisija pasludināja 2017. gada 17. novembrī. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes Eiropadome apstiprināja 2018. gada 22. martā. Komisija 2017. gada 22. novembrī uz Regulas (ES) Nr. 1176/2011 pamata pieņēma arī brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Portugāle bija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu "Padomes ieteikums par eurozonas ekonomikas politiku", kuru Eiropadome apstiprināja 2018. gada 22. martā. Padome ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku <sup>(3)</sup> ("eurozonai adresētais ieteikums") pieņēma 2018. gada 14. maijā.
- (2) Ņemot vērā to, ka Portugāle ir dalībvalsts, kuras valūta ir euro, un ka ekonomiskajā un monetārajā savienībā ekonomikas ir savstarpēji cieši saistītas, Portugālei būtu jānodrošina, lai pilnībā un laikus tiktu īstenots eurozonai adresētais ieteikums, kurš atspoguļots 1.–3. ieteikumā turpmāk.
- (3) 2018. gada ziņojums par Portugāli tika publicēts 2018. gada 7. martā. Tajā tika izvērtēts, kā Portugāle īstenojusi tai adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma 2017. gada 11. jūlijā <sup>(4)</sup>, tika izvērtēti turpmākie pasākumi, kas veikti pēc tai adresētajiem ieteikumiem, kuri pieņemti iepriekšējos gados, un Portugāles progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu. Tajā bija ietverts arī padziļināts pārskats, kurš veikts saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu un kura rezultāti arī tika publicēti 2018. gada 7. martā. No Komisijas veiktās analīzes tika secināts, ka Portugālē pastāv makroekonomikas nelīdzsvarotība. Konkrētāk, lielās neto ārējās saistības, lielais privātā sektora un valsts parāds un lielais ienākumus nenesošo aizdevumu īpatsvars rada neaizsargātību maza produktivitātes pieauguma apstākļos. Ir nepieciešams piesardzīgs tekošā konta stāvoklis un

<sup>(1)</sup> OVL 209, 2.8.1997., 1. lpp.<sup>(2)</sup> OVL 306, 23.11.2011., 25. lpp.<sup>(3)</sup> OVC 179, 25.5.2018., 1. lpp.<sup>(4)</sup> OVC 261, 9.8.2017., 1. lpp.



konkurētspējas ieguvumu saglabāšana, lai nodrošinātu neto ārējo saistību korekciju. Privātā sektora parāda īpatsvars no sākumā augstā līmeņa turpina kristies atsāktā nominālā IKP pieauguma un nedaudz negatīvas kredītu plūsmas dēļ, un paredzams, ka valsts parāda attiecībai pret IKP būs lejupslidoša tendence, ņemot vērā joprojām pastāvošo vajadzību samazināt aizņemto līdzekļu īpatsvaru. Finanšu sektora intervences palīdzēja samazināt stabilitātes riskus, lai gan bankām grūtības joprojām sagādā zema rentabilitāte un liels (kaut arī sarūkošs) ienākumus nenesošo aizdevumu apjoms. Lielāks produktivitātes pieaugums ir būtisks, lai uzlabotu izredzes attiecībā uz konkurētspēju, aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanu un izaugsmes potenciālu. Bezdarba līmenis vairākus gadus ir strauji samazinājies. Joprojām saglabājas politikas nepilnības, jo īpaši to plānoto pasākumu īstenošanas ziņā, kuri ir paredzēti, lai samazinātu ienākumus nenesošo aizdevumu apjomu un uzlabotu uzņēmējdarbības vidi. Būs jāuzrauga tas, kā tiek pieņemti un īstenoti vairāki reformu plāni, tostarp pasākumi darba tirgus segmentācijas problēmu risināšanai un fiskālās jomas strukturālās reformas, kuru mērķis ir uzlabot publisko finanšu stabilitāti.

- (4) Portugāle savu 2018. gada valsts reformu programmu un 2018. gada stabilitātes programmu iesniedza 2018. gada 27. aprīlī. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās izvērtētas vienlaikus. 2018. gada stabilitātes programmā ir prognozēts, ka valsts parāda attiecība pret IKP stabili samazināsies. Portugāles 2018. gada valsts reformu programmā ir iekļautas gan īstermiņa, gan vidēja termiņa saistības, un tā attiecas uz problēmām, kas ir identificētas 2018. gada ziņojumā par valsti. Tajā jo īpaši ir paziņoti pasākumi kvalifikāciju un inovācijas jomā, kuri var uzlabot produktivitāti un palielināt Portugāles eksporta vērtību. Piedāvātā stratēģija ienākumus nenesošo aizdevumu apjoma samazināšanai, kā arī rīcība uzņēmumu kapitalizācijas veicināšanai sekmē Portugāles ekonomikas pārādsaistību samazināšanu un banku bilanču sakārtošanu. Kopumā efektīva iesniegto programmu īstenošana būtu nelīdzsvarotības korekcijas pamatā.
- (5) Attiecīgie šai valstij adresētie ieteikumi ir ņemti vērā, plānojot Eiropas strukturālos un investīciju fondus ("ESI fondi") 2014.–2020. gada plānošanas periodam. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 (<sup>(1)</sup>) 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Sīkāku informāciju par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu, Komisija ir sniegusi norādēs par to, kā piemērojami pasākumi, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.
- (6) Portugāle šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā, un tai piemēro pārejas noteikumu par parādu. Savā 2018. gada stabilitātes programmā Portugāle plāno 2018. un 2019. gadā sasniegt nominālo deficītu attiecīgi 0,7 % apmērā no IKP un 0,2 % apmērā no IKP un līdz 2021. gadam panākt turpmākus uzlabojumus līdz pārpalikumam 1,4 % apmērā no IKP. Minētajos plānos nav ņemts vērā, ka banku atbalsta pasākumu dēļ no 2019. gada, iespējams, palielināsies deficīts. Tiek plānots, ka vidēja termiņa budžeta mērķis, proti, strukturālais pārpalikums 0,25 % apmērā no IKP, ir sasniedzams līdz 2020. gadam. 2018. gada stabilitātes programmā ir prognozēts, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2018. gadā sasnies 122,2 % un 2019. gadā – 118,4 %, un tad 2021. gadā tā būtu 107,3 %. Makroekonomikas scenārijs, kas ir minēto budžeta prognožu pamatā, ir ticams attiecībā uz 2018. gadu, bet optimistisks attiecībā uz turpmākajiem gadiem. Vienlaikus tie pasākumi, kas ir vajadzīgi, lai no 2018. gada sekmētu plānoto deficīta mērķu sasniegšanu, nav pietiekami precizēti.
- (7) Portugāles 2018. gada stabilitātes programmā ir norādīts, ka 2017. gadā notikušo plaša mēroga mežu ugunsgrēku ietekme uz budžetu bijusi ievērojama, un sniegti atbilstoši pierādījumi par minēto papildu budžeta izmaksu apmēru un veidu. Konkrētāk, 2018. gada stabilitātes programmā ir norādīts, ka 2018. gada budžetā ir ietverti ārkārtas izdevumi aptuveni 0,07 % apmērā no IKP saistībā ar preventīviem pasākumiem valsts teritorijas aizsardzībai pret mežu ugunsgrēkiem. 2018. gada stabilitātes programmā ir norādīti izdevumi saistībā ar ārkārtas situāciju pārvarēšanu, kas klasificēti kā vienreizēji pasākumi, kā arī izdevumi preventīviem pasākumiem. Ņemot vērā, ka šie izdevumi ir integrēti un tieši saistīti ar plaša mēroga mežu ugunsgrēkiem 2017. gadā, piemērojot "ārkārtēju apstākļu" klauzulu, varētu apsvērt īpašu režīmu izdevumiem aizsardzībai pret mežu ugunsgrēkiem. Saskaņā ar Komisijas datiem attiecināmie papildu izdevumi preventīviem pasākumiem 2018. gadā sasniedz 0,07 % no IKP. Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 1. punktā un 6. panta 3. punktā paredzētie noteikumi atļauj šos papildu izdevumus, jo nepieredzēti plašā mēroga mežu ugunsgrēki ir uzskatāmi par ārkārtīgiem apstākļiem, to ietekme uz Portugāles publiskajām finansēm ir ievērojama un stabilitāte netiktu apdraudēta, pieļaujot pagaidu novirzi no korekcijām vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai. Galīgais novērtējums, t. sk. par attiecināmajām summām, tiks veikts 2019. gada pavasarī, pamatojoties uz Portugāles iestāžu sniegtajiem novērotajiem datiem par 2018. gadu.

(<sup>1</sup>) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

- (8) Padome 2017. gada 11. jūlijā ieteica Portugālei nodrošināt, lai valdības neto primāro izdevumu <sup>(1)</sup> nominālā pieauguma temps 2018. gadā nepārsniegtu 0,1 %, kas atbilst gada strukturālajai korekcijai vismaz 0,6 % apmērā no IKP. Vienlaikus tika norādīts, ka 2018. gada budžeta plāna projekta izvērtējumā un pēc tam – 2018. gada budžeta rezultātu izvērtējumā – būs pienācīgi jāņem vērā mērķis panākt tādu fiskālo nostāju, kas palīdz gan stiprināt notiekošo atlabšanu, gan nodrošināt publisko finanšu stabilitāti. Pēc izvērtējuma par atlabšanas noturīgumu Portugālē, ko Komisija veica saistībā ar atzinumu par Portugāles budžeta plāna projektu, vienlaikus pienācīgi ņemot vērā Portugāles ilgtspējas problēmas, šajā sakarībā nav jāņem vērā nekādi papildu elementi. Pamatojoties uz Komisijas 2018. gada pavasara prognozi, pastāv risks 2018. gadā, kā arī 2017. un 2018. gadā, kopā ņemot, būtiski novirzīties no ieteiktās korekcijas.
- (9) Ņemot vērā Portugāles vispārējās valdības parāda attiecību virs 60 % no IKP un prognozēto izlaidis starpību 1,3 % apmērā no IKP, valdības neto primāro izdevumu nominālā pieauguma tempam 2019. gadā nebūtu jāpārsniedz 0,7 % atbilstoši strukturālajai korekcijai 0,6 % apmērā no IKP, kas izriet no kopīgi pieņemtās korekcijas matricas saskaņā ar Stabilitātes un izaugsmes pakta. Nemainīgas politikas apstākļos pastāv risks būtiskai novirzei no minētās prasības 2019. gadā un 2018. un 2019. gadā, abus aplūkojot kopā. Vienlaikus tiek prognozēts, ka 2018. un 2019. gadā Portugāle izpildīs pārejas noteikumu par parādu. Kopumā Padome uzskata, ka, sākot ar 2018. gadu, būtu jāveic nepieciešamie pasākumi, lai ievērotu Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus. Būtu prātīgi izmantot neparedzētos ieņēmumus, lai turpinātu samazināt vispārējās valdības parāda īpatsvaru.
- (10) Valsts parāda saglabāšanu atmaksājamā līmenī ir iespējams nodrošināt ar ilgtspējīgas fiskālās konsolidācijas palīdzību, veicot publisko finanšu strukturālu uzlabojumu, kas panākams, pastiprinot ieņēmumu iekasēšanu un izdevumu kontroli. Lai uzlabotu izdevumu kontroli, ir svarīgi efektīvi īstenot saistību kontroles likumu, stingri un laikus īstenot budžeta pamatlikumu un pastāvīgi veikt izdevumu pārskatīšanu un racionalizācijas pasākumus. Joprojām ievērojamas grūtības vērojamas saistībā ar budžeta plānošanu un izpildi, jo īpaši veselības nozarē, kur vēl arvien ir ļoti augsts kavēto maksājumu līmenis, kas norāda arī uz grāmatvedības kontroles un vadības prakses nepilnībām. Ilgtspējīgas fiskālās konsolidācijas labad būtu jārisina augsto un aizvien pieaugošo ar sabiedrības novecošanu saistīto izmaksu problēma. Vidējā termiņā ir sagaidāms, ka augstāki ar novecošanu saistītie fiskālie riski lielā mērā attieksies uz pensiju finansēšanas izmaksām, savukārt ar veselības aprūpi saistītās izmaksas palielinās spiedienu ilgtermiņā. Pasākumi pensiju sistēmas ilgtspējas uzlabošanai vidējā termiņā kopā ar visaptverošu stratēģiju ar veselību saistīto novecošanas izmaksu mazināšanai palīdzētu novērst minētos riskus.
- (11) Arī izdevumu kontrole, parādu pārvaldība un valstij piederošo uzņēmumu vispārējās finansiālās stabilitātes uzlabošana varētu ievērojami sekmēt strukturālu uzlabojumu publiskajās finansēs. Lai gan kopējie neto ienākumi joprojām ir negatīvi, valstij piederošo uzņēmumu darbības rezultāti pēdējos gados kopumā ir uzlabojušies, izņemot veselības nozari, kur tie ir pasliktinājušies. Arī vispārējās valdības sektorā iekļauto publisko sabiedrību kopējais nekonsolidētais parāds joprojām ir augsts, 2017. gada beigās tas bija 18,3 % no IKP. Tiek veikti valstij piederošo uzņēmumu uzraudzības uzlabošanas pasākumi, taču to ietekme vēl būs jāvērtē. Notiekošajai parādu pārvaldībai un valstij piederošo uzņēmumu rekapitalizācijas plānam būtu jāsamazina parādsaistības un procentu izdevumi, taču labus stimulus varētu pastiprināt, nodrošinot prognozējamu un pārredzamu regulējumu attiecībā uz ierobežotiem budžeta pārvietojumiem.
- (12) Līdztekus pastiprinātam ekonomikas sniegumam turpinās darba tirgus atlabšana. 2017. gadā ekonomikā tikai izveidots vairāk nekā 150 000 darbvieta, un nodarbinātības līmenis (vecumā no 20 līdz 64 gadiem) 2017. gadā palielinājās līdz 73,4 %, atgriežoties pirmskrīzes līmenī. Bezdarba līmenis ievērojami kritās, un tagad ir zemāks nekā vidēji eurozonā. Strauji ir samazinājies arī ilgtermiņa bezdarba līmenis, tomēr tas joprojām ir salīdzinoši augsts. Papildus aktīvi īstenotai darba tirgus politikai, atbrīvojumiem no sociālā nodrošinājuma iemaksām un valsts nodarbinātības dienesta piedāvātam individuāli pielāgota atbalsta modelim darba meklētājiem Portugāle 2018. gadā īsteno arī vienotus kontaktpunktus nodarbinātības jomā. Tiem varētu būt liela nozīme, lai plašāk aptvertu pasākumus iesaistīšanai darba tirgū. Arī nabadzības un nevienlīdzības rādītāji ir turpinājuši

(<sup>1</sup>) Valdības neto primāros izdevumus veido kopējie valdības izdevumi, izņemot procentu izdevumus, izdevumus saistībā ar Savienības programmām, kas ir pilnībā izlīdzināti ar ienākumiem no Savienības fondiem, un nediskrecionāras izmaiņas saistībā ar bezdarbnieku pabalstu izdevumiem. Valsts finansētā bruto pamatkapitāla veidošanas līmenis ir izlīdzināts četru gadu laikposmā. Ir ņemti vērā tiesību aktos paredzētie diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vai ieņēmumu palielinājumi. Vienreizēji pasākumi gan ieņēmumu, gan izdevumu jomā ir atskaitīti.

uzlaboties. Nabadzības riska vai sociālās atstumtības rādītājs tuvojas Savienības vidējam līmenim, un kopš 2015. gada ir palielinājusies ienākumu daļa 20 % no nabadzīgākajām mājāsaimniecībām. Tomēr ienākumu nevienlīdzības līmenis joprojām ir augsts. Turklāt sociālo pārskaitījumu (izņemot pensijas) efektivitāte attiecībā uz cilvēku izklūšanu no nabadzības ir maza, minimālo ienākumu shēmas atbilstība (kaut arī uzlabota) joprojām ir ierobežota un mājokļu pieejamība cenu ziņā kļūst par arvien lielāku problēmu mājāsaimniecībām ar maziem ienākumiem.

- (13) Lai gan 2017. gadā ir ievērojami pieaudzis pastāvīgu darbvieta skaits, pagaidu darbinieku īpatsvars saglabājās stabilā 22 % līmenī, kas joprojām ir viens no augstākajiem rādītājiem Savienībā. 2017. gadā šādā situācijā pret savu gribu bija aptuveni 82 % pagaidu darbinieku. Lai gan arvien lielāks skaits cilvēku pāriet no pagaidu darba uz pastāvīgu darbvieta, pagaidu līgumi joprojām ir visizplatītākā nodarbinātības forma bezdarbniekiem, kuri atrod darbu. Turklāt krīzes laikā palielinājās pagaidu darbinieku un pastāvīgo darbinieku darba samaksas atšķirības (kas jau tā bija lielas). Pastāvīgu darbvieta izveides veicināšanas pasākumi (piemēram, *Contrato-Emprego*) un atbrīvojumi no sociālā nodrošinājuma iemaksām apmaiņā pret tādu cilvēku pieņemšanu darbā, kuri pieder pie neaizsargātām grupām, ir izrādījušies efektīvi, taču to tvērums ir ierobežots. Daži nodarbinātības aizsardzības tiesību aktu aspekti un sarežģītas tiesas procedūras joprojām var atturēt no pieņemšanas darbā uz beztermiņa darba līguma pamata. Tomēr pašlaik nav plānots pārskatīt tiesisko regulējumu attiecībā uz atlaišanu. Valdība plāno veikt pasākumus darba tirgus segmentācijas mazināšanai, šim nolūkam rīkojot trīspusēju apspriešanos ar sociālajiem partneriem.
- (14) Vispārējais pieaugušo iedzīvotāju prasmju līmenis joprojām ir viens no zemākajiem Savienībā un kaitē valsts inovācijas potenciālam un konkurētspējai. Tas attiecas arī uz digitālajām prasmēm: 2017. gadā tikai 50 % iedzīvotāju vecumā no 16 līdz 74 gadiem bija apguvuši pamatlīmeņa vai nedaudz augstāka līmeņa digitālās prasmes (salīdzinot ar Savienības vidējo rādītāju – 57 %). Šajā sakarībā tiek īstenotas programmas (piemēram, *Qualifica* un nacionālā digitālo prasmju iniciatīva *Incode 2030*), taču to efektivitāte darba ņēmēju pamatprasmju (rēķinātprasmes, rakstpratības un digitālo prasmju) uzlabošanā un galu galā produktivitātes palielināšanā būs atkarīga no piedāvātās apmācības kvalitātes un tvēruma, neaprobežojoties tikai ar prasmju atzīšanu. Lai gan faktiski liecina, ka nesenas minimālās darba algas pieaugums (kas sasniedz 18,3 % kumulatīvo pieaugumu kopš 2014. gada) nav kaitējis mazkvalificēto darba ņēmēju nodarbinātības līmenim, ievērojamais aptverto darbinieku skaita palielinājums līdz 20,4 % 2017. gada trešajā ceturksnī radīja pieaugošu darba algu kompresiju. Tādējādi var samazināties prasmju piemaksas pie algas, jo īpaši mazkvalificēto un vidēji kvalificēto darba ņēmēju vidū, un tas mazinātu stimulu mazkvalificētiem darba ņēmējiem ieguldīt izglītībā un apmācībā. Valdība kopā ar sociālajiem partneriem cieši uzrauga minimālās darba algas attīstību.
- (15) Priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas līmenis joprojām ir augstāks nekā vidēji Savienībā, taču ilgtermiņā tam ir tendence samazināties – daļēji to pasākumu dēļ, kas tiek īstenoti, lai veicinātu sekmīgu izglītību un samazinātu priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas rādītājus. Izglītības rezultāti turpina uzlaboties, tomēr bažas raisa vienlīdzība, jo to izglītojamo īpatsvars, kuriem ir sliktas sekmes, apakšējā un augšējā sociālekonomiskajā kvartilē ievērojami atšķiras. Terciārās izglītības apguve (vecumā no 30 līdz 34 gadiem) samazinājās no 34,6 % 2016. gadā līdz 33,9 % 2017. gadā, t. i., krietni zem valsts mērķa – 40 % līdz 2020. gadam. Neskatoties uz zinātnes, inženierzinātnes, tehnoloģijas un matemātikas absolventu augsto nodarbināmību, minētajās jomās tiek uzņemts ļoti maz studentu.
- (16) Neskatoties uz pēdējo gadu pozitīvajām norisēm Portugāles pētniecības un inovācijas sistēmā, jo īpaši cilvēkresursu un zinātniskās ražošanas kvantitātes un kvalitātes ziņā, joprojām ir saglabājušies vispārēji, būtiski trūkumi, kas neļauj veidot ciešākas akadēmisko un uzņēmējdarbības aprindu sadarbības kultūru un to veicinošus apstākļus. Starp šiem trūkumiem ir šķēršļi zināšanu un tehnoloģijas nodošanai, pētniecības rezultātu komercializācijai, kā arī pētniecības karjeras attīstības iespējas, kas nepietiekami stimulē pētniekus izmēģināt iespējas, kuras piedāvā ar uzņēmējdarbību saistīta pētniecība un sadarbība ar nozari. Vēl vairāk uzlabojot izpratni un skaidrību par intelektuālā īpašuma jautājumiem attiecībās starp akadēmiskajām un uzņēmējdarbības aprindām, varētu panākt līgumisko mērķu izpildes laika samazināšanu, palīdzēt zinātnes atziņas ekonomiski pārvērst naudas izteiksmē un palielināt to ekonomisko potenciālu.
- (17) Tiek īstenota visaptveroša stratēģija ātrākai ienākumus nenesošu aktīvu apjoma samazināšanai. Tā ir palīdzējusi ienākumus nenesošu aizdevumu īpatsvaru samazināt no 17,2 % bruto aizdevumu 2016. gada beigās līdz 13,3 % 2017. gada ceturtajā ceturksnī. Īpašas bažas raisa ienākumus nenesošie aizdevumi uzņēmumiem, jo tie veido aptuveni divas trešdaļas no ienākumus nenesošu aizdevumu kopapjoma; attiecība starp ienākumus nenesošajiem aizdevumiem uzņēmumiem un aizdevumu kopsummu joprojām ir augsta, proti, 25,2 % no bruto aizdevumiem. Ir svarīgi noregulēt aktīvus, kuru vērtība ir samazinājusies, lai atbrīvotu kredītu piedāvājumu jaunām investīcijām un ilgtspējīgai izaugsmei. Tomēr procedūras, ko piemēro maksātnespējīgām sabiedrībām, un šaurs sekundārais tirgus aktīviem, kuru vērtība ir samazinājusies, joprojām būtiski kavē ienākumus nenesošu aizdevumu īpatsvara samazināšanu. Lai gan kapitāla palielinājumi kopā ar nepārtrauktajiem centieniem samazināt izmaksas un dažas nesenas pozitīvās norises uzlabo finanšu sektora perspektīvas, rentabilitāte joprojām ir zema, riska darījumu īpatsvars – liels un kapitāla rezerves – vājas.

- (18) Finansējuma pieejamība joprojām ir liela problēma Portugāles ekonomikā. Finansējuma un jo īpaši pašu kapitāla stabila pieejamība ir atzīta par vienu no galvenajām Portugāles uzņēmumu problēmām, ko vēl vairāk saasina aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanas spiediens. Relatīvā izteiksmē alternatīvu finanšu avoti joprojām ir nebūtiski. Pēdējos gados ir sāktas jaunas programmas un izveidotas jaunas kredītlīnijas, kā arī turpināta uzņēmējdarbības vides vienkāršošana, taču joprojām ir iespējams veikt uzlabojumus. Vienlaikus ienākumus nenesošo aizdevumu un uzņēmumu parāda līmenis vēl arvien ir augsts, un investīciju vide uzlabotos, ja tiktu veikta kapitāla sadale par labu ražīgākiem uzņēmumiem.
- (19) Neskatoties uz progresu tādu horizontālu jautājumu administratīvās vienkāršošanas ieviešanā, kuri ietekmē pilsoņu un uzņēmumu ikdienu, regulatīvie un administratīvie šķēršļi konkrētās nozarēs joprojām kavē investīcijas un resursu efektīvu sadali. Šajā ziņā ļoti vajadzīgas konkrētu nozaru reformas ir – uzlabot procesuālās darba plūsmas, saīsinot termiņus lēmumu pieņemšanai, atkāpties no klusēšanas procedūras principa tikai ļoti retos gadījumos un aizstāt atļauju piešķiršanas shēmas, kas paredz daudzu dokumentu iesniegšanu, ar “atbildības deklarācijām”. Administratīvie izdevumi būvniecības nozarē būtu jāsamēro ar faktiskajām izmaksām. Lai gan konkurence publiskā iepirkuma jomā joprojām ir neliela, pārskatītā Publiskā iepirkuma kodeksa mērķis ir veicināt pārredzamību, konkurenci un labāk pārvaldīt publiskos līgumus. Būtu jāuzrauga šo jauno noteikumu īstenošana, t. sk. stingrāku noteikumu ietekme uz tiešu līgumslēgšanas tiesību piešķiršanu. Lai gan Portugāles tiesu sistēmas efektivitāte turpina uzlaboties, tiesvedības ilgums administratīvajās tiesās joprojām ir problēma. Turklāt uzņēmumi joprojām uzskata, ka korupcija un pārredzamības trūkums ir jomas, kas rada bažas. Lai gan joprojām notiek progress attiecībā uz saukšanu pie atbildības par korupciju, līdz šim valsts iestādēs nav panākti pietiekoši labi rezultāti profesionālās godprātības kultūras uzlabošanā.
- (20) Pēc finansiālās palīdzības programmas ir bijis maz regulējuma reformu, un reformas, par kurām šajā kontekstā ir panākta vienošanās, ir apturētas vai dažkārt pat mainītas. Uzņēmumu grupām ir aizliegts sniegt vairākus profesionālos pakalpojumus. Papildu normatīvie akti, ar kuriem tiek reglamentēti konkrēti profesionālie uzņēmējdarbības pakalpojumi, jo īpaši juridiskie pakalpojumi, nav tik vērienīgi kā pamatlīkums attiecībā uz tādiem izšķirošiem aspektiem kā juridiskā forma, kapitāla daļu vai akciju turēšana, pārvaldība, reklāma un daudzdisciplīnu prakse. Būvniecības pakalpojumu sniedzēju atļauju un reģistrācijas sistēmas reforma tika ierobežotā mērā papildināta ar kontroles samazināšanu attiecībā uz instalēšanas pakalpojumiem un ēku kontroli.
- (21) Komisija 2018. gada Eiropas pusgada ietvaros ir veikusi visaptverošu Portugāles ekonomikas politikas analīzi un publicējusi to 2018. gada ziņojumā par šo valsti. Tā ir arī novērtējusi 2018. gada stabilitātes programmu, 2018. gada valsts reformu programmu un to, kā īstenoti Portugālei iepriekšējos gados adresētie ieteikumi. Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas nodrošināšanā Portugālē, bet arī to, kādā mērā tās atbilst Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā vajadzību nostiprināt Savienības vispārējo ekonomikas pārvaldību, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.
- (22) Ņemot vērā šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi 2018. gada stabilitātes programmu, un tās atzinums<sup>(1)</sup> ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā turpmāk.
- (23) Ņemot vērā Komisijas padziļināto pārskatu un šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi 2018. gada valsts reformu programmu un 2018. gada stabilitātes programmu. Padomes ieteikumi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu ir atspoguļoti 1.–3. ieteikumā,

AR ŠO IESAKA Portugālei 2018. un 2019. gadā rīkoties šādi.

1. Nodrošināt, lai valdības neto primāro izdevumu nominālā pieauguma temps nepārsniegtu 0,7 % 2019. gadā, kas atbilst gada strukturālajai korekcijai 0,6 % apmērā no IKP. Izmantot neplānotos ieņēmumus, lai ātrāk samazinātu vispārējās valdības parāda attiecību. Uzlabot izdevumu kontroli, izmaksu lietderību un atbilstošu budžeta plānošanu, jo īpaši veselības nozarē, īpašu uzmanību pievēršot kavēto maksājumu skaita samazināšanai slimnīcās. Uzlabot valstij piederošo uzņēmumu finansiālo stabilitāti, jo īpaši palielinot to kopējos neto ienākumus un samazinot parādu.
2. Sekmēt vidi, kas veicina pieņemšanu darbā ar beztermiņa līgumiem, t. sk. pārskatīt tiesisko regulējumu, apspriežoties ar sociālajiem partneriem. Palielināt pieaugušo iedzīvotāju prasmju līmeni, t. sk. digitālo līdzekļu lietošanas prasmes, stiprinot un paplašinot pieaugušo izglītojamo kvalifikācijas celšanas programmu mācību komponentes tvērumu. Uzlabot augstākās izglītības apguvi, jo īpaši zinātnes un tehnoloģiju jomā.

<sup>(1)</sup> Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.

3. Uzlabot maksātspējas un piedziņas procedūru efektivitāti un samazināt šķēršļus ienākumus nenesošo aizdevumu sekundārajā tirgū. Uzlabot finansējuma pieejamību uzņēmumiem. Mazināt administratīvo slogu, saīsinot procedūru termiņus, vairāk izmantojot klusēšanas procedūru un samazinot dokumentu iesniegšanas prasības. Atcelt joprojām pastāvošus regulatīvos ierobežojumus, nodrošinot pareizu pamatlikuma īstenošanu attiecībā uz stingri reglamentētām profesijām. Palielināt administratīvo tiesu efektivitāti, *inter alia* samazinot tiesvedības ilgumu.

Briselē, 2018. gada 13. jūlijā

Padomes vārdā –  
priekšsēdētājs  
H. LÖGER

---

**PADOMES IETEIKUMS****(2018. gada 13. jūlijs)****par Rumānijas 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Rumānijas 2018. gada stabilitātes programmu**

(2018/C 320/22)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu <sup>(1)</sup> un jo īpaši tās 9. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

- (1) Komisija 2017. gada 22. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot 2018. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Tajā pienācīgi ņēma vērā Eiropas sociālo tiesību pilāru, ko Eiropas Parlaments, Padome un Komisija pasludināja 2017. gada 17. novembrī. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes Eiropadome apstiprināja 2018. gada 22. martā. Komisija 2017. gada 22. novembrī uz Regulas (ES) Nr. 1176/2011 pamata arī pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Rumānija nebija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats.
- (2) 2018. gada ziņojums par Rumāniju tika publicēts 2018. gada 7. martā. Tajā tika izvērtēts, kā Rumānija īstenojusi tai adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma 2017. gada 11. jūlijā <sup>(2)</sup>, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc tai adresētajiem ieteikumiem, kuri pieņemti iepriekšējos gados, un Rumānijas progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu.
- (3) Rumānija savu 2018. gada valsts reformu programmu iesniedza 2018. gada 10. maijā un 2018. gada konverģences programmu – 2018. gada 14. maijā. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās izvērtētas vienlaikus.
- (4) Attiecīgie šai valstij adresētie ieteikumi ir ņemti vērā, plānojot Eiropas strukturālos un investīciju fondus ("ESI fondi") 2014.–2020. gada plānošanas periodam. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 <sup>(3)</sup> 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Sīkāku informāciju par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu, Komisija ir sniegusi norādēs par to, kā piemērojami pasākumi, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.

<sup>(1)</sup> OVL 209, 2.8.1997., 1. lpp.<sup>(2)</sup> OVC 261, 9.8.2017., 1. lpp.<sup>(3)</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OVL 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

- (5) Rumānija šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā. Valdība savā 2018. gada konverģences programmā plāno panākt nominālo deficītu 2,95 % apmērā no IKP 2018. gadā un pēc tam tā pakāpenisku samazinājumu līdz 1,45 % no IKP 2021. gadā. Nav paredzams, ka līdz programmas darbības beigām, proti, līdz 2021. gadam, tiks sasniegts vidējā termiņa budžeta mērķis, proti, strukturālais deficīts 1 % apmērā no IKP. Paredzams, ka pārreķinātā strukturālā bilance 2021. gadā sasniegs -2,1 %. Saskaņā ar konverģences programmu sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP saglabāsies zem 40 % līdz 2021. gadam. Minēto budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs ir labvēlīgs. Turklāt pasākumi, kas vajadzīgi plānoto deficīta mērķu atbalstam, nav pietiekami konkrētizēti.
- (6) Padome 2017. gada 16. jūnijā saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 121. panta 4. punktu atzina, ka 2016. gadā Rumānijā tika novērota ievērojama novirze no vidēja termiņa mērķa. Ņemot vērā konstatēto būtisko novirzi, Padome 2017. gada 16. jūnijā ieteica Rumānijai veikt vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka valdības primāro neto izdevumu <sup>(1)</sup> nominālā pieauguma temps 2017. gadā nepārsniedz 3,3 %, kas atbilst ikgadējai strukturālajai korekcijai 0,5 % apmērā no IKP. Padome 2017. gada 5. decembrī konstatēja, ka Rumānija nav efektīvi rīkojusies, reaģējot uz Padomes 2017. gada 16. jūnija ieteikumu, un sniedza pārskatītu ieteikumu. Jaunajā ieteikumā Padome aicināja Rumāniju veikt vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka valdības primāro neto izdevumu nominālā pieauguma temps 2018. gadā nepārsniedz 3,3 %, kas atbilst ikgadējai strukturālajai korekcijai 0,8 % apmērā no IKP. Padome 2018. gada 22. jūnijā konstatēja <sup>(2)</sup>, ka Rumānija nav efektīvi rīkojusies, reaģējot uz Padomes 2017. gada 5. decembra ieteikumu. Turklāt, pamatojoties uz 2017. gada budžeta izlietojuma datiem, tika konstatēts, ka Rumānija ir ievērojami novirzījusies no ieteiktās korekcijas.

Atbilstoši LESD 121. panta 4. punktam un Regulas (EK) Nr. 1466/97 10. panta 2. punktam Komisija 2018. gada 23. maijā izdeva brīdinājumu Rumānijai par to, ka 2017. gadā tika novērota būtiska novirze no korekcijas gaitas vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai. Padome 2018. gada 22. jūnijā pieņēma sekojošu ieteikumu <sup>(3)</sup>, kurā ir apstiprināts, ka Rumānijai ir jāveic vajadzīgie pasākumi, lai nodrošinātu, ka valdības primāro neto izdevumu nominālā pieauguma temps 2018. gadā nepārsniedz 3,3 %, kas atbilst ikgadējai strukturālajai korekcijai 0,8 % apmērā no IKP. Pamatojoties uz Komisijas 2018. gada pavasara prognozi, pastāv risks, ka 2018. gadā būs novirze no minētā ieteikuma.

- (7) Attiecībā uz 2019. gadu Padome 2018. gada 22. jūnijā ieteica Rumānijai veikt vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka valdības primāro neto izdevumu nominālā pieauguma temps nepārsniedz 5,1 %, kas atbilst ikgadējai strukturālajai korekcijai 0,8 % apmērā no IKP. Pamatojoties uz Komisijas 2018. gada pavasara prognozi, pastāv risks, ka 2019. gadā būs novirze no minētās prasības. Turklāt, pamatojoties uz Komisijas 2018. gada pavasara prognozi, tiek prognozēts, ka valsts budžeta deficīts 2018. un 2019. gadā sasniegs attiecīgi 3,4 % un 3,8 % no IKP, pārsniedzot Līgumā noteikto atsauces vērtību, proti, 3 % no IKP. Kopumā Padome uzskata, ka no 2018. gada būs nepieciešami turpmāki būtiski pasākumi, lai panāktu atbilstību Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumiem, ņemot vērā to, ka fiskālās perspektīvas aizvien pasliktinās, saskaņā ar Rumānijai 2018. gada 22. jūnijā adresēto ieteikumu ar mērķi koriģēt būtisko novirzi no korekcijām vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai.
- (8) Rumānijas budžeta plānošanā regulāri tiek ignorētas tās fiskālās sistēmas prasības, neraugoties uz nepieciešamību nodrošināt atbildīgu fiskālās politikas veidošanu. Ar Rumānijas fiskālās atbildības likumu fiskālais pakts tiek transponēts valsts tiesību aktos. Tā noteikumi ir labi izstrādāti, bet praksē tie tiek atkārtoti ignorēti. 2016. gadā strukturālais deficīts pārsniedza vidēja termiņa mērķi, tādējādi pārkāpjot deficīta noteikumu. Gan 2017. gada, gan 2018. gada budžeta mērķis bija panākt nominālo deficītu tuvu 3 % no IKP, kas norāda uz strukturālās bilances pasliktināšanos attiecībā pret šo noteikumu. 2017. gadā veiktie divi budžeta grozījumi neatbilda noteikumiem, kas aizliedz attiecīgi nominālā un primārā deficīta robežvērtību paaugstināšanu un darbinieku skaita un kopējo valdības izdevumu palielināšanu kārtējā fiskālajā gadā. Turklāt, tāpat kā iepriekšējos gados, 2017. gadā atjauninātā fiskālā stratēģija tika iesniegta parlamentam ilgi pēc noteiktā termiņa, tādējādi nenodrošinot ilgāka termiņa perspektīvu budžeta plānošanai.

<sup>(1)</sup> Valdības neto primāros izdevumus veido kopējie valdības izdevumi, izņemot procentu izdevumus, izdevumus saistībā ar Savienības programmām, kas ir pilnībā izlīdzināti ar ienākumiem no Savienības fondiem, un nediskrecionāras izmaiņas saistībā ar bezdarbnieku pabalstu izdevumiem. Valsts finansētā bruto pamatkapitāla veidošanas līmenis ir izlīdzināts četru gadu laikposmā. Ir ņemti vērā tiesību aktos paredzētie diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vai ieņēmumu palielinājumi. Vienreizēji pasākumi gan ieņēmumu, gan izdevumu jomā ir atskaitīti.

<sup>(2)</sup> Padomes Lēmums (ES) 2018/923 (2018. gada 22. jūnijs), ar ko konstatē, ka Rumānija nav efektīvi rīkojusies, reaģējot uz Padomes 2017. gada 5. decembra ieteikumu (OV L 164, 29.6.2018., 42. lpp.).

<sup>(3)</sup> Padomes Ieteikums (2018. gada 22. jūnijs) ar mērķi koriģēt būtisko novirzi no korekcijām vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai Rumānijā (OV C 223, 27.6.2018., 3. lpp.).

- (9) Nodokļu saistību izpilde joprojām ir zemā līmenī, jo īpaši attiecībā uz pievienotās vērtības nodokli. Pagājušajā gadā Rumānija panāca ierobežotu progresu, īstenojot tai adresēto atkārtoto ieteikumu uzlabot nodokļu saistību izpildi un nodokļu iekasēšanu. Attiecībā uz pievienotās vērtības nodokli starpība starp teorētiski sagaidāmajiem un faktiski iekasētajiem ieņēmumiem joprojām ir ļoti liela. Lai uzlabotu saistību izpildi, iestādes ievieša maksājumus pa daļām. Tas nav obligāts noteikums, izņemot attiecībā uz maksātnespējīgiem uzņēmumiem un nodokļu maksātājiem, kuriem ir ievērojamas nenokārtotas pievienotās vērtības nodokļa saistības. Tomēr šis pasākums vēl nesniedz nozīmīgus rezultātus. Vēl nav īstenota ar nodokļu administrācijas informācijas tehnoloģiju sistēmu sasaistītu elektronisko kases aparātu ieviešana.
- (10) Finanšu nozares stāvoklis ir uzlabojies, tomēr dažas norises ir nepieciešams uzraudzīt. Banku nozare ir ļoti kapitalizēta, un aktīvu kvalitāte ir uzlabojusies. Tomēr būtu ciešāk jāuzrauga vairākas pašreizējās likumdošanas iniciatīvas, kas var negatīvi ietekmēt atbrīvošanos no ienākumus nenesošiem aizdevumiem, kā arī kredītu un investīcijas. Nesena samazinājums attiecībā uz iemaksām priekšfinansētos otrā līmeņa pensiju fondos mazināja bažas par īstermiņa fiskālām problēmām, tomēr tas varētu negatīvi ietekmēt kapitāla tirgu attīstību.
- (11) Pieprasījums darba tirgū ir pieaudzis, pateicoties nodarbinātības izaugsmei un darbaspēka samazinājumam sabiedrības novecošanas un emigrācijas dēļ. Tajā pašā laikā Rumānijai ir ievērojams neizmantotais darbaspēka potenciāls, un vairākām grupām, piemēram, jauniešiem, romiem, ilgstošiem bezdarbniekiem un cilvēkiem ar invaliditāti ir grūtības piekļūt darba tirgum. Pagājušajā gadā Rumānija panāca maz progresu, īstenojot tai adresēto ieteikumu stiprināt mērķtiecīgu aktivizācijas politiku un integrētus sabiedriskos pakalpojumus, īpašu uzmanību pievēršot personām, kas atrodas vistālāk no darba tirgus. Neraugoties uz pastiprinātiem finanšu stimuliem attiecībā uz mobilitātes shēmām, līdzdalība aktīvā darba tirgus politikā saglabājās ļoti zemā līmenī, un administratīvais slogs bija liels. Vietējās nozīmes sabiedrisko darbu programmas nav bijušas pietiekamas, lai nodrošinātu attiecīgās prasmes un atbalstītu pāreju uz standarta nodarbinātību. Attiecībā uz ilgstošiem bezdarbniekiem un sociālās palīdzības saņēmējiem nav ieviesta lietu pārvaldība. Sadarbība attiecīgi starp valsts nodarbinātības dienestiem, sociālo un izglītības pakalpojumu sniedzējiem un ārējiem pakalpojumu sniedzējiem ir bijusi ierobežota.
- (12) Nabadzības un sociālās atstumtības risks ir ļoti augsts. Jo īpaši tas skar ģimenes ar bērniem, personas ar invaliditāti, romus un lauku iedzīvotājus. Joprojām pastāv liela ienākumu nevienlīdzība, ko izraisa arī nodokļu un pabalstu sistēmas mazā ietekme uz tirgus ienākumu nevienlīdzības mazināšanu. Sociālais atsaucis indekss, kas nodrošina pamatu vissvarīgāko sociālo pabalstu aprēķināšanai, nav atjaunināts kopš 2008. gada. Likums par minimālajiem iekļaušanas ienākumiem, kura stāšanās spēkā plānota 2018. gadā, būtu ļāvis palielināt sociālās palīdzības tvērumu un adekvātumu. Tomēr tā stāšanās spēkā tika atlikta par vairāk nekā gadu. Mazāka pensioņnieku vecuma dēļ sievietēm ir mazākas pensiju tiesības, kā arī palielinās vecuma nabadzība un dzimumu nodarbinātības atšķirība.
- (13) Sociālo partneru iesaiste ekonomikas un sociālo reformu izstrādē un īstenošanā ir bijusi ļoti ierobežota. Sociālo partneru viedokļi bieži vien netiek ņemti vērā pat tad, ja tie sakrīt. Rumānijas darba koplīgumu slēgšanas sistēma neveicina sociālo partneru attiecību sistēmas efektīvu funkcionēšanu. Sociālajam dialogam ir raksturīgas neaktīvas darba koplīgumu slēgšanas sarunas, jo īpaši nozaru līmenī, kā arī arodbiedrību un darba devēju organizāciju nepietiekama līdzdalība. Augsti pārstāvības sliekšņi un neskaidrās nozaru definīcijas ir vieni no galvenajiem šķēršļiem efektīvākam sociālajam dialogam. Līdz šim ir panākts maz progresu attiecībā uz tiesību aktu grozījumiem regulējuma uzlabošanai.
- (14) Dažu pēdējo gadu laikā minimālā darba alga ir vairākkārt palielināta diskrecionārā veidā. Kopš 2015. gada neto minimālā darba alga ir palielinājusies par vairāk nekā 60 %. 2017. gadā aptuveni 30 % darba ņēmēju saņēma minimālo darba algu, kas nozīmē ciešu sablīvējumu algu sadalījumā. Sociālie partneri ir atbalstījuši priekšlikumu par objektīvu mehānismu minimālās darba algas palielināšanai, tomēr valdība to nav piemērojusi.
- (15) Prasmju piedāvājums neatbilst ekonomikas vajadzībām. Zems pamatprasmju un digitālo prasmju līmenis nelabvēlīgi ietekmē konkurētspēju, nodarbinātību un konvergenci. Dalība pieaugušo izglītībā ir ļoti zema. Vēl nav ieviests mehānisms aktīvās darba tirgus politikas pielāgošanai prasmju pieprasījumam, un spēja prognozēt nākotnē vajadzīgās prasmes un aplēst jauno tehnoloģiju paredzamo ietekmi ir vāja. Profesionālā izglītība un apmācība joprojām ir tikai otrā izvēle un nav pietiekami saskaņota ar darba tirgus vajadzībām un reģionālās vai nozaru specializācijas stratēģijām.
- (16) Izglītības sistēmas vājie rezultāti veicina augstu iespēju nevienlīdzību un vājina Rumānijas ilgtermiņa izaugsmes perspektīvas. Problēma ir kvalitatīvas vispārējās izglītības nodrošināšana un piekļuve tai, jo īpaši attiecībā uz romiem un bērniem lauku apvidos. Vēl ir jāizstrādā uzraudzības metodoloģija, lai novērstu segregāciju skolās. Izglītību un apmācību priekšlaicīgi pametušo īpatsvars samazinās, tomēr šis rādītājs joprojām ir augsts. Ir



izstrādāts agrīnas brīdināšanas mehānisms, lai apzinātu bērnus, kuri ir pakļauti izglītības priekšlaicīgas pārtraukšanas riskam, tomēr nepietiekams uzsvars ir likts uz pilnvērtīgu izglītību. Neraugoties uz dažiem veiktajiem pasākumiem, kvalitātes nodrošināšana skolās un augstākajā izglītībā ir problemātiska. Terciārās izglītības ieguves līmenis ir ļoti zems. Investīcijas izglītībā ir salīdzinoši mazas, un nelabvēlīgākā situācijā esošajām skolām jo īpaši trūkst pienācīga atbalsta.

- (17) Iedzīvotāju veselības stāvoklis ir uzlabojies, bet joprojām atpaliek no Savienības standartiem. Joprojām problēmas rada piekļuve veselības aprūpei, kas negatīvi ietekmē bērnu attīstību, darbaspēka nodarbināmību un labu veselību vecumdienās. Mazs finansējums un neefektīva resursu izmantošana ierobežo veselības aprūpes sistēmas efektivitāti, ņemot vērā to, ka ļoti trūkst ārstu un medmāsu. Piekļuvi veselības aprūpei ierobežo neoficiālo maksājumu izplatība un attālums līdz veselības infrastruktūrai. Rumānija panāca nelielu progresu, īstenojot tai adresēto ieteikumu ierobežot neoficiālos maksājumus, un tiek īstenots uzraudzības mehānisms, lai gan vēl ir jāizvērtē tā faktiskā ietekme. Līdz šim ir sasniegts ierobežots progress, īstenojot šai valstij adresēto ieteikumu pāriet uz ambulatoro aprūpi. Valsts veselības aizsardzības stratēģijas pašreizējo īstenošanu aizēno prioritāšu maiņa un vāja investīciju plānošana.
- (18) Politikas izstrādē, īstenošanā un uzraudzībā stratēģiskā plānošana, sabiedriskās apspriešanas process un regulējuma ietekmes novērtējums joprojām ir vāji. Tas mazina regulējuma kvalitāti un paredzamību. Turklāt biežās izmaiņas tiesību aktos, piemēram, grozījumi fiskālajā kodeksā, negatīvi ietekmē uzņēmējdarbības vidi. Ieinteresēto personu iesaiste reformu izstrādē un īstenošanā ir vāja, un paties dialogos tiek izmantoti reti, lai gan ir pieejamas attiecīgās institucionālās struktūras. Mehānisms ieinteresēto personu viedokļu izskatīšanai sabiedriskajās apspriešanās nenodrošina to pienācīgu ņemšanu vērā. Konkrēts nesens piemērs ir tāds, ka tika ignorēts sociālo partneru atbalstīts priekšlikums par objektīvu mehānismu minimālās algas palielināšanai, kas būtu ļāvis īstenot šai valstij adresēto ieteikumu. Valsts pārvaldes reformu jomā netika sasniegti konkrēti rezultāti. Ir aizkavējusies attiecīgo tiesību aktu pieņemšana attiecībā uz cilvēkresursu pārvaldību valsts pārvaldē. Valdības ģenerālsēkretariātam ir ierobežota loma politikas izstrādes kvalitātes kontrolē.
- (19) Infrastruktūras sliktā kvalitāte, tostarp transporta, atkritumu un notekūdeņu nozarēs, ierobežo Rumānijas izaugsmes izredzes. Publiskajām investīcijām ir raksturīga maza efektivitāte, jo īpaši projektu sagatavošanā un prioritāšu noteikšanā. Autoceļu, dzelzceļa un ūdensceļu infrastruktūras vispārējais stāvoklis un uzticamība joprojām ir zemā līmenī, un transporta nozares reforma virzās uz priekšu ļoti lēnām. Arī atkritumu apsaimniekošanas reformas progress ir lēns, un cieta atkritumu un notekūdeņu nozares saskaras ar līdzīgiem izaicinājumiem. Paredzēts, ka transporta ģenerālpilns un valsts atkritumu apsaimniekošanas plāns nodrošinās stabili ceļvedi investīcijām un stiprinās administratīvās spējas šajās nozarēs, tomēr projektu sagatavošanas saskaņošana ar stratēģisko plānošanu līdz šim ir bijusi ierobežota. Rumānija sasniedza ierobežotu progresu, īstenojot tai adresēto ieteikumu stiprināt prioritātes piešķiršanu projektiem un to sagatavošanu publisko investīciju jomā.
- (20) Efektīvs un pārredzams publiskais iepirkums joprojām ir ļoti svarīgs elements, lai Rumānijā risinātu galvenās politikas problēmas, tostarp saistībā ar publisko izdevumu efektivitāti, cīņu pret korupciju, kā arī inovācijas un ilgtspējīgas un iekļaujošas izaugsmes sekmēšanu. Rumānija panāca nelielu progresu attiecībā uz tai adresēto ieteikumu ieviest publiskā iepirkuma stratēģiju, taču šis plāns vēl nav pilnībā īstenots. Tajā pašā laikā joprojām pastāv problēmas saistībā ar publiskā iepirkuma efektivitātes uzlabošanu un stratēģisku izmantošanu, efektīvu revīziju un krāpšanas novēršanu. Ir jāturpina uzraudzīt veikto pasākumu ilgtspēju un reformu neatgriezeniskumu. Ar publisko iepirkumu saistītās efektivitātes un pārredzamības problēmas jo īpaši attiecas uz lieliem veselības aprūpes infrastruktūras investīcijām reģionālajās slimnīcās Jasi, Kluzā un Krajovā.
- (21) Valsts uzņēmumiem ir svarīga nozīme kritiskās infrastruktūras nozarēs, piemēram, enerģētikas un dzelzceļa transporta nozarē. Tomēr to darbības un finanšu rezultāti ir vājāki nekā privātā sektora pārstāvjiem. Valsts uzņēmumu korporatīvā pārvaldība pēdējā laikā ir būtiski pavājināta, iznīcinot 2015. un 2016. gadā panākto progresu saistībā ar valstij adresētajiem ieteikumiem. Jauno tiesību aktu īstenošana tiek vilcināta, bez tam tiek veikti mēģinājumi vairākus uzņēmumus izslēgt no to darbības jomas. Turklāt ir aizkavējusies finanšu datu par valsts uzņēmumiem publicēšana. Tā rezultātā ir apdraudēti galvenie nosacījumi publisko līdzekļu lietderīgas izmantošanas veicināšanai, un tiek pieļauti sagrozīti investīciju lēmumi. Konstitucionālā tiesa 2018. gada februārī aicināja parlamentu pārskatīt iepriekš minētos izņēmumus.

- (22) Pagājušā gada notikumi liek lielā mērā apšaubīt Rumānijas ievērojamā progresa, kas panākts valsts tiesu sistēmas reformas jomā un cīņā pret augsta līmeņa korupciju, neatgriezeniskumu un ilgtspēju. Ir apdraudēta tiesu varas neatkarība un izdarīts spiediens uz tiesu iestādēm un tiesisko regulējumu cīņai pret korupciju, savukārt progress atlikušo problēmu risināšanā tiek vēl vairāk kavēts. Tehniskā līmenī turpinās 2016.–2020. gada valsts pretkorupcijas stratēģijas īstenošana, izstrādājot turpmākus pasākumus korupcijas novēršanai un apkarošanai, tomēr ir nepieciešams konkrētāks politiskais atbalsts, jo korupcija un pārvaldības problēmas saglabājas visos publiskā sektora līmeņos un ir viens no galvenajiem izaicinājumiem uzņēmējdarbības videi.
- (23) Sadarbības un pārbaudes mehānisma ietvaros Komisija turpina uzraudzīt tiesu sistēmas reformu un cīņu pret korupciju Rumānijā. Tādējādi šīs jomas nav iekļautas Rumānijai adresētajos ieteikumos, bet tām ir būtiska nozīme pozitīvas sociālekonomiskās vides izveidei valstī.
- (24) Komisija 2018. gada Eiropas pusgada ietvaros ir veikusi Rumānijas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un to publicējusi 2018. gada ziņojumā par šo valsti. Tā ir arī novērtējusi 2018. gada konverģences programmu, 2018. gada valsts reformu programmu un to, kā īstenoti Rumānijai iepriekšējos gados adresētie ieteikumi. Tā ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas nodrošināšanā Rumānijā, bet arī to, cik lielā mērā tās atbilst Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā vajadzību nostiprināt Savienības vispārējo ekonomikas pārvaldību, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.
- (25) Ņemot vērā šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi 2018. gada konverģences programmu, un tās atzinums<sup>(1)</sup> ir atspoguļots jo īpaši turpmāk izklāstītajā 1. ieteikumā,

AR ŠO IESAKA Rumānijai 2018. un 2019. gadā rīkoties šādi.

1. Nodrošināt atbilstību Padomes 2018. gada 22. jūnija ieteikumam ar mērķi koriģēt būtisko novirzi no korekcijām vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai. Nodrošināt pilnīgu fiskālā regulējuma piemērošanu. Stiprināt nodokļu saistību izpildi un nodokļu iekasēšanu.
2. Pabeigt minimālo iekļaušanas ienākumu reformu. Uzlabot sociālā dialoga darbību. Nodrošināt minimālās algas noteikšanu, pamatojoties uz objektīviem kritērijiem. Uzlabot prasmju pilnveidi un pilnvērtīgas vispārējās izglītības nodrošināšanu, jo īpaši romiem un bērniem lauku apvidos. Uzlabot piekļuvi veselības aprūpei, tostarp, pārejot uz ambulatoro aprūpi.
3. Uzlabot lēmumu pieņemšanas paredzamību, nodrošinot regulējuma ietekmes novērtējuma sistemātisku un efektīvu izmantošanu, kā arī apspriešanos ar ieinteresētajām personām un to iesaisti reformu izstrādē un īstenošanā. Uzlabot lielu infrastruktūras projektu sagatavošanu un prioritāšu noteikšanu, kā arī paātrināt to īstenošanu, jo īpaši transporta, atkritumu un notekūdeņu nozarēs. Uzlabot publiskā iepirkuma pārredzamību un efektivitāti. Stiprināt valsts uzņēmumu korporatīvo pārvaldību.

Briselē, 2018. gada 13. jūlijā

*Padomes vārdā –*  
*priekšsēdētājs*  
H. LÖGER

<sup>(1)</sup> Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 9. panta 2. punktu.

**PADOMES IETEIKUMS****(2018. gada 13. jūlijs)****par Slovēnijas 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Slovēnijas 2018. gada stabilitātes programmu**

(2018/C 320/23)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu <sup>(1)</sup> un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību <sup>(2)</sup>, un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

- (1) Komisija 2017. gada 22. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot 2018. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Tajā pienācīgi ņēma vērā Eiropas sociālo tiesību pilāru, ko Eiropas Parlaments, Padome un Komisija pasludināja 2017. gada 17. novembrī. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes Eiropadome apstiprināja 2018. gada 22. martā. Komisija 2017. gada 22. novembrī uz Regulas (ES) Nr. 1176/2011 pamata pieņēma arī brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Slovēnija bija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu "Padomes ieteikums par eurozonas ekonomikas politiku", kuru Eiropadome apstiprināja 2018. gada 22. martā. Padome ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku <sup>(3)</sup> ("eurozonai adresētais ieteikums") pieņēma 2018. gada 14. maijā.
- (2) Ņemot vērā to, ka Slovēnija ir dalībvalsts, kuras valūta ir euro, un ka ekonomiskajā un monetārajā savienībā ekonomikas ir savstarpēji cieši saistītas, Slovēnijai būtu jānodrošina, ka tiek pilnībā un laikus īstenots eurozonai adresētais ieteikums, kurš atspoguļots turpmāk sniegtajos ieteikumos, jo īpaši 1. ieteikumā.
- (3) 2018. gada ziņojums par Slovēniju tika publicēts 2018. gada 7. martā. Tajā tika izvērtēts, kā Slovēnija īstenojusi tai adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma 2017. gada 11. jūlijā <sup>(4)</sup>, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc tai adresētajiem ieteikumiem, kuri pieņemti iepriekšējos gados, un Slovēnijas progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu. Tajā bija ietverts arī padziļināts pārskats, kurš veikts saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu un kura rezultāti arī tika publicēti 2018. gada 7. martā. No Komisijas veiktās analīzes tika secināts, ka Slovēnijā nepastāv makroekonomikas nelīdzsvarotība.
- (4) Slovēnija savu 2018. gada valsts reformu programmu iesniedza 2018. gada 13. aprīlī un 2018. gada stabilitātes programmu – 2018. gada 26. aprīlī. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās izvērtētas vienlaikus.

<sup>(1)</sup> OVL 209, 2.8.1997., 1. lpp.<sup>(2)</sup> OVL 306, 23.11.2011., 25. lpp.<sup>(3)</sup> OVC 179, 25.5.2018., 1. lpp.<sup>(4)</sup> OVC 261, 9.8.2017., 1. lpp.

- (5) Attiecīgie šai valstij adresētie ieteikumi ir ņemti vērā, plānojot Eiropas strukturālos un investīciju fondus ("ESI fondi") 2014.–2020. gada plānošanas periodam. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 <sup>(1)</sup> 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Sīkāku informāciju par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu, Komisija ir sniegusi norādēs par to, kā piemērojami pasākumi, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.
- (6) Slovēnija šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā, un tai piemēro pārejas noteikumu par parādu. 2018. gada stabilitātes programmu iesniedza aizejošā valdība, un šī programma balstās uz nemainīgas politikas pieņemumu. Tādējādi valdība paredz, ka nominālais pārpalikums 2018. gadā pieaugs līdz 0,4 % no IKP un 2021. gadā sasniegs 0,9 % no IKP. Tiek plānots, ka vidēja termiņa budžeta mērķis, proti, pārpalikums 0,25 % apmērā no IKP, nemainīgas politikas gadījumā līdz 2021. gadam netiks sasniegts. Saskaņā ar 2018. gada stabilitātes programmu sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP samazināsies līdz 69,3 % no IKP 2018. gadā un turpinās samazināties līdz 58,3 % no IKP 2021. gadā. Minēto budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs ir ticams.
- (7) Padome 2017. gada 11. jūlijā ieteica Slovēnijai nodrošināt, lai valdības neto primāro izdevumu nominālais pieauguma temps <sup>(2)</sup> 2018. gadā nepārsniegtu 0,6 %, kas atbilst ikgadējai strukturālajai korekcijai 1,0 % apmērā no IKP. Vienlaikus tika norādīts, ka 2018. gada budžeta plāna projekta izvērtējumā un pēc tam – 2018. gada budžeta rezultātu izvērtējumā – būs pienācīgi jāņem vērā mērķis panākt tādu fiskālo nostāju, kas palīdz gan stiprināt notiekošo atlabšanu, gan nodrošināt publisko finanšu stabilitāti. Saskaņā ar Komisijas novērtējumu par atlabšanas noturīgumu Slovēnijā (vienlaikus pienācīgi ņemot vērā tās ilgtspējas problēmas), kas tika veikts saistībā ar Komisijas atzinumu par Slovēnijas 2018. gada budžeta plāna projektu, 2018. gadā ir nepieciešami fiskālie strukturālie pasākumi vismaz 0,6 % apmērā no IKP bez papildu novirzes viena gada griezumā. Attiecīgi valdības neto primāro izdevumu pieaugums nominālā izteiksmē nedrīkst pārsniegt 1,5 %. Ņemot to vērā vispārējā novērtējumā un pamatojoties uz Komisijas 2018. gada pavasara prognozi, 2018. gadā pastāv risks būtiskai novirzei no ieteiktās korekcijas virzībā uz vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanu.
- (8) Ņemot vērā Slovēnijas vispārējās valdības parāda attiecību virs 60 % no IKP un prognozēto pozitīvo izlaidis starpību 4,1 % apmērā no IKP, valdības neto primāro izdevumu nominālā pieauguma tempam 2019. gadā nebūtu jāpārsniedz 2,2 % atbilstoši strukturālajai korekcijai 1,0 % apmērā no IKP, kas izriet no kopīgi pieņemtās korekcijas matricas prasībām saskaņā ar Stabilitātes un izaugsmes paktu. Tajā pašā laikā ir vērojamas izteiktas pazīmes, ka neizmantotā jauda ekonomikā ir novērtēta par zemu: paredzams, ka inflācija 2019. gadā sasniegs 2 %, nepietiekamās nodarbinātības rādītājs ir augstāks nekā pirms krīzes, un investīciju apjoms, kas krīzes gados spēcīgi saruka, pieaug. Turklāt arī "ticamības instruments" norāda uz lielu nenoteiktību saistībā ar aplēsi par starpību starp potenciālo un faktisko ražošanas apjomu, kuras pamatā ir vispārpieņemta metodoloģija. Pamatojoties uz iepriekš minēto, gada strukturālā korekcija 0,65 % apmērā no IKP, kas atbilst valdības neto primāro izdevumu maksimālajam pieauguma tempam 3,1 % apmērā, šķiet atbilstīga. Nemainīgas politikas apstākļos pastāv risks būtiskai novirzei no minētās prasības 2019. gadā un 2018. un 2019. gadā, abus aplūkojot kopā. Tiek prognozēts, ka 2018. gadā Slovēnija izpildīs pārejas noteikumu par parādu un 2019. gadā – noteikumu par parādu. Kopumā Padome uzskata, ka, sākot ar 2018. gadu, būtu jāveic nepieciešamie pasākumi, lai ievērotu Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus.
- (9) Valdība ir iesniegusi priekšlikumus, lai reformētu veselības aprūpes sistēmu. Veselības aprūpes un veselības apdrošināšanas likumprojekts, kas ir reformas galvenais tiesību akts un ar ko tiks nodrošināts veselības sistēmas finansējums ilgtermiņā, 2017. gada decembrī tika nodots apspriešanai Ekonomikas un sociālajā padomē, taču līdz vēlēšanām netika pieņemts; tādējādi nav skaidrs, vai tas tiks pieņemts. Pašlaik tiek izstrādāts ilgtermiņa aprūpes likumprojekts, ar ko ilgtermiņa aprūpe tiktu padarīta par jaunu sociālā nodrošinājuma pīlāru, kas papildina pārējās sociālā nodrošinājuma sistēmas (veselības aprūpi, sociālo aprūpi, pensiju nodrošinājumu). Joprojām nav

<sup>(1)</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

<sup>(2)</sup> Valdības neto primāros izdevumus veido kopējie valdības izdevumi, izņemot procentu izdevumus, izdevumus saistībā ar Savienības programmām, kas ir pilnībā izlīdzināti ar ieņēmumiem no Savienības fondiem, un nediskrecionāras izmaiņas saistībā ar bezdarbnieku pabalstu izdevumiem. Valsts finansētā bruto pamatkapitāla veidošanas līmenis ir izlīdzināts četru gadu laikposmā. Ir ņemti vērā tiesību aktos paredzētie diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vai ieņēmumu palielinājumi. Vienreizēji pasākumi gan ieņēmumu, gan izdevumu jomā ir atskaitīti.

skaidrs, kā Slovēnija nākotnē palielinās aprūpes izmaksu lietderību, pieejamību un kvalitāti. 2017. gadā tika pieņemti priekšlikumi par grozījumiem ārstu praktiķu likumā, veselības aprūpes pakalpojumu likumā, pacienta tiesību likumā un likumā par intervences pasākumiem nolūkā nodrošināt valsts veselības aprūpes iestāžu finansiālo stabilitāti, un tagad tie ir jāīsteno, lai nodrošinātu aprūpes pieejamību un kvalitāti. Ir veikti pirmie pasākumi ar mērķi īstenot valsts veselības aprūpes plānu 2016.–2025. gadam. Pamazām tiek veidotas ģimenes ārstu ambulatorās klīnikas, līdz 2020. gadam plānots izveidot veselības aprūpes tehnoloģiju novērtējuma sistēmu, un e-veselības risinājumi palīdzēs visā valstī uzlabot uzraudzību. Turklāt gaidāms, ka ieguvumi no labāk koordinēta publiskā iepirkuma veselības aprūpes jomā palīdzēs uzlabot iepirkuma izmaksu efektivitāti.

- (10) Ekonomikas un sociālā padome 2017. gada jūlijā vienbalsīgi pieņēma dokumentu "Izejas punkti Slovēnijas Republikas pensiju un invaliditātes apdrošināšanas sistēmas modernizēšanai". Tajā izņemti vairāki pasākumi, ar kuriem varētu nodrošināt pienācīgas pensijas un izveidot ilgtspējīgu un pārredzamu pensiju sistēmu. Tomēr joprojām nav konkrēta rīcības plāna minēto pasākumu pieņemšanai un, kaut arī ir panākta sociālo partneru un valdības vienošanās par reformas pieņemšanu līdz 2020. gadam, reformas ieviešanas periods vēl nav noteikts. Joprojām pastāv problēmas saistībā ar to, kā nodrošināt pensiju sistēmas ilgtermiņa stabilitāti un adekvātumu, koriģējot likumā noteikto pensionēšanās vecumu un sekmējot vēlāku pensionēšanos; palielināt papildpensiju shēmu segumu; pienācīgi ņemt vērā mainīgo karjeras virzību un mazināt nabadzības risku vecumdienās.
- (11) Ekonomikas izaugsme turpinājās, un darba tirgus un sociālās tendences turpināja uzlaboties. To cilvēku īpatsvars, kuriem draud nabadzība un sociālā atstumtība, ir samazinājies, tomēr attiecībā uz vecāka gadagājuma cilvēkiem un jo īpaši sievietēm tas joprojām ir augstāks par Savienības vidējo rādītāju. Nodarbinātība turpināja augt, un bezdarbs vēl vairāk samazinājās. Tomēr ir pazīmes, ka vairākās profesijās trūkst darbaspēka. Ilgstošā bezdarba līmenis joprojām ir augstāks nekā pirms krīzes un veido gandrīz pusi no bezdarbnieku kopskaita. Situācija joprojām ir problemātiska attiecībā uz gados vecākiem darbiniekiem, kuru aktivitātes un nodarbinātības rādītāji ir vieni no zemākajiem Savienībā. Slovēnijas iedzīvotāji strauji noveco, kas nozīmē, ka rūk darbaspējīgā vecuma iedzīvotāju skaits un darbaspēka piedāvājums. Reaģējot uz šo tendenci, valdība ir sagatavojusi "Aktīvu vecumdienu stratēģiju", taču konkrēti rīcības plāni vēl nav izstrādāti.
- (12) Fakts, ka sabiedrība noveco, akcentē nepieciešamību palielināt pieaugušo dalību izglītībā, kas kopš 2010. gada ir gājusi mazumā, īpaši mazkvalificētu un gados vecāku darba ņēmēju vidū. Prasmju uzlabošana mūžizglītības ceļā palielinātu nodarbinātības iespējas, jo īpaši mazkvalificētiem un gados vecākiem darba ņēmējiem. Mazkvalificētu darba ņēmēju nodarbinātības līmenis ir palielinājies, taču joprojām ir zemāks nekā pirms krīzes un Savienības vidējais līmenis. Aktīvās darba tirgus politikas izvērtējums liecina, ka lielākā daļa programmu darbojas labi, taču gan šīs jomas izdevumi, gan bezdarbnieku dalības rādītāji joprojām ir ierobežoti. Lai gan 2013. gada darba tirgus reforma nepārprotami palīdzēja atsevišķām neaizsargātām grupām iesaistīties darba tirgū, problēma joprojām ir pagaidu nodarbinātība.
- (13) Ir pieņemti pasākumi ar mērķi uzlabot Slovēnijas uzņēmumu finansēšanas iespējas un nodrošināt tiem bankas kredītu alternatīvas. Tomēr atkarība no banku kredīta turpina radīt izaicinājumus finansējuma ziņā, jo īpaši mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, kuriem apgrūtināta piekļuve finansējumam joprojām kavē izaugsmi. Pašreizējie pasākumi vēl nav uzlabojuši finansējuma pieejamību, jo īpaši attiecībā uz novatoriskiem uzņēmumiem. Slovēnijā ir tikai nēdaudzi strauji augoši uzņēmumi, un tiem trūkst pietiekama atbalsta pāriešanai izvērses stadijā. Pieaug riska kapitāla izmantojums, kas ir viens no pamatkapitāla finansējuma veidiem, taču izejas līmenis bija ļoti zems. Novatoriski uzņēmumi gūtu labumu arī no efektīvākas publiskās pētniecības, ko pašlaik kavē grūtības piesaistīt talantīgus vietējos un ārvalstu speciālistus un uz rezultātiem balstīta finansējuma trūkums. Privāto investīciju līmenis Slovēnijā joprojām ir samērā zems salīdzinājumā ar līdzīgām valstīm, tāpēc būtu mērķtiecīgi jāstrādā pie tā, lai turpinātu uzlabot pamatnosacījumus investīciju veikšanai, jo īpaši jomās, kurās ir spēcīgs ražīguma pieauguma potenciāls.
- (14) Uzņēmumu attīstību bremsē joprojām smagais regulatīvais un administratīvais slogs. Birokrātisms tiek uzskatīts par vienu no lielākajiem šķēršļiem uzņēmējdarbībai Slovēnijā. Problemātiska ir galvenokārt nodokļu procedūru nenoteiktība un sarežģītība, taču ne tikai, – piemēram, uz komercietas izskatīšanu tiesā joprojām ir jāgaida aptuveni gads. Slovēnija ir izveidojusi un pakāpeniski sāk ieviest rīku, kas palīdzēs mazināt administratīvo slogu. Būtiska šīs ieviešanas daļa vēl nav veikta.

- (15) Turklāt Slovēnija tikai nupat ir sākusi pievērsties daudzajiem ierobežojošajiem tiesību aktiem atsevišķās pakalpojumu nozarēs. Ir īstenotas arhitektu un būvinženieru profesionālo prasību liberalizācijas reformas, taču citas Komisijas dienestu apzinātās problēmas vēl nav risinātas. Reformas dotu labumu arī Slovēnijas ražošanas uzņēmumiem, kuri ir atkarīgi no konkurētspējīgiem pakalpojumiem.
- (16) Efektīvam publiskajam iepirkumam ir būtiska nozīme Slovēnijas veselības nozares izmaksu iegrožošanā un kvalitātes uzlabošanā. Lai nodrošinātu labas kvalitātes inovatīvu produktu piegādi par konkurētspējīgām cenām, ir būtiski plašāk izmantot centralizēto iepirkumu, kā arī citas iepirkumu apvienošanas formas, piemēram, vairāku slimnīcu kopēju iepirkumu.
- (17) Publiskā iepirkuma jomā Slovēnijā ir vērojama neefektivitāte. Konkurence starp piedāvājuma iesniedzējiem ir salīdzinoši vāja, par ko liecina konkursos saņemto piedāvājumu nelielais skaits un lielais īpatsvars, ko veido sarunu procedūras bez iepriekšējas konkursa izsludināšanas. Turklāt tas mazina pārredzamību. Iepirkuma jomā strādājošo profesionalizācijas līmenis ir zems, un ir maz aizsardzības pasākumu pret korupciju un piedāvājuma iesniedzēju slepenām vienošanām. Īpaši jāatzīmē, ka Valsts revīzijas komisijas neatkarība tās locekļu iecelšanas procedūras dēļ ir ierobežota. Lai gan iestādes lēš, ka ekonomiskā noziedzība un korupcija pēdējos gados ir radījušas ievērojamus zaudējumus, dažas korupcijas apkarošanas reformas vēl nav ieviestas.
- (18) Slovēnijas valsts līdzdalība ekonomikā joprojām ir liela, īpaši finanšu nozarē. Iepriekš izziņotie privatizācijas plāni tiek īstenoti lēni. Privatizācija palielinātu uzņēmumu ilgtermiņa dzīvotspēju un samazinātu riskus, kuriem ir pakļautas publiskās finanses.
- (19) Komisija 2018. gada Eiropas pusgada ietvaros ir veikusi Slovēnijas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un to publicējusi 2018. gada ziņojumā par šo valsti. Tā ir arī novērtējusi 2018. gada stabilitātes programmu, 2018. gada valsts reformu programmu un to, kā īstenoti Slovēnijai iepriekšējos gados adresētie ieteikumi. Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas nodrošināšanā Slovēnijā, bet arī to, cik lielā mērā tās atbilst Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā vajadzību nostiprināt Savienības vispārējo ekonomikas pārvaldību, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.
- (20) Ņemot vērā Komisijas padziļināto pārskatu un šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi 2018. gada stabilitātes programmu, un tās atzinums <sup>(1)</sup> ir atspoguļots jo īpaši turpmāk sniegtajā 1. ieteikumā,

AR ŠO IESAKA Slovēnijai 2018. un 2019. gadā rīkoties šādi.

1. Nodrošināt, lai valdības neto primāro izdevumu nominālā pieauguma temps 2019. gadā nepārsniegtu 3,1 %, kas atbilst gada strukturālajai korekcijai 0,65 % apmērā no IKP. Pieņemt un īstenot veselības aprūpes un veselības apdrošināšanas likumu un plānoto ilgtermiņa aprūpes reformu. Nodrošināt pensiju sistēmas ilgtermiņa stabilitāti un adekvātumu, tostarp palielinot likumā noteikto pensionēšanās vecumu un ierobežojot priekšlaicīgu pensionēšanos. Palielināt mazkvalificētu un gados vecāku darba ņēmēju nodarbināmību, izmantojot mūžizglītības un aktivizācijas pasākumus.
2. Attīstīt alternatīvus finansējuma avotus ātri augošiem uzņēmumiem. Mazināt šķēršļus ieešanai tirgū, pārskatot produktu tirgus regulējumu un ierobežojot administratīvo slogu. Pastiprināt konkurenci, profesionalizāciju un neatkarīgu pārraudzību publiskā iepirkuma jomā. Veikt privatizācijas atbilstīgi esošajiem plāniem.

Briselē, 2018. gada 13. jūlijā

*Padomes vārdā –*  
*priekšsēdētājs*  
H. LÖGER

<sup>(1)</sup> Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.

**PADOMES IETEIKUMS****(2018. gada 13. jūlijs)****par Slovākijas 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Slovākijas 2018. gada stabilitātes programmu**

(2018/C 320/24)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu <sup>(1)</sup> un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

- (1) Komisija 2017. gada 22. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot 2018. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Tajā pienācīgi ņēma vērā Eiropas sociālo tiesību pilāru, ko Eiropas Parlaments, Padome un Komisija pasludināja 2017. gada 17. novembrī. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes Eiropadome apstiprināja 2018. gada 22. martā. Komisija 2017. gada 22. novembrī uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1176/2011 <sup>(2)</sup> pamata pieņēma arī brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Slovākija nebija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu "Padomes ieteikums par eurozonas ekonomikas politiku", kuru Eiropadome apstiprināja 2018. gada 22. martā. Padome ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku <sup>(3)</sup> ("eurozonai adresētais ieteikums") pieņēma 2018. gada 14. maijā.
- (2) Ņemot vērā to, ka Slovākija ir dalībvalsts, kuras valūta ir euro, un ka ekonomiskajā un monetārajā savienībā ekonomikas ir savstarpēji cieši saistītas, Slovākijai būtu jānodrošina, ka tiek pilnībā un laikus īstenots eurozonai adresētais ieteikums, kurš atspoguļots turpmāk sniegtajos ieteikumos, jo īpaši 1. ieteikumā.
- (3) 2018. gada ziņojums par Slovākiju tika publicēts 2018. gada 7. martā. Tajā tika izvērtēts, kā Slovākija īstenojusi tai adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma 2017. gada 11. jūlijā <sup>(4)</sup>, tika izvērtēti turpmākie pasākumi, kas veikti pēc tai adresētajiem ieteikumiem, kuri pieņemti iepriekšējos gados, un Slovākijas progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu.
- (4) Slovākija savu 2018. gada valsts reformu programmu un 2018. gada stabilitātes programmu iesniedza 2018. gada 25. aprīlī. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās izvērtētas vienlaikus.

<sup>(1)</sup> OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.<sup>(2)</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību (OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.).<sup>(3)</sup> OVC 179, 25.5.2018., 1. lpp.<sup>(4)</sup> OVC 261, 9.8.2017., 1. lpp.

- (5) Attiecīgie šai valstij adresētie ieteikumi ir ņemti vērā, plānojot Eiropas strukturālos un investīciju fondus ("ESI fondi") 2014.–2020. gada plānošanas periodam. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 <sup>(1)</sup> 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Sīkāku informāciju par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu, Komisija ir sniegusi norādēs par to, kā piemērojami pasākumi, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.
- (6) Slovēģija šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā. Savā 2018. gada stabilitātes programmā valdība plāno samazināt nominālo deficītu 2018. gadā līdz 0,8 % no IKP un pakāpeniski vēl līdz 0,0 % no IKP 2021. gadā. Ir paredzēts, ka vidēja termiņa budžeta mērķis – strukturālais deficīts 0,5 % apmērā no IKP – tiks sasniegts 2020. gadā. Saskaņā ar 2018. gada stabilitātes programmu ir sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP no 49,3 % 2018. gadā pakāpeniski samazināsies līdz 43,3 % 2021. gadā. Minēto budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs ir ticams. Tajā pašā laikā tie pasākumi, kas ir vajadzīgi, lai no 2019. gada sekmētu plānoto deficīta mērķu sasniegšanu, nav pilnībā precizēti. Budžetā ir iekļautas neprecizētas izdevumu kategorijas – budžeta rezerves –, kas veido vērā ņemamu daļu (0,7 % no IKP) un ko var izmantot *ad hoc* operācijām, un tādējādi samazinās budžeta īstenošanas prognozējamību.
- (7) Padome 2017. gada 11. jūlijā ieteica Slovēģijai nodrošināt, ka valdības neto primāro izdevumu <sup>(2)</sup> nominālā pieauguma temps 2018. gadā nepārsniedz 2,9 %, kas atbilst ikgadējai strukturālajai korekcijai 0,5 % apmērā no IKP. Vienlaikus tika norādīts, ka 2018. gada budžeta plāna projekta izvērtējumā un pēc tam – 2018. gada budžeta rezultātu izvērtējumā – būs pienācīgi jāņem vērā mērķis panākt tādu fiskālo nostāju, kas palīdz gan stiprināt notiekošo atlabšanu, gan nodrošināt publisko finanšu stabilitāti. Pēc izvērtējuma par atlabšanas noturīgumu Slovēģijā, vienlaikus pienācīgi ņemot vērā Slovēģijas ilgtspējas problēmas, šajā sakarībā nav jāņem vērā nekādi papildu elementi. Pamatojoties uz Komisijas 2018. gada pavasara prognozi, pastāv risks, ka 2018. gadā būs būtiska novirze no minētā ieteikuma.
- (8) Ņemot vērā Slovēģijas prognozēto izlaides starpību, proti, 1,2 % no IKP, valdības neto primāro izdevumu nominālā pieauguma tempam 2019. gadā nebūtu jāpārsniedz 4,1 %, kas atbilst strukturālajai korekcijai 0,5 % apmērā no IKP, kura izriet no kopīgi pieņemtās korekcijas matricas prasībām saskaņā ar Stabilitātes un izaugsmes pakta. Nemainīgas politikas apstākļos Slovēģija riskētu 2019. gadā ievērojami novirzīties no minētās prasības, ņemot vērā novirzi 2018. un 2019. gadā, abus aplūkojot kopā. Kopumā Padome uzskata, ka, sākot ar 2018. gadu, būtu jāveic nepieciešamie pasākumi, lai nodrošinātu atbilstību Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumiem.
- (9) Slovēģijas publiskās finanses joprojām saskaras ar riskiem ilgtermiņā. Veselības aprūpes izdevumi joprojām rada risku publisko finanšu stabilitātei ilgtermiņā, jo veselības aprūpes izmaksu lietderības palielināšana Slovēģijā joprojām ir problemātisks jautājums. Tiek prognozēts, ka publiskie izdevumi veselības aprūpei ilgtermiņā palielināsies par 1,2 procentpunktiem no IKP, kas pārsniedz vidējo aplēsto palielinājumu Savienībā, proti, 0,9 procentpunktu. Pensiju sistēmā bija vērojami pakāpeniski uzlabojumi attiecībā uz tās ilgtermiņa stabilitāti, un tas notika galvenokārt automātiskas pensionēšanās vecuma palielināšanas dēļ, kas ir samazinājis prognozēto ar novecošanu saistīto izdevumu pieaugumu ilgtermiņā.
- (10) Lai gan ir veikti daži pasākumi, lai uzlabotu veselības aprūpes sistēmas izmaksu lietderību, jo īpaši pārskatot cenas un vērtības attiecību izdevumos (*Value for Money*), joprojām ir ievērojams potenciāls racionalizēt resursu izlietojumu. Attiecībā uz plāniem veikt vērienīgu veselības aprūpes reformu, kas ļautu racionalizēt pakalpojumus, labāk pārvaldīt slimnīcu resursus un padarīt aprūpes sistēmu efektīvāku, nav vērojamas progresa pazīmes. Slimnīcu pakalpojumi joprojām tiek plaši izmantoti, ir augsti hospitalizācijas rādītāji hronisku slimību gadījumā un izrakstīšanas rādītāji, kas pārsniedz Savienības vidējo rādītāju, apvienojumā ar samērā zemu gultasvietu

<sup>(1)</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

<sup>(2)</sup> Valdības neto primāros izdevumus veido kopējie valdības izdevumi, izņemot procentu izdevumus, izdevumus saistībā ar Savienības programmām, kas ir pilnībā izlīdzināti ar ieņēmumiem no Savienības fondiem, un nediskrecionāras izmaiņas saistībā ar bezdarbnieku pabalstu izdevumiem. Valsts finansētā bruto pamatkapitāla veidošanas līmenis ir izlīdzināts četru gadu laikposmā. Ir ņemti vērā tiesību aktos paredzētie diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vai ieņēmumu palielinājumi. Vienreizēji pasākumi gan ieņēmumu, gan izdevumu jomā ir atskaitīti.



aizpildījuma rādītāju. Lai gan primārās aprūpes nozares stiprināšana varētu atvieglot lielo slogu slimnīcām, sistēmā trūkst vispārējās prakses ārstu, situāciju vēl vairāk pasliktina fakts, ka tie nav ģeogrāfiski vienmērīgi izvietoti. Vispārējās prakses ārstu vecuma struktūra arī raisa bažas par to pieejamību nākotnē. Visbeidzot, vairāki noteikumi, kuru mērķis ir uzlabot veselības aprūpes sistēmas izmaksu lietderību, piemēram, pilnībā ieviest diagnostikas grupu sistēmu maksājumiem un faktiski sākt e-veselības sistēmas darbību, joprojām ir tikai izstrādes posmā. Visticamāk, tie arī turpmāk kavēsies, un to īstenošanā būs problēmas.

- (11) Ātrās ekonomikas izaugsmes rezultātā palielinās fiskālie ieņēmumi, un tiek īstenoti centieni uzlabot nodokļu saistību izpildi un novērst Slovērijas lielo pievienotās vērtības nodokļa iztrūkumu. Tika palielināti fiskālie stimuli, kas veicina pētniecību un izstrādi, taču īpašuma nodokļi joprojām ir vājš ieņēmumu avots. Pašreiz īstenotā programma izdevumu pārskatīšanai visās publisko izdevumu jomās ir izrādījusies efektīvs un stingrs rīks izmaksu lietderības uzlabošanai valdības izdevumu jomā.
- (12) Turpinās pozitīvas tendences darba tirgū, ko raksturo pieaugoša nodarbinātība un vēsturiski zems bezdarba līmenis. Tomēr ilgstoša bezdarba rādītājs joprojām ir viens no augstākajiem Savienībā un ietekmē jo īpaši nelabvēlīgākā situācijā esošas grupas, piemēram, mazkvalificētus darba ņēmējus, jauniešus un atstumtos romus. Tā kā uzlabojas darba tirgus apstākļi, dažās ekonomikas nozarēs ir radies kvalificēta darbaspēka trūkums. Reģionālās atšķirības darba tirgū ir ļoti izteiktas, un lielāks bezdarbs ir vērojams Slovērijas austrumdaļā, bet darbaspēka trūkums – valsts rietumdaļā. Slovērija ir sākusi īstenot rīcības plānu ilgstošo bezdarbnieku integrācijai darba tirgū, kuru atbalsta arī no Eiropas Sociālā fonda līdzekļiem. Plāna ietvaros jo īpaši tiek ieviesti individualizēti pakalpojumi, sociālās konsultācijas un jauna pamatprofilēšanas sistēma. Tomēr plāna īstenošana vēl nav vainagojusies ar būtiskiem strukturāliem uzlabojumiem. Sadarbībā ar privātajiem partneriem un nevalstiskajām organizācijām nolūkā mazināt izskatāmo lietu skaitu valsts nodarbinātības dienestos joprojām ir trūkumi, bet individualizētas konsultācijas vēl ir tikai sākumposmā. Turklāt nepabeigtā ilgstošo bezdarbnieku kategorizācija vēl pilnībā nedarbojas kā rīks vēlākiem pasākumiem, kas paredzēti iesaistei darba tirgū. Apmācību un pārkvalifikācijas programmas ir stiprinātas, taču joprojām nav pietiekamas un tikai ierobežotā mērā vērstas uz ilgstošajiem bezdarbniekiem un nelabvēlīgākā situācijā esošām grupām. Turklāt pieaugušo līdzdalība izglītībā joprojām ir ļoti zemā līmenī, un otrās iespējas izglītība nelabvēlīgākā situācijā esošām grupām nav pietiekami attīstīta. Atbilstības kritēriji bezdarbnieka pabalsta saņemšanai ir stingri, bet pabalsta saņemšanas ilgums – īss. Tādējādi tikai neliela daļa īstermiņa bezdarbnieku saņem bezdarbnieka pabalstu.
- (13) Dzimumu nodarbinātības atšķirība un vīriešu un sievietes darba samaksas atšķirība ir krietni lielāka par Savienības vidējo rādītāju. Reproductīvā vecuma sievietes zemais nodarbinātības līmenis ir saistīts ar to, ka vīrieši reti izmanto ilgu vecāku atvaļinājumu, turklāt elastīga darba laika režīma izmantojums ir neliels un bērnu aprūpes iestāžu pieejamība cenas ziņā un piekļuve tām ir ierobežota. Jo īpaši bērnu aprūpē uzņemto tādu bērnu īpatsvars, kas ir jaunāki par trim gadiem, ir ārkārtīgi mazs.
- (14) Izglītības sistēma nepietiekamā mērā veicina Slovērijas sociālekonomisko attīstību, un finansējums nav pietiekams visos līmeņos. Izglītības rezultātu kvalitāte, romu līdzdalība iekļaujošā vispārējā izglītībā un skolēnu no sociāli un ekonomiski nelabvēlīgākās vides integrācija izglītībā un apmācībā ir steidzami risināmas problēmas. Izglītības rezultāti un pamatprasmju līmenis joprojām ir vājš salīdzinājumā ar starptautiskajiem standartiem, un lielā mērā tas ir atkarīgs no skolēnu sociālekonomiskās vides. Priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas līmenis ir zems, taču tas palielinās, un šis rādītājs dažādos reģionos ir ļoti atšķirīgs. Neraugoties uz plāniem līdz 2020. gadam ik gadu par 6 % palielināt skolotāju algas, skolotāja profesija joprojām nav pievilcīga, daļēji arī tādēļ, ka sākotnējā apmācība un profesionālās attīstības iespējas ir ierobežotas. To pasākumu īstenošana, kuru mērķis ir romu skolēnu līdzdalība iekļaujošā vispārējā izglītībā, ir ļoti vāja, jo finansiālais atbalsts un uzraudzība nav adekvāta un skolotāju apmācība starpkultūru jautājumos nav pietiekama.
- (15) Valsts pārvaldi joprojām apgrūtina neefektivitāte un šķēršļi, ko rada vājā sadarbība starp ministrijām un civildienesta vājā politiskā neitralitāte. Civildienesta likuma īstenošana lēnām ir sākusies, bet tās ietekme uz cilvēkresursu pārvaldības uzlabošanu vēl nav jūtama. Attiecībā uz Savienības fondu pārvaldību administratīvās spējas un efektivitāte joprojām ir ierobežota un kadru mainība ir liela, kas daļēji ir saistīts ar politisko ciklu. Taču tas tiek risināts, stiprinot koordinējošo lomu, kas piešķirta Premjerministra vietnieka birojam, kuram būtu jāstabilizē īstenojošo organizāciju nepārtrauktība un institucionālās zināšanas.

- (16) ESI fondiem ir būtiska nozīme galveno problēmu risināšanā nolūkā veicināt konkurētspēju, izaugsmi un darbvietaus Slovērijā. Slovērija 2017. gadā zaudēja finansējumu pētniecībai un inovācijai 26 miljoni EUR apmērā galvenokārt tādēļ, ka bija problēmas atlases kritēriju piemērošanā un vērtētāju atlasē, kā to apstiprināja veiktās pārbaudes. Ja netiks veikti piemēroti pasākumi, lai paātrinātu īstenošanu, ir liels risks, ka tiks zaudēta arī pārējā finanšu piešķiruma daļa. Projektu atlases rādītājs pašlaik ir pārsniedzis pusi no kopējā piešķiruma pašreizējā plānošanas periodā, taču praktiskās īstenošanas rezultātā saņēmējiem ir veikti maksājumi tikai 11 % apmērā no piešķiruma.
- (17) Zemā valsts pārvaldes efektivitāte atspoguļojas arī citās nozarēs, tostarp enerģētikas un vides nozarē. Reciklēšanas rādītāji ir zemi, un arī gaisa kvalitāte joprojām ir samērā zema. Arvien lielāka problēma ir ilgtspējīga meža apsaimniekošana. Enerģētikas nozarei kaitē pārmērīgs regulējums, un enerģētikas politika nav pilnībā atbilstoša Savienības mērķiem klimata un enerģētikas jomā.
- (18) Slovērija ir veikusi svarīgus pasākumus ceļā uz to, lai panāktu labi funkcionējošu publiskā iepirkuma sistēmu. Ir īstenoti centieni, lai ieviestu kvalitatīvus piešķiršanas kritērijus. Līdz 2018. gada oktobrim vajadzētu būt ieviestiem obligātiem elektroniskiem rīkiem publiskā iepirkuma procedūru veikšanai. Ir veiktas visaptverošas iepriekšējas pārbaudes attiecībā uz visiem projektiem, ko finansē no ESI fondiem, lai arī tās efektivitātes ziņā nebija optimālas. Taču vēl nav panākti apmierinoši rezultāti tādās jomās kā iekšējā kontrole, pārredzamība, digitalizācija, profesionalizācija, stratēģisks un vides ziņā ilgtspējīgs publiskais iepirkums. Tas atspoguļojas Slovērijas rādītājos attiecībā uz konkurenci ierobežojošu praksi, kas joprojām ir nedaudz virs Savienības vidējā rādītāja, neraugoties uz to, ka ir panākti nelieli uzlabojumi. Turklāt pazīmes, ka ir apņemšanās apkarot korupciju, joprojām ir vājas. Vairāk nekā puse uzņēmumu uzskata, ka valsts iestāžu veikto publisko iepirkumu jomā korupcija ir plaši izplatīta.
- (19) Korupcija, sarežģītas administratīvās procedūras, pārmērīgais un strauji mainīgais uzņēmējdarbības regulējums un bažas par vairāku regulatīvo struktūru pārvaldību smagi ietekmē Slovērijas uzņēmējdarbības vides kvalitāti. Lai gan Slovērija starptautiskā reitingā ir pavirzījies nedaudz uz leju, tā ir noteikusi vairākus pasākumus uzņēmējdarbības vides kvalitātes uzlabošanai un investīciju veicināšanai. Slovērija ir arī stiprinājusi savu regulējuma ietekmes novērtējuma satvaru, pēdējos gados paplašinot tā piemērošanas jomu. Visbeidzot, nesēn ir pieņemta jauna stratēģija labāka regulējuma panākšanai – RIA 2020 (*Regulatory Impact Assessment* – regulējuma ietekmes novērtējums). Uzņēmējdarbības pakalpojumu nozarē joprojām ir lieli regulatīvi šķēršļi, un ierobežojumu līmenis arhitektiem, inženieriem, nodokļu konsultantiem, juristiem, patentu aģentiem, nekustamā īpašuma aģentiem un tūristu gidem ir augstāks nekā vidēji Savienībā. Komisijas 2017. gada 10. janvāra paziņojumā par profesionālo pakalpojumu regulējuma reformu ieteikumiem ir sniegti ieteikumi šo regulatīvo šķēršļu novēršanai. Taču Slovērija nav ziņojusi par progresu minēto ierobežojumu novēršanā.
- (20) Kopumā nav panākts progress korupcijas pakarošanas pastiprināšanā. Korupcijas līmenis joprojām tiek uztverts kā augsts, un saukšana pie atbildības par šādiem noziedzīgiem nodarījumiem ir vēl vairāk mazinājusies. Tiek uztverts, ka korupcija ir vēl vairāk pasliktinājusies pēc pētnieciskā žurnālista slepkavības un viņa konstatējumiem par daudzajiem augsta līmeņa korupcijas gadījumiem. To gadījumu īpatsvars, kad pie atbildības ir sauktas personas par augsta līmeņa korupciju, ir ārkārtīgi mazs. Nav novērstas policijas un prokuroru pārskatbildības trūkums, un tas kavē cīņu pret korupciju un sensitīvu korupcijas gadījumu izmeklēšanu.
- (21) Tiesu sistēmas efektivitātes, tostarp neatkarības, uzlabošana Slovērijā joprojām ir problēma, neraugoties uz to, ka produktivitāte ir nedaudz uzlabojusies. Joprojām pastāv bažas par tiesu varas neatkarību, tostarp par tiesnešu iecelšanas procesu visos tiesu varas līmeņos.
- (22) Lai gan inovāciju veicināšana var izraisīt konkurences uzlabošanu un sekmēt pāreju uz zināšanu ekonomiku, Slovērijas inovācijas spējas joprojām ir mērenas, un pētniecības un izstrādes uzņēmumos intensitāte ir ļoti zema (0,40 % no IKP 2016. gadā). Lai gan Slovērijā ir liela vidējo/augsto tehnoloģiju ražošanas nozare, dominējošie starptautiskie uzņēmumi līdz šim ir izrādījuši tikai nelielu interesi par pētniecības un izstrādes darbību veikšanu, un tādu mazo un vidējo uzņēmumu procentuālā daļa, kas veic iekšēju inovāciju, Slovērijā 2016. gadā bija daudz mazāka (13,9 %) nekā Savienībā kopumā (28,8 %).
- (23) ESI fondu izmantošanas rezultātā no 2009. līdz 2015. gadam strauji palielinājās publiskās investīcijas pētniecībā un inovācijās. Slovērijas pētniecības vides nepilnību dēļ šo investīciju potenciāls nav ticis izmantots pilnībā. Neraugoties uz Premjerministra vietnieka biroja pastiprināto lomu pētniecības, izstrādes un inovāciju koordinēšanā, politikas vispārējā pārvaldība šajā jomā ir vāja. Sistēmas sadrumstalotības un vājā pārvaldības

regulējuma dēļ, kurā atbildība ir sadalīta starp vairākām ministrijām un bieži vien tiek slikti koordinētām īstenošanas aģentūrām, reformas tiek regulāri atliktas. Pasākumi zināšanu pārneses veicināšanai, pētniecības spēju rūpniecībā stiprināšanai un sadarbības starp uzņēmumiem un akadēmisko vidi uzlabošanai virzās uz priekšu lēnām.

- (24) Komisija 2018. gada Eiropas pusgada ietvaros ir veikusi Slovērijas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un publicējusi to 2018. gada ziņojumā par šo valsti. Tā ir arī novērtējusi 2018. gada stabilitātes programmu, 2018. gada valsts reformu programmu un to, kā īstenoti Slovērijai iepriekšējos gados adresētie ieteikumi. Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas nodrošināšanā Slovērijā, bet arī to, cik lielā mērā tās atbilst Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā vajadzību nostiprināt Savienības vispārējo ekonomikas pārvaldību, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.
- (25) Ņemot vērā šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi 2018. gada stabilitātes programmu, un tās atzinums <sup>(1)</sup> ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā turpmāk,

AR ŠO IESAKA Slovērijai 2018. un 2019. gadā rīkoties šādi.

1. Nodrošināt, ka valdības neto primāro izdevumu nominālā pieauguma temps 2019. gadā nepārsniedz 4,1 %, kas atbilst gada strukturālajai korekcijai 0,5 % apmērā no IKP. Īstenot pasākumus, lai uzlabotu veselības aprūpes sistēmas izmaksu lietderību, un izstrādāt efektīvāku veselības aprūpes personāla stratēģiju.
2. Pastiprināt iesaistīšanas darbu tirgū un prasmju pilnveides pasākumus, tostarp kvalitatīvu un mērķorientētu apmācību un individualizētus pasākumus nelabvēlīgākā situācijā esošām grupām, jo īpaši īstenojot rīcības plānu ilgstošiem bezdarbniekiem. Veicināt sieviešu nodarbinātību, jo īpaši paplašinot izmaksu ziņā pieejamu, kvalitatīvu bērnu aprūpi. Uzlabot izglītības kvalitāti un iekļautību, tostarp palielinot romu bērnu līdzdalību vispārējā izglītībā, sākot no agras bērniecības.
3. Palielināt ar kvalitāti un aprites cikla izmaksām saistītu kritēriju izmantošanu publiskā iepirkuma darbībās. Apskarot korupciju, tostarp nodrošinot esošo tiesību aktu izpildi un palielinot pārskatatbildību policijas un prokuratūras līmenī. Uzlabot tiesu sistēmas efektivitāti, jo īpaši nodrošinot neatkarību tiesu iestāžu darbinieku iecelšanas procedūrās. Samazināt publiskā sektora pētniecības sistēmas sadrumstalotību un stimulēt uzņēmumu, tostarp mazo un vidējo uzņēmumu, inovācijas.

Briselē, 2018. gada 13. jūlijā

*Padomes vārdā –*  
*priekšsēdētājs*  
H. LÖGER

<sup>(1)</sup> Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.

**PADOMES IETEIKUMS****(2018. gada 13. jūlijs)****par Somijas 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Somijas 2018. gada stabilitātes programmu**

(2018/C 320/25)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu <sup>(1)</sup> un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

- (1) Komisija 2017. gada 22. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot 2018. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Tajā pienācīgi ņēma vērā Eiropas sociālo tiesību pilāru, ko Eiropas Parlaments, Padome un Komisija pasludināja 2017. gada 17. novembrī. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes Eiropadome apstiprināja 2018. gada 22. martā. Komisija 2017. gada 22. novembrī uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1176/2011 <sup>(2)</sup> pamata arī pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Somija nebija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu "Padomes ieteikums par eurozonas ekonomikas politiku", kuru Eiropadome apstiprināja 2018. gada 22. martā. Padome ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku <sup>(3)</sup> ("eurozonai adresētais ieteikums") pieņēma 2018. gada 14. maijā.
- (2) Ņemot vērā to, ka Somija ir dalībvalsts, kuras valūta ir euro, un ka ekonomiskajā un monetārajā savienībā ekonomikas ir savstarpēji cieši saistītas, Somijai būtu jānodrošina, ka tiek pilnībā un laikus īstenots eurozonai adresētais ieteikums, kurš atspoguļots turpmāk sniegtajos ieteikumos, jo īpaši 3. ieteikumā.
- (3) 2018. gada ziņojums par Somiju tika publicēts 2018. gada 7. martā. Tajā tika izvērtēts, kā Somija īstenojusi tai adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma 2017. gada 11. jūlijā <sup>(4)</sup>, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc tai adresētajiem ieteikumiem, kuri pieņemti iepriekšējos gados, un Somijas progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu.
- (4) Somija savu 2018. gada valsts reformu programmu un 2018. gada stabilitātes programmu iesniedza 2018. gada 13. aprīlī. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās izvērtētas vienlaikus.

<sup>(1)</sup> OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.<sup>(2)</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību (OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.).<sup>(3)</sup> OVC 179, 25.5.2018., 1. lpp.<sup>(4)</sup> OVC 261, 9.8.2017., 1. lpp.

- (5) Attiecīgie šai valstij adresētie ieteikumi ir ņemti vērā, plānojot Eiropas strukturālos un investīciju fondus ("ESI fondi") 2014.–2020. gada plānošanas periodam. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013<sup>(1)</sup> 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Sīkāku informāciju par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu, Komisija ir sniegusi norādēs par to, kā piemērojami pasākumi, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.
- (6) Somija šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā, un tai piemēro noteikumu par parādu. Valdība savā 2018. gada stabilitātes programmā plāno nominālo bilanci -0,6 % apmērā no IKP 2018. gadā, kas ir tāda pati kā iepriekšējā gadā. Valdība prognozē, ka 2019. gadā bilance uzlabosies un pēc tam 2020. un 2021. gadā sasniegs nelielu pārpalikumu. 2017. gadā tika sasniegts vidēja termiņa budžeta mērķis – deficīts 0,5 % apmērā no IKP strukturālā izteiksmē. Tomēr tiek prognozēts, ka pārrēķinātais strukturālais deficīts<sup>(2)</sup> 2018.–2019. gadā būs nedaudz lielāks, proti, 0,6 % no IKP, un pēc tam samazināsies. Vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2015. gadā sasniedza maksimālo apmēru – 63,6 % no IKP – un 2017. gadā samazinājās līdz 61,4 %. Saskaņā ar 2018. gada stabilitātes programmu parāda attiecība turpinās samazināties, un 2021. gadā tā būs 56,7 % no IKP. Makroekonomiskais scenārijs, kas ir minēto budžeta prognožu pamatā, šķiet, visumā ir ticams. Galvenie ar budžeta prognozēm saistītie riski attiecas uz to, ka plānotās sociālo un veselības aprūpes pakalpojumu reformas sākotnējās izmaksas, iespējams, būs lielākas nekā paredzēts.
- (7) 2018. gada stabilitātes programmā atgādināts, ka palielinājās ar bēgļu ārkārtējo pieplūdumu saistītās izmaksas un to ietekme uz budžetu 2015.–2016. gadā bija ievērojama. Saskaņā ar 2017. gada stabilitātes programmu tika prognozēts, ka izmaksas 2017. gadā samazināsies par 0,15 % no IKP. Šis rādītājs 2018. gada stabilitātes programmā netika apstiprināts, un tādēļ Komisija to nav ņēmusi vērā. Turklāt 2017. gadā Somijai tika piešķirta pagaidu novirze (0,5 % no IKP) no korekcijas gaitas vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai, kuras nolūks ir ņemt vērā būtiskas strukturālās reformas, jo īpaši 2017. gada pensiju reformu un Konkurētspējas pakta, ar pozitīvu ietekmi uz publisko finanšu ilgtermiņa stabilitāti. 2017. gadā Somijai tika piešķirta arī pagaidu novirze 0,1 % apmērā no IKP, kuras nolūks ir ņemt vērā izdevumus valsts investīcijām Savienības līdzfinansētos projektos. Attiecībā uz pēdējo minēto novirzi viens no atbilstības kritērijiem ir tas, ka kopējās publiskā sektora investīcijas nesamazinās. Faktiskie dati par 2017. gadu liecina, ka publiskā sektora investīcijas 2017. gadā samazinājās salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, bet tiek lēsts, ka ar Savienības fondiem saistītās investīcijas ir palikušas stabilā līmenī. Tādēļ Somija vairs netiek uzskatīta par atbilstīgu pagaidu novirzes 0,1 % apmērā no IKP piešķiršanai saistībā ar izdevumiem valsts investīcijām Savienības līdzfinansētos projektos 2017. gadā. Atlikušās pagaidu novirzes no korekcijas gaitas vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai tiek pārnestas uz priekšu tā, ka tās aptver trīs gadus. Tādēļ pagaidu novirzes saskaņā ar neierastu apstākļu un strukturālo reformu klauzulām ir 0,67 % no IKP 2018. gadā un 0,5 % no IKP 2019. gadā.
- (8) Padome ieteica Somijai nodrošināt, lai novirze no vidēja termiņa budžeta mērķa 2018. gadā attiektos tikai uz pielaidi saistībā ar neierastu apstākļu ietekmi uz budžetu (piešķirta 2016. gadā) un pielaidēm saistībā ar strukturālo reformu īstenošanu un investīcijām (piešķirtas 2017. gadā). Tas atbilst valdības neto primāro izdevumu maksimālajam nominālajam pieauguma tempam 1,9 % apmērā 2018. gadā, kas atbilst strukturālās bilances pieļaujamajam pasliktinājumam 0,1 % apmērā no IKP. Pamatojoties uz Komisijas 2018. gada pavasara prognozi, pastāv risks nedaudz novirzīties no ieteiktās fiskālās korekcijas 2018. gadā. Tomēr tādēļ, ka rezultāti 2017. gadā bija labāki nekā paredzēts, pašlaik tiek prognozēts, ka distance līdz vidēja termiņa mērķim būs mazāka par piešķirtajām pielaidēm saistībā ar neierastu apstākļu un strukturālo reformu klauzulām. Ja tas apstiprināsies, tas būtu jāņem vērā *ex post* novērtējumā par 2018. gadu.
- (9) Pamatojoties uz Komisijas 2018. gada pavasara prognozi, Somijai 2019. gadā būtu jānodrošina, lai novirze no vidēja termiņa budžeta mērķa 2019. gadā attiektos tikai uz pielaidi saistībā ar strukturālo reformu īstenošanas ietekmi uz budžetu, attiecībā uz kuru 2017. gadā tika piešķirta pagaidu novirze. Tas atbilst valdības neto primāro izdevumu maksimālajam nominālā pieauguma tempam 2,9 % apmērā, kas atbilst strukturālās bilances

<sup>(1)</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

<sup>(2)</sup> Cikliski koriģētā bilance, atskaitot vienreizējus un pagaidu pasākumus, ko Komisija pārrēķina, izmantojot vispārpieņemtu metodoloģiju.

pieļaujamojam pasliktinājumam 0,2 % apmērā no IKP. Tiek prognozēts, ka Somija nemainīgas politikas apstākļos 2019. gadā izpildīs šo prasību. Saskaņā ar prognozēm Somija arī 2018. un 2019. gadā ievēros parāda samazināšanas kritēriju. Kopumā Padome uzskata, ka Somijai jābūt gatavai veikt turpmākus pasākumus, lai nodrošinātu atbilstību 2018. gadā, un ir sagaidāms, ka tā izpildīs Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus 2019. gadā.

- (10) Tiek prognozēts, ka iedzīvotāju novecošanas un darbaspēka mazināšanās dēļ izdevumi par pensijām, veselības un ilgtermiņa aprūpi palielināsies no 22 % no IKP 2016. gadā līdz 24 % no IKP 2030. gadā. Administratīvās reformas un sociālo un veselības aprūpes pakalpojumu reformas, ko pašlaik apspriež parlamentā, mērķis ir samazināt izdevumu pieaugumu šajā jomā. Pārējie mērķi ir nodrošināt vienlīdzīgu piekļu veselības aprūpei un samazināt gaidīšanas laiku pacientiem, jo īpaši mazāk labvēlīgos vai attālos reģionos. Respondentu nosaukto neapmierināto medicīnisko vajadzību īpatsvars ir virs Savienības vidējā rādītāja. Jo īpaši personas, kas nav darba ņēmēji, saskaras ar grūtībām saņemt nepieciešamo medicīnisko aprūpi. No 2020. gada Somijas sociālie un veselības aprūpes pakalpojumi būs jauna reģionālās valsts pārvaldes līmeņa (administratīvi teritoriālo vienību (*counties*)) pārziņā. Reformas rezultātā tiks apvienoti resursi, lai tos varētu efektīvāk izmantot šo administratīvi teritoriālo vienību līmenī. Intensīvākai digitālo un elektronisko pakalpojumu izmantošanai būtu jāveicina arī ražīgums. Visbeidzot, sociālie un primārās veselības aprūpes pakalpojumi būs pieejami gan valsts, gan privātajos sociālajos un veselības centros. Tas dos pacientiem lielākas izvēles iespējas, bet konkurencei starp pakalpojumu sniedzējiem vajadzētu radīt izmaksu ietaupījumus. Tas, vai tiks sasniegti šie vērienīgie mērķi, būs atkarīgs arī no reformas īstenošanas posmā izdarītajām izvēlēm.
- (11) Somijā 2017. gadā no 20–64 gadus veciem darbspējīgā vecuma iedzīvotājiem bija nodarbināti 74 %, un tas ir samērā zems nodarbinātības rādītājs salīdzinājumā ar pārējām Ziemeļvalstīm. Līdzdalība darba tirgū arī bija zemāka, jo īpaši sievietēm, mazkvalificētu vīriešu un migrantu izcelsmes personu vidū. Strukturālā bezdarba līmenis 2017. gadā bija augsts – aptuveni 7,5 % no kopējā darbaspēka. Nodarbinātības izaugsmes jomā, neraugoties uz Somijas iestāžu neseno pieņemtajiem pasākumiem, vēl ir nepieciešams ieviest vairāk stimulu pieņemt darba piedāvājumus un īstenot aktīvāku darba tirgus politiku.
- (12) Neaktivitātes un bezdarba slazdi joprojām ir šķērslis plašākai darbaspēka izmantošanai. Ievērojamus neaktivitātes slazdus rada pabalstu sistēma un dažādu veidu atvieglojumu kombinācija. Sociālā palīdzība un mājokļa pabalsti ir būtisks šā slazda komponents. Šie un citi pabalsti tiek ļoti ātri pārtraukti, pieaugot ienākumiem, un tas rada risku, ka darba attiecību uzsākšana varētu nebūt pietiekami izdevīga finansiālā ziņā. Uzskatāms, ka pabalsta noteikumu sarežģītības un administratīvās prakses rezultātā rodas ievērojami bezdarba slazdi vai "birokrātiskie slazdi". Nenoteiktība par pabalsta līmeni un laiks, kas nepieciešams, lai pabalstu atjaunotu, samazina īstermiņa vai nepilna laika darba pievilcīgumu. Visbeidzot, neraugoties uz neseno kāpumu jaunu mājokļu būvniecības jomā, tas, ka izaugsmes centros trūkst mājokļu par pieņemamu cenu, varētu būt vēl viens šķērslis darbaspēka mobilitātei. Pašreiz īstenojamā eksperimentā pamatienākuma jomā, kura pirmie rezultāti ir sagaidāmi 2019. gadā, visticamāk, tiks iegūta informācija, kas nepieciešama sociālā nodrošinājuma sistēmas pārskatīšanai. Tika izvērtētas vecāku atvaļinājumu sistēmas reformas iespējas nolūkā palielināt reproduktīvā vecuma sievietēm nodarbinātības līmeni un veicināt dzimumu līdztiesību. Pašlaik tiek izstrādāts reāllaika ienākumu reģistrs, un tas varētu sniegt iespēju uzlabot sabiedrisko pakalpojumu efektivitāti un efektīvi noteikt pabalstu līmeni.
- (13) Darba samaksas noteikšanas prakse mainās un virzās uz koplīgumu slēgšanas sarunām nozaru un vietējā līmenī. Tā kā uzņēmumi bieži vien saskaras ar ļoti dažādiem ierobežojumiem, tam būtu jāļauj panākt lielāku darba samaksas diferenciāciju starp uzņēmumiem, nodrošinot, ka reālās algas pieaug atbilstoši ražīguma pieaugumam, vienlaikus veicinot labākus nodarbinātības rezultātus. Jaunāko vienošanos par darba samaksu ietvaros, kas tika noslēgtas 2017. gada beigās un 2018. gada sākumā, darba devēju organizācijām ir vairāk iespēju vietējā līmenī risināt sarunas par koplīgumu slēgšanu. Darba devēji, kas nav organizāciju biedri, joprojām saskaras ar dažiem šķēršļiem. Ir vērojami daži pirmie pozitīvie rezultāti, jo neseno sarunu par darba samaksu pašreizējā posmā var secināt, ka ir panākts rezultāts, kam visumā ir neitrāla ietekme uz izmaksu konkurētspēju. Neraugoties uz to, ka trūkst oficiālas koordinācijas attiecībā uz vienošanos par darba samaksu, šķiet, ka praksē veidojas Somijas modelis, kurā algu pieaugums netirgojamo preču sektorā tiek sasaistīts ar pieaugumu tirgojamo preču sektorā.
- (14) Tā kā aktivitāte un nodarbinātība pakāpeniski atgriežas pirmskrīzes līmenī, bezdarbnieku un ekonomiski neaktīvo personu zemāka nodarbināmība, visticamāk, kļūs par būtisku problēmu, kas varētu palēnināt darba tirgus atveseļošanu, tādējādi apdraudot Somijas sabiedrības labklājības ilgtermiņa stabilitāti. Šādā situācijā ir nepieciešami adekvāti un integrēti iesaistīšanas un rehabilitācijas pakalpojumi, kas vērsti uz bezdarbniekiem un ekonomiski neaktīvām personām. Tajā pašā laikā resursi, kas atvēlēti valsts nodarbinātības dienestiem, jo īpaši konsultēšanai, ir zem Savienības vidējā rādītāja. Pakalpojumi bezdarbniekiem, jo īpaši tiem, kam ir mazākas izredzes tikt nodarbinātiem, ir izkliešami pa vairākiem atsevišķiem pakalpojumu sniedzējiem. Integrēšana vai labāka koordinēšana palīdzētu izveidot nepārtrauktu pakalpojumu ķēdi (vienas pieturas aģentūru bezdarbniekiem / ekonomiski neaktīvām personām). Ir vajadzīgi turpmāki centieni, lai nodrošinātu ekonomiski neaktīvo personu,

jo īpaši vecuma grupā no 25 līdz 49 gadiem un migrantu izcelsmes personu, atgriešanos darba tirgū. Migranti varētu daļēji kompensēt pašreizējo darbaspējīgā vecuma iedzīvotāju skaita samazināšanos, ja vien viņi tiks labi integrēti darba tirgū un Somijas sabiedrībā. Visbeidzot, pieaug darbaspēka trūkums, kas, visticamāk, atspoguļo pašreizējās strukturālās izmaiņas ekonomikā, piemēram, sabiedrības novecošanu. Tas nozīmē, ka ir nepieciešams turpināt investēt pieaugušo izglītībā un profesionālajā apmācībā, lai nodrošinātu profesionālo mobilitāti un samazinātu prasmju neatbilstību.

- (15) Valdība ir īstenojusi pasākumus uzņēmējdarbības un jaunuzņēmumu veicināšanai un uzlabojusi aizdevumu un eksporta garantiju pieejamību maziem un vidējiem uzņēmumiem. Tagad arī bezdarbniekiem ir atļauts saņemt bezdarbnieka pabalstu pirmajos uzņēmējdarbības sākšanas mēnešos. Šī shēma, visticamāk, būs veiksmīga, ja tā tiks apvienota ar apmācībām un konsultēšanu, taču tās nelielais ilgums var ierobežot tās ietekmi. Tāpat joprojām saglabājas dažas nepilnības attiecībā uz uzņēmēju un pašnodarbināto sociālo aizsardzību, un pašnodarbināto nabadzības risks Somijā salīdzinājumā ar darba ņēmējiem ir augsts.
- (16) Mājsaimniecību parāds saglabājas vēsturiski augstā līmenī (67 % no IKP 2016. gadā). Parādsaistības pārsvarā ir uzņemtas ar mainīgu likmi, kas rada risku gadījumā, ja vidējā termiņā procentu likmes pieaug. Patēriņa kredītu apjoms strauji pieaug, un arvien lielāku daļu šādu aizdevumu izsniedz ārvalstu bankas, finanšu iestādes, kas nav kredītiestādes, mazo aizdevumu uzņēmumi un vienādranga aizdevumos. Somijas Finanšu uzraudzības iestāde ir pieņēmusi vairākus pasākumus, lai apturētu mājsaimniecību parādsaistību līmeņa pieaugumu. Tomēr drīzumā nav sagaidāma aktīva aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanās, jo īpaši tādēļ, ka procentu likmes saglabājas zemas un patērētāju uzticēšanās līmenis ir augsts. Visaptveroša kredītreģistra (kurā tiek vākta gan pozitīva, gan negatīva informācija par parādniekiem) trūkums var neļaut bankām gūt skaidru pārskatu par mājsaimniecību kopējām parādsaistībām.
- (17) Komisija 2018. gada Eiropas pusgada ietvaros ir veikusi Somijas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un to publicējusi 2018. gada ziņojumā par šo valsti. Tā ir arī novērtējusi 2018. gada stabilitātes programmu, 2018. gada valsts reformu programmu un to, kā īstenoti Somijai iepriekšējos gados adresētie ieteikumi. Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas nodrošināšanā Somijā, bet arī to, cik lielā mērā tās atbilst Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā vajadzību nostiprināt Savienības vispārējo ekonomikas pārvaldību, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.
- (18) Ņemot vērā šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi 2018. gada stabilitātes programmu, un tās atzinums <sup>(1)</sup> ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā turpmāk,

AR ŠO IESAKA Somijai 2018. un 2019. gadā rīkoties šādi.

1. 2019. gadā sasniegt vidēja termiņa budžeta mērķi, ņemot vērā pielaišanas saistībā ar strukturālo reformu īstenošanu, attiecībā uz kurām ir piešķirta pagaidu novirze. Nodrošināt, lai tiktu pieņemta un īstenota administratīvā reforma nolūkā uzlabot sociālo un veselības aprūpes pakalpojumu izmaksu lietderību un vienlīdzīgu piekļuvi šiem pakalpojumiem.
2. Uzlabot stimulus pieņemt darba piedāvājumus un nodrošināt adekvātus un labi integrētus pakalpojumus bezdarbniekiem un ekonomiski neaktīvām personām.
3. Stiprināt mājsaimniecību parādu uzraudzību, tostarp izveidojot kredītreģistru sistēmu.

Briselē, 2018. gada 13. jūlijā

Padomes vārdā –  
priekšsēdētājs  
H. LÖGER

<sup>(1)</sup> Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.

**PADOMES IETEIKUMS****(2018. gada 13. jūlijs)****par Zviedrijas 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Zviedrijas 2018. gada konverģences programmu**

(2018/C 320/26)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu <sup>(1)</sup> un jo īpaši tās 9. panta 2. punktu,ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību <sup>(2)</sup>, un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

- (1) Komisija 2017. gada 22. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot 2018. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Tajā pienācīgi ņēma vērā Eiropas sociālo tiesību pilāru, ko Eiropas Parlaments, Padome un Komisija pasludināja 2017. gada 17. novembrī. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes Eiropadome apstiprināja 2018. gada 22. martā. Komisija 2017. gada 22. novembrī uz Regulas (ES) Nr. 1176/2011 pamata pieņēma arī brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Zviedrija bija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats.
- (2) 2018. gada ziņojums par Zviedriju tika publicēts 2018. gada 7. martā. Tajā tika izvērtēts, kā Zviedrija īstenojusi tai adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma 2017. gada 11. jūlijā <sup>(3)</sup>, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc tai adresētajiem ieteikumiem, kuri pieņemti iepriekšējos gados, un Zviedrijas progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu. Tajā bija ietverts arī padziļināts pārskats, kurš veikts saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu un kura rezultāti arī tika publicēti 2018. gada 7. martā. No Komisijas veiktās analīzes tika secināts, ka Zviedrijā pastāv makroekonomikas nelīdzsvarotība. Konkrēti, pārāk augstu novērtēto mājokļu cenu pieaugums apvienojumā ar mājsaimniecību parāda pastāvīgu pieaugumu rada haotiskas korekcijas risku. Jau tā lielais mājsaimniecību parāds saglabā augšupejošu tendenci. Aptuveni 20 gadu garumā mājokļu cenas ir strauji un gandrīz nepārtraukti palielinājušās. 2017. gada pēdējā ceturksnī tika reģistrēts negatīvs pieaugums. Vērtēšanas rādītāji liecina, ka mājokļu cenas saglabāsies ļoti augstas attiecībā pret pamatrādītājiem. Lai gan bankas šķiet pietiekami kapitalizētas, haotiskas korekcijas varētu skart arī finanšu sektoru, jo bankas aizvien vairāk iesaistās mājsaimniecību hipotēku nozarē. Šādā gadījumā domino efekts varētu skart arī kaimiņvalstis, ņemot vērā sistēmisko finanšu sasaisti. Pēdējos gados ir veikti pasākumi, lai iegrožotu hipotekāro parādu pieaugumu un veicinātu mājokļu būvniecību. Tomēr līdz šim īstētie politikas pasākumi nav bijuši pietiekami, lai novērstu pārlietu augsto novērtējumu mājokļu sektorā, un galvenās politikas nepilnības saglabājas, jo īpaši attiecībā uz nodokļu stimuliem mājokļu iegādei, kā arī mājokļu piedāvājuma funkcionēšanu un īres tirgu.

<sup>(1)</sup> OVL 209, 2.8.1997., 1. lpp.<sup>(2)</sup> OVL 306, 23.11.2011., 25. lpp.<sup>(3)</sup> OVC 261, 9.8.2017., 1. lpp.



- (3) Zviedrija savu 2018. gada valsts reformu programmu un 2018. gada konverģences programmu iesniedza 2018. gada 27. aprīlī. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās izvērtētas vienlaikus.
- (4) Attiecīgie šai valstij adresētie ieteikumi ir ņemti vērā, plānojot Eiropas strukturālos un investīciju fondus ("ESI fondi") 2014.–2020. gada plānošanas periodam. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013<sup>(1)</sup> 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Sīkāku informāciju par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu, Komisija ir sniegusi norādēs par to, kā piemērojami pasākumi, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.
- (5) Zviedrija šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā. Valdība savā 2018. gada konverģences programmā plāno 2018. gadā panākt pārpalikumu 1,0 % apmērā no IKP un arī turpmāk visā programmas periodā izpildīt vidēja termiņa budžeta mērķi, proti, panākt strukturālo deficītu 1 % apmērā no IKP. Saskaņā ar 2018. gada konverģences programmu sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP samazināsies līdz 37,3 % 2018. gadā un turpinās samazināties līdz 29,0 % 2021. gadā. Ekonomikas izaugsme un stabils publiskās finanses ir noteiktas par galvenajiem virzītājspēkiem vispārējās valdības parāda attiecības pret IKP samazināšanai. Minēto budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs ir ticams. Pamatojoties uz Komisijas 2018. gada pavasara prognozi, tiek prognozēts, ka strukturālā bilance uzrādīs pārpalikumu 0,7 % apmērā no IKP 2018. gadā un pārpalikumu 1,0 % apmērā no IKP 2019. gadā, pārsniedzot vidēja termiņa budžeta mērķi. Pamatojoties uz 2018. gada konverģences programmas izvērtējumu un ņemot vērā Komisijas 2018. gada pavasara prognozi, Padome uzskata, ka ir paredzams, ka Zviedrija 2018. un 2019. gadā ievēros Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus.
- (6) Mājsaimniecību parādsaistības turpināja palielināties no jau tā augsta līmeņa. Mājsaimniecību parāds pieauga par 7,0 % 2017. gadā, sasniedzot aptuveni 86 % no IKP un 184 % no izmantojamiem ienākumiem, kas ir viens no augstākajiem rādītājiem Savienībā. Pēc tam, kad 2016. gadā parāda attiecība pret izmantojamiem ienākumiem attiecībā uz jauniem hipotekāro aizdevumu ņēmējiem nedaudz kritās, 2017. gadā tā atkal palielinājās līdz 411 %, sasniedzot jaunu rekordlīmeni. Mājsaimniecību parāda pieaugumu galvenokārt veicināja lielāki hipotekārie aizņēmumi saistībā ar augstām mājokļu cenām un strukturāliem traucējumiem, kas veicina ar hipotekāriem aizdevumiem finansētas investīcijas nekustamajā īpašumā. Parāda līmeņu sadalījums ir nevienmērīgs, un mājsaimniecības ar zemākiem ienākumiem un jaunāku iedzīvotāju mājsaimniecības saskaras ar īpaši augstu parādu slogu attiecībā pret viņu ienākumiem. Zviedrija pēdējos gados ir īstenojusi vairākus makroprudenciālos pasākumus. Veiktie pasākumi ietver ierobežojumu noteikšanu aizdevuma un ķīlas vērtības attiecībai, riska pakāpju minimālo robežvērtību pielāgošanu un oficiāla hipotekāro aizdevumu amortizācijas noteikuma ieviešanu 2016. gada jūnijā. 2018. gada martā spēkā stājās jauna pastiprināta amortizācijas prasība attiecībā uz hipotekārajiem aizdevumiem, kam ir augsta parāda attiecība pret izmantojamiem ienākumiem. Zviedrija ir arī pieņēmusi tiesību aktus, lai pastiprinātu makroprudenciālās uzraudzības iestādes (*Finansinspektionen*) juridiskās pilnvaras. Jaunās pilnvaras būs spēkā no 2018. gada februāra, un tās ļaus iestādei savlaicīgāk reaģēt uz riskiem, kas saistīti ar mājsaimniecību parāda palielināšanos, izmantojot plašāku iespējamo pasākumu klāstu. Šķiet, ka līdz šim veiktajiem makroprudenciālās politikas pasākumiem ir bijusi ierobežota ietekme uz hipotekāro kredītu pieaugumu. Pakāpeniski samazinot nodokļu atskaitījumu par hipotekārajiem procentu maksājumiem vai palielinot regulārus īpašuma nodokļus, varētu palīdzēt novērst mājsaimniecību parāda pieaugumu, bet valdība nav panākusi nekādu progresu šajā jautājumā.
- (7) 2017. gadā Zviedrijas ekonomika strauji pieauga par apmēram 2,4 %, ko veicināja spēcīgs iekšzemes pieprasījums. Investīcijas, ko veicināja investīcijas mājokļos, pirmajos trīs ceturkšņos pieauga par 6,0 % (salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu), sniedzot nozīmīgu ieguldījumu. Neraugoties uz jaunu ēku celtniecības straujo palielināšanos pēdējos gados, piedāvājums joprojām ir nepietiekams, jo īpaši attiecībā uz cenu ziņā pieejamiem mājokļiem lielu pilsētu apkaimē. Pieejamu un cenu ziņā pieņemamu mājokļu trūkums var ierobežot arī darba tirgus mobilitāti un migrantu efektīvu integrāciju darba tirgū un izraisīt paaudžu nevienlīdzību.
- (8) Pēc diviem gadu desmitiem, kad mājokļu cenas strauji pieauga, 2017. gada rudenī mājokļu tirgū bija vērojams pakāpenisks samazinājums, bet cenas joprojām pārsniedz pamatrādītājiem atbilstīgo līmeni. Galvenie virzītājspēki ir nodokļu stimuli mājokļu iegādei un hipotekārajiem parādiem, kā arī ilgstoši atbalstoši kredītēšanas nosacījumi apvienojumā ar joprojām salīdzinoši zemām hipotekāro aizdevumu amortizācijas likmēm. Turklāt mājokļu trūkums ir saistīts ar strukturālām nepilnībām, tostarp ar ierobežotu konkurenci būvniecības nozarē, ko izraisījuši šķēršļi mazu uzņēmumu un ārvalstu uzņēmumu ienākšanai tirgū, un lielu attīstītāju spēju kontrolēt zemes resursus. Pastāv arī šķēršļi efektīvai esošā dzīvojamā fonda izmantošanai. Īres tirgū īres maksas, kas ir zemākas

(1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

par tirgus cenām, rada piesaisti un “piederīgo/nepiederīgo” sekas. Īpašnieku apdzīvotu mājokļu tirgū kapitāla pieauguma nodokļi samazina mājokļu īpašnieku mobilitāti. Zviedrijas iestādes turpina pakāpeniski īstenot 22 punktu plānu, lai palielinātu mājokļu būvniecību un uzlabotu mājokļu tirgus efektivitāti. Tomēr nav veikti būtiski politikas pasākumi, lai ieviestu lielāku elastīgumu īres cenu noteikšanā vai pārskatītu kapitāla pieauguma nodokļa sistēmu.

- (9) Attīstītai ekonomikai ir nepieciešami augsti kvalificēti darbinieki; attiecīga darbaspēka trūkums parādās tādās nozarēs kā būvniecība, izglītība, veselība, zinātne, inženierija un informācijas tehnoloģijas. Šajā ziņā joprojām pastāv problēmas, piemēram, migrantu izcelsmes personu, jo īpaši sieviešu, integrēšana darba tirgū. Ārpus ES dzimušo sieviešu nodarbinātības līmenis ir ievērojami zemāks nekā visu iedzīvotāju kopējais rādītājs. Izglītības rezultātu atšķirības starp skolēniem no dažādiem sociālekonomiskajiem slāņiem aizvien pieaug. Ir ciešāk jāuzrauga nesen ieradušos migrantu izcelsmes skolēnu integrācija skolu sistēmā, kā arī pieaugošais skolotāju trūkums.
- (10) Komisija 2018. gada Eiropas pušgada ietvaros ir veikusi Zviedrijas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un publicējusi to 2018. gada ziņojumā par šo valsti. Tā ir arī novērtējusi 2018. gada konverģences programmu, 2018. gada valsts reformu programmu un to, kā īstenoti Zviedrijai iepriekšējos gados adresētie ieteikumi. Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas nodrošināšanā Zviedrijā, bet arī to, cik lielā mērā tās atbilst Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā vajadzību nostiprināt Savienības vispārējo ekonomikas pārvaldību, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.
- (11) Ņemot vērā šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi 2018. gada konverģences programmu un uzskata (<sup>1</sup>), ka ir sagaidāms, ka Zviedrija ievēros Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus.
- (12) Ņemot vērā Komisijas padziļināto pārskatu un šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi 2018. gada valsts reformu programmu un 2018. gada stabilitātes programmu. Tās ieteikumi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu ir atspoguļoti turpmāk sniegtajā 1. ieteikumā,

AR ŠO IESAKA Zviedrijai 2018. un 2019. gadā rīkoties šādi.

1. Novērst riskus, kas saistīti ar mājsaimniecību lielo parādu, pakāpeniski samazinot nodokļu atskaitījumu par hipotekārajiem procentu maksājumiem vai palielinot regulārus īpašuma nodokļus. Veicināt mājokļu būvniecību vietās, kur trūkums ir visakūtākais, jo īpaši, novēršot strukturālos šķēršļus būvniecībai, uzlabot mājokļu tirgus efektivitāti, tostarp ieviešot lielāku elastīgumu īres cenu noteikšanā un pārskatot kapitāla pieauguma nodokļa sistēmu.

Briselē, 2018. gada 13. jūlijā

*Padomes vārdā –  
priekšsēdētājs  
H. LÖGER*

---

(<sup>1</sup>) Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 9. panta 2. punktu.

**PADOMES IETEIKUMS****(2018. gada 13. jūlijs)****par Apvienotās Karalistes 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Apvienotās Karalistes 2018. gada konverģences programmu**

(2018/C 320/27)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu <sup>(1)</sup> un jo īpaši tās 9. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

- (1) Komisija 2017. gada 22. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot 2018. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Tajā pienācīgi ņēma vērā Eiropas sociālo tiesību pīlāru, ko Eiropas Parlaments, Padome un Komisija pasludināja 2017. gada 17. novembrī. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes Eiropadome apstiprināja 2018. gada 22. martā. Komisija 2017. gada 22. novembrī uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1176/2011 <sup>(2)</sup> pamata pieņēma arī brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Apvienotā Karaliste nebija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats.
- (2) 2018. gada ziņojums par Apvienoto Karalisti tika publicēts 2018. gada 7. martā. Tajā tika izvērtēts, kā Apvienotā Karaliste īstenojusi tai adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma 2017. gada 11. jūlijā <sup>(3)</sup>, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc tai adresētajiem ieteikumiem, kuri pieņemti iepriekšējos gados, un Apvienotās Karalistes progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu.
- (3) Apvienotā Karaliste 2017. gada 29. martā paziņoja Eiropadomei par savu nodomu izstāties no Eiropas Savienības. Ja vien ratificētajā izstāšanās līgumā nebūs noteikts cits datums vai Eiropadome saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 50. panta 3. punktu un, vienojoties ar Apvienoto Karalisti, vienprātīgi nenolems, ka Līgumi vairs nav saistoši, sākot no vēlāka datuma, visi Savienības primārie un sekundārie tiesību akti Apvienotajai Karalistei vairs nebūs saistoši no 2019. gada 30. marta plkst. 00.00 (pēc Centrāleiropas laika). Pēc tam Apvienotā Karaliste kļūs par trešo valsti. Tiek risinātas sarunas, lai nodrošinātu sakārtotu izstāšanos, tostarp pārejas periodu līdz 2020. gada beigām, kura laikā Apvienotajai Karalistei turpinās piemērot ES tiesību aktus un tie būs spēkā tās iekšienē.
- (4) Apvienotā Karaliste savu 2018. gada valsts reformu programmu un 2018. gada konverģences programmu iesniedza 2018. gada 30. aprīlī. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās izvērtētas vienlaikus.

<sup>(1)</sup> OVL 209, 2.8.1997., 1. lpp.<sup>(2)</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību (OVL 306, 23.11.2011., 25. lpp.).<sup>(3)</sup> OVC 261, 9.8.2017., 1. lpp.

- (5) Attiecīgie šai valstij adresētie ieteikumi ir ņemti vērā, plānojot Eiropas strukturālos un investīciju fondus ("ESI fondi") 2014.–2020. gada plānošanas periodam. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013<sup>(1)</sup> 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Sīkāku informāciju par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu, Komisija ir sniegusi norādēs par to, kā piemērojami pasākumi, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.
- (6) Uz Apvienoto Karalisti pašlaik attiecas Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvā daļa. Valdība savā 2017.–2018. gada konverģences programmā paredz, ka nominālais deficīts samazināsies no 2,2 % no IKP 2017.–2018. gadā līdz 1,8 % no IKP 2018.–2019. gadā un līdz 1,7 % no IKP 2019.–2020. gadā. Konverģences programmā nav iekļauts vidēja termiņa budžeta mērķis. Saskaņā ar konverģences programmu sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP no 2017.–2018. gada līdz 2019.–2020. gadam kopumā stabilizēsies ap 85,5 %, pirms tā 2021.–2022. gadā samazināsies līdz 84,8 % no IKP. Minēto budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs ir ticams. Lai gan pasākumi, kas nepieciešami, lai atbalstītu plānotos budžeta deficīta mērķus, kopumā ir sīki precizēti, pieaugošais spiediens uz valdības izdevumiem vairākās jomās apdraud plānotā budžeta deficīta samazinājuma sasniegšanu.
- (7) Padome 2017. gada 11. jūlijā ieteica Apvienotajai Karalistei nodrošināt, lai valdības neto primāro izdevumu<sup>(2)</sup> nominālā pieauguma temps nepārsniegtu 1,8 % 2018. gadā, kas atbilst gada strukturālajai korekcijai 0,6 % apmērā no IKP. Tajā pašā laikā Padome norādīja, ka būtu jāapsver tādas fiskālās nostājas panākšana, kas sekmē gan pašreizējās atlabšanas stiprināšanu, gan Apvienotās Karalistes publisko finanšu stabilitātes nodrošināšanu. Pamatojoties uz Komisijas 2018. gada pavasara prognozi, pastāv risks, ka 2018.–2019. gadā būs neliela novirze no preventīvās daļas prasībām.
- (8) 2019.–2020. gadā, ņemot vērā Apvienotās Karalistes vispārējās valdības parāda attiecību, kas pārsniedz 60 % no IKP, un prognozēto izlaides starpību 0,4 % apmērā, valdības neto primāro izdevumu nominālā pieauguma tempam nevajadzētu pārsniegt 1,6 % atbilstoši strukturālajai korekcijai 0,6 % apmērā no IKP, kas izriet no kopīgi pieņemtās prasību korekcijas matricas saskaņā ar Stabilitātes un izaugsmes paktu. Tiek prognozēts, ka Apvienotā Karaliste nemainīgas politikas apstākļos 2019.–2020. gadā izpildīs šo prasību. Tiek prognozēts, ka līdz ar atļauto ikgadējo novirzi 0,25 % apmērā Apvienotā Karaliste 2018.–2019. gadā un 2019.–2020. gadā *prima facie* izpildīs pārejas noteikumu par parādu. Kopumā Padome uzskata, ka Apvienotajai Karalistei jābūt gatavai, sākot no 2018.–2019. gada, veikt turpmākus pasākumus, lai ievērotu Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus.
- (9) Ikgadējais mājokļu neto piedāvājums turpina palielināties, pateicoties vairākām valdības iniciatīvām veicināt mājokļu tirgu un ciklisko atveseļošanu. Tomēr tas joprojām krietni atpaliek no pieprasījuma aplēsēm, un Apvienotā Karaliste joprojām saskaras ar būtisku problēmu nodrošināt pietiekamu mājokļu piedāvājumu. Tas ir saistīts ar ļoti stingru un sarežģītu regulējumu par zemes tirgu. Mājokļu trūkums un augstas mājokļu izmaksas ir īpašas problēmas teritorijās, kurās ir augsts un pieaugošs pieprasījums, piemēram, pilsētu centros un ap tiem. Valdība atzīst šo problēmu un ir izvirzījusi vērienīgus mērķus palielināt piedāvājumu turpmākajos gados. Tajā pašā laikā valdība ir atkārtoti apstiprinājusi savu apņemšanos samazināt paplašināšanos ap pilsētu centriem. Ievērojami ir samazinājies jauniešu mājokļu īpašnieku skaits, kas veicina paaudžu nevienlīdzību.
- (10) Darba ražīguma līmenis ir zems un nemainīgs. Lielā ekonomikas daļā vērojami salīdzinoši vāji rezultāti attiecībā uz galvenajiem ražīguma virzītājspēkiem – prasmēm, investīcijām un efektīviem uzņēmējdarbības procesiem. Arī Apvienotās Karalistes autoceļu, dzelzceļa un gaisa transporta tīkli saskaras ar būtisku un arvien pieaugošu kapacitātes spiedienu.
- (11) Lai gan galvenie darba tirgus rādītāji joprojām ir pozitīvi attiecībā uz lielāko daļu parametru, pastāv bažas par dažu darbavietu kvalitāti. Tas ir saistīts ar prasmju attīstības jautājumu, dažiem netipiskiem darba veidiem, ienākumiem, ražīgumu, līdzdalību darba tirgū un darbaspējīgā vecuma iedzīvotāju nabadzību. Saistībā ar visiem šiem jautājumiem ir sniegti nozīmīgi politiski paziņojumi un veikti pasākumi. Ārkārtīgi svarīga ir saskaņotība

(1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

(2) Valdības neto primāros izdevumus veido kopējie valdības izdevumi, izņemot procentu izdevumus, izdevumus saistībā ar Savienības programmām, kas ir pilnībā izlīdzināti ar ienākumiem no Savienības fondiem, un nediskrecionāras izmaiņas saistībā ar bezdarbnieku pabalstu izdevumiem. Valsts finansētā bruto pamatkapitāla veidošanas līmenis ir izlīdzināts četru gadu laikposmā. Ir ņemti vērā tiesību aktos paredzētie diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vai ieņēmumu palielinājumi. Vienreizēji pasākumi gan ieņēmumu, gan izdevumu jomā ir atskaitīti.

šajās saistītajās politikas jomās. Attiecībā uz prasmēm liels uzsvars līdz šim ir likts uz mācekļību un tehniskās izglītības reformām. Pievēršanās abu šo aspektu kvalitātei varētu nodrošināt stabilu multiplikatora efektu gan sabiedrībai, gan ekonomikai. Apvienotā Karaliste ir viena no dalībvalstīm, kuras jau izpilda vairāk nekā divas trešdaļas plānoto kritēriju, kas noteikti saistībā ar Eiropas satvaru kvalitatīvai un rezultatīvai mācekļībai, un līdz ar to ir iespējama kvalitātes mērķu noteikšana un uzraudzība, piemēram, veicot absolventu gaitu apzināšanu. Mūžizglītības iespēju īstenošanai ir nepieciešami līdzekļi, kas samērojami ar tiem, kas paredzēti mācekļībai un jaunajiem T-līmeņiem attiecībā uz skolu beidzējiem, jo īpaši uz tiem, kuri ir "iestrēguši" iesācēju līmeņa darbvietās.

- (12) Lielāka uzmanība jāpievērš arī sociālās aizsardzības un iekļaušanas jautājumiem. Tiek īstenotas bērnu aprūpes reformas, tomēr varētu būt nepieciešams veikt jaunus pasākumus, jo īpaši attiecībā uz bērniem līdz trīs gadu vecumam. Dažu labklājības reformu un taupības pasākumu ietekme, jo īpaši attiecībā uz strādājošo ģimenēm, vēl nav pilnībā jūtama.
- (13) Komisija 2018. gada Eiropas pusgada ietvaros ir veikusi Apvienotās Karalistes ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un publicējusi to 2018. gada ziņojumā par šo valsti. Tā ir arī novērtējusi 2018. gada konverģences programmu un 2018. gada valsts reformu programmu un to, kā īstenoti Apvienotajai Karalistei iepriekšējos gados adresētie ieteikumi. Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas nodrošināšanā Apvienotajā Karalistē, bet arī to, kādā mērā tās atbilst Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā vajadzību nostiprināt Savienības vispārējo ekonomikas pārvaldību, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.
- (14) Ņemot vērā šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi 2018. gada konverģences programmu, un tās atzinums <sup>(1)</sup> ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā,

AR ŠO IESAKA Apvienotajai Karalistei 2018. un 2019. gadā rīkoties šādi.

1. Nodrošināt, lai valdības neto primāro izdevumu nominālā pieauguma temps 2019.–2020. gadā nepārsniedz 1,6 %, kas atbilst gada strukturālajai korekcijai 0,6 % apmērā no IKP.
2. Palielināt mājokļu piedāvājumu, jo īpaši teritorijās, kurās ir vislielākais pieprasījums, tostarp veicot plānošanas sistēmas papildu reformas.
3. Risināt prasmju un karjeras izaugsmes vajadzības, nosakot mērķus attiecībā uz mācekļības kvalitāti un efektivitāti un vairāk ieguldot to personu prasmju pilnveidē, kuras jau ir iesaistījušās darba tirgū.

Briselē, 2018. gada 13. jūlijā

*Padomes vārdā –  
priekšsēdētājs  
H. LÖGER*

---

<sup>(1)</sup> Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 9. panta 2. punktu.





ISSN 1977-0952 (elektroniskais izdevums)  
ISSN 1725-5201 (papīra izdevums)



**Eiropas Savienības Publikāciju birojs**  
2985 Luksemburga  
LUKSEMBURGA

**LV**